ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

Εὐτυχάλιος : Κωνσταντινίδης
1853 · ιουλίῳ · Ἀθήνησι
ἀν[ὶ] α · δραχμῶν ·

ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

ΤΩΝ

ΠΡΩΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ,

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΕΞΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

Τῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει Ἁγίας καὶ Μεγάλης

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ὑπὸ τοῦ

Ἀρχιδιακόνου

ΖΑΧΑΡΙΟΥ ΜΑΘΑ ΑΝΔΡΙΟΥ.

ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩι.

Ἐκ τῆς τυπογραφίας Κωνσαντίνου Τόμπρα Κυδωνιέως, καὶ Κωνσαντίνου Ἰωαννίδου Σμυρναίου.

1837.

Τὰ σώματα αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ ἐτάφη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ζῇ εἰς γενεάς. Σοφίαν αὐτῶν διηγήσονται λαοί, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγελεῖ ἡ Ἐκκλησία.

Σειρὰχ. ΜΔ'. 13 - 15.

ΤΩι

Σεβασμιωτάτῳ

ΠΡΟΕΔΡΩ, ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ

ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἁγίῳ Κυνουρίας Κυρίῳ Κυρίῳ

ΔΙΟΝΥΣΙΩι

Εὐλαβῶς προσπεφώνηκεν

Ὁ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ.

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΠΑΛΑΜΑΡΙΟΥ
ΜΕΣΧΗ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΕ ΙΕΡΑΡΧΑ.

Εἰς τὰς ποιμενικὰς ἀρετάς Σου δικαίως ὀφείλεται παρὰ μὲν τοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος τὸ εὔγνωμον, παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων ὁ ἔπαινος, παρ' ἐμοῦ δ' ἐξαιρέτως καὶ τὸ εὔγνωμον καὶ ὁ ἔπαινος καὶ σέβας τὸ βαθύτατον.

Μικρὸν τῆς πολλῆς εὐλαβείας μου καὶ εὐγνωμοσύνης τεκμήριον προσφωνῶ πρὸς τὴν Πανίερον Κορυφήν Σου τοῦτο τὸ πρωτόλειον τῶν κόπων μου.

Δέξαι, Πανιερώτατε, τὴν λιτήν μου προσφορὰν εὐμενῶς, παρακαλῶ! Καὶ τὰς μὲν τῶν ἐμῶν λόγων ἐλλείψεις πάριδε, τὰς δὲ τῶν ἐνταῦθα καταλεγομένων ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ Προέδρων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας θεοφιλεστάτας πράξεις καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγῶνας, ὡς ἐξ ἀρχῆς προέθου, μιμούμενος, γίνου καὶ τοῦ λοιποῦ ζῶν καὶ ἐνεργὸν ποιμαντορικῆς ἀρετῆς παράδειγμα τοῖς περὶ ταύτην μικρὰ φροντίζουσι διὰ τὰς ἐν ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις κωλυσιδρόμους ἐμπλοκάς. Καὶ ἔντεινε καὶ εὐοδοῦ « πράττων, λαλῶν, παρακαλῶν, ἐλέγχων, ἐπανορθῶν

μετὰ πολλῆς καρποφορίας » κατὰ τὴν ἀποστολικὴν τοῦ θείου Παύλου διδασκαλίαν.

Τῆς ὑμετέρας Σεβασμιωτάτης Πανιερότητος

Τέκνον ἐν Χριστῷ εὐπειθέστατον

Ἐν Ναυπλίῳ.

Τῇ 1. Ἀπριλίου. 1837.

Χ. ΜΑΘΑΣ.

Ἀρχιδιάκονος

ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878
ΣΧΟΛΗ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας μέρος ἀξιόλογον ἀποτελεῖ καὶ ἡ τῶν Πατριαρχῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἰδιαιτέρα διαγραφή. Ταύτης δὲ μικροὺς καὶ συντόμους ἔχομεν παλαιοὺς Καταλόγους (οἷον τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Νικηφόρου καὶ τοῦ Φιλίππου καὶ Γεωργίου τῶν Κυπρίων, καὶ εἴτις ἕτερος), τοὺς ὁποίους δὲν ἐπεχείρησεν εἰσέτι κἀνεὶς τῶν ἡμετέρων, ἵνα πλατύτερον καὶ περισατικώτερον προαγάγῃ μέχρι καὶ τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν. Εἰς τοῦτο τὸ ἔργον ἐνησχολήθην ὁ μικρὸς ἐγὼ, οὐχὶ διότι δὲν γνωρίζω καὶ τὸ σπουδαῖον τῆς ὑποθέσεως, καὶ τὴν ἐμὴν ἀδυναμίαν, ἀλλ' ἵνα δώσω ἀφορμὴν εἰς ἄλλους ἰσχυροτέρους μου πρὸς τελειοτέραν ἐξιχόρησιν.

Ὁδηγοὺς ἔλαβον τοὺς εἰρημένους Καταλόγους καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Ἱστορικοὺς, καὶ μάλιστα τὸν Ἀθηνῶν Μελέτιον, οὕς τινας καὶ πιστῶς ἠκολούθησα εἰς τῶν ἀρχαίων Πατριαρχῶν τὴν σύντομον Βιογραφίαν. Εἰς δὲ τῶν μεταγενεστέρων ὡδηγήθην ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἡμετέρων Ἱστορικῶν, ὅσοι τὰ περὶ τούτων ἐμπαρόδως διέλαβον· καὶ οὕτως ἐσχεδίασα τοῦτο τὸ μικρὸν καὶ σύντομον Πονημάτιον.

β'.

Σκοπὸς δὲ ταύτης μου τῆς ἐγχειρήσεως ὑπάρχει διπλοῦς· πρῶτον ἵνα κατασήσω πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς, καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς ἁπλουστέρους τῶν καθ' ἡμᾶς Κληρικῶν κοινοτέραν καὶ εὐκολωτέραν τὴν θεωρίαν τοῦ μέρους τούτου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσαν ὠφέλειαν. Ὅσον λαμπρότερα καὶ ἐπισημότερα φαίνονται τὰ παραδείγματα τῆς ἀρετῆς, τόσον ἑλκυσικώτερα πρὸς μίμησιν ἀποβαίνουσιν. Εἰς δὲ τοῦτον τὸν Κατάλογον, ὡς εἰς κάτοπρον καθαρὸν, διαλάμπει μὲν τῶν μεγάλων Διδασκάλων καὶ Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ἡ πλήρης ἀρετῆς καὶ σοφίας διαγωγὴ, ὡς λαμπρὸν καὶ ἀοίδιμον ποιμενικῆς ἀρετῆς παράδειγμα, τὸ ὁποῖον χρεωστεῖ, ἵνα κατὰ πάσαν ἀνάγκην μιμῆται μάλιστα ὁ Κληρικὸς, ἐὰν μέλλῃ καὶ αὐτὸς, ἵνα φανῇ μαθητὴς ἐκείνων καὶ διάδοχος καὶ ἄξιος λειτουργὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ· καταφαίνεται δὲ πάλιν καὶ ἄλλων Πατριαρχῶν ἀνάρσιος καὶ ἀνάξιος τῆς μεγάλης ἐκείνης Ποιμαντορίας διαγωγὴ, ἥτις καὶ αὕτη χρησιμεύει ὡς κέντρον εἰς ἀποφυγὴν τῆς κακίας, φόβον ἐμπνέουσα καὶ ἀποστροφήν.

Εἰς πᾶσαν ἐπαγγελίαν τοῦ βίου καὶ εἰς τὰ μεγάλα καὶ εἰς τὰ μικρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀξιώματα γίνονται καὶ ἀγαθοὶ καὶ κακοί. Καὶ ὁ μὲν βίος οὗτος ὁ βραχὺς παρέρχεται· τὰ δὲ παραδείγματα τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς κακίας διαμένουσι. Καὶ ἐν ᾧ οἱ ταύτης ἢ ἐκείνης

ἐργάται παρίστανται πρὸς τὸν δίκαιον Κριτὴν, μισθὸν τῶν ἔργων ἀπολήψόμενοι, μένουσι καὶ εἰς τὴν γῆν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἢ εὐλογούμενα, ἢ δυσφημούμενα παρὰ πάντων.

Δεύτερος σκοπὸς τῆς ἐγχειρήσεώς μου ὑπῆρξεν ὁ ἑφεξῆς. Πολλὰ καὶ μεγάλα δεινὰ συνέβησαν κατὰ καιροὺς εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν· ἡ ἄμωμος αὕτη τοῦ Χριστοῦ Νύμφη μυρία ὑπέμεινε, διωγμοὺς, βασάνους, ἐπιβουλὰς, κινδύνους ὑπὸ τυράννων, κινδύνους ἐξ αἱρετικῶν, κινδύνους ἐκ γένους, κινδύνους ἐν ψευδαδέλφοις· ἀλλ' ἀπὸ πάντων τούτων διέσωσεν αὐτὴν ὁ αἰώνιος αὐτῆς Νυμφίος ἀβλαβῆ καὶ ἀμίαντον, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα. Οὐδεμία οὔτε βία τυραννικὴ, οὔτε καταχθόνιος ἐπιβουλὴ ὑπερίσχυσε κατὰ τῆς Ὀρθοδοξίας. ἀλλ' οὐδὲ Πύλαι ᾅδου κατισχύσουσιν οὐδέποτε κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Οὗτος ὁ λαμπρὸς τῆς εὐσεβείας θρίαμβος, ὅστις φαίνεται εἰς πλάτος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ, δείκνυται κατὰ μέρος καὶ εἰς τῶν Πατριαρχῶν τὰς διαδοχάς· καὶ παρηγορεῖ καὶ τέρπει πνευματικῶς καὶ κρατύνει τὴν εὐσέβειαν τοῦ ἀναγνώσου.

Εἰς τὸν Κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν προσέθηκα ἐν παρόδῳ καὶ τὴν σειρὰν τῶν συγχρόνων Αὐτοκρατόρων μετὰ τῆς ἀκριβοῦς χρονολογίας εἰς πλειοτέραν σαφήνειαν πολλῶν συμβεβηκότων, καὶ εὐχαριστῶ τῆς περιεργείας τῶν ἀναγνωστῶν.

Ταῦτα ἐπεχείρησα, συνεισφέρων κἀγὼ τὸ ἐπ' ἐμοὶ, πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὁμογενῶν. Σὺ δὲ φιλόμουσε ἀναγνῶτα, ὅσα μὲν ἀπαντήσῃς ἐν αὐτῷ προσφόρως διαγραφόμενα, δέξαι μετ' εὐμενείας· ὅσα δὲ παρατηρήσῃς ἡμαρτημένα, καὶ τῆς ἀκριβείας ἀπολειπόμενα, ταῦτα μὴ νομίσῃς προαιρέσεως, ἀλλ' ἀγνοίας παραπτώματα, εἰδὼς, ὅτι

« : : : Πάντες ἁμαρτοεπεῖς πολόμεσθα »

« Ἄνθρωποι : : . . . . . »

Ὁμολογῶ τὰς ἐλλείψεις μου καὶ τὰς περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν μικρᾶς μου δυνάμεις· καὶ εὐεργέτην μου ἀνακηρύττω πάντα, ὅστις μοι προτείνῃ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων. Τέλος, ὅ, τι εἶπον καὶ ἐξ ἀρχῆς, εὔχομαι, ὅπως τις τῶν ἱκανωτέρων μου συντάξῃ τελειοτέραν τῶν Πατριαρχῶν τὴν Ἱστορίαν πρὸς πλειοτέραν ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ καὶ δαψιλέστερον πλουτισμὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

Ἐν Ναυπλίῳ

τῇ 1. Ἀπριλίου. 1837.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ

Τῶν πρώτων Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς Πατριαρχῶν τῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει Ἁγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Α'. (ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 36).

ΑΝΔΡΕΑΣ Ἀπόστολος ὁ Πρωτόκλητος. Οὗτος κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον εἰς Σκυθίαν (α), ἐκήρυξε καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ πρῶτος αὐτοῦ συνέστησε τὴν Ἐκκλησίαν τῶν πιστῶν περὶ τὸ 36 μετὰ Χριστόν (β). Α'-

(α) Εὐσέβ. Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. Γ'. Κεφ. ά.

(β) Βλ. ἁγ. Νικηφόρου Πατριάρχ. Κωνσαντινουπόλεως ἐν τῇ Συνόψει τῶν Χρονικῶν. Καὶ Νικηφόρου Κάλλιστου Ἐκκλησ. Ἱστορ. Β'. 39. καὶ Η'. 6. Καὶ Λογοθ. Συμ. Χρον. Καὶ Κωδην. Περὶ τῶν Ἀρχ. τῆς Κωνσαντινουπ. §. 124. Καὶ Φιλίππου Κυπρίου Χρονικ. σελ. 3. Καὶ Ματθ. Κιγάλα Χρον. Καὶ Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τ. Α'. σελ. 317.

Πλανῶνται οἱ διατεινόμενοι, ὅτι παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ἔλαβε τοὺς πρώτους αὐτῆς Ποιμένας ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τοῦ Βυζαντίου. Ὁ Εὐσέβιος (Ἐκκλησ. Ἱστορ. Γ'.) λέγει μὲν ὅτι « Ὁ Πέτρος ἐν Πόντῳ καὶ Γαλατίᾳ καὶ Βιθυνίᾳ,

παίρων δὲ πάλιν εἰς τὸ κήρυγμα, κατέςησε πρῶτον

Καππαδοκίᾳ τε καὶ Ἀσίᾳ κεκηρυχέναι τοῖς ἐν διασπορᾷ Ἰουδαίοις ἔοικε » (πρὸς οὓς ἔγραψεν ὕςερον καὶ τὴν πρώτην Καθολικὴν Ἐπιςολὴν τῷ 45, ἢ κατ' ἄλλους τῷ 54, ἢ τῷ 61 Μ. Χ.)· ἀλλὰ δὲν λέγει ὁ Εὐσέβιος, ὅτι ἐκήρυξε καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον ἢ εἰς τὴν Θράκην ὁ Πέτρος. Ἐξ ἐναντίας ὁ Ἀπόςολος Ἀνδρέας κηρύξας εἰς Σκυθίαν (ὡς ὁ Εὐσέβιος ἱςορεῖ), κἀκεῖθεν εἰς τὰ νοτειότερα κατελθὼν, φαίνεται, ὅτι διῆλθε καὶ τὴν Θράκην καὶ τὸ Βυζάντιον πολὺ πρότερον, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸν Πόντον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πέτρος. Καὶ τοῦτο βεβαιοῖ ἡ ἀρχαία τῆς Ἐκκλησίας παράδοσις, καθ' ἣν ἔγραψαν τὸν βίον τοῦ Ἀποςόλου καὶ οἱ παλαιοὶ Ἐκκλησιαςικοὶ Βιογράφοι, ἱςοροῦντες ἀκριβῶς ἁπάσας τὰς χώρας, ὅπου ἐκήρυξεν ὁ Ἀπόςολος (βλ. τὸν βίον τοῦ Ἀπος. Ἀνδρ. Καὶ Μεταφρ. Ὑπόμν. εἰς τὸν Ἀπόςολ. Ἀνδρ. Τὰ εἰς Ἀνδρ. ἐγκώμια τοῦ τε ἁγ. Πρόκλου Πατριάρχ. Κωνςαντινουπ. Καὶ τοῦ Ἡσυχ. Πρεσβυτ. Ἱεροσολ. Καὶ Ἐπιφάν. μοναχ. καὶ Πρεσβυτ. Καὶ Νικήτ. Παμφλαγ. κτλ.). Ἡ αὐτὴ παράδοσις δεικνύει καὶ οἶκον εὐκτήριον συςάντα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀποςόλου Ἀνδρέου εἰς τὴν Ἀργυρούπολιν (τὸ νῦν Σταυροδρόμιον) ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου (καὶ τοῦτο νοεῖ, ἴσως, ὁ Μεταφραςὴς Συμεών, ἱςορῶν ἐν Ὑπομνήμ. τὸν πρῶτον τοῦτον εὐκτήριον οἶκον ἱδρυθέντα ἄνω τῆς τοῦ Βυζαντίου Ἀκροπόλεως). Φαίνεται δὲ, ὅτι ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς χώρας ὁ Πρωτόκλητος Ἀνδρέας, καθ' ὃν καιρὸν ἐξῆλθον καὶ ἄλλοι μαθηταὶ εἰς τὸ κήρυγμα, διαςπαρέντες εἰς Φοινίκην καὶ Ἀντιόχειαν καὶ Κύπρον, μετὰ τὴν ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου γενομένην θλῖψιν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας (Πράξ. ΙΑ'. 19)· τοῦτο δὲ συνέβη τῷ 36 Μ. Χ. ὁπότε καὶ Θαδδαῖος ἦλθεν εἰς Ἔδεσσαν πρὸς τὸν Ἄβγαρον (Εὐκέβ. Ἐκκλησ. Ἱςορ.). Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τίθεται καὶ ἡ τοῦ Παύλου ἐπιςροφὴ (Πράξ. Θ'.).]

Ἐπίσκοπον Βυζαντίου τὸν Ἀπόστολον Στάχυν. (α)

Β'. (37).

ΣΤΑΧΥΣ, εἷς τῶν τοῦ Κυρίου μαθητῶν. Τοῦτον καὶ Παῦλος ὁ Ἀπόστολος ἐμνημόνευσεν ἐν τῇ πρὸς

(α) Ὁ Πρωτόκλητος Ἀπόστολος ἱστορεῖται, ὅτι διέτριψε χρόνον ἱκανὸν φωτίζων καὶ πάλιν ἐπισκεπτόμενος τὰς βορειοτέρας χώρας καὶ τὰς περὶ τὸν Πόντον (Ὑπόμν. εἰς Ἀνδρ. τὸν Πρωτόκλ. Νοεμβρ. 30) Ὅθεν καὶ τῶν Σινωπέων λόγος ἔχει παλαιός, ὅτι συνῆλθον ὕστερον εἰς Σινώπην ὅ, τε Πέτρος καὶ Ἀνδρέας οἱ δύο ἀδελφοὶ (αὐτόθ.). Τελευταῖον ὁ Πρωτόκλητος μετέβη διὰ τῆς Θρᾴκης καὶ εἰς τὴν Θετταλίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τέλος, καὶ εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας. Αὐτοῦ καὶ ἐσταυρώθη· καὶ δείκνυται μέχρι σήμερον τιμώμενος ὁ Ἀποστολικὸς αὐτοῦ τάφος (τὸ δὲ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον μετεκόμισεν ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος, ἢ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσάντιος εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων). Τὸ δὲ μαρτυρικὸν αὐτοῦ πάθος συγγράψαντες ἐξέδωκαν οἱ τῆς Ἀχαΐας Πρεσβύτεροι περὶ τὸ 51 Μ. Χ. ἀν καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον ἀπὸ τοῦ Δ'. αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ἐκρίνετο διανενοθευμένον, ὡς καὶ τὰ Περιφερόμενα (Πρακτικὰ) τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Τὸ δὲ κατ' Ἀνδρέαν Εὐαγγέλιον καὶ αἱ Πράξεις αὐτοῦ κατεκρίθησαν ὡς συγγραφαὶ διόλου νόθοι καὶ ψευδεπίγραφοι (Βλ. Εὐγενίου Ἑκατονταετ. Α'. σελ. 227, 231. Καὶ Κ. Οἰκονόμου τὴν περὶ τῶν τριῶν Ἱερατικῶν Βαθμῶν Ἐπιζολιμαίαν Διατριβὴν, σελ. 102. καὶ σελ 101, ὅπου μνημονεύεται καὶ τὸ καλὸν ἐκεῖνο χωρίον ἐκ τοῦ εἰς τὸν Πρωτόκλητον Ἀπόστολον ἐγκωμίου τοῦ μακαρίου Πρεσβυτέρου Ἱεροσολ. Ἡσυχίου. «Ἀνδρέας, ὁ πρὶν κληθῆναι καλῶν, ὁ πρὸ τοῦ Πέτρου Πέτρος, ὁ τοῦ θεμελίου θεμέλιος, ἡ τῆς ἀρχῆς ἀπαρχή! κτλ.).

Ῥωμαίους Ἐπιστολῇ. Ἐποίμανε δὲ ὁ Στάχυς τὴν ἐν Βυζαντίῳ Ἐκκλησίαν ἔτη 16 ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος Ῥώμης, καὶ Γαΐου, μέχρι τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Κλαυδίου (α).

Γ'. (53)

ΟΝΗΣΙΜΟΣ (β). Οὗτος ἐπεσκόπευσεν ἔτη 14 (ἄλλ. 16) ἐπὶ Κλαυδίου Αὐτοκράτορος Ῥώμης.

Δ'. (67)

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ. Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 17 ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Νέρωνος καὶ τῶν τούτου διαδόχων, Γάλβα, Ὄθωνος, Βιτελλίου, Οὐεσπεσιανοῦ, Τίτου, μέχρι τοῦ Δομετιανοῦ.

Ε'. (84)

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ. Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 16 ἐπὶ Αὐτοκρατόρων Δομετιανοῦ, καὶ Νερούα, καὶ Τραϊανοῦ.

(α) Τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Στάχυος τὴν μνήμην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Ὀκτωβρίου 31.

(β) Ὁ ἱερὸς Δωρόθεος, καὶ Φίλιππος ὁ Κύπριος ἱστοροῦσι τὸν Ὀνήσιμον τοῦτον ὡς τὸν αὐτὸν καὶ τὸν Φιλήμονος Ἱκέτην, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν (Φιλημ. 25). Ἀλλὰ τὸν Φιλήμονος Ὀνήσιμον αἱ Διατάξεις τῶν Ἀποστόλων λέγουσι ῥητῶς Ἐπίσκοπον Βέρροίας τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν. Ἄλλος λοιπὸν Ὀνήσιμος φαίνεται ὁ Ἀποστολικὸς οὗτος τοῦ Βυζαντίου Ποιμήν. Ἱστορεῖται δὲ καὶ τρίτος Ὀνήσιμος Ἐφέσου. Βλ. Κ. Οἰκονόμου Ἐπιστολιμ. Διατριβ. σελ. 102, 103, 104.

ς'. (101)

ΣΕΔΕΚΙΩΝ (κατ' ἄλλους Σεδεκίας). Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 9 ἐπὶ Τραϊανοῦ.

Ζ'. (110)

ΔΙΟΜΕΝΗΣ (ἢ Διογένης). Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 15 ἐπὶ Τραϊανοῦ καὶ Ἀδριανοῦ τῶν Αὐτοκρατορων.

Η'. (125)

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ. Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 7 ἐπὶ Ἀδριανοῦ

Θ'. (132)

ΦΗΛΙΞ. Ἔτη 5 ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίου τοῦ Πίου (Εὐσεβοῦς) (α).

Ι'. (137)

ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ (β). Ἔτη 4 ἐπὶ Ἀντωνίουυ τοῦ Εὐσεβοῦς. Οὗτος καταλιπὼν τὸν ἐν Ἀργυρουπόλει πρῶτον εὐκτήριον οἶκον διὰ τὰς συχνὰς ἐπιδρομὰς τῶν διωκτῶν τῆς πίσεως, ἐποίει τὰς συνάξεις τῶν Χριστιανῶν εἰς ἄλλον τόπον τοῦ Βυζαντίου, καλούμενον Ἐλαίαν, συμπήξας αὐτοῦ δεύτερον προσευκτήριον.

(α) Τοῦ ἁγίου Φήλικυς τὴν μνήμην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Ἀπριλίου 15.

(β) Παρὰ Φιλίππῳ τῷ Κυπρίῳ οὗτος καλεῖται Ἀθηναγόρας. Ἀλλ' οἱ πλεῖοι Ἀθηνογένην γράφουσι.

ΙΑ'. (141)

ΕΥΖΩΙΟΣ. Ἐπὶ Ἀντωνίου τοῦ Εὐτεβοῦς ἐπεσκόπευσεν ἔτη 16 (α).

ΙΒ'. (157)

ΑΑΥΡΕΝΤΙΟΣ· Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 11 καὶ μῆνας 6 ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων Ἀντωνίου τοῦ Εὐσεβοῦς καὶ Μάρκου Αὐρηλίου καὶ Οὐήρου.

ΙΓ'. (168)

ΑΑΥΠΙΟΣ. Ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου καὶ Κομμόδου ἐπεσκόπευσεν ἔτη 13 καὶ μῆνας 6.

ΙΔ'. (182)

ΠΕΡΤΙΝΑΞ (πρώην Στρατάρχης καὶ Ὑπατικὸς τῆς ἐν Ῥώμῃ Συγκλήτου). Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 19 ἐπὶ Κομμόδου καὶ Περτίνακος καὶ Ἰουλιανοῦ καὶ Σεπτίμου Σευήρου τῶν Αὐτοκρατόρων. Οὗτος καθίδρυσε καὶ τρίτον εὐκτήριον οἶκον ἢ ναὸν ἐν τῷ παραθαλασσίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Συκαῖς (τῷ νῦν Γαλατᾷ), Εἰρήνην τὸν οἶκον ἐπονομάσας (β).

(α) Ὁ Κιγάλας ἐνδέκατον ἀριθμεῖ καὶ ἄλλον Πολύκαρπον (δεύτερον). Παρεντίθησι δὲ καὶ τὸν Ἐλευθέριον, μετακινήσας ἀπὸ τοῦ Η'. τύπου τῆς διαδοχῆς, καὶ τὸν Εὐζώϊον ἀριθμεῖ δωδέκατον· ὁ δὲ πάλιν Δωρόθεος παρεντίθησι τὸν Ἀθηνογένην (Ἀθηνόδωρον ὀνομάζων), μετακινῶν ἀπὸ τοῦ Ι'. τύπου. Ἀλλ' αἱ τοιαῦται σμικραὶ συγχύσεις τῶν ὀνομάτων δὲν παραβλάπτουσι τὴν ἱστορίαν τῆς διαδοχῆς.

(β) Νικηφ. Χρονογραφ. σύντομ. σελ. 16.

ΙΕ'. (201)

ΟΛΥΜΠΙΑΔΝΟΣ. Ἐπὶ Σεπτίμου Σευήρου καὶ Ἀντωνίου τοῦ Καρακάλα ἐπεσκόπευσεν ἔτη 11.

ΙΣ'. (212)

ΜΑΡΚΟΣ. Ἔτη 13 ἐπὶ Μαρκίνου Ἀντωνίου καὶ Ἡλιογαβάλου καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Σευήρου.

ΙΖ'. (225)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Α'. (κατ' ἄλλους (α) Κυριλλιανὸς.) Ἔτη 16 ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Σευήρου.

ΙΗ'. (241)

ΚΑΣΤΗΝΟΣ ἢ Κησῖνος (κατὰ δὲ τὸν Νικηφόρον Κάλλιστον Κωνσταντῖνος). Ἐπὶ Γορδιανοῦ ἐπεσκόπευσεν ἔτη 7. Οὗτος ἀνήγειρεν ἐν τῷ Πετρίῳ (συνοικίᾳ τοῦ Βυζαντίου, οὕτω καὶ νῦν ὀνομαζομένῃ) ναὸν τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας, τότε μαρτυρησάσης ἐν Χαλκηδόνι (β).

(α) Νικηφόρ, Κάλλιστος.

(β) Σῴζεται καὶ νῦν τὸ χαριτόβρυτον λείψανον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας ἐν τῷ εὐαγεστάτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐγγὺς τοῦ Πετρίου καθιδρυμένῳ. Φαίνεται δὲ, ὅτι τὸ πολύαθλον τοῦτο σῶμα ἐπὶ τῶν Εἰκονομάχων καὶ Λειψανομάχων διωκτῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀπέκρυψαν οἱ πιστοὶ εἰς τὴν νῆσον Λῆμνον μετακομίσαντες εἴτε ἀπὸ τῆς Χαλκηδόνος (ὅπου ἔκειτο κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Δ'. Οἰκουμενικῆς ἁγίας Συνόδου), εἴτε καὶ ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ἴσως, ὕστερον μετεφέρθη ἐκ Χαλκηδόνος. Ἐκ δὲ τῆς Λήμνου πά-

ΙΘ'. (248)

ΤΙΤΟΣ ἢ Τράτος (παρὰ δὲ Φιλίππῳ τῷ Κυπρίῳ, Τάρατος ὁ Κιτήτης). Ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Ἄραβος (πατρὸς τῆς ἁγίας Εὐγενίας) καὶ τῶν ἑφεξῆς Αὐτοκρατόρων μέχρι Πρόβου ἐπεσκόπευσεν ἔτη 35 (α).

Κ'. (283)

ΔΟΜΕΤΙΑΝΟΣ ἢ Δομέτιος (κατά τινας Δημήτριος) ἀδελφὸς ἢ μᾶλλον υἱὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Πρόβου (τελευτήσαντος κατὰ τὸ 282) ἐπεσκόπευσεν ἔτη 24 καὶ μῆν. 6 ἐπὶ Κάρου καὶ Διοκλητιανοῦ καὶ τῶν ἑφεξῆς μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσαντίνου, πολλοὺς ἐπισρέψας εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐν Ῥώμῃ πρῶτον, καὶ ὕσερον κατὰ τὴν αὐτοῦ Ἐπισκοπήν.

ΚΑ'. (308)

ΠΡΟΒΟΣ, υἱὸς καὶ διάδοχος ἅγιος ἁγίου πατρὸς τοῦ ἀνωτέρω Δομετιανοῦ. Ἐπεσκόπευσεν ἔτη 12 ἐπὶ Κωνσαντίνου τοῦ Μεγάλου, τοῦ κατὰ τὸ 306 αὐτοκρατορήσαντος.

λιν ἐπὶ Κωνσαντίνου καὶ Εἰρήνης (τῷ 782) ἀνεκομίσθη εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱσορ. Τόμ. Β'. σελ. 240). Εἰς δὲ τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἱεροῦ Δωροθέου φερόμενον κατάλογον τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Βυζαντίου ἡ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εὐφημίας ἀνέγερσις ἀποδίδεται εἰς τὸν ἑφεξῆς διάδοχον τοῦ Κησίνου Τίτον ἢ Τράτον.

(α) Τούτου τοῦ ἁγίου Τίτου τὴν μνήμην γεραίρει ἡ Ἐκκλησία Ἰουνίου 4

ΚΒ'. (320) (α)

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ Α'. Ὁ ἱερώτατος καὶ πρῶτος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης (β). Υἱὸς μὲν τοῦ

(α) Ὁ Λογοθέτης Συμεὼν ἐν τῷ Χρονικῷ, καὶ ὁ τοῦτον παρακολουθήσας Κεδρηνὸς ἀριθμοῦσι πρὸ τοῦ Μητροφάνους τρεῖς προσέτι Ἐπισκόπους τοῦ Βυζαντίου. Πρεσβύτερόν τινα ἐπισκοπεύσαντα ἔτη 8, καὶ Φιλάδελφον ἔτη 3, καὶ Εὐγένιον ἔτη 25. Καὶ Ῥουφῖνον δέ τινα προσίθησι μόνος ὁ Μάγιστρος καὶ Λογοθέτης Συμεὼν, ἐπισκοπεύσαντα ἔτη 9. Ἀλλ' οἱ τῶν ἄλλων Χρονογράφων κατάλογοι οὐδὲν λέγουσι περὶ τούτων τῶν Ἐπισκόπων· καὶ αὐτὴ ἡ χρονολογία ἀντιβαίνει. Ἄδηλον δὲ καὶ πόθεν ὁ Συμεὼν ἔλαβε ταῦτα τὰ ὀνόματα. Ἢ λοιπὸν οὗτος ἐλανθάσθη, καταγράψας εἰς τὴν σειρὰν τῶν χειροτονηθέντων Ἐπισκόπων τοῦ Βυζαντίου καὶ τοὺς μόνον προβληθέντας, παρὰ τοὺς ὁποίους ἄλλοι διὰ πλειοψηφίας προὐτιμήθησαν, καθὼς συνέβη καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ τοῦ Ἀκακίου. (Βλ. ΜΒ'.) ἢ καὶ οὗτοι ἐπισκόπευσαν μὲν τοῦ Βυζαντίου, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοσούτους χρόνους, ὀλίγους δέ τινας μῆνας, ἢ καὶ ἡμέρας μόνον ἕκαστος ἐξ αὐτῶν διὰ τὸν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐφεξῆς τυράννων ἐπεκρατήσαντα τῆς Ἐκκλησίας διωγμόν· ὅθεν καὶ παρελείφθησαν ἐξ ἀπροσεξίας ἐν τοῖς ἄλλοις καταλόγοις. ἀλλὰ τὸ πρῶτον φαίνεται πιθανώτερον.

(β) «Τοὺς Πατριάρχας τῆς Νέας Ῥώμης βλέπε.
Ἀρχιθύτης πρώτιστος ἐν Πόλει μέγας
Ἄριστος ἀνὴρ ἱερὸς Μητροφάνης. » κτλ.
Νικηφ. Κάλλις. ἐν Συνόψ. καὶ Μελέτ. Ἐκκλησιας. Ἱστορ. Τόμ. Α'. σελ. 318.

Τῷ 330 καθιερώθη ἡ Κωνσταντινούπολις, ἀνακαινισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὅστις, μεταχήσας αὐτοῦ τὸν θρόνον τῆς Αὐτοκρατορίας, Νέαν Ῥώμην καὶ Κωνσταντινούπολιν τὸ πρότερον Βυζάντιον μετωνόμασεν· ὅθεν καὶ πρῶτος τῶν Πα-

προρρηθέντος Πρόβου, ἔγγονος δὲ Δομετιανοῦ, ἢ κατ' ἄλλους, υἱὸς καὶ οὗτος Δομετιανοῦ, τοῦ δὲ Πρόβου ἀδελφὸς, καὶ φωσὴρ τῆς Ὀρθοδοξίας λαμπρότατος. Ἐπὶ τούτου συνεκροτήθη ἡ ἐν Νικαίᾳ Α'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (τῷ 325) κατὰ Ἀρείου, ὅπου διὰ τὸ βαθὺ γῆρας ὁ μακάριος Μητροφάνης, μείνας ἐν Βυζαντίῳ, ἀπέστειλεν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ τὸν τότε πρεσβύτερον, καὶ ἐφεξῆς διάδοχον αὐτοῦ γενόμενον Ἀλέξανδρον. Ἐπὶ Μητροφάνους καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἁγία Ἑλένη, ἀπελθοῦσα εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀνεῦρε τὸν πανάγιον τοῦ Χριστοῦ τάφον καὶ τὸν τίμιον Σταυρὸν (τῷ 326). Ἐποίμανε δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ ἱερώτατος Μητροφάνης ἐπὶ ἔτη ΙΟ, τελευτήσας τὸ 330 (α).

ΚΓ'. (330)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α'. Ἄξιος διάδοχος τῆς Μητροφάνους ἀρετῆς. Τούτου πατριαρχεύοντος, ἀπέθανεν ὁ ἀοίδιμος Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, διαδόχους ἀφήσας

τριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀριθμεῖται ὁ ἁγιώτατος Μητροφάνης. Ὅτι δὲ τὸ ὄνομα Πατριάρχης ἐδίδετο εἰς τοὺς ἐγκριτοτέρους καὶ σεβασμιωτέρους τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας Ποιμένων καὶ Ἐπισκόπων χάριν τιμῆς, καὶ πρὶν διορισθῇ ὡς ἰδιάζουσα ἐπωνυμία εἰς τοὺς πέντε Πατριαρχικοὺς θρόνους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἔγραψαν ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ (Βλ. Κ. Οἰκονόμου Ἐπιζολιμ. Διατριβ. σελ. 41, καὶ ω70-934).

(α) Τούτου τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία γεραίρει τῇ 4 Ἰουνίου.

τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, Κωνσάντιον, Κωνσαντῖνον καὶ Κώνσαντα· ἔλαβε δὲ τὴν Ἐξουσίαν τῆς Ἀνατολῆς ὁ Κωνσάντιος (τὸν ὁποῖον εἵλκυσαν εἰς τὸν Ἀρειανισμὸν τινὲς τῶν περὶ αὐτὸν ἀρειανίζοντες εἰσέτι, καὶ μάλιστα ὁ Ἐπίσκοπος Νικομηδείας Εὐσέβιος). Ὁ δὲ μακάριος Ἀλέξανδρος ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη τὰ πάντα 23, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ἐτῶν 93 (α). Τοῦτον δὲ διεδέξατο

ΚΔ'. (353)

ΠΑΥΛΟΣ Α'. ὁ ἁγιώτατος ὁμολογητὴς, τὴν πατρίδα Θεσσαλονικεύς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον κατεβίβασε τὸν Παῦλον ὁ ἀρειανίζων Κωνσάντιος, καὶ διὰ προσαγῆς αὐτοῦ ἀναδεικνύεται δείλαιος πατριάρχης ὁ φίλος αὐτοῦ καὶ ὁμόφρων

ΚΕ'. (353)

ΕΥΣΕΒΙΟΣ, ὁ πρότερον μὲν Ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ, μετὰ δὲ ταῦτα Νικομηδείας, ὅπου κατέζη ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσαντίνου καὶ πρῶτος ἀνατροφεὺς καὶ διδάσκαλος Ἰουλιανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα γενομένου Αὐτοκράτορος καὶ ἀποσάτου. Οὗτος ἦν ἀδελφὸς, ἢ ἀνεψιὸς τοῦ ἱερομάρτυρος Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, μαθητὴς δὲ τοῦ ἁγίου πρεσβυτέρου καὶ μάρτυρος Λουκιανοῦ, λόγιος ἄνθρωπος καὶ δραστήριος, ἀλλ' ἄσατος καὶ τα-

(α) Τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου τὴν μνήμην τελεῖ ἡ Ἐκκλησία Αὐγούστου 30.

ραξίας, καὶ (τὸ χείριστον) ὑπέρμαχος Ἑρμὸς τῶν Ἀρειανῶν, δυνατὸς παρὰ τῇ Αὐλῇ, κατὰ δὲ τὸ φαινόμενον (τὸ τρισχειρότερον) ὑπῆρχε κοινωνὸς τῶν Ὀρθοδόξων. Προβιβασθεὶς ὑπὸ τοῦ Κωνσαντίου εἰς τὴν Πατριαρχείαν, μετ' ὀλίγον προϋφασίσθη, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ μεταβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνήσων τὸν ἅγιον τοῦ Χριστοῦ Τάφον· ἀλλ' ἐπιστρέφων ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅπου συσήσας ψευδοσύνοδον, ἐδίωξε τὸν μέγαν ἐπ' εὐσεβείᾳ Εὐσάθιον, καὶ ἀνέδειξε τὸν Ἀρειανὸν Εὐλόγιον, καὶ κατετάραξε τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας, ὑπερασπιζόμενος τοὺς Ἀρειανούς. Ἐπανελθὼν δὲ, τέλος, εἰς Κωνσαντινούπολιν, κατέστρεψε τὸν βίον μετ' ὀλίγον· ἀπεκατέστη δὲ πάλιν ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων ὁ ἱερώτατος

(355)

ΠΑΥΛΟΣ Α'. τὸ β'. Ἀλλὰ συγχρόνως ὑπὸ τῶν Ἀρειανιστῶν χειροτονεῖται καὶ ὁ Ἀρειανὸς ἢ ἡμιαρειανὸς καὶ πνευματομάχος

ΚΣ'. (355)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΟΣ (α). Ἐπεκύρωσε καὶ τοῦτον Κωνσάντιος ὁ Αὐτοκράτωρ. Ἐκ δὲ τούτου προῆλθον θόρυβοι δεινοὶ καὶ συγχύσεις εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν, καὶ μάλιστα τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὅθεν ὁ Κωνσάντιος διατρίβων ἐν Ἀντιοχείᾳ, προσέταξεν Ἑρμογένην τὸν Στρατηλάτην τῆς Θράκης, νὰ καταβιβάσῃ τὸν

(α) Βλ. Ἐπιφάν. Αἱρέσ. ΟΓ'. καὶ ΟΔ'.

Παῦλον ἀπὸ τῆς Πατριαρχείας. Τοῦτο βλέπων ὁ λαὸς τῆς Κωνσαντινουπόλεως, ἠγανάκτησε, καὶ προσπεσὼν, κατεσπάραξε τὸν Ἑρμογένην, κατακαύσας καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Τοιοῦτον ἔργον κατέπραξεν ἡ εὐήθης τοῦ Κωνσαντίου κακοφροσύνη, παρασυρομένη καὶ ὑπὸ τῆς διαφθορᾶς τῶν κακούργων τῆς Ἐκκλησίας Ὑπουργῶν. Ὁ δὲ τῆς Ῥώμης μακαριώτατος Πάπας Ἰούλιος ἀνεκήρυξε καὶ συνέσησε νόμιμον τῆς Κωνσαντινουπόλεως ποιμένα τὸν ἅγιον Παῦλον· καὶ οὕτω πάλιν ἀναλαμβάνει τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας

ΠΑΥΛΟΣ Α΄. τὸ γ΄. Καὶ πάλιν ὁ Κωνσάντιος ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτοῦ πατρίδα Θεσσαλονίκην, καὶ πάλιν ἀριζεύει Μακεδόνιος ὁ κάκιστος. Ὅθεν ὁ Πάπας Ἰούλιος ἀναγγέλλει τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸν ὀρθόδοξον Κώνσαντα, ἀδελφὸν τοῦ Κωνσαντίου, βασιλεύοντα τῆς Ἰταλίας. Οὗτος δὲ παρήγγειλε Σύνοδον τὴν ἐν Σαρδικῇ (α), κατὰ τὸ 347 συγκροτηθεῖσαν, ἥτις ἀνεκήρυξε κανονικὸν ποιμένα τὸν Παῦλον τῆς Κωνσαντινουπόλεως (ὡς καὶ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ἄλλους ποιμένας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διωκομένους τότε παρομοίως ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν, καὶ τῆς ἀρειανιζούσης Ἐξουσίας τοῦ Κωνσαντίου). Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Κων-

(α- Πόλις Ἰλλυρίας ἡ Σαρδικὴ, τὰ νῦν Τριαδίτσα χυδαίως καμουλένη, κατὰ τ.ὴν Μελέτιον Ἐκκλ. Ἱς. Τ. Α΄. σελ. 366.

ςάντιον ἀπειλητικὴν ἐπιςολὴν ὁ Κώνςας, καί οὕτως ἀπεκατέςη πάλιν

(356)

ΠΑΥΛΟΣ Α'. τὸ δ'. καὶ ἐπατριάρχευσεν ἔτη 3. Φονευθέντος δὲ τοῦ Κώνςαντος, εὑρὼν καιρὸν ὁ Κωνςάντιος, ἐξορίζει τὸν Παῦλον εἰς τὴν Καππαδοκίαν· οἱ δὲ τοῦτον ἀπάγοντες ἔπνιξαν κατ' ὁδόν (α). Μετὰ δὲ τὸν Θεῖον Παῦλον ἀρισεύει ὁ πνευματομάχος.

(359)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΟΣ τὸ β'. Οὗτος καθ' ἣν ἡμέραν ἀπήρχετο εἰς τὸν Ναὸν πρὸς ἐνθρονισμὸν συνωδεύετο φρουρούμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπάρχου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πλῆθος συρρεῦσαν ὑπὸ περιεργείας ἀπετέλει τὴν εἴσοδον δυσδιάβατον, νομίσαντες οἱ τοῦ Ἐπάρχου ςρατιῶται, ὅτι ὁ λαὸς ἐξεπίτηδες ἐμπόδιζε τὴν πάροδον, σύραντες τὰς σπάθας, κατεκέντησαν πολλοὺς, καὶ ἀπέθανον τότε χιλιάδες τρεῖς καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνθρωποι, οἱ μὲν σφαγέντες, οἱ δὲ καταπατηθέντες ὑπὸ τοῦ βιαίου συνωθισμοῦ (β). Εἰς τοιούτου Ἐπισκόπου ὑπὸ τοιαύτης Ἐξουσίας ἐνθρονισμὸν τοιαύτη πανήγυρις εἵπετο κατὰ δυσυχίαν! Ἀπεβλήθη δὲ τέλος ὁ μιαρὸς Μακεδόνιος μετὰ ἔτος ἕν, μισητὸς γενό-

(α) Γεραίρει τούτου τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία Νοεμβρ. 6.

(β) Σωκρ. Ἐκκλησιας. Ἱσορ. Βιβλ. Β' Κεφ. Ις'. Καὶ Μελετ. Ἐκκλ. Ἱσορ. Τόμ. Α'. Σελ. 336.

μενος καὶ εἰς αὐτοὺς αὐτοῦ τοὺς προσάτας διὰ τὴν πολλὴν ὠμότητα καὶ τὸν ὄγκον τῆς ὑπεριφανείας. ἀλλὰ διὰ τῆς ῥᾳδιουργίας τῶν Ἀρειανῶν ἀντεισχήχθη ἀντ' αὐτοῦ πάλιν ἄλλος Ἀρειανὸς ὁ κακόδοξος,

ΚΖ'. (360)

ΕΥΔΟΞΙΟΣ, Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος· τοῦτον ὁ ἱερὸς Θεοδώρητος ὀνομάζει κάπρον λυμαινόμενον τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀμώμητον Ἐκκλησίαν· διότι ὑπῆρχεν ἄνθρωπος ἀσεβὴς, κόλαξ, συβαρητικὸς, πανοῦργος, πότε τὴν λεοντῆν ἐνδυόμενος, καὶ πότε τὴν ἀλωπεκῆν· εἶχε δὲ καὶ λόγον παρατράγωδον καὶ μανιακὸν, καὶ ἄλλοτε θυμελικὸν καὶ γελοῖον. Ὅτε τὸ πρῶτον ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Βήματος, ἐξεφώνησε πρὸς τὸν λαὸν τὰς ἐφεξῆς ἀξίας τῆς μωροσόφου δυσσεβείας αὐτοῦ φωνάς. « Ὁ μὲν πατὴρ ἀσεβὴς, ὁ δὲ υἱὸς εὐσεβής, » Θορυβήσαντος δὲ τοῦ πλήθους διὰ τὴν βλασφημίαν, « Μὴ θορυβεῖσθε (ἐπανέλαβεν ὁ Ἐπίσκοπος) διὰ τὸ λαληθὲν ὑπ' ἐμοῦ· ὁ γὰρ πατὴρ ἐστιν ἀσεβὴς, διότι οὐδένα σέβει, ὁ δὲ υἱὸς εὐσεβὴς, διότι σέβει τὸν Πατέρα »! Ταῦτα τὸ πλῆθος ἀκούσαντες μετέβαλον τὸν θόρυβον εἰς γέλωτα πλατύν, ὅς τις διήρκεσε πολὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Τοιοῦτος ἦν ὁ σκηνικὸς οὗτος Εὐδόξιος! Καὶ προήγαγε τὴν ἄνομον αὐτοῦ ποιμαντορίαν ἐπὶ χρόνους ὁλοκλήρους ΙΙ· διήρκεσε δὲ τοσοῦτον, ὑπερασπιζό-

μενος τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κωνσαντίνου. Τούτου δέ κατὰ τὸ 362 τελευτήσαντος, ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ ὁ παραβάτης Ἰουλίανος ὁ ἔσχατος τῶν Ῥωμαίων Ἐθνικῶν Αὐτοκρατόρων, ὅς τις διετήρησεν αὐτὸν ἀσμενιζόμενος εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν διωγμὸν τῆς ὀρθοδοξίας, ἀνθ' ἧς αὐτὸς εἰσῆγε τὴν εἰδωλολατρείαν. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ οὗτος ἐτελεύτησε μετὰ ἔτη 2, ἀνηγορεύθη ὀλιγοήμερος Αὐτοκράτωρ ὁ Ἰοβιανὸς καὶ μετ' αὐτὸν Οὐαλεντιανὸς καὶ Οὐάλης τῷ 364. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ Οὐάλης ἔλαβε τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ἀνατολῆς, βαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ κακόφρονος Εὐδοξίου, ἐγένετο καὶ αὐτὸς Ἀρειανὸς καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐδόξιον προσάτης, καταταράξας τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ, τέλος, ἐπὶ τούτου τοῦ Αὐτοκράτορος κατέσρεψε τὸν βίον καὶ ὁ κακόδοξος Εὐδόξιος, ἀφήσας πολὺ πλῆθος ἀρειανιζόντων εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν· Διότι καὶ ἡ τοῦ Ἀρείου καὶ ἡ τῶν Ἀνομοίων καὶ ἡ τῶν Μακεδονιανῶν αἵρεσις ἐπλατύνετο προσατευομένη ὑπὸ τῆς Ἐξουσίας καὶ τῶν δυσσεβῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὸν Εὐδόξιον ὑπὸ μὲν τῶν ὀρθοδόξων προχειρίζεται πατριάρχης ὁ εὐσεβέστατος

ΚΗ'. (371)

ΕΥΑΓΡΙΟΣ· ὑπὸ δὲ τῶν Ἀρειανῶν ὁ Ἀρειανὸς

ΚΘ. (371)

ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ. Κινηθείσης δὲ ταραχῆς ὑπὸ τῶν

Ἀρειανῶν διὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ Εὐαγρίου, φοβηθεὶς ἐπανάζασιν ὁ Οὐάλης καὶ βλέπων τοὺς φίλους Ἀρειανοὺς ἐπικρατεζέρους ἐξορίζει τὸν Εὐάγριον εἰς Βιζύην, πόλιν τῆς Θράκης, καὶ κατεῖχεν ἤδη σὸ πᾶν ὁ Δημόφιλος, φθείρων τὴν Ἐκκλησίαν μέχρι τοῦ εὐσεβεζάτου Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ὅς τις, ἀποθανόντος τοῦ Οὐάλεντος, ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ τῷ 379. Ἐπὶ τούτου ἀπεσκορακίσθη μὲν ὁ Δημόφιλος, ἀνεβιβάσθη δὲ εἰς τὸν Θρόνον τὸν πατριαρχικὸν ὁ μέγας

Λ'. (379)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, Α'. ὁ πολὺς τὴν Θείαν καὶ ἀνθρωπίνην σοφίαν, ὁ μετὰ τὸν πρῶτον Θεολόγον Ἰωάννην τὸν Ἀπόζολον δεύτερος τῆς Θεολογίας ἐπώνυμος· ἐκ πατρίδος Ναζιανζοῦ πόλεως τῆς Καππαδοκίας, υἱὸς Γρηγορίου, ἐπισκόπου τῆς Ναζιανζοῦ καὶ Νόννης μητρός. Οὗτος ἐχειροτονήθη τὸ πρῶτον Ἐπίσκοπος Σασίμων (μικροῦ τῆς Καππαδοκίας χωρίου) ὑπὸ τοῦ συμμαθητοῦ αὐτοῦ καὶ φίλου, καὶ τὸν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν ἐφαμίλλου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Παραιτησάμενον δὲ τὴν Ἐπισκοπὴν παρεκάλεσεν αὐτὸν ὁ ὑπέργηρος αὐτοῦ πατὴρ Γρηγόριος Ἐπίσκοπος τῆς Ναζιανζοῦ, ἵνα ποιμάνῃ ἐπιτροπικῶς τὴν Ναζιανζὸν (ὅθεν καὶ ὁ υἱὸς Γρηγόριος οὐ μόνον Ναζιανζηνὸς ὀνομάζεται, ὡς ἐκ τῆς πατρίδος, ἀλλὰ

καὶ Ναζιανζοῦ Ἐπίσκοπος παρά τισιν ἀκυρώτερον, ὡς τοποτηρητὴς γενόμενος τοῦ πατρὸς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῆς Ναζιανζοῦ) (α). Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς παρακινούμενος ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ πολλῶν ἄλλων ἀγωνιζῶν τῆς Ὀρθοδοξίας ὁ Θεῖος Γρηγόριος, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπέρμαχος τῆς Ἐκκλησίας. Γνωσοὶ δὲ τούτου τοῦ Θείου πατρὸς οἱ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ἀγῶνες καὶ τὰ Θεῖαν σοφίαν ἀποσάζοντα Συγγράμματα. Τοῦτον τὸν φωστῆρα τῆς Ἐκκλησίας οἱ ὀρθόδοξοι, καὶ Θεοδόσιος ὁ Αὐτοκράτωρ προχειρίζονται Κωνσαντινουπόλεως Πατριάρχην. Ἡσυχάζοντος δέ ποτε τοῦ Θείου πατρὸς εἰς τὸν ἀγρὸν ἔξω τῆς Πόλεως, τρεῖς Ἐπίσκοποι ἐξ Αἰγύπτου χειροτονοῦσι Κωνσαντινουπόλεως Μάξιμον κυνικὸν φιλόσοφον ἐθνικὸν, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ Θεῖος Γρηγόριος πρῶτον ὑπεδέξατο προσελθόντα, καὶ κατηχήσας ἐβάπτισε, καὶ τοσοῦτον ἠγάπησεν, ὥσε καὶ σύνοικον εἶχε καὶ ὁμοτράπεζον, καὶ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης ἀνήγαγεν, ὡς φαινόμενον τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστήν (β). Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀχάριστος Μάξιμος ἐπεβουλεύθη τὸν εὐεργέτην, «μεγαλύνας κατ' αὐτοῦ πτερνισμὸν,» σύγχυσις ἐκ τούτου προῆλθε καὶ ταραχὴ πολλὴ τοῦ λαοῦ καὶ διώκεται μὲν ὁ Μάξιμος, ὁ δὲ Θεοδόσιος ὁ μέ-

(α) Βλ. Γρηγορ. τοῦ Θεολόγ. Λόγ. Η'.

(β) Βλ. Γρηγορ. τοῦ Θεολόγ. Λόγ. ΚΗ'.

γας φροντίζων τὴν κατάσασιν τῆς Ὀρθοδοξίας, συνεκάλεσε τοὺς 150. Ἐπισκόπους εἰς σύσασιν τῆς Οἰκουμενικῆς Β'. Συνόδου. Καὶ ἐν ταύτῃ ἐπικυροῦται μὲν τῆς Κωνσαντινουπόλεως Ἐπίσκοπος ὁ Γρηγόριος, καθαιρεῖται δὲ καὶ ἀποκηρύττεται ὁ παράνομος Μάξιμος. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῆς Αἰγύπτου Ἀρχιερεῖς ἐθορύβουν, βλέπων τὴν σύγχυσιν ὁ Θεῖος Γρηγόριος, καὶ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας πανταχόθεν περισκοπῶν, παρητήθη τὸν Θρόνον τῆς Κωνσαντινουπόλεως (α) μετὰ τριῶν περίπου ἐνιαυτῶν (β) ἀείμνηστον καὶ μυρίων ἀγαθῶν πρόξενον ποιμαντορίαν· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προχειρίζεται ὁ ἱερὸς Νεκτάριος. Λέγεται δὲ, ὅτι παρέμεινε μέχρι τέλους εἰς τὴν Β'. Σύνοδον ὁ Γρηγόριος, ἥτις συγκροτηθεῖσα τῷ 381 ἀπεκήρυξε τὸν πνευματομάχον Μακεδόνιον καὶ τούτου τὸ ὄνομα ἐξήλειψεν ἀπὸ τῶν ἱερῶν Διπτύχων (ἐξηλείφθησαν δὲ καὶ τὰ τῶν μετ' αὐτὸν αἱρετικῶν ποιμένων τῆς Κωνσαντινουπόλεως). Ἡ Β'. Σύνοδος προσέθηκε καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκφαντο-

---

(α) Βλ. τὸν πρὸς τοὺς ρν'. Συντακτήριον (ἀποχαιρετιστικὸν) ἐπιγραφόμενον κάλλιστον λύγον τοῦ θείου Πατρός.

(β) Ὁ ἴδιος λέγει πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους.

Ὑμεῖς γὰρ ἐσὲ μάρτυρες μόχθων ἐμῶν,
Τί σκαιὸν, ἢ πρόσαντες, ἢ βλαβὴν φέρον,
Ἢ εἶπον, ἢ ἔπραξα τοῦτ' ἔτος τρίτον;

(Στίχ. 99-101 τῶν Κυκνείων Ἀσμάτων

ρικὴν ὁμολογίαν εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Α'. ἐν Νικαίᾳ Συνόδου ἐκτεθὲν Σύμβολον τῆς Πίσεως καὶ ταύτην τὴν προσθήκην (ἀπὸ τοῦ.. «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κτλ.») τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου λέγουσι σύνταγμα. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναχωρήσας ὁ Θεῖος πατὴρ ἦλθεν εἰς Ἀριανζὸν χωρίον τῆς Καππαδοκίας κλῆρον αὐτοῦ πατρικὸν (α), ὅπου διετέλεσε τὸν ἁγιώτατον αὐτοῦ βίον, συγγράφων καὶ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐτελεύτησε δὲ τῷ 390, ἐτῶν 91 (β). Περὶ δὲ τῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἁγίων αὐτοῦ ἀγώνων, ὁποῖοί τινες ἐγένοντο καὶ πόσον ἐκαρποφόρησαν, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἐφεξῆς ἀπόδειξις. Ὅτε ἦλθεν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς Κωνσταντινούπολιν, μίαν μόνην μικρὰν Ἐκκλησίαν εἶχον οἱ ἐκεῖ Ὀρθόδοξοι, τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, τοὺς δὲ λοιποὺς πολυαρίθμους καὶ μεγάλους ναοὺς τῆς βασιλευούσης κατεῖχον οἱ Ἀρειανοί. Ὅτε δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Θεῖος Πατὴρ, μίαν μόνην ἀφῆκε κατεχομένην ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν Ἐκκλησίαν· τὰς δὲ λοιπὰς ἁπάσας ἐπεῖχε τῶν Ὀρθοδόξων τὸ πλήρωμα. Τοῦτον λοιπὸν τὸν οἰκουμενικὸν διδάσκαλον διεδέχθη

(α) Βλ. τὸν βίον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, συγγραφέντα ὑπὸ Γρηγορίου Πρεσβυτέρου (εἰς τὰ ἅπαντα Γρηγορ. τοῦ Θεολόγ. Τόμ. Α'. Ἐκδ. Βιλλίου 1690, Κολωνίᾳ.

(β) Τούτου τὴν ἱερὰν μνήμην πανηγυρίζει ἡ Ἐκκλησία δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, τῇ 23 Ἰανουαρίου, καὶ τῇ 30 κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν.

ΛΑ'. (381)

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ (α) ὁ ἐκ Ταρσοῦ τῆς Κιλικίας συμπατριώτης καὶ ὁμόζηλος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Οὗτος ἦν καὶ πραίτωρ (ἔπαρχος) τὸ πρῶτον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. διὰ δὲ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἀρετὴν καὶ παιδείαν παμψηφεὶ ἐκλεχθείς, ἐχειροτονήθη ποιμὴν τῆς Βασιλευούσης. Τούτου σώζεται κάλλιστος λόγος εἰς τὸν ἅγιον Θεόδωρον τὸν Στρατηλάτην. Ἐπὶ τῆς τούτου Πατριαρχείας ἀποθανόντα τὸν Μ. Θεοδόσιον διεδέχθη ὁ Ἀρκάδιος (τῷ 385). Αὐτὸν δὲ τὸν ἱερώτατον Νεκτάριον τελευτήσαντα (β) διεδέχθη

ΛΒ'. (391)

ΙΩΑΝΝΗΣ Α'. ὁ Χρυσόστομος, Ἀντιοχεὺς τὴν πατρίδα καὶ τῆς Ἀντιοχέων Ἐκκλησίας πρεσβύτερος, υἱὸς γονέων πατρικίων τὴν ἀξίαν, Σεκούνδου καὶ Ἀνθούσης. Οὗτος ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶσσαν καὶ πλήρης Θείου Πνεύματος ἅγιος ἐγεννήθη τῷ 354. Διδασκάλους ἔσχεν εἰς μὲν τὰ ῥητορικὰ τὸν Λιβάνιον, εἰς δὲ τὴν φιλοσοφίαν τὸν Ἀνδραγάθιον (γ)· εἰς δὲ τὴν

(α) Σωκρ. Ἐκκλησ. Ἰσορ. Ε'. 8. α . . . Ἦν δέ τις Νεκτάριος ὄνομα, συγκλητικοῦ μὲν γένους· ἐπιεικὴς δὲ τὸν τρόπον, δεῖ δὲ ὅλου θαυμαζόμενος, καί τοι τὴν τοῦ πραίτωρος χειρίζων ἀρχήν· ὃς ἁρπασθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προεβλήθη. »

(β) Τοῦ Νεκταρίου τὴν μνήμην ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία Ὀκτωβρίου 11.

(γ) Ἀμφότεροι σοφοὶ τῆς Δ'. Ἑκατονταετηρίδος, κατὰ δὲ τὴν θρησκείαν εἰδωλολάτραι. Ὁ Λιβάνιος ἀποθνήσκων καὶ ἐρω-

χριστιανικὴν θεογνωσίαν τὸν Μελέτιον Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπον, ὑφ' οὗ καὶ ἐβαπτίσθη καὶ εἰς τὸν κλῆρον προήχθη. Ἐπαιδεύθη δὲ καὶ τὴν μοναδικὴν πολιτείαν ὑπὸ τῶν μακαρίων Πατέρων Εὐαγρίου καὶ Καρτερίου καὶ Διοδώρου τοῦ γενομένου Ἐπισκόπου τῆς Ταρσοῦ. Τῷ 27 ἔτει τῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μελετίου· τῷ δὲ 32 πρεσβύτερος ὑπὸ Φλαβιανοῦ τοῦ Ἀντιοχείας· τῷ δὲ 44 διεδέχθη τὸν Νεκτάριον εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως (τῷ 398· φεβρ· 26). Ποία τις ὑπῆρξεν ἡ σοφία τοῦ μεγάλου τούτου φωστῆρος, ἀποδεικνύουσιν οἱ παμπληθεῖς αὐτοῦ μελίῤῥυτοι λόγοι καὶ τὰ εἰς πᾶσαν τὴν θείαν Γραφὴν σοφώτατα ὑπομνήματα. Ἀτρόμητος τῆς ἀληθείας ὑπερασπιστὴς, τὸν ζῆλον ἔχων Ἠλιοῦ καὶ τοῦ Προδρόμου τῆς χάριτος, ἤλεγχε καὶ τῶν Ἀρχόντων καὶ Βασιλέων τὰς ἀνομίας. Ὅθεν διήγειρε μὲν τὸν φθόνον πολλῶν, ἀπέκτησε δὲ καὶ πολλοὺς ἐχθροὺς καὶ ἰσχυροὺς, καὶ μάλιστα τὴν πλεονεκτικὴν καὶ φιλόδοξον Βασίλισσαν Εὐδοξίαν, σύζυγον τοῦ Ἀρκαδίου· τὸ δὲ μέγιστον, καὶ αὐτὸς ὁ Θεόφιλος ὁ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος, ἐπίσημος καὶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ὅμως ἐνίοτε πει-

---

τηθεὶς, Ποῖον γνωρίζει διάδοχον ἄξιον τῆς διδασκαλικῆς αὐτοῦ καθέδρας; « Τοιοῦτος (ἀπεκρίθη) μόνος ἂν ἦν ὁ Χρυσόστομος, εἰ μὴ Χριστιανοὶ τοῦτον ἐσύλησαν! » (Σωκράτ. Ἐκκλησιας. Ἱστορ. Η'. 2.).

σματικὸς διὰ φιλαυτίαν, κατέτρεξε τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, συνεργὸν παραλαβὼν καὶ τὴν ἁπλότητα τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου Κύπρου Ἐπισκόπου, ὃς τις ὅμως ἔπειτα συνεῖδεν, ὅτι ἐλανθάσθη. Τοιούτων ἁγίων ἀνδρῶν λάθη χρησιμεύουσιν εἰς διδασκαλίαν ἡμετέραν. Ἐπειδὴ, ἂν καὶ ἐκείνους ἔβλαψεν ἐνίοτε ἡ ἀπροσεξία, πολλῷ μᾶλλον πλανῶνται, ὅσοι τῶν καθ' ἡμᾶς ἔχουσι πᾶσαν τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν ἑαυτῶν δεκησισοφίαν, ἀφορῶντες οὐχὶ πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἀλλὰ πρὸς γήϊνα τέλη! Τῷ 402 Θεόφιλος ὁ Ἀλεξανδρείας μετ' ἄλλων Ἐπισκόπων, ἀνελθὼν εἰς Κωνσαντινούπολιν, συνέσησεν ἐξ Ἐπισκόπων 40 παράνομον Σύνοδον κατὰ τοῦ Θείου πατρὸς εἰς Δρῦν (προάστειον τῆς Χαλκηδόνος), ὅπου καθηρέθη ὁ Χρυσόστομος, διότι προσκληθεὶς εἰς ἐκεῖνο τὸ συνέδριον, οὐκ ἀπῆλθε πρὸς ἀπολογίαν (ἐκατηγορεῖτο δὲ διὰ 29 ἐγκλήματα τὰ πάντα συκοφαντίας). Καθαιρεθεὶς δὲ, ἐξέλλεται ὑπὸ τῆς Βασιλείας εἰς ἐξορίαν, ἀλλ' εὐθὺς πάλιν ἐπανεκλήθη διὰ τὴν βοὴν τοῦ λαοῦ, ζητοῦντος πανδήμως τὸν γνήσιον αὐτοῦ ποιμένα. Καὶ ἄλλη δὲ Σύνοδος 60 Ἐπισκόπων ἐν Κωνσαντινουπόλει συνελθοῦσα, ἠθώωσε τὸν ἅγιον ἀπὸ τῶν συκοφαντιῶν τῆς ἐν Δρυὶ δρυΐνης ἐκείνης Συνόδου. Μόλις δὲ παρῆλθον ἔτη δύο, καὶ πάλιν, ὑπερισχύσαντος τοῦ φθόνου καὶ τοῦ κράτους τῆς Εὐδοξίας, ἐξορίζεται ὁ Θεῖος Χρυσόστομος εἰς

Κακουσὸν, σκληρότατον χωρίον τῆς Κιλικίας (τῷ 404), ὅπου διαγαγὼν τρία πολυώδυνα ἔτη, μετέση πρὸς Κύριον τῷ 407 Σεπτεμβρ· 14· ἐτῶν 53. Πᾶσαι αἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι κατεδίκασαν ὡς ἀνομωτάτην τὴν καθαίρεσιν τοῦ μεγάλου τῆς Ὀρθοδοξίας πατρός· Ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης Ἰννοκέντιος ἔγραψε πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Κωνσαντινουπόλεως, ἀνακηρύττων τοῦ Χρυσοστόμου τὴν ἁγιότητα· Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας (α). ἀλλ' οὗτος διέμεινε πεισματικὸς ἕως τέλους. Καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ Συνέσιος, ὁ σοφὸς Κυρήνης Ἐπίσκοπος, πλαγίως αὐτὸν ἐπέπληξεν, ἀποθανόντος ἤδη τοῦ Χρυσοστόμου. «Πᾶσα δυσμένεια τῷ βίῳ τούτῳ συναποτίθεται,» ἔγραφεν εἰς μίαν τῶν πρὸς Θεόφιλον αὐτοῦ Ἐπιστολῶν. Ἀπέξεσε δὲ ὁ Θεόφιλος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀποστολικοῦ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν ἱερῶν Διπτύχων, ὡς τάχα αἱρετικοῦ! ἀλλὰ πάλιν ἀνεγράφη μετ' εὐφημίας ὑπὸ τοῦ Κωνσαντινουπόλεως Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Ἀντιοχείας Ἀλεξάνδρου. Ἤδη δὲ τοῦ Πρόκλου πατριαρχεύσαντος, ἀνεκομίσθη καὶ τὸ ἱερώτατον λείψανον τοῦ ἁγίου εἰς Κωνσαντινούπολιν, καὶ ἀπε-

---

(α) Φέρεται τοῦ Ἰννοκεντίου καὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἀρκάδιον ἐπιστολὴ, διὰ τῆς ὁποίας ἀφορίζει καὶ αὐτὸν καὶ τὴν Εὐδοξίαν διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Χρυσοστόμου· ἀλλ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη νομίζεται παρά τισιν ἀμφίβολος.

τεθη εἰς τὸν Ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἔτι ζῶντος τοῦ Ἀρκαδίου (α)

ΑΓ. (404)

ΑΡΣΑΚΙΟΣ· Οὗτος διεδέχθη τὸν Θεῖον Χρυσόστομον· ἦν δὲ ἀδελφὸς τοῦ Πατριάρχου Νεκταρίου, πρεσβύτερος τὸ ἀξίωμα, γέρων, σεβάσμιος καὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀρετήν. Ἀλλ' ἔπαθε καὶ ὁ Ἀρσάκιος, ὅ,τι πάσχουσιν οἱ ἄμεσοι διάδοχοι τῶν μεγάλων καὶ ὑπερφυῶν ἀνδρῶν. Συγκρινόμενος πρὸς τὴν ἀπαράμιλλον τοῦ Χρυσοστόμου ἀρετὴν, ἐφαίνετο μικρὸς, καὶ κατεφρονεῖτο ὁ ἱερὸς Ἀρσάκιος (β). Τούτου δὲ μετὰ 1 ἔτος καὶ 5 περίπου μῆνας ἀποθανόντος (τῷ 405) (γ) προχειρίζεται

ΑΔ. (406)

ΑΤΤΙΚΟΣ ἀπὸ Σεβαστείας τῆς Ἀρμενίας, ἀνὴρ

(α) Τῆς ἀνακομιδῆς ταύτης τὴν μνήμην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Ἰανουαρίου 27· τὴν δὲ μνήμην τῆς ἁγίας αὐτοῦ τελευτῆς μετέθηκεν εἰς τὴν 13 Νοεμβρίου (διὰ τὴν ἐν τῇ 14 τοῦ Σεπτεμβρίου τελουμένην ἑορτὴν τῆς Ὑψώσεως τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ). Καὶ τρίτον δὲ ἑορτάζεται ὁ θεῖος Χρυσόστομος τῇ 30 Ἰανουαρίου ὡς εἷς τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ οἰκουμενικῶν Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας.

(β) « Τίς (λέγει χαριέντως Θεόδωρος ὁ Πρόδρομος)
« Τίς οὐ γελάσει τῶν Ἀνάκτων τὴν μέθην;
Ἰωάννην γὰρ ἐκβαλόντες τοῦ θρόνου,
Τὸν ἡδὺν εἰπεῖν, τὴν Χριστοῦ χελιδόνα,
Καθιδρύουσιν Ἀρσάκιον τὸν Κρόνον! »

(γ) Βλ. Σωκρ. Ἐκκλησιας. Ἱστορ. ς'. 20. Καὶ Παλλαδ. ἐν

θεοσεβὴς καὶ σοφός. Σώζεται τούτου πρὸς Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ περὶ τῆς εἰς τὰ Δίπτυχα ἀναγραφῆς τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου. Καὶ ἄλλας δὲ τούτου μνημονεύει ἐπιστολὰς ὁ ἁγιώτατος Φώτιος εἰς τὴν αὐτοῦ Μυριόβιβλον (α). Ἐποίμανε δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Ἀττικὸς ἔτη 20 (ἢ κατ' ἄλλους ἀκριβέστερον 19). Ἐπὶ τούτου ἐτελεύτησε καὶ Ἀρκάδιος ὁ Αὐτοκράτωρ τῷ 408, διάδοχον καταλιπὼν τὸν υἱὸν Θεοδόσιον τὸν Μικρόν. Αὐτὸν δὲ τὸν Ἀττικὸν ἀποθανόντα διεδέξατο

ΑΕ'. (425)

ΣΙΣΙΝΝΙΟΣ Α'. (β), ἱερὸς ἀνήρ. Τούτου τὸ κατὰ Μασσαλιανῶν συνοδικὸν θέσπισμα μνημονεύει ὁ Φώτιος. Τελευτήσαντος δὲ τούτου μετὰ τριετίαν, ἐπατριάρχευσε κατὰ θείαν παραχώρησιν

ΑϚ', (428)

ΝΕΣΤΟΡΙΟΣ ὁ Αἱρετικὸς, ὁ τὴν γλῶσσαν εὔλαλος καὶ τὸν νοῦν ἀπαίδευτος, τὴν δὲ ψυχὴν δυσσεβὴς, βλασφημήσας ὁ ἐξάγιος ἄλλα τε πολλὰ, καὶ κατὰ τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας. Κατ' αὐτοῦ συνεκροτήθη (τῷ 431) ἡ Γ'. Οἰκουμενικὴ

βίῳ Χρυσος. σελ. 94. Τοῦ μακαρίου Ἀρσακίου ποιεῖται μνήμην ἡ Ἐκκλησία Ὀκτωβρ. 11

(α) Φώτ. Κώδ. 229-232.

(β) Ἐπὶ τούτου (τῷ 425) συνεχήθησαν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ὀλίγοις καὶ ἄλλα δημόσια σχολεῖα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ Θεοδοσίου τοῦ Μικροῦ.

Σύνοδος, ὑφ' ἧς ὁ Αἱρεσιάρχης Νεςόριος ἀναθεματισθεὶς, ὡς ἀμετανόητος, καθηρέθη, καὶ ἀπεςάλη εἰς τὸ πλησίον τῆς Ἀντιοχείας πρώην αὐτοῦ μοναςήριον· κἀκεῖθεν, μὴ ἡσυχάζων, ἐξωρίσθη εἰς Ὄασιν τῆς Αἰγύπτου, ὅπου κακῶς κακὸς ἀπέθανεν· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προεχειρίσθη

ΑΖ'. (431)

ΜΑΞΙΜΙΑΝΟΣ, καὶ ἐπατριάρχευσεν ἔτη 3. Τελευτήσαντα δὲ τοῦτον διεδέξατο

ΑΗ'. (434)

ΠΡΟΚΛΟΣ ὁ ἁγιώτατος καὶ περικλεέςτατος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ. Οὗτος ἦν μαθητὴς καὶ ὑπογραφεὺς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοςόμου. Ἐχειροτονήθη δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σισιννίου Κυζίκου Ἐπίσκοπος. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ Κυζικηνοὶ εἶχον ἤδη προβεβλημένον τὸν Δαλμάτιον, ἔμεινεν ὁ Πρόκλος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡσυχάζων καὶ διδάσκων τὸν Θεῖον λόγον (ὅθεν καὶ ἡ πρώτη τῶν σωζομένων αὐτοῦ Ὁμιλιῶν ἐπιγράφεται Πρόκλου Ἐπισκόπου Κυζίκου). Προβιβασθεὶς δὲ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐποίμανεν αὐτὴν ὁσίως ἔτη ΙΙ· συγγράψας πολλὰ ἐκκλησιαςικὰ Συγγράμματα, ἐξ ὧν σώζονται πολλαὶ εὐφραδεῖς Ὁμιλίαι καὶ Ἐπιςολαὶ, καὶ τὸ περὶ Παραδόσεως τῆς Θείας Λειτουργίας ἀξιο-

λογώτατον Πονημάτιον. Τούτου δὲ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος (α), ψηφίζεται

ΛΘ'. (446)

ΦΛΑΒΙΑΝΟΣ ὁ μακάριος, πατριαρχεύσας ἐπὶ ἔτη 3. Τούτου φέρονται δύο ἐπιστολαὶ πλήρεις ζήλου τῆς Εὐσεβείας. Κατὰ δὲ τὴν ἐν Ἐφέσῳ ληστρικὴν Σύνοδον ἁπάντων γενναίως ὁ Φλαβιανὸς, καὶ διαλύων τὰς πλεκτάνας τῶν Μονοφυσιτῶν Αἱρετικῶν, ἐφονεύθη ὑπ' αὐτῶν ἐπιπεσόντων (β). Τούτου δὲ διάδοχος ἐγένετο

(α) Τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Πρόκλου ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Ὀκτωβρίου 24.

(β) Εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὸ 449 συγκροτηθεῖσαν Σύνοδον κατὰ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκούρου, Ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου, ἀμφοτέρων δυσσεβῶν Μονοφυσιτῶν, ταραχῆς γενομένης ἐκ σκευωρίας καὶ βίας ληστρικῆς, ἀναθεματίζονται μὲν οἱ Ὀρθόδοξοι Ἐπίσκοποι, Εὐσέβιος ὁ Δορυλαίου καὶ Φλαβιανὸς ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐπομένως καθαιροῦνται. Αὐτὸς δὲ ὁ Διόσκουρος προσκαλεῖ τοὺς παρὰ τῇ πύλῃ τῆς Ἐκκλησίας μαχιγοφόρους καὶ ὁπλοφόρους προσυνεσκευασμένους ὑπ' αὐτοῦ παμπληθεῖς μοναχοὺς, οἵτινες μαχίζουσι τοὺς καθηρημένους ἀσπλάγχνως· ὅπερ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Διόσκουρος τὸν Φλαβιανὸν εἰς τοσοῦτον, ὥστε ὑπὸ τῶν ὅπλων ἀποθνήσκει. « Τὸν Φλαβιανὸν δειλαίως ἀναιρεθῆναι πρὸς Διοσκούρου, ὠθούμενόν τε καὶ λακτιζόμενον. » (Εὐάγρ. Σχολ. Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. Β. 2. Καὶ Γρηγορᾶς Γ'. 5. Βλ. καὶ Πρακτ. τῆς Δ'. Συνόδ. Πράξ. Α'.) Ἑορτάζει δὲ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Φλαβιανοῦ ἡ Ἐκκλησία Φεβρουαρίου 18.

Μ'. (449)

ΑΝΑΤΟΛΙΟΣ, Πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας. Ἐπὶ τούτου ἀπέθανε Θεοδόσιος ὁ Μικρὸς, καὶ διάδοχος γίνεται ὁ Μαρκιανὸς (τῷ 450). Δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς Πατριαρχείας τοῦ Ἀνατολίου συνεκροτήθη ἐν Χαλκηδόνι ἡ τὸν Εὐτυχῆ καὶ Διόσκουρον καθελοῦσα Δ'. Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (τῷ 551). Τούτου τοῦ ἱεροῦ Ἀνατολίου γλυκύτατα μελῳδήματα ὑποτίθενται τὰ Ἀνατολικὰ ἐπιγραφόμενα, καὶ ἐν τῇ Ὀκτωήχῳ τοῦ Δαμασκηνοῦ συνήθως ἐκδιδόμενα Ἀναστάσιμα Τροπάρια, ψαλλόμενα κατ' ἦχον εἰς τοῦ Σαββάτου τὸν ἑσπερινόν. Οὗτος ἐσεφάνωσε καὶ τὸν Αὐτοκράτορα Λέοντα Θρᾷκα τὸν Μέγαν, καὶ ἄλλως Μακέλλην ἐπονομαζόμενον, ὅστις διεδέχθη (κατὰ τὸ 457 Ἰανουαρίου 26) τὸν ἀποθανόντα Μαρκιανόν (α). Αὐτὸν δὲ τὸν ἱερὸν Ἀνατόλιον μετὰ ἐννατῆ Θεοφιλεστάτην ποιμαντορίαν τελευτήσαντα (β) διεδέξατο

ΜΑ'. (458)

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ὁ Α'. Ἀνδρικὸν αὐτὸν καὶ γεννάδαν ὀρθῶς ἐπωνόμασεν ὁ Κάλλιστος Νικηφόρος. Τούτου σώζεται Ἐγκύκλιος κατὰ Σιμωνιακῶν, οἵτινες τότε κατηγορήθησάν τινες εἰς τὴν Γαλατίαν. Ἐξέδωκε δὲ τὴν

(α) Βλ. Θεόδωρ. Ἀναγνώς. σελ. 568.

(β) Τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Ἀνατολίου γεραίρει ἡ Ἐκκλησία Ἰουλίου 3ε

ἐπισολὴν ὁ ἱερὸς Γεννάδιος προκαθήμενος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τότε συναχθείσης ἐπ' αὐτῷ τούτῳ Συνόδου (τῷ 459). Μετὰ δὲ 13 ἐτῶν καὶ 3 μηνῶν ποιμαντορίαν μεταξάντα πρὸς Κύριον τὸν Γεννάδιον διεδέξατο

ΜΒ'. (471)

ΑΚΑΚΙΟΣ(α), ἀνὴρ αἰδέσιμος καὶ φιλανθρωπότατος. Ἐπὶ τούτου τελευτήσαντα Λέοντα τὸν Αὐτοκράτορα (τῷ 474 Ἰαννουαρ. 10) διαδέχεται Λέων Β'. ὁ Νεώτερος, ὁ Ζήνωνος υἱός· καὶ τοῦτον πάλιν μετ' ὀλίγον ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ζήνων ὁ Ἴσαυρος (Νοεμβρίου 20), γαμβρὸς τοῦ Α'. Λέοντος, ἄνθρωπος χυδαῖος καὶ ἀνάξιος. Διώκεται λοιπὸν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, Βασιλίσκου τοῦ τυράννου· καὶ πάλιν μετὰ εἰκοσάμηνον ἐξορίαν ἀποκαθίσταται εἰς τὸν θρόνον ὁ Ζήνων, ἐξωσθέντος τοῦ Βασιλίσκου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κακοῦργος οὗτος Βασιλίσκος, νοσῶν τὴν Εὐτυχιανῶν αἵρεσιν, ἐξέδωκεν Ἐγκυκλίους Ἐπιστολὰς ἐναντίον τῆς ἐν Χαλκεδόνι Δ'. ἁγίας Συνόδου, καί τινας τῶν καθηρημένων αἱρετικῶν Ἐπισκόπων ἀντεισήγαγε πάλιν εἰς τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἀντέση-

(α) Ὁ Ἀκάκιος καὶ πρότερον προεβλήθη διάδοχος τοῦ Ἀνατολίου. Προτιμηθέντος δὲ διὰ πλειόνων ψήφων τοῦ Γενναδίου, ἦλθεν ὕστερον ὁ Ἀκάκιος εἰς τὴν τούτου διαδοχήν. Διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἰς τὸν Κατάλογον Γεωργίου τοῦ Κυπρίου τίθεται δὶς ὁ Ἀκάκιος.

σαν γενναίως πρὸς τὸν τύραννον αὐτός τε ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀκάκιος, καὶ ὁ ἅγιος Δανιὴλ ὁ Στυλίτης (α)· ὥσε πάλιν ἠναγκάσθη νὰ ἐκδώσῃ δευτέ-

---

(α) Ὁ ὅσιος Δανιὴλ ὁ Στυλίτης ὑπῆρξε ζηλωτὴς τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου, ὅστις εἶχε τὸν σύλον τῆς ἀσκήσεως αὐτοῦ πλησίον τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀντιοχείας (ἤσκησε δὲ ἐπὶ τοῦ σύλου ἔτη 30 (429—461)). Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου σύλου ἔγραφεν ὁ μακάριος Συμεὼν τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐπιστολὰς, ὑπερμαχῶν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας κατὰ τῶν Αἱρετικῶν, καὶ συμπράττων ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας τῶν Ἐκκλησιῶν (Βλ. Εὐάγρ. Ἐκκλ. Ἱς. Α'. 13. Β'. 10. Καὶ Νικηφ. Ἐκκλησ. Ἱς. ΙΔ'. 51. ΙΕ'. 13, 19. Καὶ Φωτ. Κώδ. 230). Ὁ δὲ μακάριος Δανιὴλ ἔζησε τὸν ἑαυτοῦ σύλον εἰς τὸν Ἀνάπλουν (τύπον τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου, τοῦ κοινῶς Καταξένου, τῆς Κωνσταντινουπόλεως), ὅθεν ἠγωνίζετο καὶ οὗτος ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας, ὑπὲρ ἧς ἤλεγξε καὶ τὸν μαινόμαινον Βασιλίσκον, καταβὰς αὐτοπροσώπως εἰς Κωνσταντινούπολιν. Οὕτως οἱ πλεῖστοι τῶν ὁσίων ἡμῶν Πατέρων καὶ Ἀσκητῶν, καὶ Στυλῖται καὶ μὴ Στυλῖται, διῆγον βίον οὐ μόνον ἐν θεωρίᾳ λαμπρὸν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πρᾶξιν ὑψηλὸν, ἀγωνιζόμενοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας, οὐ μόνον τῶν μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κοσμικῶν. Τούτου τοῦ Στυλίτου Δανιὴλ λέγουσι τὸν σύλον, ὅτι ἔτι σώζεται καὶ μέχρι σήμερον εἰς τὸ Βυζάντιον λίθινος ἱσάμενος ἐν τῷ κήπῳ τοῦ παλατίου. Γεραίρει δὲ τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία αὐτοῦ μὲν τοῦ ὁσίου Δανιὴλ Δεκεμβρίου 11· τοῦ δὲ θείου Συμεὼν Σεπτεμβρίου 1. Κατὰ δὲ τὴν 24 Μαΐου ἄλλου Συμεὼν Στυλίτου νεωτέρου, τοῦ καὶ Θαυμασορείτου (ἀσκήσαντος ἐν τῷ Θαυμασίῳ Ὄρει (521-569))· οὗτινος καὶ τούτου φέρονται ᾠδαὶ ἡ τροπάρια, καὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουστῖνον τὸν νεώτερον Ἐπιστολὴ διδακτική. Κατρίτον δὲ Συμεῶνα Στυλίτην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Ἰουλίου 26.

ρας Ἐγκυκλίους εἰς ἀναίρεσιν τῶν προτέρων· ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ ἁρπαγοτύραννος ἐξωρακίσθη μισούμενος ὑπὸτοῦ λαοῦ· καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἀκάκιος ὕςερον ἀπατηθεὶς, ἐφάνη προσάτης τῶν περὶ τὸν Μογγὸν αἱρετικῶν, ἐξ ἀγνοίας συγκοινωνῶν μετ' αὐτῶν, αὐτὸς ὀρθόδοξος καὶ εὐσεβέςατος ὤν. Ὅθεν καὶ τοῦτον καὶ τὸν ἑφεξῆς αὐτοῦ διάδοχον Φλαυίταν Νικηφόρος ὁ Κάλλιςος κακίζει προφανῶς λέγων.

«Ὁ κακὸς Ἀκάκιος, Φλαυίτας ἴσος».

Ἀπέθανε δὲ ὁ Ἀκάκιος πατριαρχεύσας ἔτη 20, καὶ ἐψηφίσθη ἀντ' αὐτοῦ

ΜΓ. (491)

ΦΛΑΥΙΤΑΣ, ἢ Φραΐτας (παρὰ Μελετίῳ γράφεται Φραβίτας· κατ' ἄλλους καὶ Φλαβιανὸς), αἱρετικὸς, ἀσήμαντος καὶ ὀλιγοχρόνιος. Τέσσαρας ἢ τρεῖς μόνους μῆνας πατριαρχεύσας, ἀπέθανεν. Ἀπέθανεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ Ζήνων ὁ Αὐτοκράτωρ· καὶ τοῦτον μὲν διεδέχθη Ἀναςάσιος ὁ Δίκορος ὁ Δυρράχηνὸς, τὸν δὲ Φλαυίταν

ΜΔ'. (492)

ΕΥΦΗΜΙΟΣ ὁ πανεύφημος, ὁ ἐξ Εὐχαΐτων, ποιμὴν ἀληθὴς καὶ ζηλωτὴς τῆς ὀρθοδοξίας, ὅς τις ἠγωνίσθη γενναίως ὑπὲρ τῆς ὁμονοίας τῶν Ἐκκλησιῶν (α).

Αλλὰ καὶ Ἰωάννην καὶ Νικήταν μνημονεύει Στυλίτας, καὶ Πέτρον τέλος Στυλίτην, τὸν πρὸς τὴν μανίαν τοῦ Κοπρωνύμου γενναίως ἀντιςάντα ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων (τῷ 770).

(α) Ἐπὶ Ζήνωνος τοῦ Αὐτοκράτορος Πατριάρχης Ἀλεξανρείας ἐγένετο Πέτρος ὁ Μογγὸς (ἄνθρωπος αἱρετικὸς, ὑπο-

Οὗτος ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης ἔσεψε τὸν διάδοχον τοῦ

κρινόμενος εὐσέβειαν) ἀποβληθέντος Ἰωάννου Ταλαΐου, ὡς δι' ἐπιορκίας κατασχόντος τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας Οὗτος κατέφυγε πρὸς τὸν τότε Πάπαν τῆς Ῥώμης Σιμπλίκιον, ζητῶν ὑπεράσπισιν· καὶ ὁ Πάπας ἔγραψεν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν Ζήνωνα καὶ τὸν Ἀκάκιον, ἐγκαλῶν, ὅτι κοινωνοῦσι πρὸς τὸν αἱρετικὸν Πέτρον τὸν Μογγόν. Ἀντέγραψαν οὗτοι πρὸς τὸν Πάπαν, δηλοῦντες τὴν ἐπιορκίαν τοῦ Ταλαΐου καὶ τὴν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν τοῦ Μογγοῦ. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ Σιμπλίκιος, ἐπεσκύπευσε δὲ Φῆλιξ ὁ Γ'., ὅτι ἀνελάβεν ἔτι θερμότερον τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ταλαΐου, καὶ γράφει πρὸς τὸν Ἀκάκιον προσακτικῶς, ὅπως ἐλθὼν εἰς τὴν Ῥώμην παραστῇ εἰς τὸν θρόνον τὸν Παπικὸν, καὶ ἀπολογηθῇ πρὸς τὴν τοῦ Ταλαΐου κατηγορίαν· ὁ δὲ Ἀκάκιος οὐδ' ἀποκρίσεως ἠξίωσε τοῦ Πάπα τὴν μεθύουσαν αὐθάδειαν. Καὶ λοιπὸν ὁ τῆς Ῥώμης Ἡγεμὼν κηρύττει τὸν Ἀκάκιον ἀκοινώνητον, πέμψας πρὸς αὐτὸν ἔγγραφον τὴν καθαίρεσιν. Ὁ δὲ Ἀκάκιος πρὸς αὐτὸν μὲν τὸν Πάπαν πάλιν ἐσιώπησεν, ἐκέλευσε δὲ μόνον, ἵνα ἐξαλείψωσιν ἐκ τῶν Διπτύχων τὸ ὄνομα τοῦ Φήλικος. Τοῦτο πρῶτον ὑπῆρξε σχίσμα μεταξὺ τῶν θρόνων τοῦ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀκακίου καὶ τοῦ Φλαυΐτα ὁ μακάριος Εὐφήμιος, ἐξελεγχθέντος ἤδη τοῦ αἱρετικοῦ Μογγοῦ, ἀνέγραψε πάλιν τ' ὄνομα τοῦ Φήλικος εἰς τὰ Δίπτυχα, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔγραψε κοινωνικὰς Ἐπιστολὰς, καὶ τὸ πᾶν ἐποίησε, παρακαλῶν τὸν Πάπαν εἰς ἕνωσιν καὶ ἄρσιν τοῦ σχίσματος. Ἀλλ' ὁ Φῆλιξ προτάσσει καὶ τοῦτον, ἵνα ἐξαλείψῃ ἐκ τῶν Διπτύχων τ' ὄνομα τοῦ Ἀκακίου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Εὐφήμιος ἀπεκρίθη, ὅτι τὸν ἀοίδιμον Ἀκάκιον καὶ αὐτὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐγίνωσκεν ὀρθόδοξον, κατεκρίθη καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ Φήλικος πάσης κοινωνίας ἀνάξιος. Διεδέχθη τὸν Φήλικα ὁ Πάπας Γελάσιος· γράφει καὶ πρὸς τοῦτον ὁ Εὐφήμιος, παρακαλῶν εἰς ἕνωσιν.

Ζήνωνος Ἀναστάσιον τὸν ἐπιλεγόμενον Δίκορον, λα-

ἀλλὰ καὶ ὁ Γελάσιος ἀπέβαλε τὴν Εὐφημίου συγκοινωνίαν, ἂν μὴ ἐξαλείψῃ τ' ὄνομα τοῦ Ἀκακίου· τοῦτο ἀπῄτουν ἐξάπαντος καὶ ἄλλοι δύο Πάπαι μετὰ τὸν Γελάσιον, ὁ Ἀναστάσιος καὶ ὁ Σύμμαχος. Οὗτος μάλιστα καὶ συμβουλευτικὰς ἔγραψεν ἀποστειλαμένας πρὸς ὅλην τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν Ἐπιστολάς, ὅπως ἐξαλείψῃ τὸν Ἀκάκιον ἐκ τῶν Διπτύχων, ἂν θέλῃ εἰρήνην μετὰ τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης. « Θέλομεν τὴν εἰρήνην (ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀνατολικοί), δὲν ἐργόμεθα ὅμως τὴν ἄνομον ἐκ τῶν Διπτύχων ἀπόσβεσιν τοῦ Ἀκακίου! » Μετὰ τὸν Σύμμαχον ἐπεσκόπευσεν ὁ Ὁρμίσδας, καὶ οὗτος αὐστηρὸς διάδοχος τοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀκακίου πεισματος. Φαίνεται, ὅτι ἔκτοτε ὁ τύφος τῆς Παπικῆς ἐξουσίας ἔτρεφεν ἀθάνατα καὶ ἀδιάλλακτα μίση, κατασκευάζων τὴν μοναρχικὴν ὑπεροχήν! ἐλειτούργουν ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστίνου ὁ τότε Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης, βλέπων τὴν ἐκ ταύτης τῆς διχονοίας ἀκίνητον βλάβην τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα εἶχον ἤδη κυριεύσαντες οἱ ἀρειανίζοντες Γότθοι τὴν Ἰταλίαν, ἔγραψε πάλιν πρὸς τὸν Ὁρμίσδαν ζητῶν τὴν ἕνωσιν· καὶ πάλιν ὁ ἰσχυρογνώμων Ὁρμίσδας ἀπέστειλε καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς περὶ τὸν Αὐτοκράτορα Ἐπιστολὰς καὶ Τόμον, ἐν ᾧ διωρίζετο ἡ ἐκ τῶν Διπτύχων ἐξάλειψις οὐ μόνον τοῦ Ἀκακίου, ἀλλὰ καὶ τῶν μετ' αὐτὸν Ὀρθοδόξων καὶ ἁγίων Πατριαρχῶν, Εὐφημίου καὶ Μακεδονίου· ἔτι δὲ καὶ Ζήνωνος καὶ Ἀναστασίου τῶν Αὐτοκρατόρων, ὡς αἱρετικῶν. Διὰ τὴν ὁμόνοιαν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πολλῶν ψυχῶν σωτηρίαν (περὶ τῆς ὁποίας ὁ Πάπας οὐδόλως ἐφρόντιζεν) ἔπεμψεν ὅ, τε Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Πατριάρχης τὸν βωμολόχον τοῦτον Τόμον, διορίσαντες, ἵνα ἐξαλειφθῶσιν ἐκ τῶν Διπτύχων τὰ ὀνόματα μόνον ἔν τισιν Ἐκκλησίαις τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς προσωρινὴν οἰκονομίαν τῆς οὕτω καινοβλαβοῦς κενοδοξίας τῆς Παπικῆς καθέ-

ὧν παρ' αὐτοῦ πρῶτον ἰδιόγραφον ὁμολογίαν τῆς Πίστεως καὶ ὑπόσχεσιν, ὅτι διατηρήσει ἀσφαλῶς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδοξίας· ἀλλ ὁ παράφρων Ἀναστάσιος, ἀποκλίνας ὕστερον προφανῶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Εὐτυχιανῶν, καὶ πληρώσας ταραχῶν τὰς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, προσέβαλε καὶ τὸν γενναῖον Εὐφήμιον, ἀπαιτῶν, ἵνα καταναθεματίσῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν καὶ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἀποτυχὼν δὲ τῶν ἐλπίδων, ἐζήτει παρὰ τοῦ Πατριάρχου τὴν προτέραν ἰδιόχειρον αὐτοῦ Συγγραφήν. «Ἀλλ' ἐκείνη (ἀπεκρίθη ὁ πατριάρχης) ἀνήκει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· ἐγὼ δὲ οὔτε θέλησιν ἔχω, οὔτε δύναμιν, ἵνα συλήσω τὰ Ἀρχεῖα τῆς Ἐκκλησίας.» Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Αὐτοκράτωρ, περιμαν�ὴς γενόμενος, ἐξώρισε τὸν ἀοίδιμον Εὐφήμιον, ὡς δῆθεν αἱρετικὸν, πατριαρχεύσαντα ἔτη 4. Ἀλλ' ἀπεσάλη ὑπὸ Θεοῦ

δρας. Ἀλλ' ὅμως αἱ λοιπαὶ τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησίαι πᾶσαν διετήρησαν διὰ παντὸς ἀνεξάλειπτα τὰ ὀνόματα τῶν Ὀρθοδόξων τούτων Πατριαρχῶν· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν πάλιν ἀνεγράφησαν μετ' ὀλίγον. Οὕτως ἐξηλείφθη τὸ πρῶτον μεταξὺ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ῥώμης Ἐπισκοπικὸν Σχίσμα, διαρκέσαν ἔτη 36 (484-519 ἢ 520). Καὶ ὁ μετὰ τὸν Ὁρμίσδαν παπεύσας Ἰωάννης, μετριώτερα καὶ χριστιανικώτερα φρονήσας, ἐκοινώνει ἐντελῶς πρὸς πάσας τὰς Ἀνατολικὰς Ἐκκλησίας, παραπέμψας εἰς λήθην αἰώνιον τὰ τῶν αὐτοῦ προκατόχων ἀλλοδοξικὰ Σχίσματα. (Βλ. Εὐάγρ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Γ'. ε3. κτλ. Νικηφ. Ἱστορ. ιο. κτλ.

ἄλλος τοῦ Εὐφημίου διάδοχος καὶ ἰσοςάσιος καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν γενναιότητα

ΜΕ'. (496)

ΜΑΚΕΔΟΝΙΟΣ Β'. ὁ Θαυμάσιος καὶ ὀρθοδοξότατος πρεσβύτερος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας. Εἰς τοῦτον ἦσάν ἐμπεπιστευμένα τὰ κειμήλια τῶν Ἀρχείων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς αὐτὸν παρέδωκε καὶ τὴν ἰδιόγραφον τοῦ Αὐτοκράτορος Συγγραφὴν ὁ Πατριάρχης Εὐφήμιος· τοῦτο γνωρίζων ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐζήτησε καὶ παρὰ τοῦ Πατριαρχεύσαντος ἤ η Μακεδονίου τὴν Συγγραφήν. «Τὸ γράμμα τοῦτο (ἔλεγε πρὸς τὸν Πατριάρχην) βλάπτει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἀποκείμενον εἰς τὰ δημόσια τῆς Ἐκκλησίας Ἀρχεῖα.» ἀλλ' εὗρε καὶ τὸν Μακεδόνιον ὁ Ἀναςάσιος ἀνάλωτον δοῦλον τοῦ Θεοῦ, καὶ πιςὸν φύλακα καὶ τοῦ γράμματος καὶ πασης, ἧς ἐνεπιςεύθη, παρακαταθήκης τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τῆς Ἐκκλησιαςικῆς Ποιμαντορίας! Καιροῦ λοιπὸν δραξάμενος ὕςερον, ἐξώρισε καὶ τοῦτον τὸν μακάριον ὁ Ἀναςάσιος (ἐν ἔτει 511) μετὰ δεκαπενταετῆ ἀκηλίδωτον Πατριαρχείαν, καθαιρέσας αὐτὸν διά τινων ἀνδραπόδων αὐτοῦ Ἐπισκόπων (οἵτινες δὲν ἦσαν οὔτ' Εὐφήμιοι, οὔτε Μακεδόνιοι, πιςοὶ φύλακες τῶν Θείων Κανόνων, ἀλλὰ προδόται βέβηλοι· καὶ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοτ' ἐφάνησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς κακῆς αὐτῶν κεφαλῆς καὶ ψυχῆς!). Τότε δὲ

γίνεται στάσις εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Πατριάρχου, καὶ ταραχὴ τοῦ λαοῦ, τὸν κοινὸν ζητοῦν ὃς πατέρα. Πολλοὶ δὲ τῶν θερμοτέρων ὕβριζον καὶ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, τὸν Αἱρετικὸν, τὸν Μανιχαῖον ἀποκαλοῦντες. Ἀλλ' ὁ βίαιος Ἀνασάσιος, ἐπισήσας παντοχοῦ στρατιώτας, ἐκέλευσε τὸν Ἔπαρχον τῆς πόλεως, ὅπως ἀπαγάγῃ τὸν ἔνδοξον ἐξόριστον πρῶτον ἀντικρὺ εἰς τὴν Χαλκηδόνα, κἀκεῖθεν ὕστερον εἰς Εὐχάϊτα· ἀντ' αὐτοῦ δὲ διηνήργησεν, ἵνα ψηφισθῇ Πρεσβύτερός τις Σκευοφύλαξ, τ' ὄνομα

ΜΣ'. (511)

ΤΙΜΟΘΕΟΣ Α'. ἄνθρωπος παράφορος καὶ παρὰ τὰς Εὐρίπου παλιρροίας ἀκαταστατώτερος. Ἐπὶ τούτου κατεδίωξεν ὁ μανιώδης Ἀνασάσιος πάντας τοὺς μετὰ τοῦ μακαρίου Μακεδονίου κοινωνοῦντας, ὡς δῆθεν αἱρετικούς· καὶ ὁ μίσθιος αὐτοῦ Τιμόθεος συνεργῶν εἰς τὰς ἀλόγους αὐτοῦ θελήσεις, ἔκαμε πολλὰ κακὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' εὗρε, τέλος, ἡ θεία δίκη τὸν Ἀνασάσιον τὸν Δίκορον (α). Κεραυνὸς (τὸν ὁποῖον πάντοτ' ἐφοβεῖτο) κατέκαυσεν αὐτὸν ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν ἐν τῷ Παλατίῳ· διεδέχθη δὲ τοῦτον Ἰουστῖνος ὁ γεραίτερος ὁ Θρᾴξ· ἔπαυσε δὲ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Τιμόθεος καὶ ζῶν καὶ κακουργῶν,

(α) Δίκορος ἐπωνομάζετο· διότι εἶχε τὴν μὲν μίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ κόρην γλαυκὴν, τὴν δ' ἑτέραν μέλαιναν.

ἀφ' οὗ ἐλήσευσε τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὅλης ἐξαετίας· διεδίξατο δὲ τοῦτον

ΜΖ' (517)

ΙΩΑΝΝΗΣ Β', Καππαδόκης. Ἐπὶ τούτου πρώτου ἐδόθη εἰς τοὺς Πατριάρχας τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ πολύζηλον ἐπίθετον «Οἰκουμενικός» (περὶ οὗ λέγομεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς). Ἐκ τῶν Συγγραμμάτων τούτου τοῦ σεβασμίου Πατριάρχου σώζονταί τινες Ἐπιστολαί, κηρύττουσαι τὴν αὐτοῦ σοφίαν καὶ εὐσέβειαν. Τελευτήσαντα δὲ τὸν Ἰωάννην διεδέξατο

ΜΗ' (520)

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ὁ ἱερώτατος καὶ διδακτικώτατος. Καὶ τούτου σώζονται πρὸς Ὁρμίσδαν τὸν Πάπαν Ῥώμης ἀξιοθαῦται Ἐπιστολαί, καὶ μία πρὸς αὐτὸν τοῦ Ὁρμίσδου· ἀναγινώσκεται δὲ καὶ ἱερὸν αὐτοῦ Διάταγμα Ἑλληνιστὶ κατὰ τοῦ Σευήρου καὶ Πέτρου τῶν αἱρετικῶν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ε'. Συνόδου. Πρὸς τοῦτον ἔγραψε καὶ Νεαρὰς ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ὁ Μέγας, ὅς τις ἦν ἀνεψιὸς ἐξ ἀδελφῆς Ἰουστίνου τοῦ Θρᾳκός· ἐγένετο δὲ καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἀποθανόντος τῷ 527. Τὸν δὲ Ἐπιφάνιον, πατριαρχεύσαντα ἔτη 15 καὶ μῆνας 3, διεδέχθη

ΜΘ' (535)

ΑΝΘΙΜΟΣ, ὁ πρώην Τραπεζοῦντος Ἐπίσκοπος, Σευηρίτης τὴν αἵρεσιν ἐν τῷ κρυπτῷ. Οὗτος ἐπατριάρ-

χευσε σπουδῇ καὶ συνεργείᾳ τῆς Θεοδώρας, συζύγου τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, πολυπράγμονος καὶ φιλοδόξου γυναικός. Μετὰ δὲ ἔτος ι καὶ μῆνας ιο, ἐξελεγχθεὶς αἱρετικὸς ἀμετανόητος ὁ Ἄνθιμος, καθῃρέθη ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει συνελθούσης (τῷ 536) Συνόδου, καὶ ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐξωρίσθη ψήφῳ δὲ κοινῇ Συνοδικῇ ἀντὶ τούτου προβιβάζεται

Ν'. (537)

ΜΗΝΑΣ λόγιος ἀνὴρ καὶ τῆς εὐσεβείας ζηλωτής. Ἐπὶ τούτου ἐγκαινιάσθη τελειωθεὶς ὁ Θαυμαστὸς Ναὸς τῆς ἁγίας Σοφίας, ὃν Ἰουστιανὸς ᾠκοδόμησε. Ποιμάναντο, δὲ τὴν Ἐκκλησίαν θεοφιλῶς ἔτη 16, καὶ τελευτήσαντος τοῦ Μηνᾶ, γίνεται διάδοχος

ΝΑ'. (552)

ΕΥΤΥΧΙΟΣ ὁ ἱερώτατος. Ἐπὶ τούτου τῷ 553 συνεκροτήθη ἐν Κωνσαντινουπόλει ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Ε'. Σύνοδος. Τότε δὲ παρῆν ἐν Κωνσαντινουπόλει καὶ Βιγίλιος ὁ Πάπας Ῥώμης, ἐλθὼν κατὰ προσαγὴν τοῦ Αὐτοκράτορος (α) Ἤδη δὲ πα-

(α) Ὁ Βιγίλιος μετεκλήθη πολὺ πρὸ τῆς Ε'. Συνόδου εἰς Κωνσαντινούπολιν ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας ἔτι τοῦ Μηνᾶ τῷ 549. Πῶς δ' ἐφέρθη ἐν καιρῷ τῆς Συνόδου, ἱστοροῦσι τὰ ταύτης Πρακτικά. Διηγεῖται δε καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, διὰ ποίων δολιουργιῶν ἔλαβε τὸν Θρόνον τῆς Ῥώμης, καὶ πῶς ἐξορίσας

τριαρχεύσαντα ἔτη ιϑ καὶ μῆνας ιι, ἐξώρισεν εἰς Α'. κάσειαν Ἰουστινιανὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, πεσὼν εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Ἀφθαρτοδοκητῶν· καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται

ΝΒ'. (565)

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ'. ἀπὸ Σχολαστικῶν (Δικηγόρων) ἐκ πατρίδος Σηρήμιος (Κώμης κειμένης πλησίον τῆς Ἀντιοχείας), ἐπίσημος ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ. Τούτου μνημονεύεται λόγος κατηχητικός. Σώζεται δὲ καὶ ἡ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων Συλλογὴ ἐν Τίτλοις πεντήκοντα. Καὶ ἄλλος αὐτοῦ Νομοκάνων, ὅς τις περιέχει πρὸς τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς Κανόσι καὶ

ἐλιμοκτόνησε τὸν νομιμον αὐτῆς ποιμένα Σιλβέριον, καὶ μετὰ πύσης ἀπονοίας (εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν διατριβων) διεκήρυξεν ἀκοινώνητον καὶ αὐτὸν τὸν Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶν· διότι συνεφώνει πρὸς τὸ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ορθόδοξον Διάταγμα, τὸ ὁποιον ἀντέβαινεν εἰς τοὺς Παπικοὺς ἐκείνου σκοπούς! Διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἀκοινώνητος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἀντεκηρύχθη. Ἴσερον δὲ καὶ διὰ τὴν ἀμετανόητον αὐτοῦ καρδίαν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐξωρακίσθη. Ἐπανελθὼν δὲ σωφρονέστερος ἐκ τῆς ἐξορίας, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου, τέλος κακῶς ἐτελεύτησεν. Ὁ Βαρώνιος ὀνομάζει τὸν Βιγίλιον «λύκον, λῃστὴν, ψευδεπίσκοπον, ἀντίχριστον!» (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Β'. σελ. 92-99). Ποῖον ἄλλο πλέον ἐκφραστικώτερον ἐπίθετον ἀπέμεινε διὰ τοὺς μετὰ ταῦτα Πάπας; Φρίσσει τις, ὅταν ἐνθυμηθῇ, πόσον παλαιὸν νόσημα τῆς Παπικῆς καρδίας ὑπῆρξεν ἡ τυραννικὴ φιλοδοξία, ἥτις ὕστερον εἰς τοσοῦτον ἐξερυφώθη.

τὰς τούτοις συμφωνούσας διατάξεις τῶν Αὐτοκρατόρων. Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ τὸν βίον ὁ Ἰουστινιανὸς, διάδοχον καταλιπὼν τὸν ἀδελφιδοῦν Ἰουστῖνον Β'. τὸν Νεώτερον (τῷ 566)· ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης, ποιμάνας Θεοφιλῶς τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 12 καὶ μῆνας ὀλίγους, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ πάλιν ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας ὁ ἱερὸς

(577)

ΕΥΤΥΧΙΟΣ τὸ β'. Ἐπὶ τούτου τελευτήσαντα τὸν Ἰουστῖνον διαδέχεται Τιβέριος ὁ Θρᾴξ (τῷ 578)· αὐτὸς δὲ ὁ μακάριος Εὐτύχιος διαλάμψας πάλιν εἰς τὴν ποιμεναρχίαν ἐπὶ ἔτη 4 καὶ μῆνας 6, ἤδη ἑβδομηκοντούτης, μετέβη εἰς τὰς Οὐρανίους μονὰς τῇ 6 Ἀπριλίου (ὁπότε καὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ γεραίρει ἡ Ἐκκλησία). Διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΝΓ'. (582)

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ'. ὁ τοὐπίκλην Νηστευτής. Διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὴν δὲ πατρίδα Καππαδὸξ, τοὺς δὲ τρόπους ὅσιος καὶ φερωνύμως νηστευτικὸς καὶ ἐγκρατὴς, καὶ λίαν φιλόπτωχος· ἀλλὰ καὶ λόγων καὶ παιδείας πρόφιμος. Ἐκ τῶν αὐτοῦ Συγγραμμάτων σώζονται λόγοι τινὲς καὶ τὸ Κανονικὸν ἢ Κανονάριον (Σύνταγμα περιέχον Κανόνας πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐξομολογουμένων). Ἐπὶ τούτου θανόντα τὸν Αὐτοκράτορα Τιβέριον διαδέχεται Μαυ-

ρίκιος ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, βασιλεὺς τ' ἄλλα μὲν ἀγαθὸς, ἀλλὰ δοῦλος αἰχμάλωτος τῆς φιλαργυρίας, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐβλάβη πολλὰ, καὶ τέλος ἀπώλετο (α). Οὗτος βλέπων τὴν περὶ τοὺς πτωχοὺς ἀδιάκοπον ἐλεημοσύνην τοῦ ὁσίου Πατριάρχου Ἰωάννου ἠγανάκτησε (διότι τῆς φιλαργυρίας ἡ νόσος οὐδ' ἄλλον ἐλευθέριον ὑποφέρει!), καὶ ἐδίωξεν ἐκ τῆς Κωνσαντινουπόλεως τοὺς πτωχούς! ἀλλὰ διατί μὴ μᾶλλον ἐφρόντισεν, ἵνα διώξῃ τὴν πτωχείαν, συνιζῶν ἐργοχειρεῖα, καὶ πλατύνων τὸ τότε ἐνδεχόμενον ἐμπόριον; καὶ ταῦτα μὲν οὗτος. Τέταρτον δὲ ἤδη πατριαρχεύοντος ἔτος Ἰωάννου τοῦ Νησευτοῦ, συνέζη ἡ ἐν Κωνσαντινουπόλει περὶ Γρηγορίου τοῦ Ἀντιοχείας Σύνοδος, ἥτις μετὰ τὴν τούτου ἀνάκρισιν καὶ ἀθώωσιν ἐπεκύρωσε καὶ τὸ ἐπίθετον «Οἰκουμενικὸς» εἰς τὸν Πατριάρχην τῆς Κωνσαντινουπόλεως. Ἡ ἐπωνυμία, πρεπόμεν, ὅτι ὑπῆρχεν ἤδη δεδομένη ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ Β'. (Καππαδόκος κἀκείνου) πρὸ περίπου ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν (β)· οἱ δὲ Πάπαι τῆς Ῥώμης δυσηρεζοῦντο μὲν,

---

(α) Βλ. Μελετ. Ἐκκλ. Ἱς. Τ. Β'. σελ. 196-127.

(β) Εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Καππαδόκος Ἰωάννου τοῦ Β'. γενομένης Συνόδου (τῷ 518) βλέπομεν τὸν Πατριάρχην τοῦτον καλούμενον Οἰκουμενικόν Ὡσαύτως καὶ τὸν Μηνᾶν εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ γενομένην Σύνοδον (τῷ 536), ἐν ᾗ παρῆν καὶ ἡ Συνοδία τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης! Καὶ τὸν Ἐπιφάνιον δὲ καὶ τὸν Ἄνθιμον καὶ τὸν Μηνᾶν Οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας

καθὼς φαίνεται, ἀκούοντες τοῦ Κωνσαντινουπόλεως τὸ ἐπώνυμον· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐσιώπων, περιμένοντες καιρὸν, (ἐφοβοῦντο δὲ καὶ ἄλλως τὴν κατὰ τῆς ὑπερμέτρου Παπικῆς φιλοδοξίας ἀγανάκτησιν τοῦ ἀοιδίμου Ἰουστινιανοῦ). Τότε δὲ ἐπὶ τοῦ Νηστευτοῦ ὁ Πάπας Πελάγιος, ἀκούσας τὴν ὑπὸ τῆς Συνόδου ἐπικύρωσιν τῆς ἐπωνυμίας ἐξέρρηξε δημοσίᾳ τὴν ἀγανάκτησιν, καὶ τὴν Σύνοδον ἄκυρον ἀπεκήρυξε, ὡς δίχα τῆς τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου αὐθεντείας (τῆς Ῥώμης) συναθροισθεῖσαν! καὶ τὸν Πατριάρχην Ἰωάννην ἀπείλησεν ἀκοινωνησίαν, ἂν μὴ, μετανοήσας, ἀποβάλῃ τὸ ὑπερήφανον ἐπίθετον! Οὕτως ὁ Πελάγιος κατεδίκαζεν, ὃν ὠνόμαζε τύφον. «ἑτέρῳ γε τύφῳ» (καὶ τούτῳ Παπικῷ!). Ἀλλὰ καὶ ὁ μετὰ τὸν Πελάγιον παπεύσας μακάριος Γρηγόριος ὁ Μάγνος (ὁ καθ' ἡμᾶς Διάλογος) ὡσαύτως ἐπέκειτο παντοίως ἀπαιτῶν τὴν τοῦ τίτλου ἀποβολήν. Ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ὁ Αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, νουθετῶν, ἵνα μὴ ταράττηται διὰ τὴν ἐπωνυμίαν, ἣν μήτε πρὸς ὑποδούλωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀφορῶσαν (ὡς ὑπώ-

---

ἐπονομάζει ὁ ἀοίδιμος Ἰουστινιανὸς ἐν τοῖς πρὸς αὐτοὺς Διατάγμασιν αὐτοῦ. Καὶ πολὺ πρότερον Θεοδόσιος ὁ Νέος τὸν θεῖον Χρυσόστομον, Πατριάρχην Κωνσαντινουπόλεως, ἀπεκάλεσε Διδάσκαλον Οἰκουμενικόν. Τοσοῦτον ἀρχαιότερον τοῦ Νηστευτοῦ ὑπῆρξε τοῦτο τὸ ξηλωτὸν ἐπίθετον τῶν τῆς Κωνσαντινουπόλεως Πατριαρχῶν!

πτευεν ὁ Γρηγόριος), μήτε πρὸς ἄλλο τι παράνομον, ἀλλὰ μόνον δεδομένην, ὡς καλλιστεῖον τιμῆ δικαίας καὶ πρεπούσης εἰς τὸν Παπριάρχην τῆς Βασιλευούσης τῶν πόλεων (α). Ἀλλ' ὁ Γρηγόριος ἔμεινεν ἀδυ-

---

(α) Φανερὸν, ὅτι οἱ Θεῖοι Πατέρες ἀπέδωκαν ἐξ ἀρχῆς τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς εἰς τὸν Ῥώμης Ἐπίσκοπον, ὡς τότε βασιλευούσης τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἴσερον δὲ διὰ τὴν τῶν σκήπτρων μετάθεσιν ἀπέδωκαν καὶ εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως τὰ ἴσα πρεσβεῖα. Εἰς ταῦτα προσετέθη καὶ τὸ «Οἰκουμενικός» (Οἰκουμένην δὲ τότε ἔλεγον ἰδίως καὶ πᾶσαν τὴν Ἐπικράτειαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας). Πάντως τὸ ὄνομα σημαίνει ὑπεροχήν· ἀλλὰ τοῦτο ἔκριθη καλὸν ἀντιτείχισμα πρὸς τὴν ἔκτοτε φλεγμαίνουσαν καὶ μοναρχιῶσαν Δεσποτείαν τῆς Ῥώμης. Εἴδομεν (σελ. 32 σημ. α'.) πῶς ὁ Φῆλιξ, πῶς οἱ τούτου μέχρις Ἰωάννου διάδοχοι, πῶς, τέλος, ὁ Βιγίλιος (σελ. 39 σημ. α'.) ἐφερῦησαν πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ἀφορίζοντες Βασιλεῖς, Πατριάρχας, Ἐπισκόπους, Διδασκάλους, Ἐκκλησίας ὅλας, αὐταρχικῶς καὶ δι' αἰτίας μικρὰς καὶ ἐνίοτε ἀδίκους. Σιωπῶμεν τὰ παλαιότερα. Πρὸς ἐμπόδιον λοιπὸν τῆς τοιαύτης τῶν τότε Παπῶν φιλοτυραννίας ἦτε τῶν ἀοιδίμων Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐσέβεια, καὶ ὁ Πατριάρχαι τῆς Θεοδέγμονος Ἀνατολῆς, καὶ πᾶσα ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἀπέδωκεν εἰς τὸν Πατριάρχην τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων τὴν ἐπωνυμίαν «Οἰκουμενικός». Τοῦτο δὲ δηλοῖ οὔτε κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀνεξάρτητον, οὔτε παγκόσμιον Δικαστὴν, οὔτ' ἀπόλυτον Δεσπότην τῶν ἁπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης Ἐκκλησιῶν καὶ Βασιλειῶν (ὡς ἐκηρύχθη, τέως, ὁ Τρικόρωνος Πάπας!) ἀλλὰ πρόεδρον τῆς χορείας τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην ἐπισκοτούντων ὁμοτίμων ἀδελφῶν, καὶ τῶν εὐσεβούντων λαῶν πρέσβυτον Πατέρα καὶ Διδάσκαλον, ὑποκείμε-

σώπητος· μὴ δυνηθεὶς δὲ μηδὲν κατορθῶσαι, ἐπωνόμασεν αὐτὸς ἑαυτὸν «Δοῦλον τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ» (καταισχύνων τάχα διὰ τῆς ταπεινολογίας τὴν ὑψηλοφροσύνην! ἀλλ' ἠγνόει, καθὼς φαίνεται, ὁ μακάριος, ὅτι καὶ οὗτοι οἱ τίτλοι ἔμελλον, νὰ ἐξωγκώσωσι τὸν τύφον τῶν αὐτοῦ διαδόχων!). Ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Πατριάρχας ὁ Γρηγόριος, τόν τε Ἀλεξανδρείας ἅγιον Εὐλόγιον, καὶ τὸν Ἀντιοχείας

νον καὶ αὐτὸν εἰς τῶν θείων Κανόνων τὴν ἐξουσίαν, καὶ ὑπεύθυνον εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐθεντείαν τῆς τιμώσης αὐτὸν Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, «Ἧς μόνη κεφαλὴ ὁ Χριστός», Πρόεδρον τοσοῦτον μετριόφρονα, καὶ τῆς Χριστιανικῆς ταπεινοφροσύνης φύλακα, ὃς τις οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν ἀντίζηλον οὐδέποτ' ἠρνήθη τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ Προεδρίαν, ἐφ' ὅσων εὐσεβῶν ἐσωφρόνει, καὶ ἔμενεν ἐν τοῖς ἰδίοις ὁρίοις, ἀλλ' ἀείποτε (ὀρθόδοξον ὄντα) τιμᾷ τὸν ποιμένα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὁ τῆς Νεωτέρας, ὁ Οἰκουμενικὸς, ὡς πρεσβύτερον ἀδελφὸν, καὶ παρέχει προθύμως εἰς αὐτὸν τὰ πρεσβεῖα, καίτοι τῶν ἴσων καὶ αὐτὸς ὑπὸ πάσης τῆς Ἐκκλησίας τυχών. Δεῖξις δὲ τοῦ λόγου σαφὴς· διότι καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν ς'. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον οἱ Τοποτηρηταὶ τοῦ Πάπα Ἀγάθωνος, Οἰκουμενικὸν αὐτὸν Πάπαν ὑπογράφοντες καὶ ἀποκαλοῦντες, οὐδεμίαν ἀντίρρησιν εὗρισκον παρὰ τῶν Ἀνατολικῶν· διότι καὶ ὁ Πάπας ἐθεωρεῖτο τότε εἰς τὴν Σύνοδον, ὡς πρεσβύτερος τῶν ὁμοτίμων ὀρθοδόξων συναδελφῶν, ἀλλ' οὐχὶ κεφαλὴ, καὶ δικαστὴς ἀδέκαστος αὐτὸς (ὡς ἀναμάρτητος καὶ ἀλάνθαστος·) καὶ μόναρχος Δεσπότης καὶ δυνάστης τῆς Ἐκκλησίας. Τούτων οὕτως ἐχόντων τὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως «Οἰκουμενικὸς» ἀδίκως ἐσκανδάλισε καὶ τοὺς παλαιοὺς φιλοτυράννους καὶ τοὺς νεωτέρους ὑπερελευθερόφρονας!

ἱερώτατον Ἀνασάσιον, παροξύνων αὐτοὺς κατὰ τῆς δῆθεν ἐπάρσεως τοῦ Νησευτοῦ· ἀλλ' οἱ μακάριοι Πατριάρχαι ἐκεῖνοι καὶ πᾶσα ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐγνώριζε καλῶς τοὺς λόγους, δι' οὗ ἐτάχθη τὸ ἐπίθετον, καὶ πάντες ἐπεκύρωσαν τὴν ἐπωνυμίαν. Πρὸς δὲ τοὺς Πάπας ἐσιώπων καταλείποντες ἐκείνους μὲν κραυγάζοντας, αὐτοὶ δὲ πράττοντες τὰ ὀρθὰ καὶ πρέποντα. Ὁ Πάπας Γρηγόριος ἐπροχώρησε καὶ περαιτέρω. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μαυρικίου ἔγραψε κολακεύων τὸν ἀλιτήριον Φωκᾶν, καὶ παρακαλῶν, νὰ κυρωθῶσιν εἰς τὴν Ῥώμην τὰ πρωτεῖα τῆς ἐπὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν μοναρχικῆς κυριαρχίας. Ἀλλ' εἰς μάτην ἐκοπίασεν, ἔργον πράξας ἀνάξιον τῆς αὐτοῦ σοφίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς! Λέγομεν δέ τινα περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς ἑφεξῆς. Τὸν δὲ μακάριον Πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Νησευτὴν, ποιμάναντα τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 13, καὶ ὁσίως πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντα (α), ἐκληρονόμησεν αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, λαβὼν πᾶσαν, ἣν ἀφῆκε περιουσίαν! ἓν παλαιόρασον, καὶ μίαν κλίνην ἄρρωτον, ἐφ' ἧς ἐπανεπαύετο χάριν εὐλαβείας ὁ εὐσεβὴς Βασιλεύς! (β) Διαδέχεται δὲ τὴν Πατριαρχείαν

ΝΑ'. (595)

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Β'. Ὅσιος ἀνὴρ καὶ θεοσεβὴς ἐργά-

(α) Τούτου τὴν μνήμην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησ. Σεπτεμβρ. α.

(β) Μελετ Ἐκκλησιας. Ἰσορ. Τόμ. Β'. σελ. 140.

της τῆς ἀρετῆς. Ἐπὶ τούτου (τῷ 602) ἐπέβη τῆς Αὐτοκρατορίας ὁ ὠμότατος ἀρπαγοτύραννος Φωκᾶς, φονεύσας πανοικὶ τὸν δυσυχῆ Μαυρίκιον· καὶ ὁ ἐνάρετος Κυριακὸς ἠναγκάσθη, νὰ ἐπιθέσῃ τὸν Αὐτοκρατορικὸν στέφανον εἰς τὴν ἄνομον κεφαλὴν τοῦ Φωκᾶ, ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε διέλειπεν ἐλέγχων τὴν σκληρότητα καὶ κακεντρέχειαν τοῦ Τυράννου· διὸ καὶ ἐμίσει αὐτὸν ὁ Φωκᾶς. Τοῦτο πληροφορηθεὶς ὁ τοῦ Γρηγορίου διάδοχος Πάπας Βονιφάτιος, γράφει πρὸς τὸν Φωκᾶν, δεόμενος καὶ κολακεύων πολὺ ταπεινότερον παρὰ τὸν ἤδη ἀποθανόντα προκάτοχον αὐτοῦ Γρηγόριον, ἵνα διὰ βασιλικοῦ Διατάγματος ἀνακηρύξῃ τὸν Θρόνον τῆς Ῥώμης κεφαλὴν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν· ἀντὶ δὲ τούτου καθυπόσχεται πρὸς τὸν Φωκᾶν ὁ Βονιφάτιος μᾶλλον ὑπήκοον τὴν τότε κυμαινομένην Ἰταλίαν, ἥτις ἔφυσσε πρὸς τὰ περιαδομένας κακουργίας τοῦ Τυράννου. Καὶ λοιπὸν ἐξέδωκεν, ὡς λέγουσιν, ὁ Φωκᾶς τὸ Διάταγμα, ἐπικυρῶν τὸ μοναρχικὸν προνόμιον τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου! Ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ τὸ προνόμιον τόσον νόμιμον, ὅσον καὶ ὁ τοῦτο χαρισάμενος Τύραννος! (α) Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ὁ δὲ μακάριος Κυ-

(α) Ἀναγνώσεως ἄξιον εἶναι περὶ τῆς παρὰ τοῦ τυράννου εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν Θρόνον δοθείσης τιμῆς τὸ ὑπὸ τοῦ J. M. Lorenz Examen decreti Phocæ de primatu Rom. Pontificum. Argent. 1790. Ἐνταῦθα φαίνεται πόσον ἔχεται ἀληθείας τὸ πολυθρύλλητον τυραννικὸν δόγμα!

ριακὸς ποιμάνας τὸ πολυπαθὲς αὐτοῦ ποίμνιον ὁσίως ἔτη 11, ἐτελεύτησε· διεδέχθη δὲ τοῦτον

ΝΕ'. (606)

ΘΩΜΑΣ Α'. ὁ Διάκονος. Οὗτος ἔκτισεν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ τῆ, Κωνσταντινουπόλεως τρίκλινον ἐπίσημον, τὸ λεγόμενον Θωμαΐτην, ἐν ᾧ ἀπέθετο τὴν μεγάλην βιβλιοθήκην τοῦ Πατριαρχείου· τοῦτον ἐπαινεῖ ὁ Κάλλιος ὡς ἰσοςάσιον τοῦ Κυριακοῦ.

«Ὁ Κυριακός καὶ Θωμᾶς ὄντως ὗται» (α)

Τελευτήσαντα δὲ τοῦτον μετὰ ἔτη 3 καὶ μῆνας 5, διεδέχθη

ΝΣ'. (610)

ΣΕΡΓΙΟΣ Α'. ὁ διάκονος· οὗτος ἐξεφάνωσε τὸν κατ' ἀρχὰς εὐσεβῆ καὶ γενναῖον Αὐτοκράτορα Ἡράκλειον, ὅς τις ἐκρήμνισε καὶ ἐτιμώρησε τὸν Παλαμναῖον Φωκᾶν· ἀλλὰ, κατὰ δυςυχίαν, ὁ καλὸς Ἡράκλειος ὕςερον παρεσύρθη εἰς τὴν πλάνην τῶν Μονοθελητῶν (β) τὴν αὐτὴν αἵρ σιν ἐνόσει καὶ Σέργιος, ὁ πατριάρχης, ὁ πρῶτος τῆς ἑφεξῆς σειρᾶς τῶν κάκις' ἀπολουμένων ὁμορρόνων αὐτοῦ διαδόχων. Ἀπέ-

---

(α) Τὸν Θωμᾶν κατέλιπεν εἰς τὸν Κατάλογον ὁ Κύπριος Φίλιππος.

(β) Ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου βασιλεύοντος ἀνεφάνη ὁ ψευδοπροφήτης Μωάμεθ εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ τὰ ἐκ τούτου καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ φοβερὰ δυςυχήματα, πρόδρομα γινόμενα τῆς ἐσχάτης δυςυχίας!

θανεν οὗτος μετὰ περίπου 29 ἐτῶν πατριαρχείαν, καὶ προχειρίζεται

ΝΖ'. (639)

ΠΥΡΡΟΣ Α'. πρεσβύτερος. καὶ οὗτος Μονοθελήτης. Ἐπὶ τούτου θανόντα τὸν Ἡράκλειον διεδέξατο ὁ ὀρθόδοξος υἱὸς αὐτοῦ Κωνσαντῖνος Δ'., ὁ καὶ νεώτερος Ἡράκλειος λεγόμενος (τῷ 639). Τοῦ δὲ Κωνσαντίνου μετὰ 130 ἡμέρας ὑπὸ τῆς μητρυιᾶς αὐτοῦ Μαρτίνης διὰ φαρμάκου φονευθέντος, ἐβασίλευσεν ὁ ἐξ αὐτῆς υἱὸς τοῦ Ἡρακλείου Ἡρακλεωνᾶς· ἀλλὰ περὶ τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξωρακίσθη μὲν οὗτος μετὰ τῆς μητρὸς, ἔλαβε δὲ τὴν Αὐτοκρατορίαν ὁ Κώνστας υἱὸς τοῦ Κωνσαντίνου, ὅς τις τὴν παπῴαν αἵρεσεν τῶν μονοθελητῶν ἀσπασθεὶς, ἐποίησε πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐφυγαδεύθη δὲ καὶ ὁ Πύῤῥος, κατηγορηθεὶς, ὡς συνειδὼς τὴν κατὰ τοῦ Κωνσαντίνου παρὰ τῆς αὐτοῦ μητρυιᾶς ἐπιβουλήν· ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ εἰσήχθη πάλιν ἄλλος αἱρετικὸς

ΝΗ'. (641)

ΠΑΥΛΟΣ ὁ Β'. κακὸς ἄνθρωπος καὶ κάκιστος Πατριάρχης, θερμὸς καὶ αὐτὸς ὑπέρμαχος τῶν Μονοθελητῶν. Καταῤῥέψαντος δὲ τὸν βίον αὐτοῦ μετὰ ἔτη 14, ἀναγορεύεται πάλιν ὁ ἀνόσιος

(655)

ΠΥΡΡΟΣ τὸ β'. τοῦτον ὁ Ῥώμης Θεόδωρος συναθροίσας Σύνοδον, ἀνεθεμάτισε καθαιρέσας· ἀλλ' ἔπρεπεν, ἵνα τότε παρομοίως ἐξεκήρυττεν ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία καὶ τὸν αὐτοῦ τοῦ Θεοδώρου προκάτοχον Πάπαν Ὀνώριον, ὅστις ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς Μονοθελήτης (τὸ 626-638). Μονοθελῆται Πατριάρχαι τότε ἦσαν καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν (ὡς Γεώργιος, καὶ Κύρος, καὶ Ἰωάννης καὶ ἄλλοι αἱρετικοὶ), καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὁ Μακάριος, καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας Ἐπισκοπὰς εἰσχωροῦντες ἐπὶ τοῦ Ἡρακλείου, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ μανιώδους Κώνσαντος τοῦ Αὐτοκράτορος. Πόσον ἰσχύει πληθυνομένη καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία, ὅταν ἔχωσι προσάτην τὴν ἐξουσίαν! Ἐντεῦθεν καὶ εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν ἀλλεπάλληλοι αἱρετικῶν διαδοχαί. Τὸν ἄνομον Πύρρον μετὰ 4 μηνῶν καὶ 23 ἡμερῶν δευτέραν Πατριαρχείαν ἀποῤῥήξαντα τὴν ψυχὴν διαδέχεται πάλιν ἄλλος Μονοθελήτης

ΝΘ. (655)

ΠΕΤΡΟΣ πρεσβύτερος ἢ κατ' ἄλλους Διάκονος, ὁ καὶ κατ' ἐξοχὴν καλούμενος Αἱρετικός. Τούτου δὲ καταῤῥέψαντος τὸν βίον μετὰ ἔτη 12 διάδοχος γίνεται

Ξ'. (667)

ΘΩΜΑΣ Β'. Διάκονος, μετὰ μῆνας 6 καὶ ἡμέρας 11 μόλις ἐκλεγείς. Ἐπὶ τούτου φονεύεται Κών-

ςας ὁ Αὐτοκράτωρ ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας, συντριβεὶς τὴν κακὴν κεφαλὴν ἐν τῷ λουτρῷ (τῷ 668), καταλιπὼν τὴν διαδοχὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσαντῖνον τὸν Πωγωνάτον (α). Αὐτὸν δὲ τὸν Θωμᾶν οὐχὶ Μονοθελήτην, ἀλλ' ὀρθόδοξόν τινες ἱστοροῦσι, πιθανώτατα λέγοντες· διότι ὁ προσάτης τῶν Μονοθελητῶν Αὐτοκράτωρ δὲν ἐτυράννει πλέον τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ Πωγωνάτος ὑπῆρξε καὶ ὀρθόδοξος, καὶ τοῦτο συνεισέφερε πολὺ εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς Ἐκκλησίας (β). Τοῦ δὲ Θωμᾶ μετὰ ἔτη 2 καὶ μῆνας 7 ἀποθανόντος ἐπατριάρχευσε.

ΞΑ'. (669).

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε'. Πρεσβύτερος καὶ πρωτέκδικος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (γ). Ἀρχιερατεύσας ἔτη 5 καὶ μῆνας 9, τελευτᾷ· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΞΒ'. (674).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α'. ὁ Διάκονος, Σκευοφύλαξ

(α) Πωγωνάτος οὗτος ὠνομάσθη· διότι μαθὼν τὸν ἐν Σικελίᾳ φόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὴν ἀποσασίαν, ἐξώρμησεν ἐκ Κωνσαντινουπόλεως ἔτι νέος ἀγένειος, ἢ ὀλιγογένειος, ἐπέστρεψε δὲ εἰς Κῶνσαντινούπολιν μακρυπώγων καὶ βαθυγένειος, ἀλλὰ τὰς φρένας ἀβαθής.

(β) Καὶ ὁ Καλλίστος τιμᾷ τὸν Θωμᾶν, ἕλκει δὲ τὸν αὐτοῦ διάδοχον.

« Θωμᾶς ὁ λαμπρός· δυσυχὴς Ἰωάννης. »

(γ) Καὶ τοῦτον τὸν Ἰωάννην παρέλιπε Φίλιππος ὁ Κύπριος ἐν τῷ Καταλόγῳ.

καὶ Καγκελλάριος (ὑπογραφεὺς τοῦ Πατριαρχείου). Καὶ τοῦτον ἀποθανόντα μετὰ ἔτος 1 καὶ μῆνας 8 καὶ ἡμέρας 7 διεδέξατο

ΞΓ'. (676)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α'. Πρεσβύτερος. ὕποπτος κατά τινας ἢ ἄσατος περὶ τὸ φρόνημα τῆς Ὀρθοδοξίας· ἀλλ' ὁ Κάλλιστος αὐτὸν ὀνομάζει «Τὸν καλὸν Θεόδωρον!» Οὗτος ἀπέξυσεν ἀκρίτως ἐκ τῶν ἱερῶν Διπτύχων τ' ὄνομα τοῦ Πάπα Βιταλιανοῦ, συμφωνήσας μετὰ Μακαρίου τοῦ Ἀντιοχείας. Ἀλλὰ τὸ μὲν ὄνομα πάλιν ὕστερον ἀντεκατέστη ὑπὸ τῆς Ε'. Συνόδου. Αὐτὸν δὲ τὸν Θεόδωρον ἐξωσθέντα μετὰ διετῆ καὶ 3 μηνῶν Πατριαρχείαν διαδέχεται

ΞΔ'. (678)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ὁ Κύπριος Πρεσβύτερος καὶ Σύγκελλος καὶ Σκευοφύλαξ. Ἐπὶ τούτου τοῦ γεροντος Πατριάρχου κατὰ θείαν εὐδοκίαν, τοῦ Πωγωνάτου διατάξαντος, συνηθροίσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει (τῷ 680) ἡ ς'. ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος κατὰ τῶν Μονοθελητῶν, ἥτις ἀνεθεμάτισε τοὺς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας Σέργιον καὶ Παῦλον καὶ Πύρρον καὶ Πέτρον καὶ τὸν Πάπαν τῆς Ῥώμης Ὀνώριον, καὶ τὸν Ἀντιοχείας Μακάριον, καὶ τοὺς κακοὺς τῆς Ἀλεξανδρείας ποιμένας καὶ τοὺς λοιποὺς αἱρετικούς. Διέπρεπον δὲ ἐν τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ Συνόδῳ αὐτός τε ὁ Πα-

τριάρχης Γεώργιος, καὶ Στέφανος ὁ τῆς ἐν Πόντῳ Ἡρακλείας φωστὴρ, καὶ Ἰωάννης Ἀθηνῶν Ἐπίσκοπος καὶ ἄλλοι ἐπὶ σοφίᾳ καὶ τῇ τῶν Θείων Γραφῶν πολυμαθείᾳ διάσημοι. Σὺ δὲ σημείωσον, ἀναγνῶσα, πῶς μετὰ περίπου 80 ἐτῶν ἀδιάκοπον ἐπικράτειαν τῆς πολλαπλασιασθείσης αἱρέσεως τῶν Μονοθελητῶν, τὴν ὁποίαν καὶ βασιλεῖς ἐκράτυνον καὶ πατριάρχαι καὶ ἄλλοι πολλαχοῦ τῆς Οἰκουμένης Ἀρχιερεῖς, ἀλλ' ὅμως οὐ διέλιπεν ἡ Ὀρθοδοξία! τὸ αὐτὸ συνέβη μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῶν Εἰκονομάχων, τὸ αὐτὸ πολὺ πρότερον ἐπὶ τῶν Ἀρειανῶν. Παραλείπω τὰ μετὰ ταῦτα! Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πάντοτε ἔσηκεν ἀκλόνητος, «Καὶ πύλαι Ἅδου κατ' αὐτῆς οὐ κατισχύσουσιν». Ὡς καθαρὸς ποταμὸς ἀναβρύων ἐκ τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου ῥέει συνεχὴς καὶ ἀδιάλειπτος δι' αἰῶνος. Οἱ δὲ κατ' αὐτὴν ἐπιφαινόμενοι Αἱρετικοὶ πάσης τάξεως καὶ δυνάμεως ὁμοιάζουσιν, ὡς ἄχυρα καὶ φρύγανα ἐπιπλέοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πρὸς καιρὸν εἰς δοκιμασίαν τῶν πιστῶν, τὰ ὁποῖα πάλιν ἀφανίζονται «ὡσεὶ χνοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος». Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Τὸν σοφὸν Γεώργιον μετὰ πενταετῆ ποιμαντορίαν ἀποθανόντα (ἢ, κατά τινας, παραιτησάμενον, ἢ ἀποβληθέντα) διαδέχεται πάλιν

(683)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α'. τὸ β'. Ἐπὶ τούτου θανόντα

Κωνσαντῖνον τὸν Πωγωνάτον (τῷ 685) διαδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰουστινιανὸς (ὁ μετὰ ταῦτα Ῥινότμητος ἐπονομασθεὶς), ἔσχατος τῆς Ἡρακλείου γενεᾶς βασιλεύσας. Τὸν δὲ Θεόδωρον μετὰ τριετίαν τελευτήσαντα διαδέχεται

ΞΕ. (686)

ΠΑΥΛΟΣ Γ'. ἀπὸ λαϊκοῦ τὴν τῶν βαθμῶν χειροτονίαν κανονικῶς διεξελθών. Ἐπὶ τούτου (τῷ 691) συνεκάλεσεν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τὴν ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ Παλατίου συγκροτηθεῖσαν Πενθέκτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. (λέγεται δὲ Πενθέκτη, διότι ἀνεπλήρωσε τῆς Πέμπτης καὶ Ἕκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ ὑστέρημα, κανόνας ἐκδοῦσα ἐκκλησιαστικοὺς συμφώνως πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀγῶνας τῶν δύω τούτων Συνόδων, αἵτινες μόναι οὐκ ἐξέθεντο Κανόνας ἐγγράφους εἰς κατάσασιν τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ἔγραψαν αἱ προλαβοῦσαι τέσσαρες Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι). Ἀποθνήσκει δὲ ὁ Παῦλος μετὰ Πατριαρχείαν ἑπταετῆ (ἢ ἐτῶν 6 καὶ μηνῶν 8), καὶ χειροτονεῖται

ΞΣ'. (693)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Α'. Σκευοφύλαξ τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν· πατριαρχεύσας ἔτη 12. Κακόνικος ἀπέβη ὁ Καλλίνικος οὗτος! διότι ἐφάνη συγκοινωνὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Πατρικίου Λεοντίου κατὰ Ἰουστινιανοῦ

τοῦ Αὐτοκράτορος σκευωρηθείσης ἐπιβουλῆς. Μετὰ δεκαετῆ βασιλείαν τὸν Ἰουστινιανὸν πολλὰ κακὰ πρά-ξαντα καθεῖλε τοῦ θρόνου ὁ διετίαν ὑπ' αὐτοῦ φυ-λακισθεὶς Λεόντιος, καὶ ἐξώρισεν εἰς Χερσῶνα, κό-ψας αὐτοῦ τὰς ῥίνας (ὅθεν καὶ Ῥινότμητος ἐπωνο-μάσθη ὁ Ἰουστινιανός). Τὴν δὲ βασιλείαν παραλαβὼν ὁ Λεόντιος (τῷ 695), ἔπαθε καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ ὑ-πὸ Ἀψιμάρου, τοῦ ἐπονομασθέντος Τιβερίου, ἀδελφοῦ τοῦ Πωγωνάτου, παρομοίως ἐπαναστάντος (τῷ 698). Τοῦτον δὲ πάλιν τὸν Τιβέριον ὁ Ῥινότμητος Ἰουστι-νιανὸς, διαφυγὼν ἐκ τῆς εἱρκτῆς, ἐλθὼν εἰς Κων-σαντινούπολιν, ἐθανάτωσεν ὁμοῦ καὶ τὸν Λεόντιον (τῷ 705), καὶ ἀνέλαβε τὸν θρόνον. Τότε καὶ τὸν Καλλίνικον τυφλώσας ἐξώρισεν εἰς Ῥώμην, ὡς συ-νεργὸν τῆς ἀποστασίας· ἀντεισήχθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ

ΞΖ'. (705)

ΚΥΡΟΣ ὁ ἐνάρετος πρεσβύτερος καὶ μονοχὸς, ἔγ-κλειτος ἀσκήσας εἰς τὸ νησίον τῆς Ἀμάσριδος, ὅς-τις προεῖπεν εἰς τὸν ἐξόριστον Ἰουστινιανὸν τὴν ἀνάλη-ψιν τῆς βασιλείας· ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ σκληροκαρδίαν οὐδόλως ὁ Κῦρος ἴσχυσεν ἐκμαλάξαι. Ἐμαίνετο κα-τὰ τῶν Χερσονητῶν ὁ Ῥινότμητος, ὡς ἐπιβουλευθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἐν ᾧ διέτριβε παρ' αὐτοῖς ἐξόριστος, καὶ ἀποστείλας κατέσφαξεν ἅπαντας σχεδὸν τοὺς κατοί-κους τῆς Χερσῶνος, πλὴν τῶν μικρῶν παιδίων, καὶ τὰς χώρας αὐτῶν κατεπόρθησε, καὶ ταῦτα πότε; ἐν

ᾧ κατέτρεχον ἤδη τὴν Θράκην οἱ Βούλγαροι! Διὰ ταῦτα μισηθεὶς ὁ Ῥινότμητος υἱὸς τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ, κρημνίζεται ἀπὸ τοῦ θρόνου· ἀνηγορεύθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ Βασίλειος ὁ Ἀρχιναύαρχος ὁ Φιλιππικὸς, ὁ καὶ Βαρδάνης (τῷ 711), ὅστις τὸν μὲν Ἰουστινιανὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τιβέριον ἐθανάτωσε· ἀλλὰ καὶ τὸν εὐσεβῆ Πατριάρχην Κῦρον μετὰ ἐξαετῆ ποιμαντορίαν ἐξώρισεν, αὐτὸς ὢν Μονοθελήτης, καὶ πατριαρχεύει

ΞΗ'. (711)

ΙΩΑΝΝΗΣ ς'. ὁ ἄχαρις διάκονος· λείψανον καὶ οὗτος καὶ ξηρὸν ὀστοῦν τῆς ἤδη διορραγείσης καὶ σαπρωθείσης αἱρέσεως τῶν Μονοθελητῶν. Ταύτην ἀνασῆσαι σπουδάζοντα τὸν Βαρδάνην Φιλιππικὸν, καὶ κατασωτεύσαντα τοὺς θησαυροὺς τῶν πρώην Αὐτοκρατόρων μετὰ ἔτη 2 κατέσπασεν ἀπὸ τοῦ θρόνου ἡ Σύγκλητος. Καὶ (κατὰ τὴν φιλάνθρωπον τῶν τότε Ῥωμαίων συνήθειαν) τυφλωθεὶς ὁ Φιλιππικὸς ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατηγῶν, ἐξωρίσθη. Ἀνηγορεύθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ Ἀρτέμιος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς αὐτοῦ, Ἀναστάσιος β'. μετονομασθείς. Ἐπὶ τούτου τοῦ Φιλιππικοῦ καὶ τοῦ ὁμόφρονος αὐτοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου συνέστη ψευδοσύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 712, ἥτις κατέκρινε τὴν ς'. ἁγίαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον! τότε πρῶτον ἐφάνησαν καὶ τινα ἴχνη

τῆς Εἰκονομαχίας· διότι καθηρέθη βιαίως ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἁγία τῆς ς'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου Εἰκὼν (κατὰ δέ τινας καὶ ὅλαι τῶν προγενεσέρων Οἰκουμενικῶν Συνόδων αἱ ἱεραὶ ζωγραφίαι). Καὶ πρὸς τὸν τότε Πάπαν τῆς Ῥώμης Κωνσαντῖνον (Σύρον τὴν Πατρίδα) ἀποσείλας ὁ Φιλιππικὸς ἐκέλευσε, νὰ καθαιρεθῶσιν αἱ Εἰκόνες ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ἀντέσχη γενναίως ὁ Πάπας πρὸς τὴν ἀσεβῆ ταύτην διαταγήν (α). Τὸν δὲ δυσσεβόφρονα Πατριάρχην Ἰωάννην μετὰ τριετίαν συνοδικῶς καθαιρεθέντα ἐξώρισεν ὁ τοῦ Φιλιππικοῦ ὀρθόδοξος διάδοχος Ἀνασάσιος Β'. πατριαρχεύει δὲ

ΞΘ'. (714)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Α'. Κυζίκου Ἐπίσκοπος· ἀνὴρ ἐπ' ὀρθοδοξίᾳ καὶ βίου ἁγιότητι, καὶ λόγων δυνάμει ἐπισημότατος. Ἐπὶ τούτου παραιτεῖται τῆς Βασιλείας ὁ Ἀνασάσιος· διαδέχεται δὲ τοῦτον ἄκων Θεοδόσιος ὁ Ἀδραμυττηνός, ὁ τῶν Κάτω ἐπονομασθείς, ὅστις καὶ αὐτὸς μετὰ ἔτη 2 παρητήθη εἰς Λέοντα τὸν Ἴσαυρον τῷ 717 Οὗτος ὁ Λέων, ὁ καὶ Κύνων ἐπικαλούμενος, ἐκίνησε μάλιστα τὸν κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων διωγμόν. Ἐξορίαι, δημεύσεις, ἀτιμώσεις, φυλακαὶ, μελῶν ἀποκοπαὶ, πῦρ καὶ ξίφος ἦσαν τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ Τύραννος ἔσπευδε, νὰ ἐξα-

(α) Βλ. Μιλετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Β'. σελ. 210.

λείψῃ τὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν Εἰκόνων. Πάσας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς καὶ τὰς κατ' οἴκους Εἰκόνας τῶν ἁγίων κατέθραυον καὶ κατέκαιον οἱ βάρβαροι αὐτοῦ ὑπηρέται, περιτρέχοντες ὡς λυσσῶντες. Τὰς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Θεοτόκου καὶ ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν ἐκ μουσείου ζωγραφίας ἐξήλειψεν ἐν πελέκεσι καὶ λαξευτηρίοις ὁ ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ὡραίων τεχνῶν. καὶ αὐτοὺς τοὺς ζωγράφους παρεδίδου εἰς ἐξορίαν, ἢ εἰς Θάνατον· Εἰς μίαν ἡμέραν ἐκρήμνισεν ὅλα τὰ σχολεῖα καὶ κατέκαυσε τὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσαντίνου ἐν Κωνσαντινουπόλει εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Στουδίτου συσαθεῖσαν σχολὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ἢ Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν, συγκατακαύσας ὁ μιαρὸς ζῶντας καὶ τοὺς μαθητὰς καὶ τὸν Σχολάρχην (ὅστις ἐπωνομάζετο οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος), καὶ τὴν θαυμαστὴν καὶ περιφημοτάτην βιβλιοθήκην (α). Ἐξέχεε δὲ τὴν ὠμότητα αὐτοῦ καὶ ἐκτὸς τῆς βασιλευούσης, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Κυκλάδων νήσων, οἵτινες ἀνεδείχθησαν γενναῖοι ζηλωταὶ τῆς πατρῴας Ὀρθοδοξίας. Διὰ ταῦ-

(α) Ἐν ταύτῃ τῇ μεγίστῃ βιβλιοθήκῃ εὑρίσκετο καὶ τὸ περίφημον τοῦ δράκοντος δέρμα 120 ποδῶν τὸ μῆκος· ἐν ᾧ ὑπῆρχε γεγραμμένη γράμμασι χρυσοῖς ἡ Ἰλιας καὶ ἡ Ὀδύσσεια τοῦ Ὁμήρου. Τοῦτο μόλις διέσωσαν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς συνθραμόντες μετὰ μεγάλου τῆς ζωῆς αὐτῶν κινδύνου πολλοὶ Χριστιανοί. (Βλ. Κεδρην. ΙΓ'. καὶ Ζωναρ. ΙΕ'.

τα ὁ Λέων Πρῶτος τῶν Εἰκονομάχων καλεῖται, πολλὰ καὶ κακὰ τὴν Ἐκκλησίαν ποιήσας ὁ δυσσεβέστατος. Ἀντέστη δὲ πρὸς αὐτὸν ἀνδρικώτατα Γερμανὸς ὁ ἀοίδιμος, μυρία παθών· ὥστε καὶ ἐρράπισεν αὐτὸν ὁ παλαμναῖος τύραννος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ, τέλος, ἐξέβαλε τῆς πατριαρχείας τῷ 730, ἀρχιερατεύσαντα ἔτη 15. Τοῦτου τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς Γερμανοῦ σώζονται λόγοι διάφοροι, καὶ μελῳδικὰ Τροπάρια, καὶ ἄλλα Συγγράμματα (α). Ἀντεισήχθη δὲ ἀντ' αὐτοῦ

Ο'. (730)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ὁ Εἰκονομάχος καὶ τοῦ ἐξαγίσου Λέοντος ἀνδραποδώδης ὑπουργός. Τούτου τὴν Πατριάρχευσιν ὀρθῶς ὁ Κάλλιστος ὠνόμασε πτῶσιν (ἀντιφατικῶς πρὸς τ' ὄνομα Ἀνασάσιος) «Πτῶσις Ἀνασασίου» Καὶ τῷ ὄντι πᾶς κακὸς καὶ ἀχρεῖος, εἴτ' Ἀνασάσιος, εἴτ' ὅπως ἄλλως ὀνομάζεται, πίπτει κατὰ κεφαλῆς ὅταν ἀναβῇ εἰς ἐξουσίαν· διότι ἀποβαίνει ἑαυτοῦ ἀχρειότερος. Καὶ ὅταν ἢ ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος, ἢ καὶ, τέλος, εἰς τὸν τάφον καταβῇ, εὑρίσκεται κερδήσας καὶ περιφέρων μεθ' ἑαυτοῦ μόνον ἓν ἀχώριστον καὶ φοβερὸν κειμήλιον, τὴν κατάραν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων! ἥτις αὐτὸν συνελαύνει πρὸς τὰ τοῦ μέλ-

(α) Τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ τὴν μνήμην ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία Μαΐου 8.

λοντος αἰῶνος δικαιωτήρια! Τοῦτον τὸν κακὸν θησαυρὸν περιφέρων, κατέσρεψε τὸν βίον καὶ ὁ Ἀνασάσιος, δι' ἐτῶν ὅλων 24 ἐνοχλήσας τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπέλανε δὲ νοσήσας πάθος φοβερὸν τὸ καλούμενον χορδαψὸν (εἶδος εἵλεοῦ), μετὰ κόπρων καὶ τὴν ψυχὴν ὁ δείλαιος ἐξεμέσας· ἔτι δὲ ζῶντος αὐτοῦ (τῷ 7411), ἔπαυσε καὶ ζῶν καὶ τυραννῶν καὶ ὁ θηριώδης καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τ' ὄνομα Λέων. Καὶ τοῦτον μὲν διαδέχεται ἄλλος δυσώνυμος καὶ δυσσεβὴς, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος ἐπονομαζόμενος, καὶ Καβαλλῖνος (α). Εἰκονομάχος καὶ αὐτὸς καὶ τοῦ πατρὸς ὠμότερος. Τούτου τοῦ Κανσαντίνου δεύτερον ἔτος ἤδη βασιλεύοντος, Ἀρτάβαζος ὁ γυναικάδελφος αὐτοῦ ἐπαναστὰς ἀναγορεύεται Αὐτοκράτωρ, συμπαραλαβὼν κοινωνὸν τῆς βασιλείας καὶ Νικηφόρον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κωνσαντίνου· καὶ ἤρξατο πάλιν ὁ Ἀρτάβαζος ἀνασηλοῦν τὰς ἁγίας Εἰκόνας. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὑπερισχύσας ὁ Κωνσαντῖνος, τὸν μὲν ἀδελ-

(α) Ἀπὸ τῆς ἱππείας κόπρου, τὴν ὁποίαν οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες ἔλεγον, ὡς λέγουσι καὶ σήμερον, καβαλλίναν (ἐκ τοῦ καβάλλης, ὁ ἵππος). Οὕτω δ' ἐπωνομάσθη ὁ ἄθλιος οὗτος· διότι βαπτιζόμενος, ἔτι νήπιον, ἐκύπρισε τὴν κολυμβήθραν. Τοῦτο τὰ φυσικὸν μὲν, ἀλλὰ σπάνιον εἰς τὰ βαπτιζόμενα νήπια σύμπτωμα, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Κωνσαντίνου. Ὁ λαὸς ἐθεώρησε τὸ σύμπτωμα τοῦ βασιλόπαιδος ὡς ἀπαίσιον σημεῖον μέλλοντος ἤθους μιαροῦ, καὶ (κατὰ δυστυχίαν) ἀληθεύσας εἰς τὴν ἄκακον αὐτοῦ προμάντευσιν!

φὸν συλλαβὼν ἀπεκεφάλισεν, ἐμοῦ καὶ τὸν Νικήταν, υἱὸν τοῦ Ἀρταβάζου. αὐτὸν δὲ τὸν Ἀρτάβαζον ἐτύφλωσε· τὸν δὲ Πατριάρχην καὶ φίλον αὐτοῦ Ἀνασάσιον (ἐπειδὴ καὶ οὗτος ἐξηλέγχθη συνευδοκήσας εἰς τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Ἀρταβάζου) δείρας ἰσχυρῶς, καὶ καθίσας αὐτὸν ἐπὶ ὄνου, περιεπόμπευσεν εἰς ὅλας τὰς λεωφόρους τῆς Κωνσαντινουπόλεως Μετὰ δὲ ταύτην τὴν πομπὴν ἀφῆκεν αὐτὸν πάλιν Πατριάρχην καλὸν καὶ τίμιον! ὡς αὐτοῦ ὁμόφρονα καὶ πρόμαχον τῆς Εἰκονομαχίας! Καὶ ἐπατριάρχευε πανευκλεῶς ὁ ὁσιοκάθιος Ἀνάσασιος, ἕως οὗ ἀπέθανε, διάδοχον ἄλλον Εἰκονομάχον λαβών! Τοῦ τοίνυν Ἀνασασίου τελευτήσαντος τῷ 754, ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσαντῖνος ψευδοσύνοδον συγκροτεῖ (τὴν ὁποίαν καὶ Οἰκουμενικὴν ὁ ἀναίσχυντος ἐπωνόμαζε) πρὸς ἐξόντωσιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων καὶ στηριγμὸν τῆς Εἰκονομαχίας (α).

(α) Ἡ Αἵρεσις τῶν Εἰκονομάχων συνίσταται εἰς ἓξ Κεφάλαια, τὰ ἑφεξῆς. Α'.) Ἠρνοῦντο τὴν σχετικὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ξύοντες, συντρίβοντες, καίοντες καὶ παντοίως ἀφανίζοντες καὶ ἀτιμάζοντες τὰς ἱερωτάτας μορφάς! τοὺς δὲ σεβομένους αὐτὰς Ὀρθοδόξους ἀπεκάλουν Εἰδωλολάτρας, ξυλολάτρας, σανιδολάτρας, εἰκονολάτρας, συγχίζοντες μετὰ τῆς ἐθνικῆς εἰδωλολατρίας τὴν διὰ τῶν σεπτῶν Εἰκόνων εἰς τὰ πρωτότυπα διαβαίνουσαν τιμὴν τῆς Ὀρθοδοξίας! Β'.) Κατεπάτουν καὶ τὸν τύπον τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Γ'.) Κατεφρόνουν παρομοίως καὶ κατέκαιον καὶ τῶν ἁγίων τὰ λείψανα, ἐν οἷς ἐδοξάσθη ὁ Θεός! Δ'.) Οὐδ' ἁγίους αὐτοὺς ἀπεκάλουν (ὁ Κοπρώνυμος μάλιστα), ἀλλ' ἁπλῶς Γεώργιον, φέρ' εἰπεῖν, Ἰωάννην

Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ μιαροῦ τούτου καὶ ματαίου Συ-

κτλ. ὡς ἁπλοῦς ἀνθρώπους τάχα, καὶ τοὺς αὐτοὺς μετὰ τῶν πολλῶν· οὔτε τὴν πρεσβείαν αὐτῶν ἐδέχοντο, οὔτε ὕμνους, οὔτε ἑορτάς. Ε'.) Οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀειπάρθενον καὶ παναγίαν Θεοτόκον ἐσέβοντο, ἀλλ' ἁπλῶς Μαρίαν ὠνόμαζον οἱ ἁλιτήριοι! ς'.) Ἐλύσεων καὶ κατὰ τοῦ βίου τοῦ μοναδικοῦ, νυμφεύοντες βιαίως, χλευάζοντες, ὑβρίζοντες, ἐξορίζοντες, σιγματίζοντες, καταφράζοντες, ζῶντας θάπτοντες τοὺς μοναχοὺς (Βλ. ΟΘ'.), καὶ τὰ εὐαγῆ κρημνίζοντες μοναστήρια, κτλ. Τοσαύτας ὠμότητας ἔπραξεν ἡ Εἰκονομαχία κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων, ὥστε ταύτης ὁ διωγμὸς κατ' οὐδὲν διαφέρει οὐδενὸς τῶν ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν κατὰ τῆς Χριστιανωσύνης κινηθέντων διωγμῶν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ φοβερὸν θηρίον κατέρρωσεν ἡ δύναμις τοῦ ἐσταυρωμένου. Καὶ ἐν καὶ μετὰ τὴν Ζ'. Σύνοδον ἐφάνησαν πάλιν Εἰκονομάχοι, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς, δὲν ἦσαν θῦτοι, εἰ μὴ τοῦ τότε ψυχορραγοῦντος τούτου θηρίου ἔσχατα τινάγματα. Καὶ πάλιν μετὰ πολλοὺς αἰῶνας ὕστερον Ἄλλοι ἀνέσκαψαν ἐκ τοῦ τάφου τῆς ἀπωλείας τὰ τῶν Εἰκονομάχων (καθὼς καὶ ἄλλων πολλῶν παλαιῶν καὶ σαπρῶν Αἱρέσεων) ἀντίθεα φρονήματα. Καὶ ἐν καὶ νῦν περιφερόμενοι διδάσκουσι ταῦτα καὶ εἰς αὐτὴν, ὡς λέγουσι, τὴν γῆν τῆς Ὀρθοδοξίας· μὴ διὰ τοῦτο θυμάσῃς, μηδὲ σκανδαλισθῇς, Ὀρθόδοξε Ἕλλην! Σκελετὸν μιαρὸν τοῦ πρὸ πολλῶν αἰώνων διαῤῥαγέντος θηρίου τῆς Εἰκονομαχίας ἠθέλησαν καὶ οὗτοι ματαίως νὰ ἀνασήσωσι, συνάξαντες αὐτοῦ τὰ ξηρὰ καὶ σκωληκόβρωτα ὀστᾶ. Ἀλλ' εἰς τοῦτον τὸν σκελετὸν ἐπιφαίνεται ἡ φοβερὰ σφραγὶς τοῦ ἀναθέματος, τὸ ὑποῖον ἄνωθεν ἐκ τοῦ νοητοῦ τῆς Ἐκκλησίας σεραφίμ ἐβροντήσαν εἰσάπαξ ἐκεραύνωσε τὸ θηρίον, καὶ κεῖται νεκρὸν εἰς αἰῶνας αἰώνων. Τοῦτο τὸ περιφιρύμενον σκελετῶδες αὐτοῦ φάσμα κἂν σοφοὺς καὶ ἰσχυροὺς, κἂν ἀλλοφύλους καὶ ξένους, κἂν καὶ ὁμοφύλους (ἂν οὕτω τύχῃ), κἂν σύμπαντας τοῦ ᾅδου τοὺς λιγεῶνας ἔχῃ τοὺς συμπεριφέροντας,

νεδρίου, κατὰ τὴν γνώμην Μαμμωνᾶ τοῦ φερωνύμου προβάλλεται Πατριάρχης

ΟΑ. (754)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β'. καθηρημένος, πρώην Παμφιλίας, ἢ Συλαίου Ἐπίσκοπος, Εἰκονομάχος καὶ αὐτὸς, καὶ ἀμαθὴς καὶ μιαρός! Ἐγένετο δὲ καὶ φίλος καὶ σύντεκνος τοῦ Κοπρωνύμου. Καὶ τοῦτον ἐτίμησεν ἀξίως οὗτος ὁ βρωμώνυμος. Ἔδειρε καὶ περιεπόμπευσεν ἐπὶ ὄνου καὶ αὐτὸν, καθὼς καὶ τὸν Ἀναςάσιον, καὶ τέλος ἀπεκεφάλισεν εἰς τὸ κυνηγέσιον, ὑβρισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ (καθὼς λέγουσι) μετὰ ἔτη περίπου 12 τῆς ἀνοσίας αὐτοῦ Πατριαρχείας. Ἀντικαθίςαται δὲ

ΟΒ'. (766)

ΝΙΚΗΤΑΣ ὁ Ἐκτομίας, πρεσβύτερος τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποςόλων, καὶ αὐτὸς Εἰκονομάχος, καὶ αὐτὸς ἀγράμματος καὶ βάρβαρος! (τοιούτους ἐζήτουν οἱ Εἰκονομάχοι τοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας!).

φεύγει μακρὰν ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· διότι φυλάττει αὐτὴν ἄχραντον καὶ ἀνεπηρέαςον ὁ αἰώνιος νυμφίος· λέγων καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς ἕκαςον τῶν πιςῶν αὐτῆς υἱῶν ὅτι προεῖπε τὸ Πνεῦμα διὰ τοῦ Προφητάνακτος. «Οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβινοῦ! Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιὰς, καὶ μυριὰς ἐκ δεξιῶν σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ!»

Ἀλλ' ἔπραξεν ὅμως οὗτος ἔργον ἀξιομνημόνευτον! Αὐτὸς ἔθαψε τελευτήσαντα (τῷ 775) τὸν Κοπρώνυμον Κωνσαντῖνον! Ὅστις κατεβάρυνε τὸν Θρόνον τοῦ Μεγάλου Κωνσαντίνου ἔτη 34 καὶ μῆνας 4. Καὶ τοῦτον μὲν διεδέχθη ὁ υἱὸς Λέων ὁ ἐκ Χαζάρας (πρώτης τῶν τριῶν γυναικῶν τοῦ ἀκολάστου Κοπρωνύμου θυγατρὸς Χαγάνου Βασιλέως Ἀβάρων.) Ὁ Λέων οὗτος λέγεται καὶ Πορφυρογέννητος (ὡς Βασιλεύοντος τοῦ πατρὸς γεννηθείς). Τούτου δὲ μετὰ ἔτη 5 ἀποθανόντος (τῷ 780) διαδέχεται τὴν αὐτοκρατορίαν ὁ ἀδελφὸς Κωνσαντῖνος, τὴν ἡλικίαν ἐνναετὴς, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρυιᾶς αὐτοῦ Εἰρήνης (δευτέρας τοῦ Λέοντος συζύγου, Ἀθηναίας τὴν πατρίδα). Τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν καὶ ὁ Νικήτας πατριαρχεύσας ἔτη 15 σχεδὸν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ προχειρίζεται.

ΟΓ. (780)

ΠΑΥΛΟΣ Δ'. Διάκονος, Κύπριος τὴν πατρίδα, ἀνὴρ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ἀλλὰ δειλὸς, ἢ ὁπωσδήποτε ἀνθρωπάρεσκος· διότι ἐδέχθη τὴν Πατριαρχείαν σιωπηλῶς, καὶ μηδὲν διαμαρτυράμενος παῤῥησίᾳ περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἁγίων Εἰκόνων (τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐτίμα εἰς τὸ κρυπτὸν). Ὅθεν βλέπων τὴν ἐκ τῆς Εἰκονομαχίας πολλὴν τῆς Ἐκκλησίας ταραχὴν, μετὰ ἔτη 5 καί τινας μῆνας παρητήθη, ζήσας τὸν ὑπόλοιπον βίον ὁσίως εἰς Μοναστήριον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ

ἡ Βασίλισσα Εἰρήνη ἐμέμφετο τοῦτον, ὅτε προσελθὼν ἐζήτει τὴν παραίτησιν. « Ἀλ' εἶθε, εἶπε, μηδέποτ' ἀνίβην εἰς θρόνον Ἐκκλησίας τυραννουμένης, καὶ τῶν Ὀρθοδόξων αὐτῆς ἀδελφῶν βιαίως ἀπεσχισμένης! τοῦ δὲ κακοῦ μίαν βλέπω θεραπείαν Σύνοδον Οἰκουμενικήν. » Τὸν Παῦλον διαδέχεται.

ΟΔ'. (785)

ΤΑΡΑΣΙΟΣ ὁ ἁγιώτατος καὶ ὀρθοδοξότατος. Οὗτος ἦν μυσικὸς ἢ ἐξ ἀπορρήτων (Ἀσηκρῆτις) Σύμβουλος τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἤδη δὲ καλούμενος εἰς τὴν Πατριαρχείαν, δὲν ἐδέχθη τὸ πρόβλημα πρὶν ὑποσχεθῇ εἰς αὐτὸν ἡ Αὐτοκρατόρισσα Εἰρήνη Συνόδου συγκρότησιν. Καὶ συνοίθροισεν ἐν Νικαίᾳ (τῷ 787) τὴν Ζ'. Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, εἰς ἣν ἐπεκυρώθη μὲν ἡ προσκύνησις τῶν σεπτῶν Εἰκόνων, ἀνεθεματίσθη δὲ ἡ τῶν Χριστιανοκατηγόρων Εἰκονομάχων δυσσέβεια· καὶ πάλιν ἀνέλαβεν ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς εὐπρέπειαν. Τοῦ ἁγίου Ταρασίου τὸν μὲν βίον ἔγραψεν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἰγνάτιος, τὰ δὲ συντάγματα φέρονται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ζ'. Συνόδου· τὴν δὲ μνήμην ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία Φεβρουαρίου 25, καθ' ἣν μετέστη πρὸς Κύριον, πατριαρχεύσας σχεδὸν ἔτη 21 καὶ ἡμέρας 2. Ἐπ' αὐτοῦ διεδέχθη τὴν Αὐτοκρατορίαν Νικηφόρος ὁ Πατρίκιος ὁ ἀπὸ Γενικῶν (τῷ 802) Αὐτὸν δὲ τὸν Ταράσιον διαδέχεται

ΟΕ'. (806)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Α'. ὁ ἁγιώτατος· ὅστις λαϊκὸς ὢν, ἔλαβεν εἰς τρεῖς ἡμέρας κατὰ τὴν τάξιν τοὺς βαθμοὺς τῆς Ἱερωσύνης. Τούτου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου φέρεται Χρονικὸν, καὶ ἄλλα πάμπολλα συντάγματα Ἐκκλησιαστικὰ, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν Εἰκονομάχων ἀναιρέσεις ἀναντίῤῥητοι. Οὐδεὶς τῶν ἀπὸ τοῦ Θείου Χρυσοστόμου καὶ ἐφεξῆς γενομένων ἕως τότε Πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οὐδεὶς ὑπῆρξε τοσοῦτον εὐφραδὴς καὶ πολυγράφος, καὶ πλήρης πνεύματος, ἰσχύος λόγων διδακτικῶν, καὶ φρονημάτων εὐσεβεσάτων, ὡς οὗτος αὐτὸς ὁ ἅγιος Νικηφόρος ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλος. Διεσῴθησαν δὲ καὶ μέχρις ἡμῶν τὰ πλεῖστα τῶν αὐτοῦ Συγγραμμάτων· καὶ ταῦτα θαυμάζει δικαίως καὶ ἡ τῶν νεωτέρων φιλολογία. Ἤδη δὲ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου κατασαθείσης, φονεύεται μὲν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Νικηφόρος ὁ πλεονεκτικὸς καὶ ἀνάξιος Αὐτοκράτωρ (τῷ 811)· ὁ δὲ τούτου υἱὸς Σταυράκιος μόλις μῆνας 2 αὐτοκρατορήσας, γίνεται μοναχὸς, καὶ πάλιν ὁ τούτου διάδοχὸς Μιχαὴλ ὁ Κουροπαλάτης (ὁ Ῥαγγαβαῖος, καὶ βαρβαρώτερον, Ῥαγγαβές, ὄνομα καὶ γένος ξενικόν) παραιτεῖται βιασθεὶς μετὰ δύο σχεδὸν ἔτη. καὶ τέλος, τῷ 813 ἐπιβαίνει τοῦ Θρόνου Λέων Ε'. ὁ Ἀρμένιος, ὁ καὶ χαμαιλέων καλού-

μενος (διὰ τὸ χαμηλὸν τοῦ ἀναστήματος), ἄνθρωπος ἀγροῖκος καὶ πολλὰς κακίας ἔχων βαρβαρικὰς, καὶ τούτων κορυφαίαν τὴν Εἰκονομαχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεσκελίσθη ὑπό τινος ἀγύρτου μοναχοῦ, καὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ Θεοδότου τοῦ Μελισσηνοῦ. Κινεῖται λοιπὸν πάλιν ὁ κατὰ τῶν Εἰκόνων διωγμός. Ὅθεν ὁ μὲν τούτων καὶ τῆς Εὐσεβείας ὑπέρμαχος Νικηφόρος καθαιρεῖται ἐκ τῆς Πατριαρχείας ὑπὸ τοῦ Λέοντος, καὶ ἐξορίζεται εἰς Προικόννησον, ὅπου καὶ ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ, ἀρχιερατεύσας ὁσίως ἔτη 9 (α). Ἀντικαθίσταται δὲ

ος'. (815)

ΘΕΟΔΟΤΟΣ ὁ Μελισσηνὸς, τὴν ἐπωνυμίαν Κασσιτερᾶς (ἴσως ἀπὸ τῆς παλαιᾶς αὐτοῦ τέχνης. ὡς ἂν εἴποι τις κοινότερον Γανωτᾶς!) ἄνθρωπος ὅσον ἀμαθὴς, τόσον εἰκονομάχος. Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου τῷ 820 φονεύεται μὲν Λέων ὁ Ἀρμένιος, διαδέχεται δὲ τοῦτον Φρὺξ ἀνὴρ καὶ ὄλεθρος, Μιχαὴλ ὁ Τραυλὸς ὁ καὶ Ἀμοραῖος (ἢ Ἀμορίτης) λεγόμενος (ἀπὸ τῆς αὐτοῦ πατρίδος Ἀμορίου, πολεως τῆς ἄνω Φρυγίας), ἄνθρωπος ὠμὸς, ψεύστης, Ἰουδαϊστὴς, θνητόψυχος, ἄγριος εἰκονομάχος, τὰ πάντα θεοσυγής! Αὐτὸν δὲ τὸν Θεόδοτον μετὰ ἔτη 6 δυσυχεσάτης Πατριαρχείας ἀποθανόντα διαδέχεται

---

*α) Καὶ τούτου τὴν μνήμην ποιεῖται ἡ Ἐκκλησία Ἰουν. 2.

ΟΖ'. (821)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Α'. καθηρημένος, ἀπὸ Πέργης τῆς Παμφυλίας, ἢ, κατ' ἄλλους, Συλαίου ἐπίσκοπος, ὁ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν καὶ τὸ φρόνημα Βυρσοδέψης καὶ Κασσυματᾶς (α), καὶ αὐτὸς εἰκονομάχος. Ἔφθειρεν οὗτος τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 11, ἢ 12. Ἐπ' αὐτοῦ θανόντα τὸν Τραυλὸν Μιχαὴλ διαδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόφιλος (τῷ 829), καὶ αὐτὸς μανιώδης εἰκονομάχος. Τὸν δὲ κακὸν Ἀντώνιον καταρρέψαντα τὸν βίον διεδέχθη

ΟΗ'. (832)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ζ'. ὁ Σύγκελλος, καὶ αὐτὸς εἰκονομάχος καὶ φίλος καὶ διδάσκαλος τοῦ Θεοφίλου, καὶ πάγχρηστον ἀγγεῖον κακῶν. Ὅθεν αὐτὸν Ἰαννῆν (β)

(α) Ἀπὸ τοῦ κάσσυμα καὶ κάττυμα, τὸ ὑποκάτω τῶν ἐμβάδων εἰργασμένον δέρματος χυδ. ἰχνάριον). Κάττυμα λέγεται καὶ τὸ πρὸς τὰς πτέρνας κομμάτιον δέρματος (πάτις)· ὥςε ἀμφότερα τὰ ἐπίθετα συμφωνοῦσιν. Ὁ βυρσοδέψης Ἀντώνιος ἐπώλει καὶ καττύματα. Τὸ ἐπάγγελμα χρηςὸν, ἂν εἰς αὐτὸ περιωρίζετο, καττύων ὑποδήματα καὶ χρησιμεύων εἰς τοὺς πολίτας. Ἀλλ' ὁ καλὸς Ἀντώνιος ὕςερον, ἐνδυθεὶς τὸ θεῖον σχῆμα, ἐκάττυε καὶ κακουργίας, μηχανορράφων ὁ ἀνόσιος, καὶ σύρων ἀπὸ τῆς ῥινὸς τὸν βάρβαρον Ἀρμένιον. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ὁ δὲ Κύπριος Φίλιππος ἐν τῷ Καταλόγῳ μεταξὺ τοῦ Θεοδότου καὶ Ἀντωνίου καταλέγει καί τινα Θεύδωρον, υἱὸν Σπαθαροκανδιδάτου, ἄγνωςον εἰς τοὺς ἄλλους Καταλόγους.

(β) Ὄνομα μάγου Αἰγυπτίου, ὡς καὶ τὸ Ἰαμβρῆς. (Βλ. Β'. πρὸς Τιμόθ. Γ'. 8.)

ἐπωνόμαζον καὶ μάγον, καὶ υἱὸν λεκανομαντείας· διότι ὑπῆρχε καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα γεγυμνασμένος ὁ γόης οὗτος. Ἤδη δὲ τοῦ Θεοφίλου τελευτήσαντος, διαδέχεται τὴν Αὐτοκρατορίαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ (ὁ μετὰ ταῦτα Μέθυσος ἢ Μεθυσὴς ἀπὸ τοῦ πάθους ἐπονομασθεὶς), παιδίον τότε τὴν ἡλικίαν (τῷ 841), ἐπιτροπευόμενος ὑπὸ τῆς εὐσεβεσάτης μητρὸς αὐτοῦ Θεοδώρας. Αὕτη κατεβίβασεν ἐκ τοῦ θρόνου μετὰ ἐνναετίαν ἢ δεκαετίαν τὸν ψευδώνυμον Πατριάρχην Ἰωάννην, ὡς δυσσεβόφρονα, καὶ ἀντεισάγεται ὑπ' αὐτῆς

ΟΘ'. (842)

ΜΕΘΟΔΙΟΣ ὁ ὁμολογητὴς· οὗτος ἦν Κυζίκου Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ τὰ θεῖα σοφὸς, καὶ παιδείας ἔμπλεως ἀνθρωπίνης, καὶ πιστὸς ἐργάτης τῆς ἀρετῆς. Ἔπαθε πολλὰ ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς Θεοφίλου, ὅς τις μαστιγώσας αὐτὸν καὶ τοὺς ὀδόντας ἐκριζώσας, κατέκλεισεν ἐν τάφῳ ζῶντα μετὰ δύω λῃστῶν. Θατέρου δὲ τούτων ἀποθανόντος, ὑπέφερε καὶ τὴν δυσωδίαν τοῦ πτώματος ὁ ἀοίδιμος Μεθόδιος· καὶ διέμεινεν εἰς τὸν τάφον ἔγκλειστος χρόνους ἑπτὰ, λαμβάνων διά τινος τρύπας ὀλίγην τροφήν. Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸν ὕστερον αὐτὸς πάλιν ὁ μανιώδης Θεόφιλος, ὅς τις ἄλλως φιλολόγος ὢν καὶ φιλαναγνώστης, ἔλαβε χρείαν τῆς τοῦ Μεθοδίου ὁδηγίας εἰς ἀνάγνωσιν καὶ κατάληψιν ἀρχαίων τινων δυσαναγνώ-

ςων καὶ δυσνοήτων ἐπιγραφῶν· καὶ εἶχε τοῦ λοιπού μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μεθόδιον ὁ ζῶν οὗτος τάφος, συμπεριάγων αὐτὸν καὶ εἰς τὰς ἀποδημίας. Ὁπότε δὲ παρῆν εἰς τὴν πόλιν ὁ Θεόφιλος, ἐφύλαττεν αὐτὸν ἔγκλειστον ἐν τῷ παλατίῳ! Τοῦτον λοιπὸν τὸν ἱερώτατον ἄνδρα ἡ Αὐτοκρατόρισσα Θεοδώρα ἀνήγαγεν εἰς τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικόν. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ, Συνόδου συγκροτηθείσης, ἀνεσηλώθησαν πάλιν αἱ σεπταὶ εἰκόνες, καὶ ἀπέλαβε τὸν ἑαυτῆς θεοπρεπῆ κόσμον ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία· καὶ διωρίσθη ἡ Ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς ἀείμνηστον θρίαμβον τῆς Εὐσεβείας κατὰ τῆς δυσσεβεστάτης εἰκονομαχίας (α).

(α) Ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Μεθοδίου, ἡ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Ἰγνατίου Πατριαρχείας ἐδέχθησαν τὸ πρῶτον τὴν εἰς Χριστὸν Πίστιν οἱ Βούλγαροι, καὶ τούτων ὁ Ἄρχων Βόγορις, ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν αὐτοῦ Μεγιστάνων, ἐβαπτίσθη, μετονομάσθεις Μιχαὴλ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐκινήθη δὲ μεγάλως πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἡ ψυχὴ τοῦ Βογόρεως, ὡς εἶδε τὴν εἰκόνα τῆς Δευτέρας Παρουσίας (Βλ. Κεδρην. Κουροπαλάτ. Ζωναρᾶν). Ἐφεξῆς δὲ ἐπὶ τοῦ Ἰγνατίου ἦλθε καὶ ὁ τούτου τοῦ Βογόρεως ἡ Μιχαὴλ διάδοχος καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, Συμεὼν ὀνομασθείς. τότε ἐβαπτίσθη καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῶν Βουλγάρων· καὶ πρὸς τούτους ὁ Ἰγνάτιος, καὶ μάλιστα Φώτιος ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης ἀπέστειλαν Ἐπισκόπους καὶ Διδασκάλους, ὁδηγοῦντες αὐτοὺς πρὸς τὸ φῶς τῆς Θεογνωσίας. Πρὸς τοῦτον τὸν Ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων Συμεὼν ὁ μακάριος Φώτιος γράφων ἐπιστολήν, λέγει ταῦτα. « Ὦ καλὸν ἄγαλμα τῶν ἐμῶν πόνων, καὶ τῶν πνευματικῶν μου ὠδίνων εὐγενὲς καὶ γνήσιον γέννημα! κτλ. »

Πατριαρχεύσας δὲ ὁ Ὁμολογητὴς Μεθόδιος ἔτη 4 καὶ μῆνας 3 μεθίσταται εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς τῇ 26 Ὀκτωμβρίου (ὁπότε καὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ γεραίρει ἡ Ἐκκλησία). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προχειρίζεται

Π'. (846)

ΙΓΝΑΤΙΟΣ μοναχὸς, ἀνεψιὸς μὲν ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Νικηφόρου, υἱὸς δὲ τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Κοροπαλάτου, τὸν ὁποῖον ὁ βάρβαρος Λέων ὁ Ἀρμένιος εὐνουχίσας, εἶχε κεκλεισμένον εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Σατύρου, ὅπου μονάσας ὁ ἱερὸς Ἰγνάτιος, διῆγε βίον ἀσκητικώτατον. Προσὰς δὲ τῆς Ἐκκλησίας χρόνους 11, καταβιβάζεται ὑπὸ Βάρδα, Θείου τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Μεθύσου· διότι ἀφώρισε τὸν Βάρδαν ὁ Ἰγνάτιος, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας· ἐπειδὴ τὴν νόμιμον αὐτοῦ σύζυγον ἀδίκως ἀποβαλὼν, συνεφθείρετο μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ νύμφης (α). Ἐκβληθέντος δὲ τοῦ Ἰγνατίου, μετὰ ἔτη 11 καὶ μῆνας 5 ἀντεισάγεται

(α) Ὁ Βάρδας οὗτος ἱστορεῖται ἄλλως φιλόμουσος γενόμενος, καὶ προσάτης τῆς ἤδη πολλοὺς χρόνους ὑπὸ τῆς ἀχρειότητος καὶ μωρίας τῶν Ἀρχόντων ἠμελημένης εἰς τὴν Ἑλλάδα παιδείας· διότι καὶ σχολεῖα ἀνήγειρεν ἑκασταχοῦ, καὶ διδασκάλους τοὺς ἀρίστους ἐγκαθίστη, καὶ ἐτησίους χορηγίας ἀφθόνους αὐτοῖς παρεῖχε. Μεταξὺ τούτων εἷς ἦν καὶ Λέων, ὁ Φιλόσοφος ἐξαιρέτως ὀνομαζόμενος, ἀνεψιὸς Ἰωάννου τοῦ Πατριάρχου ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν λεγομένων Μαυροκαρζάνων, ὅστις α τὰ μὲν Γραμμα-

ΠΑ'. (857)

ΦΩΤΙΟΣ ὁ ἁγιώτατος καὶ σοφώτατος, λαμπρὸς μὲν ἀπὸ τοῦ βίου καὶ τῶν πραγμάτων, λαμπρὸς δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λόγων καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τὸ γένος περιφανέστατος, τὴν πατρίδα Βυζάντιος, τὴν ἀξίαν Σπαθάριος καὶ πρῶτος ἐξ ἀποῤῥήτων, (Πρωτοασηκρῆτις) ἀδελφὸς Ταρασίου Πατρικίου (πρὸς τὸν ὁποῖον προσφωνεῖ τὴν σοφωτάτην αὐτοῦ Μυριόβιβλον), μικρὸς δ' ἀνεψιὸς Ταρασίου τοῦ Πατριάρχου, ὅς τις ἦν αὐτῷ πατρόθειος (θεῖος τοῦ πατρὸς). Οὗτος τὸ πρῶτον διαπρέψας ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ ἐν πράγμασι πολιτικοῖς εὐδοκιμήσας, ὕστερον διέλαμψε

τικὰ καὶ Ποιητικὰ ἐμυήθη κατὰ τὴν Βασιλίδα (Κωνσταντινούπολιν). Ῥητορικὴν δὲ καὶ Φιλοσοφίαν, καὶ ἀριθμῶν ἀναλογίας, καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Ἐπιστημῶν ἐφόδους ἐδιδάχθη κατὰ τὴν Νῆσον Ἄνδρον ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ.» (Κεδρην. σελ. 432.)-

Καὶ τανῦν δὲ, ὦ φίλη πατρὶς Ἄνδρος, ἔμελλες πάλιν νὰ ἀναδειχθῇς καταγώγιον Μουσῶν, τὸν κλεινὸν ἔχουσα Θεόφιλον Καίρην, ὅστις οὔτε Βάρδαν συνεργὸν ἔχων, καὶ παρὰ πολὺ τοῦ Ψελλοῦ Μιχαήλου πολυμαθέστερος ὤν, σινέστησεν ἐν Σοὶ τὸ κοινωφελέστατον Ὀρφανοτροφεῖον, αὐτὸς ὢν αὐτοῦ δομήτωρ, αὐτὸς ἐπιμελητὴς καὶ πατὴρ τῶν ὀρφανῶν, αὐτὸς διδάσκαλος καὶ τούτων, καὶ τῶν ἄλλων πολλαχόθεν συῤῥεόντων πολυαρίθμων μαθητῶν, αὐτὸς καὶ τῶν εἰς τοὺς ἄλλους διδασκάλους σιτηρεσίων χορηγός! Ὁ πένης διὰ Χριστὸν, καὶ πλούσιος ἐν Χριστῷ καὶ τῇ παρὰ τῶν φιλοχρίστων ἀγάπῃ καὶ συνδρομῇ, τὸ λαμπρὸν παράδειγμα τῆς Ὀρθοδόξου Φιλοσοφίας, ὁ φιλόπατρις καὶ φιλόθεος Θεόφιλος!

μάλιςα καὶ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαςικοῖς. Ἐξωσθέντος, ὡς προείπομεν, τοῦ μακαρίου Ἰγνατίου, ἀνάγεται Φώτιος εἰς τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικὸν γνώμῃ κοινῇ ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου παντὸς (πλὴν πέντε μόνων Ἐπισκόπων μὴ συγκατανευσάντων)· ἐχειροτονήθη δὲ ἀπὸ λαϊκοῦ, κατὰ τοὺς Θείους, Κανόνας, πᾶσαν τὴν τῶν βαθμῶν ἀκολουθίαν διεξελθὼν (α), ἄκων ὅμως καὶ μὴ βουλόμενος. Καὶ (ὡς γράφει αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Βάρδαν Ἐπιςολῇ) «Ἀγόμενος καὶ ἑλκόμενος, καὶ μᾶλλον ἂν προτιμήσας τοῦ βίου τὴν τελευτήν». Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ τοῦ Ἰγνατίου ἀρετὴ ἀναξιοπαθήσασα εὗρε πολλοὺς προσάτας καὶ ἔσω καὶ ἐκτὸς τῆς Κωνσαντινουπόλεως μάλιςα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰγνάτιος μὴ φέρων τὴν καταδρομὴν, ἐπεκαλεῖτο διεκδίκησιν γράφων, βοῶν, πληρῶν τὰ πάντα ταραχῆς (ἀνθρωπικώτερον μᾶλλον, ἢ εὐαγγελικώτερον φερόμενος), ἀπήντησεν ὁ Φώτιος ἀναξίως τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς πολλοὺς καὶ δεινοὺς ἐχθροὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν παράφορον Σμύρνης Μητροφά-

(α) Τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ χειροτονεῖται Μοναχὸς, τῇ δ' ἑφεξῆς Ἀναγνώςης, τῇ τρίτῃ Ὑποδιάκονος, τῇ τετάρτῃ χειροτονεῖται Διάκονος, τῇ πέμπτῃ Πρεσβύτερος, καὶ τῇ ἕκτῃ (Δεκεμβρίου 25 τοῦ 857) Ἐπίσκοπος. Καὶ λήρει λοιπὸν, ἀναιδῶς ψευδόμενος ὁ Νεοκαισαρείας Στυλιανὸς, ὅτις ἔγραφεν, ὅτι εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς ὁ Φώτιος ἐχειροτονήθη αὐθημερόν (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησιας. Ἱςορ. Τόμ. Β'. σελ. 275). Ἀλλὰ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ κατήγοροι τοῦ Φωτίου!

νην, καὶ τὸν τούτου ὅμοιον Νεοκαισαρείας Στυλιανὸν, καὶ Θεοφάνην, καὶ Νικήταν Δαβὶδ τὸν Παφλαγόνα, λόγιον, πεισματικὸν καὶ φιλόψογον, ὅστις καὶ αὐτὸς (ἐν βίῳ Ἰγνατίου) μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοφρόνων ἐχάλκευσε καὶ κατετόξευσε κατὰ τοῦ ἀμωμήτου Φωτίου πολλὰς καὶ μεγάλας συκοφαντίας (α). Μέγιστον δὲ πάντων ἐχθρῶν εὗρηκεν ὁ Φώτιος τὴν Παπικὴν αὐλὴν, ἥτις λαβὰς πάντοτε ζητοῦσα κατὰ

(α) Μεταξὺ τούτων ἦν καὶ, ὅτι ὁ Φώτιος ὑπῆρχεν εὐνοῦχος· ψεῦσμα προφανέστατον πολλαχόθεν ἐξελεγχθέν! τὸ ὁποῖον ὅμως περισαλπίζουσι πολλοὶ ἀκρίτως (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Β'. σελ. 275), ἐν ᾧ καὶ ἂν ἠλήθευεν ἡ διαβολὴ αὕτη, εὐδεμία ὅμως ὡς ἐκ τούτου προσετρίβετο εἰς τὸν Φώτιον μομφή! διότι οὐδ' ὁ Ἰγνάτιος ἐκρίθη ἀνάξιος διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ οἱ Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες τοὺς τοιοῦτό τι κατὰ βίαν ὑπ' ἄλλων παθόντας θεωροῦσιν ἀνευθύνους. Ὁμοίως συγχωροῦσι καὶ τὸν ἀμέσως ἀπὸ λαϊκοῦ βαθμηδὸν προβιβασμὸν εἰς τὴν Ἀρχιερωσύνην, ὅταν ὁ ἄνθρωπος πάνυ ἦ ἄξιος καὶ ἀναγκαῖος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν (πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον προσέτι κατηγόρουν τὸν Φώτιον οἱ Συκοφάνται). Τοιαῦτα παραδείγματα ἔχομεν τὸν ἅγιον Κυπριανὸν τὸν Καρχηδόνος, τὸν ἅγιον Ἀμβρόσιον τὸν Μεδιολάνων, τὸν ἅγιον Κύπρου Ἐπιφάνιον, τοὺς Πατριάρχας Νεκτάριον, Ταράσιον, Νικηταν, Σισίνιον, Κωνσταντῖνον τὸν Λειχούδην, Ἰωάννην τὸν Γλυκᾶν, Γεώργιον τὸν Κύπριον, Γεώργιον τὸν Σχολάριον, καὶ ἄλλους ἐπισημοτάτους πατέρας, οἵτινες μὴ διατρίψαντες ἐκ νέας ἡλικίας ἱκανοὺς χρόνους μήτε εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, μήτε εἰς τὰ μικρότερα τοῦ κλήρου ἀξιώματα (κατὰ τὴν συνήθειαν), ἀλλ' ἀμέσως ἀπὸ λαϊκῶν διελθόντες τοὺς ἱερατικοὺς βαθμοὺς, προυβιβάσθησαν εἰς τὴν Πατριαρχείαν, ἢ εἰς ἄλλας Ἐπισκοπάς.

τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὑπερασπίζετο ζήλῳ τάχα τοῦ κανονικοῦ δικαίου τὸν ἀποβεβλημένον Ἰγνάτιον! Ἔτυχε δὲ τότε Πάπας Νικόλαος Ἀ., Πάπῶν ἁπάντων τῶν μέχρι τότε γενόμενος ἀλαζονικώτατος. Κινεῖται λοιπὸν μεγάλη ταραχὴ διὰ τὸν προβιβασμὸν τοῦ Φωτίου· καὶ κατὰ μὲν τῶν θορυβούντων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν γίνεται Σύνοδος ἡ Πρώτη καὶ Δευτέρα λεγομένη ἐν τῷ Ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων (861), ἥτις τὸν μὲν Ἰγνάτιον καθεῖλεν, ὡς ταραξίαν, ἐπεκύρωσε δὲ τὴν τοῦ Φωτίου ἐκλογὴν, παρόντων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ῥώμης. Ἀλλ' ἐφεξῆς ὁ Νικόλαος (τῷ 863), Σύνοδον συσήσας ἐν Ῥώμῃ, ἀναθεματίζει καὶ καθαιρεῖ τὸν Φώτιον, ἀκυρώσας τὰ Πρακτικὰ τῆς προλαβούσης ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου, τὰ ὁποῖα πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλεν αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ. Δύω δὲ ὕστερον ἔτη πέμψας εἰς Βουλγαρίαν Ἐπισκόπους ὁ Νικόλαος ἐδίδασκε τοὺς τότε νεοφωτίστους (α) Βουλγάρους· α'.) τὴν ἐν τῷ Συμβόλῳ προσθήκην (τὴν καὶ, ἐκ τοῦ Υἱοῦ)· β'.) τὴν ἀγαμίαν ὅλων τῶν Κληρικῶν (β). γ'.) τὴν κατάλυσιν τῆς ἡμισείας πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν. δ'.) τὴν τοῦ σαββάτου νηστείαν ε'.) τὴν ἐξουθένησιν τῆς ὑπὸ τῶν ἱερέων διὰ τοῦ ἀ-

(α) Βλ. ὀπισθ. Ἀριθμ. ΟΘ'. σελ. 70 Σημειώσ. (α).

(β) Περὶ ἀγαμίας Κληρικῶν βλ. Κ. Οἰκονόμου Ἐπιζολιμ. Διατριβ σελ. 220, σημ. γά.

γίου Μύρου χρίσεως τῶν βαπτιζομένων (διότι ἔλεγον ὅτι μόνος ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ οὐχὶ οἱ ἱερεῖς μυρόνουσι τοὺς βαπτισθέντας, ὡς ποιοῦσι καὶ τὴν σήμερον οἱ Δυτικοί!). Καὶ παντοιοτρόπως ὁ Πάπας ἤθελε, νὰ ὑποτάξῃ τὴν Βουλγαρίαν εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ θρόνον καὶ εἰς τὰς ἤδη παρεισαχθείσας πολλὰς καὶ παρανόμους καινοτομίας τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Διὰ ταῦτα ὁ ἱερὸς Φώτιος Συγκροτεῖ Σύνοδον ἐκ πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (τῷ 866), ἥτις καθαιρεῖ τὸν Πάπαν Νικόλαον, καὶ τὰς Δυτικὰς καινοτομίας ἁπάσας καταναθεματίζει, καὶ μάλιστα τὴν δυσσεβεστάτην ἐν τῷ Συμβόλῳ προσθήκην, τῶν κακῶν τὸ κεφάλαιον! Τοῦτο πρῶτος ἔσησεν ὁ Φώτιος ἀοίδιμον τρόπαιον τῆς ὀρθοδοξίας κατὰ τῆς Παπικῆς αἱρέσεως καὶ τυραννίας, συντρίψας διὰ παντὸς τὸ κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐπηρμένον κέρας τοῦ Βατικάνου. Ὅθεν καὶ οἱ Δυτικοὶ μαίνονται μάλιστα κατὰ τούτου τοῦ μεγάλου Πατριάρχου τῆς Ἐκκλησίας. Πικρὸν ὑπάρχει βέβαια τὸ σχίσματῶν Ἐκκλησιῶν (τὸ ὁποῖον ἔπειτα πρὸς καιρὸν συῤῥαφὲν, πάλιν ἐπὶ τοῦ Κηρουλαρίου (τῷ 1054) τελειότατα ἐξερράγη). Ἀλλ' ὄψεται ὁ αἴτιος! Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πάντοτε ἐκπληροῖ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, ἐκκόπτουσα τὰ ἀνιάτως νοσήσαντα μέλη, καὶ διατηροῦσα ἄχραντον καὶ ἀμίαντον τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Ἀπο-

σόλων, καὶ τὸ Θεῖον κήρυγμα τῆς, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον ἠγωνίσθη, Ὀρθοδόξου Πίστεως· τὸν δὲ παρὰ ταύτην ἕτερα διδάσκοντα, κἂν Ἄγγελος ᾖ ἐξ Οὐρανοῦ, τοῦτον ἀνάθεμα εἶναι διακηρύττεται μετὰ τοῦ Θείου Παύλου. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἤδη δὲ τοῦ Μιχαὴλ φονευθέντος ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, λαμβάνει τὴν Αὐτοκρατορίαν αὐτὸς ὁ Βασίλειος (τῷ 867), δραστήριος ἀνὴρ καὶ παιδείας μέτοχος, καὶ πολλὰς ἄλλας ἔχων βασιλικὰς ἀρετὰς, ἀλλ' ὀξὺς πρὸς ὀργὴν καὶ φιλέκδικος. Τοῦτον δὲ συμφώνως ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀναγορευθέντα ἔσεψεν ὁ Φώτιος. Ἀλλ' ἐπειδὴ μετ' ὀλίγον ὁ Αὐτοκράτωρ ἐζήτησεν, ἵνα κοινωνήσῃ καὶ τῶν Θείων μυστηρίων, ἀπεκώλυσεν ὁ Πατριάρχης, ὡς ἀνδροφόνον, καὶ τὰς χεῖρας ἔχοντα σταζούσας ἔτι νεαρὸν καὶ ἀτμίζον τὸ αἷμα τοῦ φονευθέντος Βασιλέως! Ὅθεν ἀγανακτήσας ὁ Βασίλειος καταβιβάζει τὸν Φώτιον τῆς Πατριαρχείας, ἤδη δέκα ἔτη πατριαρχεύοντα, καὶ εἰς τὴν Σκέπην (Μοναστήριον παρὰ τῷ Βυζαντίῳ) ἐξόριστον καὶ ἔγκλειστον ἀποστέλλει, ὡς παρανόμως δῆθεν πατριαρχεύσαντα, ζῶντος ἔτι τοῦ Ἰγνατίου. Μετακαλεῖται δὲ πάλιν

(867)

ΙΓΝΑΤΙΟΣ τὸ β'. Καὶ παρευθὺς ὁ Αὐτοκράτωρ Βασίλειος πράττει πρᾶγμα καὶ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας καὶ πάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀνάξιον

(διὰ τὸ ὁποῖον πολὺ ὕστερον καὶ αὐτὸς μετενόησεν). Ἀποστέλλει πρὸς τὸν Πάπαν Νικόλαον πρέσβεις, προτρέπων αὐτὸν, ἵνα διακρίνῃ αὐτὸς οὗτος τὴν μεταξὺ τῶν δύω Πατριαρχῶν γενομένην διαφοράν. Ἀλλὰ τὸν μὲν Νικόλαον εὗρον οἱ πρέσβεις ἤδη τεθνηκότα· ὁ δὲ τούτου διάδοχος Ἀδριανὸς, δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας, ἐπικυροῖ μὲν τὰ πρότερον ὑπὸ Νικολάου κατὰ Φωτίου πραχθέντα, ἀφορίζει δὲ καὶ αὐτὸς τὸν Φώτιον, καὶ τὴν ὑπὸ τούτου κατὰ τοῦ Πάπα Νικολάου γενομένην Σύνοδον ἀκυροῖ καὶ ἀποκηρύττει· πέμπει δὲ καὶ τοποτηρητὰς ἰδίους πρὸς τὸν βασίλειον, ἵνα καὶ ἐν Κωνσαντινουπόλει συγκροτηθῇ Οἰκουμενικὴ τάχα Σύνοδος ἐπικυροῦσα ταῦτα πάντα τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα. Καὶ συνήχθη (τῷ 780) ἡ παρὰ τοῖς Λατίνοις Ὀγδόη φημιζομένη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, παρὰ πᾶσι δὲ τοῖς Ὀρθοδόξοις Ψευδογδόη, καὶ Ψευδοοικουμενικὴ, καὶ βιαία, καὶ παράνομος λογιζομένη, καὶ μηδόλως μετὰ τῶν ἱερῶν Συνόδων ἀριθμουμένη. Καὶ ὁ λόγος δικαιότατος. Σύνοδος (λέγει ὁ ἱερὸς Δοσίθεος), Σύνοδος ἁγία καὶ κανονικὴ οὔτ' ἔστιν, οὔτε λέγεται συνέλευσις Ἀρχιερέων κατὰ προσαγὴν τῆς ἐξουσίας συναθροισθέντων, οὐχ ἵνα κρίνωσι κατὰ τοὺς θείους κανόνας, ἀλλ' ἵνα μόνον ὑπογράψωσι τὰ παρ' ἄλλων αὐθαιρέτως ἤδη κεκριμένα! Καὶ τοιαύτη ἐγένετο ἐκείνη ἡ κατὰ τοῦ Φωτίου συνέλευσις. Οἱ τοῦ Πάπα Τοποτηρηταὶ ἔφε-

ρον Λίβελλον ἢ Πρόγραμμα (προδικασικὴν ἀπόφασιν) τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, ἐν ᾧ ἐκυροῦτο μὲν ἡ ὑπὸ τοῦ Νικολάου πρῶτον, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ ὕστερον ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοῦ Φωτίου γενομένη Σύνοδος, καταναθεματίζετο δὲ ὅ,τε Φώτιος καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθεῖσα Σύνοδος, ἡ καθελοῦσα τὸν Νικόλαον καὶ πάσας τὰς Δυτικὰς καινοτομίας! Καὶ τοῦτο τὸ πρόγραμμα κρατοῦντες οἱ Παπικοὶ Τοποτηρηταὶ ἔμπροσθεν τῶν Θυρῶν τῆς Συνελεύσεως, προσέφερον πρὸς ἕκασον τῶν συγκεκλημένων· καὶ ὅσοι ὑπέγραφον, ἐκεῖνοι μόνοι ἐγίνοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Συνέλευσιν. Φανερὸν δὲ, κἂν μὴ λέγωμεν, ὅτι καὶ εἰσῆλθον καὶ ὑπέγραψαν πολλοὶ, οἱ μὲν ὑπὸ φόβου, οἱ δὲ καὶ διὰ χαμερπῆ πρὸς τοὺς δυνατοὺς κολακείαν, οἱ δὲ καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν ἰδίων αὐτῶν παθῶν. Καὶ ἠλήθευσε καὶ ὧδε τὸ ἀξίωμα τῆς Αὐτοαληθείας, ὅτι ἦσαν καὶ ἐκεῖ «Πολλοὶ κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί» οἱ διαφυγόντες καὶ τὴν ὑπογραφὴν καὶ τὴν εἴσοδον εἰς ἐκεῖνο τὸ Συνέδριον! Καὶ λοιπὸν εἰς τοιαύτην καὶ ὑπὸ τοιούτων συγαθεῖσαν Σύνοδον καθαιρεῖται κατὰ τὴν Παπικὴν ἀπόφασιν ὁ Φώτιος ἀπὼν ἔγκλειστος εἰς τὴν φυλακὴν, ἐπικυροῦται δὲ ὁ Ἰγνάτιος. Ἐξέναζεν ὁ λαὸς κατὰ ταύτην τὴν τοῦ Παπικοῦ φρυάγματος ἀποδοχὴν, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τῆς Συνόδου χαῦνοι πατέρες προσελθόντες ὕστερον, ἀπεκλαίοντο πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Βασίλειον,

ὅτι κακῶς ὑπέταξαν τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐκεῖνο τοῦ Πάπα τὸ διάταγμα! Μετενόησε διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ καλὸς Αὐτοκράτωρ, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἔτι μετ' ὀλιγωτέρας εὐνοίας ἀποξέλλει τοὺς τοποτηρητὰς τοῦ Πάπα, φέροντας εἰς Ῥώμην τὰ Πρακτικὰ τῆς Ψευδογδόης ἐκείνης Συνόδου. Ἀλλ' οἱ μὲν Τοποτηρηταὶ θαλασσοπλοοῦντες ἐμπίπτουσιν εἰς Σλάβους Πειρατὰς (ἐχθροὺς τότε τῆς Ῥωμαικῆς Αὐτοκρατορίας), οἵτινες αὐτοὺς γυμνώσαντες, ἥρπασαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Κώδηκα τῶν Πρακτικῶν· καὶ οὕτως οὐδ' εἰς χάρτην καν γεγραμμένης ἀπολαῦσαι τῆς φαντασθείσης νίκης ἠξιώθη ὁ Πάπας Ἀδριανός! Τὸν δὲ Φώτιον ὕστερον ὁ Βασίλειος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνατροφὴν τῶν υἱῶν αὐτοῦ Λέοντος καὶ Κωνσαντίνου. Ἀδριανοῦ δὲ τοῦ Πάπα μετ' ὀλίγον ἀποθανόντος, ὁ τούτου διάδοχος Ἰωάννης ὁ Η'. γράφει καὶ ἅπαξ καὶ δὶς πρὸς τὸν Ἰγνάτιον, ἵνα παραχωρήσῃ εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ῥώμης τὴν Βουλγαρίαν, ὡς ἐδογμάτισεν ἡ Παπικὴ καθέδρα, καὶ πρῶτος ὁ Ἰσάγγελος Πάπας Νικόλαος!!! Ἀλλ' ὁ μακάριος Ἰγνάτιος μόλις ἀπεκρίθη συντόμως καὶ καλῶς· ὅτι» Τοῦτο οὐδίκαιον. » Τελευταῖον, ἀγανακτήσας ὁ Ἰωάννης, πέμπει πληρεξουσίους Πρέσβεις (λεγάτους) εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν, ἵνα, ἂν μὴ παραδώσωσιν οἱ Ἀνατολικοὶ τὴν Βουλγαρίαν, ἀφορίσωσι τὸν Ἰγνάτιον! Ἀλ-

λὰ πρὶν ἢ φθάσωσιν εἰς Κωνσαντινούπολιν οὗτοι οἱ τοῦ Πάπα Τοποτηρηταὶ, ἀποθνήσκει ὁ Ἰγνάτιος βίον ὅσιον διαγαγὼν, καὶ κοσμήσας θαυμασῶς τὸν θρόνον τὸν Πατριαρχικὸν, κἂν ἄλλως ἐφάνη μικρόψυχος πρὸς ἐκδίκησιν, καὶ πρὸς τὴν Παπικὴν δεσποτείαν ἀναξίως ἑαυτοῦ ὑποχωρήσας μέχρι λόγου καὶ καιροῦ! Ἄδικος ὑπῆρξε πάντως ἡ ἔξωσις τοῦ ἀοιδίμου Ἰγνατίου· οὐδεὶς τοῦτ' ἀρνεῖται· ἀλλὰ τοιαῦτα γίνονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν πνευματικὴν διοίκησιν ἡ πολιτικὴ ἐξουσία, ἥτις ἐτάχθη πρὸς διατήρησιν, ἀλλ' οὐχὶ πρὸς ἀνατροπὴν τῶν κανόνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας. Καὶ ἔπειτα τί ἔπταισεν ὁ Φώτιος, ἀναγκασθεὶς εἰς διαδοχήν; Ἂν ὁ Βάρδας καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ παρηνόμησαν ἐξώσαντες τὸν Ἰγνάτιον, ἀλλὰ τοῦτο κἂν ἔπραξαν ὀρθῶς, κατορθώσαντες τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φωτίου! ὅστις καὶ αὐτὸς κάλλιστα ποιῶν, ὑπέμεινε τέλος τὴν βίαν τῆς ἐκλογῆς πρὸς θεραπείαν τῆς κινηθείσης ταραχῆς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐτελεύτησε δὲ ὁ μακάριος Ἰγνάτιος εἰς τὸν ΙΘ χρόνον τῆς β'. αὐτοῦ Πατριαρχείας τῇ 23 Ὀκτωμβρίου, καθ' ἣν καὶ μνήμην αὐτοῦ ποιεῖται ἡ Ἐκκλησία. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ πάλιν ἀντεισάγεται παμψηφεὶ ὁ μέγας

ΦΩΤΙΟΣ τὸ β'. ὅστις ἐπεθύμει τὴν ἀληθινὴν ἀπο-

κατάσχοιν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, ἀρθείσης ἤδη ἐκ μέσου τῆς ἀμειλίκτου ἀλαζονείας τοῦ Πάπα Νικολάου. Πέμπει λοιπὸν ὁ Αὐτοκράτωρ πρέσβεις πρὸς τὸν Πάπαν Ἰωάννην καὶ ὁ Φώτιος ὁμοίως, καλοῦντες αὐτὸν διὰ τοποτηρητῶν, εἰς ἣν μετ' ὀλίγον ἔμελλον ἵνα συγκροτήσωσι Σύνοδον ἐν Κωνσαντινουπόλει. Καὶ δέχεται τοὺς πρέσβεις ὁ Ἰωάννης, καὶ πέμπει τοὺς ἑαυτοῦ τοποτηρητὰς, καὶ συγκροτεῖται ἡ ἐπὶ Φωτίου (καὶ παρά τισιν Ὀγδόη καλουμένη) ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐν ᾗ παρῆσαν Ἐπίσκοποι 383 ἀπὸ πάσης τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας συνελθόντες (τῷ 879). Εἰς ταύτην δὲ τὴν Σύνοδον ἐπικυροῦνται μὲν αἱ προλαβοῦσαι ἑπτὰ ἁγιώταται καὶ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, καὶ τούτων οἱ Θεόπνευστοι Κανόνες ἅπαντες (ἐν οἷς ὑπάρχουσι καταδεδικασμέναι καὶ αἱ παρεισφρήσασαι καινοτομίαι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας)· ἀναθεματίζεται δὲ ἰδίως πᾶσα δυσσεβὴς ἐν τῷ ἁγίῳ Σαμβόλῳ προσθήκη (καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας Ἰωάννης ὑπεσχέθη τὴν ἐκρίζωσιν τῆς ἀνόμου προσθήκης, τὴν ὁποίαν πρὸ αὐτοῦ ὁ Πάπας Λέων ὁ Γ'. (τῷ 810) κατέκρινε δημοσίως· διότι γράψας τὸ Σύμβολον δίχως τῆς προσθήκης εἰς δύο πλάκας ἀργυρᾶς, ἑκατέραν τὸ βάρος ἑκατὸν λιτρῶν, ἐκρέμασεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Πέτρου, τὴν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὴν δὲ ἐξ εὐωνύμων πρὸς δημοσίαν ἀνάγνωσιν καὶ ὁμολογίαν τῆς εὐσεβείας). Ἀναθεματίζεται προσέτι καὶ ἡ κατὰ τοῦ

Φωτίου ἐν Κανσαντινουπόλει Ψευδοσυνόδη, Σύνοδος, καὶ ἰδίως ἀναγινώσκεται τοῦ Πάπα Ἰωάννου κοινωνικὴ Ἐπιστολὴ ὑπογεγραμμένη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλων Ἐπισκόπων 16 καὶ 7 πρεσβυτέρων καὶ 2 διακόνων, διὰ τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης ἰδίως ἀνακήρυττεν ἄκυρον καὶ ἀνύπαρκτον τὴν ῥηθεῖσαν κατὰ τοῦ Φωτίου Σύνοδον· καὶ οὕτως ὑπὸ πάσης τῆς Οἰκουμενικῆς ἐκείνης Συνόδου ἐπικυροῦται κανονικὸς καὶ νομιμώτατος Πατριάρχης ὁ ἁγιώτατος Φώτιος· περὶ δὲ τοῦ ζητήματος τῶν Βουλγάρων (τὸ ὁποῖον πάλιν ἀνέφερον οἱ τοῦ Πάπα τοποτηρηταὶ) ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος, ὅτι τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου τὴν πολιτικὴν διοίκησιν ἀνῆκεν ἡ Βουλγαρία. Οὕτω τῆς Συνόδου τελειωθείσης ὑπέγραψαν μετὰ πάντων τῶν ἄλλων καὶ οἱ τοῦ Πάπα τοποτηρηταὶ τὰ Πρακτικὰ, καὶ λαβόντες ἴσα τούτων, ἀπῆλθον εἰς Ῥώμην. Ὁ δὲ Πάπας Ἰωάννης δυσηρεσκήθη διὰ μόνα τὰ περὶ τῆς Βουλγαρίας ἐψηφισμένα (πρὸς τὴν ὁποίαν κυρίως ἀπέβλεπεν ἐξ ἀρχῆς ἡ Παπικὴ δεσποτεία!)· καὶ γράφει μὲν ῥαδιουργῶν πρὸς τὸν Ἄρχοντα τῶν Βουλγάρων· γράφει δὲ καὶ εἰς Κωνσαντινούπολιν, μεμφόμενος τὴν μὴ παραχώρησιν τῆς Βουλγαρίας. Ἐπειδὴ δὲ πανταχόθεν ἀπετύγχανε, καταδικάζει αὐθαδῶς τὸν Φώτιον, καὶ στέλλει πρέσβυν τοποτηρητὴν εἰς Κωνσαντινούπολιν, ἵνα μεταβάλῃ τὴν γνώμην τῶν Ἀνατολικῶν· ἀλλὰ τοῦτον μὲν φυ-

λακίσας ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐδίωξε, τέλος, ὡς ταραξίαν· πρὸς δὲ τοὺς διαδόχους τοῦ μεταξὺ ἀποθανόντος Πάπα Ἰωάνου, Ἀδριανὸν τὸν Γ'., καὶ τὸν ἐφεξῆς Στέφανον τὸν ς'. Θορυβοῦντας καὶ μαινομένους κατὰ τοῦ Φωτίου γράφει σφοδρὰν Ἐπιστολὴν ὁ Αὐτοκράτωρ, διὰ τῆς ὁποίας ἔξελλεν εἰς τ' ἀνάθεμα τὰς ἀνόμους καὶ τυραννικὰς ἀξιώσεις τῆς Παπικῆς Αὐλῆς. Μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ὁ Βασίλειος τῷ 886, καὶ γίνεται τούτου διάδοχος ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λέων ὁ Σοφὸς ἐπονομαζόμενος καὶ δικαίως κλεϊζόμενος διάτε τὴν πολλὴν αὐτοῦ σοφίαν καὶ τὴν βασιλικὴν πρὸς τὰ γράμματα προσασίαν. Ἀλλ' ὁ σοφὸς οὗτος ἐφάνη, κατὰ δυσυχίαν, πολλάκις ἄσοφος δοῦλος τῶν ἰδίων αὐτοῦ παθῶν! Πρὸς ταῦτα δὲ πολλάκις ὁ Φώτιος ἀνθισάμενος δυσηρέσει· ὅθεν καὶ διέβαλλον αὐτὸν εὐκολώτερον πρὸς τὸν Βασιλέα ἄνθρωποι συκοφάνται καὶ φθονεροὶ, ψέγοντες δεινῶς, ἣν εἶχεν ἀρχαίαν καὶ ἀθῴαν φιλίαν πρὸς τὸν Σανταβαρηνὸν (τοῦτον δὲ τὸν Σανταβαρηνὸν ἐμίσει ὁ Βασιλεὺς ἔκπαλαι, διαβληθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα ζῶνταἔτι, ὡς ἐπίβουλος υἱὸς). Τοιαύτας λοιπὸν ἀλόγους αἰτίας ἁρπάσας ἀκρίτως ὁ ὕποπτος Αὐτοκράτωρ, ἔπραξεν ἔργον ἀνόσιον καὶ ἄδικον, ἀγνώμων περὶ τὸν ἑαυτοῦ διδάσκαλον καὶ πατέρα καὶ λαμπρὸν φωστῆρα τῆς Ἐκκλησίας ἀναφανείς. Ἄκριτον καὶ ἄτιμον τὸν ἁγιώτατον Φώτιον κατεβίβασεν ὁ Λέων ὁ Σοφὸς ἐκ τοῦ Θρόνου τῆς β'. αὐτοῦ Πατριαρ-

χείας (τῷ 888), καὶ ἀπέσειλεν ὡς κακοῦργον ἔγκλειστον εἰς τὸ Μοναστήριον τῶν Ἀρμενιανῶν, ὅπου διήγαγε μέχρι τέλους τῆς ἐνδόξου ζωῆς αὐτοῦ, ἡσυχάζων καὶ φιλοσοφῶν. Ἐξεδήμησε δὲ πρὸς Κύριον τῷ 891 φεβρ. 6 (ὁπότε καὶ τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐτησίως γεραίρει ἡ Ἐκκλησία). Τὰ παντοίας ὕλης καὶ πολλὰ καὶ σοφὰ τοῦ Πατριάρχου τούτου συγγράμματα ὑπάρχουσιν εἰς ὅλους τοὺς πεπαιδευμένους γνωσὰ καὶ πολυτίμητα, καὶ μάλιστα τὰ Νομικὰ, καὶ αἱ Ἐπιστολαὶ, καὶ τὸ Λεξικὸν, καὶ ἡ Μυριόβιβλος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικρίνει 279 ἀρχαίους Συγγραφεῖς, ἐξ ὧν τοὺς πλείστους, ὑπὸ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἀπολεσθέντας, ἐκ τούτου μόνου τοῦ Βιβλίου ἔμαθεν ἡ νεωτέρα Φιλολογία· τοῦτο καὶ μόνον τὸ Σύγγραμα, καὶ ἂν ἄλλο τοῦ Φωτίου μηδὲν ἐσῴζετο, ὑπάρχει ἱκανὸν, ἵνα δείξῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ μεγαλοφυΐα, μετὰ τοσούτους διωγμοὺς τῆς παιδείας καὶ μυρίας βαρβάρους αἱρέσεις καὶ πολιτικὰς δυσυχίας καὶ τυραννίας, ὑπῆρχεν ὅμως ἀδάμας καὶ ὀξυτάτη εἰς κρίσιν λόγων καὶ σύνταξιν συγγραφῶν. Τοιοῦτον ἐφάνη τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα καὶ ὕστερον ἐπὶ τοῦ πολυμαθεστάτου Εὐσταθίου (α). Τελειοῦμεν τὴν σύντομον βιογραφίαν τοῦ

(α) Ἐπὶ τοῦ δοκιμου Φωτίου, βασιλεύοντος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, ἀνέτειλε καὶ εἰς τοὺς Σλάβους τὸ φῶς τῆς Χρισ-

ἀθανάτου Φωτίου κορωνίδα προσιθέντες τὴν ὑπὸ τοῦ Νικήτα τοῦ Παφλαγόνος συγχρόνου καὶ διαπύρου ἐχθροῦ περὶ αὐτοῦ μαρτυρίαν. « Ὑπῆρχεν (ὁ Φώτιος) « τῶν εὐγενῶν κατὰ σάρκα καὶ περιφανῶν, σοφίᾳ τε « κοσμικῇ καὶ συνέσει τῶν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τρεφομέ- « νων εὐδοκιμώτατος πάντων νομιζόμενος. Γραμματι- « κῆς μὲν γὰρ καὶ ποιήσεως, ῥητορικῆς τε καὶ φιλοσο- « φίας, καὶ δὴ καὶ Ἰατρικῆς, καὶ πάσης ὀλίγου δεῖν « Ἐπιστήμης τῶν Θύραθεν, τοσοῦτον ἦν αὐτῷ τὸ περιὸν, « ὡς μὴ μόνον σχεδὸν φύσει τῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ γενεὰν « πάντων διενεγκεῖν, ἤδη δὲ καὶ πρὸς τοὺς παλαιοὺς « αὐτὸν διαμιλλᾶσθαι. Πάντα γὰρ συνέτρεχον αὐ- « τῷ, ἥ ἐπιτηδειότης τῆς φύσεως, ἡ σπουδὴ, ὁ

νικῆς Πίστεως τῷ 863. Κύριλλος καὶ Μεθόδιος οἱ δύο ἀδελφοὶ, Θεσσαλονικεῖς τὴν πατρίδα, υἱοὶ Λέοντος τοῦ Στρατηλάτου, ἃ περάλησαν ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρῶτοι τῶν Σλάβων Ἀπόστολοι. Ὁ Μεθόδιος ἐγένετο καὶ τῆς Μοραβίας Ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ Κύριλλος (ὁ καὶ ἄλλως Κωνσταντῖνος ὁ Φιλόσοφος) μετέφρασε τὸ πρῶτον τὴν Θείαν Γραφὴν εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν Σλαβονικὴν, κηρύξας εἰς τοὺς περὶ τὸν Πόντον τότε κατοικοῦντας Σλάβους (Βλ. Ζωναρ. Χρον. Βιβλ. Ις΄. σελ. 136 καὶ 46Ω)---Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, υἱοῦ τοῦ Σοφοῦ Λέοντος (955), ἐβαπτίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἡ Ὄλγα, Βασίλισσα τῶν Ῥώσσων (σύζυγος Ἰγὼρ ἐθνικοῦ Βασιλέως τῆς Ρωσσίας) Ἑλένη μετονομάσθεισα. Ταύτης τῆς μακαρίας Ὄλγας, ἡ Ἑλένης, ἔγγονος ὑπῆρξεν ὁ ἅγιος Βλαδίμηρος, ὁ πρῶτος τῶν Χριστιανῶν τῆς Ῥωσσίας βασιλέων, κατὰ τὸ 990 ἐν Χερσῶνι βαπτισθείς (Βλ. καὶ ιδ΄. ἔτ. 974 σημ. ά.).

» πλοῦτος (δι' ὃν καὶ βίβλος ἐπ' αὐτῷ ἔρρει πᾶσα). «Πλέον δὲ πάντων ὁ τῆς δόξης ἔρως, δι' ὃν αὐτῷ καὶ «νύκτες ἄϋπνοι παρήρχοντο, περὶ τὴν ἀνάγνωσιν «ἐμμελῶς ἐσχολακότι» (α). Ἐξωσθέντος δὲ τοῦ Σοφωτάτου Φωτίου, ἀντικαθίσταται Πατριάρχης

ΠΒ'. (886)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Α'., ὁ πορφυρογέννητος, ἀδελφὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, μονάσας πρὸ χρόνων καὶ Σύγκελλος ὤν· ἄνθρωπος σεβάσμιος δι' ἀρετὴν καὶ Θεοφιλής (β). Ἀποθανόντα δὲ τοῦτον μετὰ ἔτη 7 διεδέχθη

ΠΓ'. (893)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Β'. ὁ Καυλέας ἐπονομαζόμενος. Ἐπὶ τούτου πάλιν ὁ τοῦ Πάπα Στεφάνου διάδοχος Φόρμωσος ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν αὐθεντικῶς ἀπαιτῶν τὴν χώραν τῶν Βουλγάρων· καὶ πάλιν ἀπεπέμφθησαν ἄπρακτοι οἱ ἀπεσταλμένοι. Ἔκτοτε δὲ διεκόπη ἐπὶ πολὺ ἡ μεταξὺ τῶν δύω Ἐκκλησιῶν κοινωνία (γ). Τοῦ δὲ Ἀντωνίου μετὰ ἔτη δύω ἀπο-

---

(α) Νικήφ. Δαβὶδ ἐν βίῳ Ἰγνατίου.

(β) Τοῦτον ἡ Ἐκκλησία μνημονεύει Ἰουλίου 18.

(γ) Σημειωτέον, ὅτι τὴν τοιαύτην τῶν τότε Παπῶν αὐθάδειαν ἔτρεφε καὶ ἡ, τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ἤρξατο νὰ σφετερίζεται, Πολιτικὴ Ἐξουσία. Τῷ 652 ὁ τετράμηνος Πάπας Στέφανος ὁ Β'. (ἢ κατά τινας Γ'.), παπεύσας ἀπὸ τῆς 27 ἕως 31 Μαρτίου, ἐπειδὴ ἐξεφάνωσε καὶ ἔχρισε τὸν ἅρπαγα Πιπῖνον,

θανόντος ἐπιτάφιον λόγον ἔτι σῳζόμενον συνέταξε Νικηφόρος ὁ φιλόσοφος, ἐγκωμιάζων δικαίως τὸν ἄνδρα. Διεδέχθη δὲ τοῦτον

βασιλέα τῆς Φραγκίας, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ δῶρον εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης χώρας τινὰς τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ῥάβενναν (τὴν ὁποίαν εἶχον τότε ἁρπάσαντες ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων οἱ Λογγοβάρδοι, βάρβαρον ἔθνος Γερμανικόν, ἀφήρπασε δὲ πάλιν παρ' αὐτῶν ὁ Πιπῖνος. Οὕτως ὁ ἅρπαξ οὗτος ληϊσεύων παρ' ἄλλων ληϊῶν, εὐκόλως ἐχάριζεν εἰς τὸν ληϊσαποδόχον Πάπαν, ὅσα δὲν ἀνῆκον, εἰ μὴ εἰς τοὺς νομίμους αὐτῶν κτήτορας τοὺς πρῶτον ληϊσευθέντας!). Ἐπηύξησε δὲ τέλος καὶ ἐκορύφωσε τῆς Παπικῆς κοσμαρχίας τὸ κακὸν μετ' ὀλίγον ἄλλος ἅρπαξ ἰσχυρώτερος, ὁ Κάρολος (ὁ διὰ τὰς πολλάς, ὡς φαίνεται, καὶ παρανομωτάτας κατακτήσεις καὶ ἁρπαγὰς ἐπονομασθεὶς Μάγνος, τουτέστι Μέγας!). Τοῦτον ὁ Πάπας Λέων Γ'. κατὰ τὸ 800 ἀνηγόρευσεν Αὐτοκράτορα τῆς Δύσεως, καὶ ἀνεκήρυξεν ἐπ' Ἐκκλησίας (δίχως ὅμως χρίσματος, σεβασθεὶς ὁ θρασύδειλος τοὐλάχιστον κατὰ τοῦτο τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ζῶντα Αὐτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων, ὅστις ἕως τότε ἔπεμπεν Ἔξαρχον ἢ Διοικητὴν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ οὗτινος καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας ἦν ὑπήκοος). Ὅθεν καὶ ὁ Κάρολος εὐγνωμοσύνης χάριν ἐχάρισεν εἰς τὸν Πάπαν τοῦτον ἄλλας πάλιν γαίας, καὶ πολιτικῆς ἐξουσίας Προνόμια (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τ. Β'. σελ. 229-241). Οὕτως ἀμφότεροι ἐδωροφόρουν πρὸς ἀλλήλους ὅ, τι δὲν εἶχον οὐδέτερος εἰς τὴν νόμιμον αὐτοῦ ἐξουσίαν. Ἀλλὰ ταῦτα ὕστερον τὰ Προνόμια καὶ αὐτοῦ, τοῦ Καρόλου οἱ ἀπόγονοι, καὶ πᾶσα ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη, ἐπλήρωσεν ἀκριβώτατα, χύσασα ποταμοὺς αἱμάτων, καὶ θρέψασα χρόνους πολλοὺς τὰς φλόγας τοῦ Κριτηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, καὶ τέλος μετὰ τοσούτους πολέμους εἰς πολλὰς Αἱρέσεις διαῤῥαγεῖσα διὰ τὴν ἀντίθεον τυραννίαν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης! Μωρία ἡ κα-

ΠΔ'. (895)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α'. ὁ Μυςικὸς (τουτέςι Γερουσιαςὴς τοῦ μυςικοῦ Συμβουλίου), σοφὸς ἀνὴρ καὶ τὴν ἀρετὴν διαβόητος. Μνημονεύται δὲ τούτου καὶ Μονῳδία εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἅλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης (τῷ 904). Οὗτος ἐβάπτισε τὸν υἱὸν τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος Κωνσαντῖνον, ὃν ἐγέννησεν ἐκ τῆς Ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἕως τότε εἶχεν ἀςεφάνωτον καὶ ἀνιερολόγητον τετάρτην γυναῖκα, ἀποθανούσης ἤδη τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός. Ἐπειδὴ δὲ Θωμᾶς ὁ πρεσβύτερος ἔπειτα ἐςεφάνωσε τὸν Λέοντα μετὰ τῆς

κία τῶν παλαιῶν ἐκείνων τῆς Δύσεως βασιλέων καὶ ἡ τῶν τότε Δυτικῶν Ἐθνῶν ἠλιθιότης ἐγέννησαν καὶ ἔθρεψαν τὸ θηρίον τῆς Παπικῆς Κοσμαρχίας, ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ ὁποίου μηδὲ μέχρι σήμερον ἠδυνήθη πολὺ μέρος τῆς Ἰταλίας νὰ ἀπαλλαγῇ! Ἀλλ' ὀνομάζονται (τοὐλάχιςον) καὶ ἕως τοῦ νῦν βασιλεῖς βασιλέων, καὶ κράτος ἔχουσι γαιῶν καὶ χωρῶν οἱ τοῦ Πέτρου διάδοχοι, τῶν ὁποίων ὁ ἐπιβάλλων κλῆρος ἐξ ἀρχῆς καὶ διὰ τοσούτων αἰώνων ὑπῆρχεν οὐδὲν ἕτερον, εἰ μὴ παρὰ μὲν τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ποίμνης ἡ πνευματικὴ τιμή, παρὰ δὲ τῶν ἀπίςων ἢ Αἱρετικῶν ὁ διωγμὸς, καὶ πολλάκις τὸ μαρτύριον! κλῆρος ἅγιος, καὶ πρέπων εἰς τοὺς πιςοὺς ὀπαδοὺς τοῦ μὴ ἔχοντος ἐπὶ τῆς γῆς ποῦ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν, καὶ τοὺς γνησίους διαδόχους τοῦ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀποςόλων! Ἀλλ' ὁ ἀνεκτίμητος Κλῆρος οὗτος ἔμελλεν, ὡς φαίνεται, νὰ διαμείνῃ μέχρις αἰῶνος εἰς μόνην τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν· λαμπρότατον καὶ αὐτὸ γνώρισμα τῆς Θείας καὶ Ἀποςολικῆς ταύτης γνησιότητος.

Ζωῆς εἰς Δ'. γάμον, καθαιρεῖ μὲν τὸν Πρεσβύτερον ὁ Πατριάρχης Νικόλαος, ἀφώρισε δὲ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν Αὐτοκράτορα· διότι πρῶτος κατεπατήσε δημοσίως τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ἀρχαίους θεσμοὺς καὶ αὐτὴν αὐτοῦ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου τὴν ἐπικυρωτικὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Κανόνος τὴν Νεαρὰν, διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται, « Μηδενὶ μηδόλως ἐξεῖναι εἰς δ'. γάμον ἐλθεῖν. » Ὅθεν ὁ Λέων ἀγανακτήσας βιάζει τὸν Νικόλαον πρὸς παραίτησιν· καὶ παρητήθη προθύμως ἐκ τῆς Πατριαρχείας ὁ γενναῖος τὸν ἱερῶν Κανόνων ὑπέρμαχος, ἀρχιερατεύσας ἔτη ΙΙ· καὶ αὐτὸς μὲν ἀποξέλλεται ἐξόριστος ε.ς τὸ Μοναστήριον τῶν Γαλατοκρηνῶν (ἢ Γαλακρηνῶν). ἀντ' αὐτοῦ δὲ γίνεται Πατριάρχης

ΠΕ'. (906)

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Α'. ὁ Σύγκελλος, ἀνὴρ θεοσεβὴς καὶ εἰς ἄκρον ἐνάρετος. Οὗτος ἔλυσε τέλος τὸν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον διαρκέσαντα ἀφορισμὸν τοῦ βασιλέως Λέοντος· καὶ τοῦτον ἐσυνέτισε καὶ ἐσωφρόνισε, μὴ ἀρκούμενον μόνον εἰς τὴν συγχώρησιν, ἀλλ' ἤδη καὶ παρανόμως ἀπαιτοῦντα παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἵνα ἐκδοθῇ κοινὴ εἰς πάντας ἡ ἄδεια τῆς τετραγαμίας· διότι ἤθελεν ὁ σοφὸς ἡμῶν Λέων συγκαλύψαι τὴν ἑαυτοῦ αἰσχύνην, καθιερῶν τρόπον τινὰ καὶ νόμον δημόσιον καθιστάνων τὴν ἰδίαν παρανομίαν! Ἤδη δὲ τοῦ Λέοντος ἀποθανόντος (τῷ 911), λαμβάνει τὰ σκῆπτρα ὁ υἱὸς αὐ-

τοῦ Ἀλέξανδρος, καὶ εὐθὺς πάλιν ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας

(911)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α'. τὸ β'. Ἐπὶ τούτου ἀποθανόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ ἔτος 1, ἀναγορεύεται Αὐτοκράτωρ ὁ ῥηθεὶς ἐκ τῆς Ζωῆς υἱὸς τοῦ σοφοῦ Λέοντος Κωνσαντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ἐπιτροπευόμενος ὑπό τε τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πενθεροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ Λεκαπινοῦ, οὗτινος νυμφευθεὶς τὴν Θυγατέρα Ἑλένην τῷ 919, ἠναγκάσθη ἵνα σέρξῃ κοινωνοὺς τοῦ Κράτους οὐ μόνον τὸν πενθερὸν Ῥωμανὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν γυναικάδελφον Χριστοφόρον, ὅς τις καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανεν. Ἐξώσθη δὲ τοῦ Θρόνου καὶ ὁ Ῥωμανὸς ὕστερον (τῷ 944), καὶ ὑπεισῆλθε τὸ μοναδικὸν σχῆμα, καὶ πάλιν ἔμεινε μόνος ὁ νόμιμος Αὐτοκράτωρ Κωνσαντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος. Ἰσοροῦσι δὲ τοῦτον μαλακὸν καὶ χαῦνον πολλάκις περὶ τὰς πράξεις τὰς πολιτικάς· ἄλλως δὲ χρηστὸν ἄνδρα, καὶ λογιώτατον τῆς παιδείας προσάτην, καὶ σφόδρα φιλόμουσον καὶ φιλόθεον (α), Τοῦ δὲ μακαρίου Νικολάου μετὰ 14 ἐτῶν τὴν δευτέραν Πατριαρχείαν πρὸς Κύριον (β) μεταστάντος, ἐπατριάρχευσε

(α) Οὗτος ὁ Αὐτοκράτωρ Σύνοδον ἐν Κωνσαντινουπόλει συνήγαγε (τῷ 924), ἐξέθετο τὸν λεγόμενον Τόμον τῆς ἑνώσεως, εἰς τὸν ὑποῖον ἐπεκύρωσε καὶ αὐτὸς τὸν ἀπαγορεύοντα τὴν τετραγαμίαν ἐκκλησιαστικὸν Κανόνα.

(β) Τοῦτον μνημονεύει ἡ Ἐκκλησία Δεκεμβρίου 16.

ΠΣ'. (925)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Β'. Ἀμασείας Ἐπίσκοπος· ἀποθανόντος δὲ τούτου μετὰ ἔτη 3, ἐπατριάρχευσε

ΠΖ'. (928)

ΤΡΥΦΩΝ, γέρων, ἁπλοϊκὸς καὶ ὀλιγομαθής. Οὗτος, προσκαλούμενος εἰς τὴν Πατριαρχείαν, ὑπεσχέθη, ὅτι κατὰ τὸν διωρισμένον καιρὸν παραιτήσεται τὸν Θρόνον εἰς Θεοφύλακτον, τὸν υἱὸν τοῦ Βασιλέως Ῥωμανοῦ (τὸν ὁ ποῖον ὁ πατὴρ ἐποίησε Κληρικὸν καὶ Σύγκελλον ἔτι παιδίον!). Ἐνόμιζε δὲ ὁ Τρύφων τὸν χρόνον τὸν ἀνήκοντα μέχρις ἔλθῃ ὁ Θεοφύλακτος εἰς ἡλικίαν νόμιμον καὶ πρέπουσαν εἰς Ἐπισκόπου χειροτονίαν· ἀλλὰ μετὰ 3 ἔτη ἀπαιτεῖται τὴν παραίτησιν· ὁ δὲ Τρύφων δὲν παρητεῖτο· καὶ ὁ Βασιλεὺς ἠπόρει. Πλὴν εὗρε τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας δόλιός (α) τις Μητροπολίτης, ὁ Καισαρείας Θεοφάνης, ὅς τις, προσελθὼν ὡς φίλος πρὸς τὸν Τρύφωνα. «Σὲ διέβαλον, λέγει, τινὲς πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ γράφειν ἀγνοεῖς. Γράψον λοιπὸν τάχισα τὴν ὑπογραφήν σου κατὰ τὸν τύπον, καὶ δός μοι τὸ χαρτίον, ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τούτου ὁ Βασιλεύς.» Ἔγραψε τ' ὄνομα κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὸν τύπον ὁ Τρύφων («Τρύφων ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ Οἰ-

(α) Μελιτ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Β'. σελ. 251.

κουμενικὸς Πατριάρχης)· καὶ λαβὼν τὸν χάρτην ὁ Θεοφάνης, ἐπέγραψεν ἄνω τῆς ὑπογραφῆς τὴν παραίτησιν, καὶ ἐξωθεῖται ὁ Τρύφων ἐκ τῆς Πατριαρχείας. Ἐπὶ τοιούτων Βασιλέων τοιοῦτοι γίνονται πολλάκις καὶ Μητροπολῖται, τοιαῦται καὶ αἱ παραιτήσεις, τοιαῦται ἐφεξῆς, καὶ αἱ διαδοχαί! Καὶ ὁ μὲν γέρων Τρύφων ἡσύχως ἀναχωρήσας, διήγαγε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς ἀσκητικῶς καὶ ὁσίως (α). Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διαβαίνει χρόνος 1 καὶ μῆνες 5 (κατ' ἄλλους, 2 χρόνοι καὶ μῆνές τινες), καὶ Πατριάρχης οὐδεὶς προχειρίζεται· (β) διότι ὁ Θεοφύλακτος ὑπῆρχεν ἔτι πολλὰ νέος! Τελευταῖον ἀνάγουσι τοῦτον εἰς τὸν θρόνον τῆς Πάτριαρχείας, καὶ χειροτονεῖται παραλόγως

ΠΗ'. (933)

ΘΑΟΦΥΛΑΚΤΟΣ, τὸ Βασιλόπαιδον! Τίς ἤλπιζεν, ὅτι εἰς τὸν θρόνον τοσούτων θείων πατέρων μόλις 45 χρόνους μετὰ τὸν Φώτιον ἔμελλεν ἵνα ἀναβῇ καὶ εἷς Πατριάρχης μόλις (καθὼς λέγουσι) τὴν ἡλικίαν ἐτῶν 16· καὶ ὅμως καὶ ἐψηφίσθη καὶ ἐχειροτονήθη ὁ Βασιλόπαις Θεοφύλακτος (ἂν αὕτη ὑπάρχῃ, καὶ ἂν ὅλως ὀνομάζεται χειροτονία), ἀγανακτοῦντος τοῦ λαοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ταραττομένης! Ἀλλὰ ἔπρεπεν ἵνα καὶ τοιαύτας θλίψεις ὑποφέρῃ ἡ ἀ-

(α) Ὡς μακάριον μνημονεύει καὶ τοῦτον ἡ Ἐκκλησία Ἀπριλίου 19.

(β) Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱερ. Τόμ. Β'. σελ. 352.

γνὴ τοῦ Χριστοῦ νύμφη, προερχομένας ἐνίοτε καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν καυχωμένων ὀρθοδόξων Βασιλέων καὶ Ποιμένων! Οἱ πρῶτοι, παρανόμως ἐπεμβαίνοντες εἰς τὴν πνευματικὴν τῆς Ἐκκλησίας διοίκησιν, ἔτρεφον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ποιμένων τὴν κακίαν· καὶ οὗτοι πάλιν κολακεύοντες, ὡς ἀνδράποδα, τῶν Ἀρχόντων τὰς ὀρέξεις, ηὔξανον αὐτῶν τὴν παρανομίαν! Οὕτω καταπατοῦνται ἀσυζύγως οἱ θεῖοι νόμοι! οὕτω παραβαίνονται οἱ Κανόνες οἱ Ἀποστολικοί! χειροτονεῖται, ἂν θέλῃς, καὶ Ἀρχιερεὺς ἑκκαιδεκαέτης, διότι ἐγεννήθη Βασιλόπωλον (α). Ἀλλ' αἱ τοιαῦται παρανομίαι

(α) Καὶ ταύτην τὴν φρικτὴν ἀνομίαν εἰς τοῦτο τὸ, Θείᾳ Χάριτι, μοναδικὸν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ πάντοτ' ἀποτρόπαιον παράδειγμα, φαίνεται, ὅτι ἐμιμήθησαν οἱ καλοὶ τοῦ Βυζαντίου Ἄρχοντες ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἡγεμόνων, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τῆς παντοίως παρανομούσης Παπικῆς Ἐξουσίας. Κατὰ τὸ 925 Οὔγης, ὁ υἱὸς τοῦ τῶν Βερμανδῶν Κόμητος Ἐρβέρτου ἐψηφίσθη μὲν καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ Πάπα πενταετὴς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥέμης, ἐχειροτονήθη δὲ δεκαπενταετής! Φέρονται καὶ ἄλλα παραδείγματα ἔτι ἀρχαιότερα τοιαύτης παιδοχειροτονίας Δυτικῶν τινων Ἀρχοντίσκων, καίτοι μὴ Βασιλοπαίδων. Ἔτι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Η' αἰῶνος Ἀδεοδάτος Ἐπίσκοπος Ἐβρέζου (χώρας Ἰταλικῆς) ἐχειροτόνησεν ἱερέα μόλις δωδεκαετῆ! Ἐφεξῆς ἐγένοντο παιδία καὶ Καρδινάλιοι τῆς Παπικῆς Αὐλῆς! Καὶ Πάπας ἱστορεῖται δεκαέτης (Κύριε ἐλέησον!), Βενέδικτος ὁ Θ'. (τῷ 1032-1044), τέρας κακοηθείας ἐξωλέστατον, Θεοφύλακτος καλούμενος πρὶν παπεύσῃ! Τοιαύτας θηλάτους συμφορὰς εἶδεν ἡ ἥλιος καὶ ἐκκλησιαστικὰς καὶ πολιτικάς. Ὅπου κακοὶ ἄρχον-

καὶ κηλῖδες πίπτουσιν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν αὐτουργῶν. Καὶ οὔτ' ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰούδα προδόσιας παρεβλάβη τοῦ χοροῦ τῶν Ἀποστόλων ἡ ἁγιότης, οὔτε ἀπὸ τῆς ἀπιστίας τῶν τοὺς Θείους νόμους προδιδόντων ἱερέων καὶ Ἀρχόντων κηλιδοῦται ἡ ἐπὶ τῷ Θεμελίῳ τῶν Προφητῶν καὶ Ἀποστόλων τεθεμελιωμένη ὀρθοδόξος Ἐκκλησία. Τοῦ δ' ἑκκαιδεκατοῦς Πατριάρχου διωρίσθησαν Ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες, ὑπὸ τὴν προσασίαν τῶν ὁποίων διῆγε σωφρόνως. Ἀφ' οὗ δ' ἀπελύθη τῆς τῶν ἐπιτρόπων κηδεμονίας ἐμαίνετο ὁ Θεοφύλακτος εἰς ἱπποτροφίας καὶ ἱπποδρομίας, καὶ κυνήγια, καὶ κύνας πολλὰς! περὶ δὲ τῶν Ἐκκλησιστικῶν πραγμάτων οὐδόλως ἐφρόντιζεν, ἕως οὗ μετὰ 23 ἐτῶν προεδρίαν κατέσρεψε τὸν βίον ἐκπεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου τρέχοντος, καὶ προσαρράξας εἰς τειχίον τὴν κεφαλήν! (α) Διεδέχθη δὲ τοῦτον

τες, ἐκεῖ πολλάκις καὶ κακοὶ Ἐκκλησιαστικοὶ, οἵτινες γεννῶσι καὶ τρέφουσιν ἀλλήλους, ὡς αἱ δύω κοσμοφθορίδες μάγιγες, ὁ λιμὸς καὶ ὁ λοιμὸς! οἱ δὲ λαοὶ ἀπόλλυνται.

(α) Ἔχομεν ὅμως (τῷ Θεῷ χάρις) καὶ πρῖγμα λαμπρὸν κατὰ τοὺς χρόνους τούτου τοῦ Θεοφυλάκτου κοσμῆσαν τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν: Ἐπὶ τούτου πατριαρχεύοντος, ἀπεσάλη ἐκ τῆς Κωνσαντινουπόλεως εἰς τὴν τότε δεξαμένην τὸν Χριστιανισμὸν Οὐγγαρίαν πρῶτος Ἀρχιερεὺς ὁ Ἱερόθεος, Ἐπίσκοπος Τουρκίας χειροτονηθείς· διότι οἱ Οὔγγαροι (ἢ Οὔγγροι) Τοῦρκοι πρότερον ἐκαλοῦντο, καὶ τῶν Τούρκων ὑπάρχουσι παλαιοὶ συγγενεῖς (Βλ. Ζωναρ. Βιβλ. ΙΗι σελ. 102. Καὶ Κεδρην. σελ·

πθ'. (956)

ΠΟΛΥΕΥΚΤΟΣ, ἀνὴρ διάσημος ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ, μοναχὸς, ἐκ Κωνσαντινουπόλεως. Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ Κωνσαντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος (τῷ 959), ἀφεὶς τὴν Βασιλείαν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥωμανὸν τὸν Β'. τὸν Νεώτερον ἐπικαλούμενον (πρὸς διασολὴν τοῦ μητροπάτορος αὐτοῦ). Τούτου δὲ μετὰ τριετίαν ἀποθανόντος (963), βασιλεύει Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς, καὶ τοῦτον πάλιν διαδέχεται Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς (969), κοινωνοὺς τῆς Βασιλείας λαβὼν τὸν Βασίλειον καὶ Κωνσαντῖνον τοὺς υἱοὺς τοῦ Β'. Ῥωμανοῦ· ἐπὶ τούτων μετέσῃ πρὸς Κύριον καὶ ὁ μακάριος Πολύευκτος (α). Πατριαρχεύει δὲ

ψ'. (970)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α'. ὁ τοὐπίκλην Σκαμανδρηνός· τούτου δὲ μετὰ ἔτη 4 συνοδικῶς ἐπ' ἐγκλήμασι καθαιρεθέντος, γίνεται διάδοχος

ψΑ'. (974)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Γ'. ὁ Στουδίτης (Μοναχὸς ἐκ τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ Στουδίου). Ἐπὶ τούτου, θανόντος τοῦ Τζιμισχῆ (975), αὐταρχοῦσι

499.). Αὐτοὶ δὲ ἑαυτοὺς καὶ μέχρι σήμερον καλοῦσι Μαντζάρ, ἀπό τινος ἐπισήμου παλαιοῦ αὐτῶν ἀρχηγοῦ (Βλ. Κωνς. Πορφυρογ. περὶ Θεμ. κγ.).

(α) Καὶ τοῦτου ποιεῖται μνήμην ἡ Ἐκκλησία φεβρουαρίου 5.

μόνοι Κωνσαντῖνος καὶ Βασίλειος ὁ τοὐπίκλην Βουλγαροκτόνος, οἱ υἱοὶ τοῦ Ῥωμανοῦ (α). Ἀλλὰ μετὰ περίπου ἔτη 5 καὶ μῆνας 6 (τῷ 979) παρητήσατο τῆς Πατριαρχείας ὁ Ἀντώνιος, ὡς φιλήσυχος, καὶ διέμεινεν ὁ Θρόνος ὁ Πατριαρχικὸς χηρεύων ἔτη 4 καὶ ἥμισυ διὰ τὰς ἐκ τοῦ Βάρδα τοῦ Σκληροῦ καὶ ἄλλας πολιτικὰς ταραχάς. Μετὰ ταῦτα χειροτονεῖται

ΡΙΒ'. (984)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β'. ὁ Χρυσοβέργης, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ μαρτυρούμενος ἐπ' ἀρετῇ καὶ λογιότητι. Ἐπατριάρχευσεν ἔτη 12. Ἀποθανόντα τοῦτον διεδέξατο

(α) Ἐπὶ τούτων τῶν Αὐτοκρατόρων ἐφεξῆς (τῷ 980) ἐβαπτίσθη ἐν Χερσῶνι ὑπὸ Ἀρχιερέων ἐκ Κωνσαντινουπόλεως ἀπεσταλμένων ὁ πρῶτος τῶν Ῥώσσων Βασιλεὺς ἅγιος Βλαδίμηρος (ὡς προεῖπομεν σελ.. 86..), Βασίλειος μετονομασθείς, καὶ λαβὼν εἰς σύζυγον τὴν Βασιλίδα Ἄνναν, ἀδελφὴν τῶν δύο Αὐτοκρατόρων, (Μελ. ἐκκλ. Ἱς. Τ. Β. σελ 355 καὶ 372). Τότε συνέστη ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία. Καὶ ἡ πόλις Κιαισβία ὑπῆρξε πρώτη οἷον Κολυμβήθρα τοῦ Ῥωσσικοῦ Ἔθνους, πλήθους λαοῦ βαπτισθέντος εἰς τὸν παραῤῥέοντα ποταμὸν Βορυσθένην. Πρῶτος δὲ Κιαισβίας Ἐπίσκοπος ἀπεστάλη ἐκ Κωνσωντινουπόλεως ὕστερον ὁ μακάριος Μιχαὴλ· ὅς τις, ἀπελθὼν εἰς Κίαισβον, ἐκήρυξεν ἐφεξῆς καὶ εἰς Νοβογόροδον καὶ ἀλλαχοῦ τῆς μεγάλης Ῥωσσίας, βαπτίζων πλήθη λαῶν καὶ πλατύνων τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ

ιγ'. (996)

ΣΙΣΙΝΝΙΟΣ Β'. ὁ Μάγιστρος τὴν ἀξίαν, ἀπὸ λαϊκοῦ ἐκλεχθείς, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῶν βαθμῶν προχειρισθείς· ἁγιώτατος ἀνὴρ, καὶ σοφὸς τὰ θεῖα καὶ ἀνθρώπινα· ἀκριβώσας μάλιστα τὴν τῶν Νόμων ἐπιστήμην· ὑπῆρχε δὲ καὶ τῆς ἰατρικῆς ἔμπειρος. Τούτου σώζεται Τόμος περὶ Συνοικεσίων καὶ Βαθμῶν, καί τινα ἄλλα Ἐκκλησιαστικὰ Διατάγματα. Κυβερνήσας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν περὶ ἔτη 3, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, καὶ γίνεται τούτου διάδοχος

ιδ'. (999)

ΣΕΡΓΙΟΣ Β'. ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ καὶ ἄξιος τοῦ περικλεοῦς Φωτίου ἀνεψιός (τοῦτον τινὲς καὶ Εὐλόγιον ὀνομάζουσιν). Οὗτος ὁ ζηλωτὴς τῆς Ὀρθοδοξίας, βλέπων τὴν Λατινικὴν αἵρεσιν κορυφουμένην, καὶ διὰ τῆς Παπικῆς τυραννίας αὐξανομένην, συναθροίσας Σύνοδον ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὰ κατὰ Λατίνων ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐνθέσμως πεπραγμένα πάλιν ἐπεκύρωσε, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πάπα ἐξήλειψεν ἀπὸ τῶν ἱερῶν Διπτύχων. Ἐπάπευε δὲ τότε (1009-1013) Πάπας Σέργιος κἀκεῖνος καλούμενος ὁ Δ'. (ὁ πρώην Πέτρος, καὶ κατά τινας Χρισοφόρος ὀνομαζόμενος), ἄξιος διάδοχος τῶν μικρῷ πρὸ αὐτοῦ παπευσάντων αἱμοχαρῶν τυράννων καὶ λυμεώνων τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτος ὁ Πάπας Σέργιος διέταξε δημοσίως,

ἵνα καὶ τὸ Σύμβολον πάλιν λέγηται μετὰ τῆς προσθήκης, καὶ ἡ λειτουργία μετὰ τῶν ἀζύμων ἐπιτελῆται, καὶ τὰς ἄλλας τὰς Δυτικὰς καινοτομίας ἐντονώτερον ἐνῆγεν. Ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος ἀκούσας ἔγραψε πρὸς αὐτὸν, παρακαλῶν, νὰ μὴ καταπατῇ τὰ θεσπίσματα τῶν Θείων Συνόδων. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐκώφευσεν, ἔτι μᾶλλον σκληρυνόμενος καὶ καταφρονῶν. Ὅθεν ἀπεκόπη δικαίως ἀπὸ τοῦ ὀρθοδόξου τῆς Ἐκκλησίας πληρώματος. Ὁ δὲ Πατριάρχης Σέργιος ποιμάνας θεοφιλῶς τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὅλων ἐτῶν 20, ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ· καὶ ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται

ιε'. (1019)

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, Πρωτοπρεσβύτερος τοῦ ναοῦ τοῦ Παλατίου, πατριαρχεύσας ἔτη 6· καὶ τοῦτον ἀποθανόντα διαδέχεται

ις'. (1025)

ΑΛΕΞΙΟΣ ὁ Στουδίτης (ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίου). Τοῦτον, ἐλθόντα μετὰ τῆς ἁγίας Κάρας τοῦ τιμίου Προδρόμου πρὸς πνευματικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βαρέως νοσοῦντος Αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, ἐξελέξατο αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς εἰς διάδοχον τοῦ πρὸ μικροῦ τελευτήσαντος Εὐσταθίου, καὶ παρεδέχθη τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ ἀρετὴν (καίτοι ὕστερον τινὲς διὰ κοσμικοὺς τινὰς καὶ ἰδιωφελεῖς σκοποὺς ἔ-

ψεγον αὐτὸν, ὡς μὴ κοινῇ ψήφῳ ἐκλελεγμένον). Τοῦ δὲ Βασιλείου τότε ἀποθανόντος, ἔμεινε μόνος Αὐτοκράτωρ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κωνσαντῖνος (τῷ 1025). Μετὰ δὲ τριετίαν καὶ τούτου τελευτήσαντος, βασιλεύει ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ῥωμανὸς ὁ Ἀργυρόπωλος καὶ παρά τισιν Ἀργυρὸς (τῷ 1028). Καὶ τοῦτον φονευθέντα διαδέχεται Μιχαὴλ ὁ Καταλλάκτης, τὴν Πατρίδα Παμφλαγὼν (1034)· καὶ τοῦτον δὲ μετὰ χρόνους 7 Μιχαὴλ ὁ Καλαφάτης, ἀνεψιὸς ἐξ ἀδελφῆς τοῦ Παφλαγόνος· καὶ πάλιν τοῦτον ἐκπεσόντα, Θεοδώρα καὶ Ζωὴ, καὶ τελευταῖον Κωνσαντῖνος ὁ Μονομάχος (τῷ 1042). Ὅλα ταῦτα τὰ δράματα τῶν βασιλικῶν διαδόχων (εἰς τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον πρόσωπον ἔπαιξεν ἡ Αὐτοκρατόρισσα Ζωὴ, σύζυγος Ῥωμανοῦ τοῦ Ἀργυροπούλου) ἔβλεπε γενάζων ὁ μακάριος Ἀλέξιος! Καὶ ἔσφιγεν ἐξ ἀνάγκης τοὺς ἀναγορευομένους Καταλλάκτας καὶ Καλαφάτας Παφλαγόνας! Πατριαρχεύσας δὲ ὁ Ἀλέξιος ἔτη 18, τελευτᾷ· καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

ϙζ'. (1043)

ΜΙΧΑΗΛ Α'. μοναχὸς ὁ Κηρουλάριος τὸ ἐπώνυμον, ἄνθρωπος εὐπαίδευτος καὶ δραστήριος ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδοξίας. Σῴζονται τούτου Συνοδικὰ διατάγματα ἄλλα τε καὶ τὸ περὶ Γάμων (ἐν ᾧ λαμπρῶς ἐπαινεῖ τὸν ἀοίδιμον Σισίννιον). Οὗτος ὁ Κη-

ρουλάριος ἐπέθηκε τὴν κορωνίδα εἰς τὸ κατὰ τῆς Παπικῆς αἱρέσεως καὶ τυραννίας ἀοίδιμον τρόπαιον τοῦ Φώτίου. Συναθροίσας πληρεσάτην Σύνοδον ἐξ ἁπάσης τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπεκήρυξε τὴν Λατινικὴν, ὡς ἀθεράπευτα νεσοῦσαν, καὶ ἀμετανοήτως ἐπιμένουσαν εἴς τε τὴν δυσσεβεσάτην τῶν Θείων Δογμάτων διαστροφὴν καὶ τὴν περὶ τὰς τελετὰς τῶν ὑπερφυῶν Μυστηρίων φρικτὴν καινοτομίαν καὶ τὰς λοιπὰς τὰς ἐναντίον τῶν ἱερῶν Κανόνων κεχαλκευμένας ἀνοσιωτάτας παρανομίας. Πικρὸν (ὡς προείπομεν) καὶ μυρίων ἄξιον δακρύων τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν! Ἀλλ' ὁ Μονάρχης τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' οὗ μάλιστα συνῆψε καὶ τὸ σκῆπτρον τῆς Κοσμικῆς ἐξουσίας μετὰ τῆς ποιμαντορικῆς Βακτηρίας, ἐπωρώθη μέχρι τέλους τὴν καρδίαν καὶ διέμεινεν ἀδιόρθωτος· ἡ δὲ τοῦ Παπισμοῦ δυσσέβεια ἐπινεμηθεῖσα τὴν ἄλλην Εὐρώπην, παρεισέδυνεν ἀναισχύντως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Κωνσαντινούπολιν. Πέμπουσι λοιπὸν πρὸς τὸν τότε Πάπαν Λέοντα τὸν Θ'. Πρέσβεις ὅ,τε Αὐτοκράτωρ Κωνσαντῖνος ὁ Μονομάχος, καὶ ὁ Πατριάρχης Μιχαὴλ, ἀνακαλοῦντες αὐτὸν ἀδελφικῶς ἀπὸ τῆς αἱρέσεως εἰς τὴν πατρῴαν Εὐσέβειαν. Ἀλλ' ὁ Πάπας, διώξας τοὺς Πρέσβεις, ἀποστέλλει αὐτὸς ἰδίους αὐτοῦ Τοποτηρητὰς, κελεύων τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, νὰ παρα-

δεχθῇ τῆς Παπικῆς Αὐλῆς τὰ θεσπίσματα (α) Καὶ οἱ τοποτηρηταὶ οὗτοι, ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκήρυττον δημοσίως τὰ Παπικὰ δόγματα. Εἰς τοσαύτην δὲ τόλμην προῆλθον, ὥσε καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐπαφῆκαν γραφάς τινας ὑβριστικὰς (λιβέλλους) κατὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πατριάρχου. Ἀπεβλήθησαν λοιπὸν ἐκ τῆς πόλεως καὶ οὗτοι οἱ ψευδαπόστολοι, καὶ τέλος ἐψηφίσθη, καὶ πανδήμως ἐξεφωνήθη ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Ὀρθοδοξίας ἡ ἀποκήρυξις τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας (τῷ 1054). Οὕτω κατέπεσε πτῶμα βαρύτατον ὀξῆσαι τὸν θρόνον αὐτοῦ βουληθεὶς ὑπεράνω τοῦ νοητοῦ τῆς Ἐκκλησίας σερεώματος, καὶ τολμήσας, ὡς ἄλλος Ἑωσφόρος, ἵνα γένηται ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ! Πολλοὶ κατηγοροῦσι τὸν ἀοίδιμον Φώτιον καὶ τοὺς ἐφεξῆς Πατριάρ-

---

(α) Ὁ Πάπας οὗτος Λέων Θ'. ἐκραταίωσε πρῶτος τὴν κατὰ τῶν Πολιτικῶν Ἡγεμόνων κοσμικὴν ἐξουσίαν τοῦ Παπικοῦ Θρόνου. Ὑπῆρχε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ μιαιφόνου Ἄρεως λάτρις ἀκόρεστος. Κινήσας πόλεμον κατὰ τῶν Νορμανδῶν, ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως. Νικηθεὶς δὲ καὶ δορυάλωτος γενόμενος, ἐσήπετο πολὺν χρόνον, φρουρούμενος εἰς Βενεβέντον, πόλιν Ἰταλικήν. καὶ τελευταῖον ἀπολυθεὶς ἄρρωστος, κατέστρεψε τὸν βίον μετὰ καιρὸν, εἰς Ῥώμην ἐπανελθών. Μελ. Ἐκκλ. Ἱς. Τ. Β'. σελ. 398.

χας, καὶ μάλιστα τὸν Κηρουλάριον, ὡς φιλαύτους καὶ δεισιδαίμονας, καὶ κακῶς ἀποδεχθέντας τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν! Ἀλλ' αἴτιος τοῦ σχίματος ὑπάρχει αὐτὸς ὁ σχίσης, ὁ πρῶτος ἀποσχισθεὶς καὶ ἀποσκιρτήσας ἐκ τοῦ ἑνὸς σώματος τῶν ὁμοδόξων Πιςῶν! Ἡ δὲ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εὐλογεῖ τὰ ὀνόματα τῶν ἀοιδίμων τούτων Πατριαρχῶν, δι' ὧν διεσῴθη τὸ πλήρωμα τῶν Ὀρθοδόξων ἀπὸ τῆς γαγγραίνης τῶν ψυχωλέθρων τοῦ Παπισμοῦ κακοδοξιῶν, ἀπὸ τῆς συγερᾶς δουλείας τοῦ καθιερωμένου καὶ λατρευομένου Τυράννου, ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ τῆς ἐξετάσεως Δικαςηρίου, ἀπὸ τοσούτων πολέμων καὶ ἐμφυλίων καὶ συγγενικῶν, ἀπὸ τῶν λεγεώνων τῶν κοσμοφθόρων Ἰησουϊτῶν, ἀπὸ τῶν μυρίων φόνων, βασάνων, εἱρκτῶν, δημεύσεων, ἀτιμώσεων, ἐξοριῶν, ἱεροσυλιῶν, παντὸς εἴδους ἀθεμιτουργιῶν, ὅσας ἡ Παπικὴ δυναςεία δι' ὅλων ὀκτὼ αἰώνων εἰς ἅπασαν τὴν ὑποτεταγμένην αὐτῇ Εὐρώπην ἔπραττεν αὐθεντικῶς « Ἐν ὀνόματι Κυρίου »! ἀθεμιτουργίας, ὅσον ἀσεβεςέρας, τοσοῦτον ὠμοτέρας, καὶ πλειοτέρας παρ' ὅσας ποτ' ἐδραματούργησαν ἅπαντες οἱ τῆς Ἐκκλησίας διῶκται καὶ αἱρετικοὶ καὶ Ἐθνικοὶ Εἰδωλολάτραι! Διέσωσε τέλος τὴν μίαν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὁ ταύτης Νυμφίος ἀπὸ τῶν πολλαπλῶν αἱρέσεων καὶ κομμάτων, εἰς ὅσα διεσπάσθησαν αἱ ἀπὸ τῆς Παπικῆς Δυναςείας

ὕστερον ἐξ ἀνάγκης ἀποχωρισθεῖσαι χριστιανικαὶ τῶν Διαμαρτυρουμένων Ἐκκλησίαι, τὰς ὁποίας ἔσυρε καὶ ταύτας μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Δράκων οὗτος καταπεσών, ὡς ὁ τῆς Ἀποκαλύψεως ἐκεῖνος ἑπτακέφαλος Δράκων, οὗτινος « Ἡ οὐρὰ ἔσυρε τὸ πέμπτον μέρος τῶν Ἀστέρων τοῦ Οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ». Φρικτὰ τὰ τοῦ σχίματος ἀποτελέσματα, καὶ δακρύει διὰ ταῦτα φιλανθρώπως ἡ ἁγνὴ τοῦ Χριστοῦ νύμφη, ζητοῦσα παρ' αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἡμέρας « Τὴν ἑνότητα τῆς Πίστεως καὶ τὴν ἐν Πνεύματι ἁγίῳ κοινωνίαν » μετὰ τῶν ἀπεσχισμένων ἀρχαίων αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων! Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Μονομάχον ἀποθανόντα διαδέχεται Μιχαὴλ ὁ Στρατιωτικὸς τὸ ἐπώνυμον (τῷ 1056). Τούτου δὲ μετ' ὀλίγον ἀποβληθέντος, ὡς ἀναξίου καὶ μισητοῦ μάλιστα παρὰ τοῖς στρατιωτικοῖς, ἀναγορεύεται Βασιλεὺς Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς, ψήφῳ τῆς Γερουσίας ἐκλεχθείς, συνεργοῦντος καὶ τοῦ Πατριάρχου Μιχαὴλ, ὡς ἄξιος ἀνὴρ καὶ θεοσεβὴς καὶ στρατηγικὸς καὶ φιλόμουσος (κἂν αὐτὸς ὑπῆρχεν ὀλιγομαθὴς). Ἀλλ' ὕστερον ἀπέβη τυραννικώτατος καὶ πλεονεκτίστατος (ὡς λέγομεν ἐφεξῆς). Οὗτος ἐτίμα μάλιστα τὸν Πατριάρχην Κηρουλάριον, καὶ προνόμιον ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν τιμῆς χάριν, τὸ φορεῖν ἐρυθρᾶ ὑποδήματα, φέροντα μαργαροκεντήτους ἀετούς. Τοῦτο δὲ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ὑπῆρχε βασιλικὸν πα-

ράσημον· καὶ ἐφόρει πολλάκις τὰ ὑποδήματα ταῦτα καλλωπιζόμενος ὁ γέρων Πατριάρχης· καὶ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἐφέρετο φιλικώτερον, καί ποτε ἠλευθερίασε πέραν τοῦ δέοντος· διότι, ζητῶν παρ' αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν ἐκκλησιαστικῶν τινων εἰσοδημάτων παρὰ τοὺς Θείους κανόνας δημευομένων, καὶ ἀποτυγχάνων, τοῦ ζητήματος, ἠπείλησε τὸν Αὐτοκράτορα, ὅτι δύναται πάλιν, νὰ καταβιβάσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Θρόνου, καθὼς αὐτὸς αὐτὸν ἀνεβίβασεν. (ἔλεγε δὲ ταύτας τὰς κουφολογίας ὁ Κηρουλάριος, ὡς φόβητρον ἐπισείων, ἵνα πείσῃ τὸν Βασιλέα, ὅς τις καὶ αὐτὸς ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Πατριάρχης ὑπῆρξεν ὁμόψηφος εἰς τὴν αὐτοῦ ἐκλογήν). Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ φοβηθεὶς (ὡς ἂν εἶχεν ὁ Μιχαὴλ ὑπεξούσιον τὸν Στρατὸν καὶ τὴν Σύγκλητον εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς θελήσεις!), εὐθὺς τῇ ἐπαύριον λίαν πρωΐ πέμπει ςρατιώτας εἰς τὸ Μοναςήριον τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων (ὅπου παρῆν ἑορτάζων ὁ Πατριάρχης τὴν ἐπώνυμον ἑορτὴν Ἰουν. 8.), καὶ συλλαβὼν αὐτὸν ἐξαίφνης ὁμοῦ καὶ τοὺς ἀνεψιοὺς αὐτοῦ, ἐξώρισεν ἀτίμως, ἀντεισάξας παρευθὺς ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ Πατριάρχην. Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἱςορίας ἀποδεινύεται μὲν, ὅτι προσεφέρθη πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα σφοδρότερον τοῦ καθήκοντος ὁ Μιχαὴλ, θερμανθεὶς ὑπ' ὀργῆς δικαίως ἴσως, ἀλλ' ὅμως λαλήσας νεανικώτερον καὶ ἀνάξια τῆς Ἐκκλησιαςικῆς ἐμβριθείας καὶ σε-

μνότητος καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ Ποιμενικῶν ἀρετῶν· πλὴν ἀλλ' ἔπαθε καὶ ἀναξιώτατα! κούφου πράγματος, λόγου, βαρείαν τιμωρίαν ἀποτίσας τὴν βίαιον ἐξορίαν, καὶ ἐξωσθεὶς ἄκριτος ὑπὸ τῆς μεμπτῆς δειλανδρείας τοῦ τυραννιῶντος Αὐτοκράτορος. Οὗτος δὲ πάλιν ὁ γεννάδας, οὕτως αὐθαιρέτως καταπατήσας τοὺς κανόνας τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς, καὶ μηδαμόθεν μηδεμίαν ἰδὼν ἀνταρσίαν ὑπὲρ τοῦ βιαίως καὶ ἀκρίτως ἐξορισθέντος Πατριάρχου, ἐπληροφορήθη, ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν εἶχεν οὐδέποτε Πάπας ἀνταρτικοὺς καὶ φιλοπολέμους τοὺς ἑαυτῆς Πατριάρχας· ἀλλὰ τιμῶσα αὕτη πάντοτε τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, ὑπέφερε σενάζουσα, ὁσάκις ἔβλεπε τοὺς Ἄρχοντας καταπατοῦντας τὰ τῆς Πνευματικῆς ἐπισασίας δικαιώματα, καὶ ταῦτα πάλιν ἀναλαμβάνουσα διετήρει καὶ εἰς αἰῶνας διατηρήσει, ἀπονέμουσα πάντοτε « Τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ »! Κακῶς λοιπὸν καὶ ἀνοσίως ἔψεξάν τινες τῶν ἀλλοφύλων τοὺς Πατριάρχας τῆς Ἀνατολικης Ἐκκλησίας, ὡς ἐραστὰς τῆς πολιτικῆς δυναστείας καὶ τῶν Παπῶν τῆς Ῥώμης ζηλωτάς· καὶ πρὸς πίστωσιν ταύτης τῆς συκοφαντίας φέρουσι παράδειγμα αὐτὸν τὸν Κηρουλάριον, ἐκτραγῳδοῦντες καὶ περισαλπίζοντες τὴν ὑπόδεσιν τῶν ἐρυθρῶν ὑποδημάτων καὶ τὴν πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα κουφολογίαν τοῦ πρεσβύτου Πατριάρχου. Ἀλλὰ τὰ μὲν

ποδήματα ἦσαν δῶρον τοῦ Αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Πατριάρχην· καὶ τόσον οὗτος ἥμαρτεν, ἂν ποτε ταῦτ' ἐφόρει, ὅσον ἁμαρτάνουσι καὶ οἱ κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην Ἐπίσκοποι φοροῦντες τὰς ταινίας τῶν ἱπποτῶν, ὅσας εἰς αὐτοὺς δωροῦσι πολλάκις οἱ Χριστιανοὶ Βασιλεῖς, ἐξωτερικὰ σύμβολα τιμῆς· (οἱ δὲ Βυζαντινοὶ Αὐτοκράτορες οὐδ' εἶχον οὐδ' ἐγνώριζον εἰσέτι τοιαύτας ταινίας, ἵνα χαρίζωσιν εἰς τοὺς ἐπισήμους Ἐκκλησιαστικούς. Εἴθε δὲ μητ' ἐκεῖνοι τότε ὑποδήματα, μήτε νῦν οἱ χριστοὶ Κυρίου ἐχάριζον ταινίας ἱπποτικὰς εἰς τοὺς πνευματικοὺς λειτουργοὺς τοῦ Θυσιαστηρίου!). Τὸ δὲ πάλιν ἁρπάζειν κούφους λόγους καὶ ψιλὰς ἀπειλὰς ἀνθρώπου Θυμουμένου (καὶ μάλιστα φίλου πρὸς φίλον), καὶ ταύτας προφέρειν ὡς ἀποδείξεις ἀνταρσίας καὶ φιλοτυραννίας, τοῦτο μόλις ἐσυγχωρεῖτο εἰς τὰ σατανικὰ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως Δικαστήρια. Ποῖα βέβαια τεκμήρια τούτου τοῦ ἐγκλήματος παριςῶσι; Ποίους μάρτυρας παρόντας; ποίας ἀναντιλέκτους γραφάς; ποίους καὶ πόσους ἄλλους, ἢ ἄλλον κἂν ἕνα τινὰ τῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Πατριαρχῶν εἶδον, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Παπα, τυραννιῶντας καὶ φυτεύοντας κατὰ τῶν πολιτικῶν ἡγεμόνων ἀντίπαλον κοσμικὴν ἐξουσίαν; Παραβάλλουσι τὸν Κηρουλάριον πρὸς τὸν Πάπαν Γρηγόριον τὸν Ζ'. (σύμβουλον, καὶ μετὰ μικρὸν διάδοχον τοῦ ῥηθέντος Πάπα Λέοντος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξερράγη τὸ σχί-

σμα)· ποῖον πρὸς ποῖον;! τὸν δοῦλον τοῦ Χριστοῦ καὶ πιστὸν τοῦ Βασιλέως ὑπήκοον Κηρουλάριον, πρὸς τὸν Ζ', Γρηγόριον, τὸν ἐπικαλούμενον Ἱλδεβράνδον (τουτέστι καιόμενον δαυλὸν, ἢ ὡς ἂν εἴποις μονολεκτικῶς, ἐμπυρόδαυλον!) ὃς τις ἀπὸ τῆς Παπικῆς καθέδρας, ὡς ὁ Ζεὺς ἀπὸ τοῦ Καπιτωλίου, ἐσφενδόνιζε τοὺς κεραυνοὺς τῶν τυραννικῶν αὐτοῦ διαταγῶν καὶ ἀναθεματισμῶν εἰς ὅλην τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ἱσπανίαν, Βοεμίαν, Οὐγκαρίαν, Πολωνίαν κτλ. ἀνῆπτε πολυαιμάτους πολέμους εἰς ὅλα τὰ Βασίλεια τῆς Εὐρώπης, ἐπέβαλλε βαρείας δασμοφορίας, ἐξεθρόνιζεν Αὐτοκράτορας καὶ ἡγεμόνας, ἐνεθρόνιζεν ἄλλους, διεσκόρπιζε Συνόδους ὅλας καὶ ἰσχυρὰς καὶ πολυπληθεῖς ὑφ' ὧν κατεδικάζετο, ἔφερεν ἐνώπιον αὐτοῦ δεσμίους Πάπας ἄλλους ἀντ' αὐτοῦ προχειριζομένους, ἔσφαζε Καρδιναλίους· ὅς τις, ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐπλήρωσε καὶ ζῶν τὴν Εὐρώπην μυρίων κακῶν, καὶ ἀποθανὼν τὰς σελίδας τῆς Ἱστορίας ἐκ τῆς διηγήσεως αὐτῶν (α). Πρὸς τὸν τοιοῦτον Ἱλδεβράνδον παρεβλήθη ὁ ἀοίδιμος Κηρουλάριος! ἡ κηρόχυτος καὶ φωτεινὴ λαμπὰς τῆς ὀρθοδοξίας πρὸς τὸν ἐμπρηστικὸν καὶ ἀνθρωπόλεθρον δαυλόν! Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Τούτου τοῦ Πατριάρχου Κηρουλαρίου μετὰ μικρὸν εἰς τὴν ἐξορίαν τελευτήσαντος, ἀνεκό-

(α) Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Β'. σελ. 426 κτλ.

μισε τὸ λείψανον αὐτὸς πάλιν ὁ Βασιλεὺς Ἰσαάκιος, καὶ ἔθαψεν ἐντίμως ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῶν Οὐρανίων Δυνάμεων. Ἐπατριάρχευσε δὲ ἔτι 16. ἀλλὰ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ διαμένει εἰς αἰῶνας, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγέλλει ἡ Ἐκκλησία! Μετὰ τοῦτον ἐχειροτονήθη

ΨΗ'. (1059)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ'. ὁ Λειχούδης, πρωτοσπαθάριος τοῦ Παλατίου, Θεοσεβὴς καὶ λόγιος. Τοῦτον ἀντικατέστησεν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ἀντὶ τοῦ Κηρουλαρίου, ἐλπίζων, ὅτι ἔμελλε, νὰ ἔχῃ αὐτὸν σύμμαχον καὶ συνεργὸν εἰς ἣν ἐπεχείρησεν ἀπογύμνωσιν τῶν θείων ναῶν, ἀφαιρῶν αὐτῶν ἀσυς όλως τὰ ἀφιερώματα. Ὅτε ἀνέβη τὸν Θρόνον ὁ Κομνηνὸς Ἰσαάκιος, εὗρηκεν ἀληθῶς ἐξηντλημένον ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ Βασιλέων (καὶ μάλιστα τῶν διαδόχων τοῦ Πορφυρογεννήτου Κωνσαντίνου) τὸν δημόσιον Θησαυρόν. Περιέκοψε λοιπὸν πολλὰς ἀνοήτους δαπάνας τῆς Αὐλῆς· ἐζήτησε δὲ (καὶ ἔλαβεν) ἱκανὴν εἰσφορὰν καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ Μοναστηρίων, θεραπεύων τὴν κοινὴν ἀπορίαν. Ἕως ὧδε καλῶς καὶ βασιλικῶς· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ χρηστὸς Βασιλεὺς μετεβλήθη εἰς πλεονέκτην ἅρπαγα τῶν ἱερῶν κειμηλίων, ἀποσυλῶν παντάπασι τοὺς ναοὺς καὶ τὰ Ὀρφανοτροφεῖα. Ὁ λαὸς ἠγανάκτει, καὶ ὁ Κηρουλάριος διὰ τοῦτο μάλιστα διεφέρθη πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, καὶ ἐξώσθη.

Πλὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντικατασταθέντα Κωνσαντῖνον τὸν Λειχούδην εὗρηκε φίλον ὁ Ἰσαάκιος μέχρι τῆς θύρας τοῦ Ναοῦ! διότι καὶ οὗτος ὁ Πατριάρχης, ὡς γνήσιος φύλαξ τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀντέσχη γενναίως πρὸς τὴν ὀλέθριον ἱεροσυλίαν τοῦ Κρατοῦντος· ὅθεν αὐτὸν ἠπάτησεν ὁ Ἰσαάκιος, πανουργότατα τεχνευσάμενος πρὸς ἀπογύμνωσιν τῆς τῶν Μαγγάνων Μονῆς· διὸ καὶ μᾶλλον ἐμισήθη ὑπὸ τοῦ πλήθους, καὶ, τέλος, παραιτηθεὶς τὴν βασιλείαν εἰς Κωνσαντῖνον τὸν Δοῦκαν (τῷ 1059), ἀπελθὼν ἐμόνασεν εἰς τοῦ Στουδίου τὴν Μονήν· ἐτελεύτησε δὲ καὶ ὁ μακάριος Κωνσαντῖνος ὁ Πατριάρχης, πυιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 5. καὶ ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται

ηΘ. (1064)

ΙΩΑΝΝΗΣ Η'. ὁ Ξιφιλῖνος, Τραπεζούντιος τὴν πατρίδα, μοναχὸς γενόμενος ἀπὸ Συγκλητικοῦ, καὶ καθησυχάζων πρὸ χρόνων εἰς τὰ Μοναστήρια τοῦ Ὀλύμπου, σοφὸς ἀνὴρ καὶ πολλῶν Ἐκκλησιαστικῶν συνταγμάτων καὶ λόγων Πατήρ. (τούτου τοῦ Πατριάρχου ἀδελφόπαις ὑπῆρχε καὶ ἄλλος Ἰωάννης Ξιφιλῖνος, ὁ συντάξας τὴν ἐπιτομὴν τῶν ἱστορικῶν βιβλίων τοῦ Δίωνος). Ἤδη δὲ τρίτον ἔτος αὐτοῦ Πατριαρχεύοντος, ἀποθνήσκει Δούκας ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ βασιλεύει ἡ σύζυγος αὐτοῦ Εὐδοκία μετὰ τῶν τέκνων, ἥτις μετ' ὀλίγον συζευχθεῖσα Ῥωμανὸν τὸν Δια-

γένην, ἀνηγόρευσεν αὐτὸν βασιλέα (τῷ 1068). καὶ τοῦτον πάλιν εἰς τὴν Πρώτην νῆσον τυφλὸν ἐξορισθέντα διεδέχθη ὁ τοῦ Δοῦκα υἱὸς Μιχαὴλ ὁ Παραπινάκτος (τῷ 1071) (α). Τὸν δὲ μακάριον Ξιφιλῖνον μετασάντα πρὸς Κύριον μετα 11 ἐτῶν Πατριαρχείαν διαδέχεται

Γ'. (1075)

ΚΟΣΜΑΣ Α'. μοναχὸς ἱεροσολυμίτης, ἄνθρωπος γραμμάτων μὲν πολλῶν καὶ βαθείας σοφίας ἀμαθὴς, ἀλλὰ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος, καὶ πολλῶν κακογραμματισμένων σεβασότερος καὶ κοινωφελέστερος. Οὗτος ἔσεψεν Αὐτοκράτορα Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην, διάδοχον τοῦ Δοῦκα Μιχαὴλ, πανδημεὶ ἐξωσθέντος καὶ γενομένου μοναχοῦ (1078), μετὰ δὲ ταῦτα καὶ εἰς Μητροπολίτην Ἐφέσου χειροτονηθέντος, καὶ πάλιν ἐπανελθότος καὶ τελειώσαντος τὸν βίον εἰς τὸ Μοναστήριον. Ἀλλὰ μετὰ τριετίαν ἐκπίπτει τοῦ θρόνου καὶ ὁ χρησὸς Βοτανειάτης, κατασασιασθεὶς ὑπὸ τῶν δύω ἀδελφῶν Κομνηνῶν, Ἀλεξίου καὶ Ἰσαακίου (τοῦ νεωτέρου), καὶ βασιλεύει ὁ Ἀλέξιος· ὁ δὲ Βοτανειάτης ἀντὶ τῆς πορφύρας ἐφόρεσε τὸ μοναχικὸν ῥάσον

(α) Παραπινάκιος ὠνομάσθη· διότι ἐπ' αὐτοῦ συνέβη τοιαύτη εἰσοδεία εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὥςε ἐπωλεῖτο ὁ ἓν νόμισμα οὐχὶ τὸ μόδιον τοῦ σίτου (καθὼς πρότερον), ἀλλὰ τὸ τεταρτημόριον τοῦ μοδίου, τὸ ὁποῖον ἔλεγον παραπινάκιον.

εἰς τὴν Μονὴν τῆς Περιβλέπτου· παρητήθη δὲ τῆς Πατριαρχείας καὶ ὁ Θεσπέσιος Κοσμᾶς, δυσχεράνας πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀταξίας, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται

ΡΑ'. (1081)

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ εὐνοῦχος καὶ μοναχὸς, τὸ ἐπώνυμον Γαρίδης· ἄνθρωπος ἀγράμματος μὲν, ἀλλ' ὅμως οὐτιδανὸς καὶ μωροπόνηρος! τοιοῦτος δὲ ὢν. ἥρπασε τὴν Πατριαρχείαν ὠφεληθεὶς ἐκ τῶν τότε πολιτικῶν ταραχῶν.

«Ἐν δὲ διχοστασίῃ καὶ ὁ πάγκακος ἔμμορε τιμῆς.»

Ὑπῆρχε δὲ (καθὼς λέγουσι) καὶ τῆς Δυτικῆς πλάνης (μητ' αὐτὸς γνωρίζων διὰ τί) κρύφιος ἐραστὴς ὁ καλὸς Εὐστράτιος! Ἐξώσθη λοιπὸν μετὰ τριετίαν, τῶν πραγμάτων καταστάντων, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

ΡΒ'. (1084)

Νικόλαος Γ'. ὁ Γραμματικὸς τὸ ἐπώνυμον, ἀνὴρ τὰ μάλιστα πεπαιδευμένος καὶ ἀσκητικός· οὗτος ἐποίμανε Θεοφιλῶς τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 27, συνεργῶν εἰς ὅσα συνέζησε δημόσια καλὰ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος, ὅστις ἤνοιξε τὰ ἤδη κεκλεισμένα Ὀρφανοτροφεῖα καὶ διδασκαλεῖα. Καταντήσας δὲ εἰς βαθὺ γῆρας ὁ ἀοίδιμος Νικόλαος τελευτᾷ, Πατριαρχεύσας ἔτη 27, καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται

ΡΓ'. (1111)

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ'. ὁ Ἀγατητὸς ἐπονομαζόμενος, καὶ ὁ τοῦ Χαλκηδόνος (ὡς ἐκείνου ἀνεψιὸς), τὸν βαθμὸν Διάκονος καὶ Ἱερομνήμων· σεμνότατος καὶ λόγιος ἀνὴρ, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς ἔξω παιδείας μέτοχος. Οὗτος ἔσεψε τὸν Κομνηνὸν Ἰωάννην (τὸν καὶ Καλοϊωάννην διὰ τὸ χρηστὸν τοῦ ἤθους ἐπονομασθέντα) διάδοχον γενόμενον τοῦ πατρὸς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τελευτήσαντος (τῷ 1118). Τελευτᾷ δὲ καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης, πατριαρχεύσας ἔτη 23· καὶ τοῦτον διεδέχθη

ΡΔ'. (1134)

ΛΕΩΝ ὁ Στυππῆς (ἢ Στουππῆς), ποιμάνας ἡσύχως τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 9. καὶ τοῦτον ἀποθανόντα διαδέχεται

ΡΕ. (1143)

ΜΙΧΑΗΛ Β'. Ὀξείτης μοναχὸς, τὸ ἐπώνυμον Κουρκούας, ἄνθρωπος παδείας ἐγκρατὴς καὶ περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν ἀκριβέστατος. Σῴζεται τούτου Συνοδικὸν διάταγμα κατὰ Νήφωνος τοῦ αἱρετικοῦ. Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου τὸν Αὐτοκράτορα Ἰωάννην ἀποθανόντα διαδέχεται ὁ υἱὸς Μιχαὴλ ὁ Κομνηνὸς (τῷ 1143). Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ Πατριάρχης διοικήσας τὴν Ἐκκλησίαν χρόνους 3, παραιτεῖται, καὶ μετ' αὐτὸν χειροτονεῖται

ΡϚ'. (1146)

ΚΟΣΜΑΣ Β'. ὁ Αἰγινήτης, ὁ ἐπονομαζόμενος Ἀτ. τικὸς, Διάκονος τὴν ἀξίαν καὶ τὸν βίον κόσμιος, ὀλίγων λόγων ἐγκρατὴς καὶ πολλῶν ἐργάτης ἀρετῶν, καὶ μάλιστα ἐλεήμων. Ἓν μόνον ἔσφαλεν, ὅτι τὸν ὑπὸ τοῦ μακαρίου Μιχαὴλ ἀφορισθέντα Νήφωνα μοναχὸν, ὡς τὴν αἵρεσιν τῶν Βογομίλων νοσοῦντα, τοῦτον ὁ μακαρίτης Κοσμᾶς παραλαβὼν, εἶχεν ὁμοτράπεζον καὶ σύνοικον· ὅθεν καὶ κακῶς ἤκουεν ὑπὸ τοῦ πλήθους, καὶ λαβὴν παρεῖχεν εἰς τοὺς φθονεροὺς συναδελφοὺς, οἵτινες προσελθόντες πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, κατεβόων αὐτοῦ, ὡς αἱρετικοῦ, προσιθέντες καὶ ἄλλας συκοφαντίας. Ἐπειδὴ δὲ πολλάκις συμβουλευθεὶς ὁ Πατριάρχης, καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως προτραπεὶς, νὰ ἀποβάλῃ τὸν αἱρετικὸν Νήφωνα, ὁ δὲ πάλιν ἐπέμενεν, ἀγαπῶν αὐτὸν καὶ προσατεύων, καὶ παρεῖχε σκάνδαλον, ὡς συναιρετίζων, ἀπεβλήθη τοῦ Θρόνου, Πατριαρχεύσας μῆνας ΙΟ. Τούτου δ' ἐξωσθέντος, ἔμεινεν ἡ Ἐκκλησία χηρεύουσα μῆνας ἄλλους ΙΟ, καὶ μετὰ τοῦτον προβιβάζεται

ΡΖ. (1147)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ'. ὁ Μουζάλων (οἰκογενείας ἐπωνύμιον), γενόμενος πρώην Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, καὶ παραιτηθεὶς πρὸ πολλοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἐπειδὴ δὲ κατηγορήθη, ὅτι τότε παρῃτήθη καὶ αὐτῆς τῆς Ἀρ-

χιερωσύνης, μέλλων ἤδη, νὰ κριθῇ ἐπ' αὐτῷ, παραιτεῖται καὶ τῆς Πατριαρχείας, προεδρεύσας ἔτη 3, καὶ μῆνας 4. ἀντικαθίσταται δὲ

ΡΗ'. (1151)

ΘΕΟΔΟΤΟΣ, Β'. ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως (ὃν Θεοδόσιόν τινες ὀνομάζουσιν), ἀσκητικὸς ἀνὴρ, καὶ τὸ ἦθος τραχὺς καὶ αὐστηρός. Ὅθεν καὶ οὗτος ἀπεβλήθη τοῦ Θρόνου, μόνα 3 ἔτη προσάς· ἀντ' αὐτοῦ δὲ πατριαρχεύει

ΡΘ'. (1154)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Α'. ὁ καλούμενος Ἔγκλειστος, ἐκ τῆς Μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος· προέστη δὲ τοῦ Θρόνου μόνους ὀλίγους μῆνας, ἀλλ' οὐχὶ 3 ἔτη καθώς τινες ἰσόρησαν (Διὰ τοῦτο ἴσως καὶ οὐδ' ἀριθμεῖται ἔν τισι Καταλόγοις· καὶ ὁ Κάλλιστος μετὰ τὸν Θεόδοτον ἀμέσως καταλέγει τὸν Κωνσταντῖνον). Μετὰ τὸν Νεόφυτον ἀποθανόντα Πατριαρχεύει

Ρ'. (1154)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ'. Λειχούδης ὁ Χλιαρινὸς (Χλιαρῶν Διάκονος) ἐπιλεγόμενος, καὶ μετὰ ἔτη 2 τελευτᾷ. Τούτου δὲ γίνεται διάδοχος

ΡΙΑ'. (1156)

ΛΟΥΚΑΣ ὁ Χρυσοβέργης, ἔνδοξος ἀνὴρ καὶ σοφὸς τὴν Θείαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν. Τού-

του σώζονται πολλὰ θεσπίσματα Συνοδικὰ, πλήρη συνέσεως καὶ ἀκριβείας τῶν θείων Κανόνων. Διαπρέψας δὲ εἰς τὴν Πατριαρχείαν ἔτη 13 καὶ μῆνας 4, τελευτᾷ· καὶ διαδέχεται τοῦτον

ΡΙΒ'. (1169)

ΜΙΧΑΗΛ Γ'. ὁ ἐξ Ἀγχιάλου, Διάκονος καὶ κληρικὸς ἐπὶ τῆς Σακέλλης (Σακελλάριος), καὶ τῶν φιλοσόφων, ἂν καὶ μὴ Ὕπατος (ὡς ἐπονομάζετο), ἀλλ' ὅμως ἐναρίθμιος καὶ παιδείας ἐγκρατής. Τούτου τὴν σοφίαν εὐφήμησε καὶ Μιχαὴλ ὁ Ψελλὸς, προσφωνήσας εἰς αὐτὸν τὸ περὶ Χρυσοποιΐας αὐτοῦ Πονημάτιον. Ἐξέδωκε δὲ καὶ οὗτος ὁπατριάρχης πολλὰς διατάξεις, καὶ κοσμήσας τὸν θρόνον ἔτη 8 καὶ μῆνας 2, ἀποθνήσκει· καὶ χειροτονεῖται

ΡΙΓ'. (1177)

ΧΑΡΙΤΩΝ μοναχὸς ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Μαγγάνων. Ἐπατριάρχευσεν ἔτος 1 καὶ μῆνας 2, καὶ ἀπέθανε· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΙΔ'. (1178)

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Α'. ὁ Βοραδιώκτης Ἀντιοχεὺς τὴν πατρίδα, μοναχὸς ἐκ τοῦ Βουνοῦ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου, ἀνὴρ ἀσκητικὸς, καὶ πρόμαχος τῆς Εὐσεβείας θερμότατος. Οὗτος ἀντέστη πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Μανουὴλ, ὅς τις ἀμελῶν τὰ καθήκοντα τῆς πολυπαθοῦς

Βασιλείας, ἐσοφιζεύετο, κινῶν θεολογικὰς συζητήσεις, καὶ ταύτας ἀνωφελεῖς. Ἐπὶ τούτου τοῦ Θεοδοσίου ἤκμαζε καὶ ὁ λαμπρὸς καὶ μέγας καὶ πολὺς τὴν σοφίαν Εὐσάθιος Θεσσαλονίκης Ἐπίσκοπος, ὁ ἀοίδιμος τοῦ Ὁμήρου Σχολιαστής· ὅς τις παρὼν τότε εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα τὴν Κωνσταντινούπολιν, συνηγόρησε μετὰ τοῦ Θεοδοσίου κατὰ τῶν ἀναλάτων διενέξεων τοῦ Μανουὴλ (α). Τούτου δὲ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀποθανόντος, διάδοχος γίνεται Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς ὁ Πορφυρογέννητος (τῷ 1181), ἔτι νέος ὢν τὴν ἡλικίαν, ὑφ' οὗ καὶ παρανόμως ἐξορισθεὶς ὁ Θεοδόσιος, πάλιν ἐπανῆλθε. Μετ' ὀλίγον δὲ πνίξας τὸν Ἀλέξιον, λαμβάνει τὰ σκῆπτρα τῆς Βασιλείας (τῷ 1183) Ἀνδρόνικος ὁ Κομνηνὸς, ὁ Τύραννος ἐπιλεγόμενος, ὡς ἄλλος Νέρων Χριστιανός. Τούτου τὰς ὠμοτάτας πράξεις μισήσας ὁ Πατριάρχης Θεοδόσιος, πα-

---

(α) Πρὸς τοῦτον τὸν Μανουὴλ τὸν Αὐτοκράτορα ἔγραψεν ἐπιστολὴν ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος ὁ Γ'. (1176), προβάλλων τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἅμα διεγείρων αὐτὸν κατὰ τοῦ Δυτικοῦ Αὐτοκράτορος Φριδερίκου. Ἀλλ' ὁ Μανουὴλ, γνωρίζων, τί ἐστι Πάπας, κατὰ μὲν τοῦ Φριδερίκου δὲν ἐκινήθη· συγκατένευσεν ὅμως εἰς τὴν περὶ τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν πραγματείαν εἰς Κωνσταντινούπολιν (ἤθελεν, ὡς φαίνεται, νὰ ἔχῃ τὸν Πάπαν πλησίον τοῦ σκήπτρου τῆς αὐτοῦ ἐξουσίας!). Ἀλλ' ὁ πανοῦργος Ἀλέξανδρος ἀπέβαλε τὴν συνθήκην, καὶ δὲν ἐμβήκεν εἰς τὸν κλωβόν!

ραιτεῖται τῆς Πατριαρχείας μετὰ ἐξαετίαν ἀπελθὼν εἰς Τερέβινθον (ἓν τῶν παρὰ τὴν Κωνσαντίνούπολιν νησίων)· ἀντ' αὐτοῦ δὲ πατριαρχεύει

ΡΙΕ'. (1184)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Β'. ὁ Καματηρὸς, Χαρτοφύλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ χαμερπέστατος κόλαξ τοῦ τυράννου Ἀνδρονίκου. Ἔπαυσε δὲ τὸν Ἀδρόνικον τυραννοῦντα τύραννος ἄλλος Ἰσαάκιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνὸς, καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὸς (τῷ 1186). Ἐδίωξε δὲ καὶ τὸν Καματηρὸν Βασίλειον, οὐχ' ὡς κακὸν ἐξελέγξας, ἀλλ' ἵνα μόνον ταράξῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Οὗτος ὁ Ἀγγελώνυμος καὶ δαιμονοφόρητος Ἰσαάκιος ὑπῆρχε μὲν ἀρειμάνιος καὶ πολεμικὸς, στρατεύσας γενναίως κατὰ τῶν πολεμίων Σικελιωτῶν καὶ Σαρακηνῶν καὶ Μυσῶν, καὶ κατ' ἄλλων πολλῶν τότε φανέντων ἐπαναστατῶν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ὑποκόους ἀπέβη πολλάκις μάστιξ οὐ μόνον τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐταξίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, πέντε πατριάρχας ἐφεξῆς εἰς ὀκτὼ περίπου χρόνους ἐκβαλών! Οὕτως ἦγε καὶ ἔφερε τοὺς ἁπλοῦς αὐτοῦ ὑπηκόους καὶ ποιμένας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐμβαίνων καὶ καταπατῶν τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς Κανόνας, τῶν ὁποίων αὐτὸς ἐτέθη φύλαξ καὶ ὑπερασπιστής. Ἄνθρωπος, ὅς τις ὑπῆρχε μᾶλλον ἄξιος, ἵνα προσπίπτων καταφιλῇ τοὺς πόδας τοῦ Πάπα, καὶ προ-

σκυνῇ πανευλαβῶς τὴν τρίπηχυν αὐτοῦ ῥομφαίαν, καθὼς ἔπραττον καὶ ἄλλοι τούτου σύγχρονοι Ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, τῶν ὁποίων ἡμωρία καὶ κακία ὑπερύψωσε τὸν Πάπαν εἰς Βασιλέα τῶν Βασιλέων. Καὶ λοιπὸν τὸν ἐξωσθέντα Πατριάρχην Βασίλειον διαδέχεται

ΡΙϚ'. (1186)

ΝΙΚΗΤΑΣ Β'. ὁ Μοντάνης ἐπιλεγόμενος, Σακελλάριος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, τριγέρων καὶ παμπάλαιος. Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτον ἀφῆκεν ὁ Ἰσαάκιος, ἵνα καταβῇ μετὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ Θρόνου κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν τάφον. Ἐξέβαλε δὲ καὶ τοῦτον μόλις ι χρόνον ἢ (κατ' ἄλλους) 3 πατριαρχεύσαντα. καὶ προβιβάζεται

ΡΙΖ'. (1190)

ΛΕΟΝΤΙΟΣ ὁ ἀσκητὴς, ἡγούμενος τοῦ ἐν τῷ Βουνῷ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου Μοναστηρίου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· σεβασμιώτατος ἀνὴρ καὶ κυβερνήτης ἀξιώτατος. Οὗτος ἐπωνομάσθη καὶ Θεοτοκίτης· διότι ὁ παράφορος Ἰσαάκιος ἔλεγε μεθ' ὅρκου, ὅτι εἶδε καθ' ὕπνον τὴν Θεοτόκον ὑποδεικνύουσαν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ τ' ὄνομα καὶ τὴν διατριβὴν τοῦ πατριαρχεύοντος Λεοντίου. ὅθεν αὐτὸν μετεκάλεσεν ὁ Ἰσαάκιος· πλὴν ἀλλὰ μόλις παρῆλθον μῆνες 7, καὶ ἀποβάλλει καὶ τοῦτον, ὃν ἔλεγε Θεοτοκίτην, τὸν Λεόντιον· προβάλλεται δὲ κατὰ μετάθεσιν

ΡΙΗ'. (1191)

ΔΟΣΙΘΕΟΣ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, τὴν πατρίδα Βενετὸς, ὀρθόδοξος, ἀσκητεύσας ἔκπαλαι εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Στουδίου· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀποκηρύττεται ὑπὸ τὸν Ἀρχιερέων ὁ Δοσίθεος, ὡς ἐπιβάτης ἀλλοτρίας Ἐκκλησίας, καὶ πάλιν ὁ Ἰσαάκιος ἐπικυροῖ τὴν μετάθεσιν· ὅθεν διέτριψεν εἰς τὴν Πατριαρχείαν ὁ Δοσίθεος ἔτος 1 καὶ μῆνας 6, καὶ τέλος, διώκεται καθαιρεθείς· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΙΘ'. (1193)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'. Ξιφιλῖνος ὁ μέγας Σκευοφύλαξ, σεβάσμιος καὶ λόγιος ἀνήρ. Ἐπὶ τούτου τυφλώσας καὶ κατακλείσας εἰς εἱρκτὴν τὸν Ἰσαάκιον ὁ γνήσιος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἀλέξιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνὸς, ἐβασίλευσεν αὐτὸς (τῷ 1195), τρυφῶν καὶ σπαταλῶν ἐν ἀσωτείαις, ἕως οὗ κατεφόνευσε καὶ αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαακίου Ἀλέξιος ὁ Δ'. δυνάμει τῶν Λατίνων Βασιλεὺς ἀναγορευθείς (τῷ 1203). Τοῦτον δὲ πάλιν ἔπνιξεν Ἀλέξιος Ε'. ὁ Δούκας, ὁ βάρβαρος καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Μούρτζουφλος, μόνας 70 ἡμέρας βασιλεύσας, ὅς τις, τέλος, κατέλιπε καὶ τὴν Βασιλείαν καὶ τὴν πόλιν εἰς τοὺς φράγγους (Γάλλους) καὶ ἄλλους Λατίνους (τῷ 1204)(α), πρε-

(α) Ἴδε τὴν εἰς τὸν ἀριθ. ΡΚ'. Σημείωσιν.

μασθεὶς ὑπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ μακάριος Ξιφιλῖνος πατριαρχεύσας ἐν τῷ μεταξὺ χρόνου; 6, καὶ μῆνας 10, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον (τῷ 1198) πρὶν ἴδῃ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ τοῦτον, 2 μηνῶν παρελθόντων, προχειρίζεται

ΡΚ'. (1199)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ι'. ὁ Καματηρὸς, εὐλαβὴς ἀνὴρ καὶ λόγιος, Διάκονος καὶ Χαρτοφύλαξ. Οὗτος ἐπατριάρχευσεν ἔτη 4, μέχρι δηλ. τοῦ 1204 Ἀπριλ· 12, ὁπότε (καθὼς προείπομεν) οἱ τ' ὄνομα Σταυροφόροι (α) καὶ πραγ-

---

(α) Σταυροφόροι ὠνομάσθησαν· διότι ὁ Πάπας τῆς Ρώμης (ὑπῆρχε δὲ τότε Οὐρβανὸς ὁ Β'.) ἐκέλευσεν, ἵνα πρὸς τοὺς ἀπερχομένους εἰς ταύτην τὴν ἐκστρατείαν δίδωσιν οἱ Ἐπίσκοποι Σταυρὸν σιδηροῦν', κρεμῶντες αὐτὸν εἰς τοὺς ὤμους ἐπὶ τοῦ φορέματος (Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν μετὰ ταῦτα ζηλωτῶν γενομένων Σταυροφορικῶν ταινιῶν, ἢ ἱπποτικῶν τιμῶν, τῶν χυδαίως Καβαλλαριῶν). Ἐκινήθη δὲ τὸ πρῶτον ἡ ἐκστρατεία αὕτη τῷ 1196, συγκειμένη ἀπὸ χιλιάδων ἑκατὸν, καὶ Ἡγεμόνων Ἐπιλέκτων ἐκ τῆς Γαλλίας (τῆς τότε Φραγγίας, καὶ νῦν δὲ Φράντσας κοινότερον κατὰ τὴν Γαλλικὴν φωνὴν), καὶ ἄλλων τῆς Εὐρώπης χωρῶν. Ὁ πόλεμος ὠνομάσθη Ἱερὸς, καὶ ἀπέβη μιαρώτατος διὰ τὰς ἀνεκδιηγήτους ὠμότητας καὶ ἀσελγείας καὶ ἁρπαγὰς τῶν Σταυροφόρων. Εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον χρεωστεῖ ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν ἐσχάτην αὐτῆς ἐξασθένισιν, ἥτις ἤνοιξεν εἰς τοὺς Τούρκους πλατεῖαν καὶ ἀνεμπόδιστον τὴν κατακυρίευσιν τῆς Βυζαντινῆς Μοναρχίας. Κατ' ἀρχὰς οἱ Σταυροφόροι συνθλίψαντες τοὺς Σαρακηνοὺς, καὶ συνελάσαντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, ἐφάνη-

ματικῶς λῃσαὶ, Φράγγοι καὶ Λατῖνοι, ἐκρατεύοντες τάχα εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ, ἠχμαλώτευσαν τὴν Κωνσατνινούπολιν ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες. Καὶ ἀναγορεύεται λοιπὸν Αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσαντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγγων ὁ Βαλδουῖνος· ὑπὸ δὲ τῶν Ἑνετῶν ἀνακηρύττεται Πατριάρχης Θωμᾶς ὁ Μαροκῆνος (α). Καὶ θριαμβεύει ἡ Παπικὴ τιάρα καὶ δυσ-

---

σαν, ὅτι ἀπεκώλυσαν τὴν εἰς τὰ κάτω βιαίαν αὐτῶν ἔφοδον. Ἀλλ' ὕστερον αἴσχιστα νικηθέντες, ἀπώλεσαν καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάσας, ὅσας ἐκτήσαντο χώρας, καὶ φυγόντες, ὅσοι διεσώθησαν, ἐκρύβησαν εἰς τὰς ἀποικισμένας αὐτῶν πατρίδας. Παρομοίως ἐξετραχηλίσθησαν καὶ ἐκ τῆς Κωνσαντινουπόλεως (ὡς λέγομεν ἐφεξῆς)· ἀλλὰ δὲν συνεφανίσθησαν μετ' αὐτῶν καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς μιαρᾶς αὐτῶν ἐκρατείας. Ὁ Σταυροφορικὸς πόλεμος κατέσρεψε πολλὰς πόλεις καὶ χώρας εἰς τὴν Συρίαν καὶ Φοινίκην καὶ Παλαιστίνην καὶ ἄλλας τῆς Ἀσίας ἐπαρχίας. Ἐκκλησίαι καὶ Μοναστήρια καὶ Βιβλιοθῆκαι κατεκάησαν· πολλαὶ Χριστιανῶν χιλιάδες ἐσφάγησαν. Καὶ οἱ Σαρακηνοὶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Τούρκων, ὠμότεροι ἀποβάντες, κατέβησαν ὕστερον διὰ χώρων ἐρήμων καὶ πτωχῶν ἀνεμπόδιστοι εἰς τὴν κάτω Ἀσίαν. Παρομοίως ἀφῆκαν οἱ ἀχρεῖοι Σταυροφόροι καὶ τὰς περὶ τὴν Κωνσαντινούπολιν χώρας ἐξησθενημένας, καὶ ὅλον τὸ Βυζαντινὸν Κράτος λειποψυχοῦν καὶ μόλις ἀναπνέον ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ἐφεξῆς ἀσθενῶν Αὐτοκρατόρων· ἕως οὗ, τέλος, ἀπῇσε κύρμα τελευταῖον τῶν Ὀθωμάνων.

(α) Καὶ ἐφεξῆς εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν ἐγίνοντο Πατριάρχαι Λατῖνοι μέχρι τῆς κατὰ τὸ 1260 ἐλευθερώσεως τῆς πόλεως. Ἐξ τοιοῦτοι ἐπιβάται τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσαν-

σέβειά. Φρίσσει τις ἀναγινώσκων εἰς τοὺς Βυζαντίους ἱστορικοὺς τὰς ἀθεματουργίας καὶ ὠμότητας, ὅσας ἔδειξαν καὶ τότε παρευθὺς καὶ ὕστερον εἰς τοὺς Ἀνατολικοὺς καὶ ἱερεις καὶ πολιτικοί, καταναγκάζοντες τοὺς ὀρθοδόξους, ἵνα δεχθῶσι τὸν Παπισμὸν, καὶ προσκυνήσωσι τὸ ἑπτάπηχυ ξόανον τοῦ Ναβουχοδονόσορος τῆς Ῥώμης! Καὶ οὗτοι μὲν ταῦτα· οἱ δὲ δυσυχεῖς ἀπόγονοι τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν,

---

τινουπόλεως ἀριθμοῦνται εἰς τοῦτο τὸ διάστημα. Καὶ εἰς τὰς ἄλλας Πατριαρχείας Ἀντιόχειαν καὶ Ἱερουσαλὴμ (τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν οἱ Λατῖνοι) ἐνεθρόνιζον καὶ ἰδίους αὐτῶν Πατριάρχας (τὴν δὲ Ἀλεξάνδρειαν εἶχον οἱ Σαρακηνοὶ). Ἀλλὰ (πρᾶγμα παράδοξον μὲν καὶ γελοῖον, ἀλλ' ὅμως τῆς Παπικῆς ἀλαζονίας ἀξιώτατον!) καὶ ἀφ' οὗ ἐξωρακίσθησαν ἐκ τούτων τῶν χωρῶν οἱ Λατῖνοι, ἐκράτησαν τοὺς Πατριάρχας ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι. Καὶ μέχρι σήμερον ὁ Παπικὸς Θρόνος περικυκλοῦται ὑπό τινων κωφῶν προσώπων, λεγομένων, τούτου μὲν Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου, ἐκείνου δ' Ἀλεξανδρείας, ἄλλου δέ τινος Ἀντιοχείας κτλ. Καὶ ὁ Πάπας, δεσποτεύων εἰς ταύτας τὰς σκιὰς ἐξυμνεῖται καὶ γεραίρεται «Κεφαλὴ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας»! Πλὴν ἀλλ' ἐξάπαντος διὰ τοῦτο γελᾷ καὶ ἡ αὐτοῦ ἁγιότης, καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ περὶ αὐτὸν δίχως Πατριαρχειῶν μακαριώτατοι Πατριάρχαι! Σὺ δὲ ἀναγνῶσα, θαύμασον πάλιν τὴν πανάγαθον Σοφίαν τοῦ Θεοῦ, πῶς ἀπὸ τοιούτων καὶ τοσούτων χειμώνων διέσωσε τὸ σκάφος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπήμαντον. «Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωται γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν!»

καὶ αὐτῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν οἱ ἐπισημότεροι διαφυγόντες μετέβησαν εἰς Νίκαιαν τῆς Ἀσίας, ὅπου μόλις μετὰ 2 ἔτη ἀνηγορεύθη Αὐτοκράτωρ Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. Τοῦ δὲ Πατριάρχου τοῦ Καματηροῦ κατὰ τὴν ἅλωσιν διαφυγόντος εἰς Διδυμότοιχον, κἀκεῖθεν ἐγγράφως παραιτηθέντος, πατριαρχεύει

ΡΚΑ'. (1206)

ΜΙΧΑΗΛ Δ'. ὁ Αὐτοριανὸς, μέγας Σακελλάριος, ἀνὴρ ἐπίσημος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ. Οὗτος ἔσεψε τὸν Αὐτοκράτορα Θεόδωρον· πατριαρχεύσας δὲ θεοφιλῶς ἔτη ὅλα 7 καὶ μῆνας 6, μεθίσταται πρὸς Κύριον, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προεχειρίσθη

ΡΚΒ'. (1214)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β'. ὁ Εἰρηνικὸς, ὁ καὶ ἄλλως ἐπιλεγόμενος Κωπᾶς, Διάκονος καὶ Χαρτοφύλαξ καὶ Ὑπατος τῶν φιλοσόφων τὸ ἀξίωμα· ἀνὴρ Θεοφιλὴς καὶ λόγιος, ὅς τις κοσμήσας τὸν θρόνον δ' ὅλων ἐτῶν 6, καὶ μηνῶν 5, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον· ἐκλέγεται δὲ τούτου διάδοχος

ΡΚΓ'. (1221)

ΜΑΞΙΜΟΣ Α'. ὁ μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων, ὅστις ἀπέθανε μετ' οὐ πολὺ, πατριαρχεύσας μῆνας μόνους 6. ἀντ' αὐτοῦ δὲ χειροτονεῖται

ΡΚΔ. (1221)

ΜΑΝΟΥΗΛ Α'. ὁ Σαραντηνὸς, ὁ καὶ Χαριτόπουλος, καὶ κατ' ἐξοχὴν φιλόσοφος ἐπονομαζόμενος Οὗτος ἔσεψεν Ἰωάννην Δούκαν τὸν Βατάτζην, ὅς τις διεδέχθη Θεόδωρον τὸν Λάσκαριν ἀποθανόντα (τῷ 1222). Μετὰ δὲ πενταετῆ Πατριαρχείαν ἀποθανόντος τοῦ Μανουὴλ, πατριαρχεύει

ΡΚΕ'. (1226)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Β'. μοναχὸς, Πελοποννήσιος ἐκ Ναυπλίας, ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ καὶ λόγοις ἐπισημότατος. Τούτου φέρονται διάφορα Συγγράμματα καὶ ἀνέκδοτα καὶ ἐκδεδομένα, λόγοι καὶ διατάγματα καὶ Ἐπιστολαὶ, καὶ ἡ πρὸς τὸν Πάπαν Γρηγόριον περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν Θαυμαστὴ Ἐπιστολὴ, καὶ ἄλλη δὲ πρὸς τοὺς ὑπὸ τῶν Λατίνων μυρία κακὰ πάσχοντας ὀρθοδόξους Κυπρίους παραμυθητικωτάτη Ἐπιστολὴ κτλ. Ἔπεμψε δὲ πρὸς τοῦτον καὶ ὁ Πάπας Γρηγόριος πρίσβεις, φέροντας ἔκθεσιν τῆς ὁμολογίας τῆς Πίστεως τῶν Λατίνων. Καὶ πάλιν ὁ μακάριος Γερμανὸς Σύνοδον συγκαλέσας, ἀπήντησε σοφώτατα πρὸς ταύτην τὴν τοῦ Πάπα ὁμολογίαν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλ' ἡ ἀνταπόκρισις αὕτη ἐγίνετο εἰς μάτην. ὁ Πάπας ἤθελεν οὐχὶ ἕνωσιν, ἀλλ' ὑποταγήν· ὁ δὲ θεσπέσιος Γερμανὸς ποιμάνας τὴν Ἐκκλη-

σίαν εὐκλεῶς καὶ θεοφιλῶς ἔτη 13 καὶ μῆνας 6, ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΚϛ'. (1240)

ΜΕΘΟΔΙΟΣ Β'. ὁ Ἡγούμενος, ὅστις ζήσας μῆνας μόγους 3 ἀπέθανε, καὶ πατριαρχεύει

ΡΚΖ'. (1240)

ΜΑΝΟΥΗΛ Β'. Ἀρχιπρεσβύτερος (α). Ἐπὶ τούτου πάλιν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Βατάτζης ἐματαιοπόνησεν, ἀποσείλας Ηρέσβεις πρὸς τὸν Πάπαν Ἰννοκέντιον τὸν Δ'. (1247), προτρέπων αὐτὸν εἰς ἕνωσιν. Ὁ δὲ Μανουὴλ πατριαρχεύσας ἔτη 14, τελευτᾷ· τελευτᾷ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Βατάτζης· καὶ τούτου μὲν διάδοχος ἀναγορεύεται ὁ υἱὸς Θεόδωρος Λάσκαρις ὁ νεώτερος (ὁ καὶ Δούκας καὶ νέος Κωνσαντῖνος ὀνομαζόμενος)· εἰς δὲ τὴν Πατριαρχείαν προσκληθέντος κοινῇ ψήφῳ τοῦ σοφοῦ Νικηφόρου τοῦ Βλεμίδου, καὶ μὴ δεξαμένου τὴν πρόσκλησιν, προβιβάζεται

(α) Φίλιππος ὁ Κύπριος ἐν τῷ Καταλογῳ κακῶς συγχέει τοῦτον τὸν Μανουὴλ μετὰ τοῦ ἀνωτέρω Μανουὴλ τοῦ Χαριτοπούλου. Ὅθεν ἠπατήθη καὶ ὁ μακαρίτης Μελέτιος ὁ Ἀθηνῶν (Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 94). Μαρτυρεῖ δὲ Νικηφορος ὁ Κάλλιστος ἐν τῷ Καταλόγῳ, διαξέλλων τοὺς δύω τούτους Μανουήλους ὡς διαφόρους.

« Μανουὴλ Φιλόσοφος, Γερμανὸς μέγας,
Καὶ Μεθόδιος, Μανουὴλ ἄλλος πάλιν· »

ΡΚΗ'. (1254)

ΑΡΣΕΝΙΟΣ μοναχὸς ὁ Αὐτοριανὸς, ἄνθρωπος ἐνάρετος καὶ τὸν τρόπον ἁπλοϊκός. Οὗτος ἔσεψε τὸν Λάσκαριν τὸν Νεώτερον· ὅς τις ἐβασίλευσε χρόνους 3 καὶ ἀπέθανε, καταλιπὼν διάδοχον τῆς Βασιλείας τὸν ἑξαετῆ υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην. Τούτου δὲ κηδεμὼν διωρίσθη Γεώργιος ὁ Μουζάλων, ἐφορεύοντος καὶ τοῦ Πατριάρχου. Ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον ὁ Γεώργιος ἐσφάγη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἐκλέγεται ἄλλος κηδεμὼν τοῦ ἀνηλίκου Βασιλέως, Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῶν Συγκλητικῶν, συνεπικυροῦντος καὶ τοῦ Πατριάρχου· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ καλὸς κηδεμὼν ἁρπάζει τὴν Βασιλείαν (1256), ἐκτυφλώσας τὸν ἐπιτροπευόμενον ἄθλιον καὶ νόμιμον τοῦ Θρόνου διάδοχον· ἐξορίζει δὲ καὶ τὸν Πατριάρχην Ἀρσένιον εἰς τὴν Μαγνησίαν πατριαρχεύσαντα ἔτη 4. Μετὰ ταῦτα χηρεύει ἡ Πατριαρχεία χρόνους ὅλους 3(α) καὶ τέλος προχειρίζεται

ΡΚΘ'. (1261)

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Β'. ὁ Ἐφέσου Μητροπολίτης, ἀ-

(α) Τὴν χηρείαν ταύτην τοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄλλοι ἴσορροῦσι γενομένην μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου Μανουὴλ ἀποθανόντος, καὶ τοῦ τοῦτον διαδεξαμένου Ἀρσενίου. Οἱ δὲ καὶ ἔτι πρότερον μεταξὺ τοῦ Μεθοδίου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσαντος Μανουὴλ τοῦ Ἀρχιπρεσβυτέρου, ἢ μεταξὺ τοῦ ἐκ Ναυπλίας Γερμανοῦ καὶ τοῦ Μεθοδίου· τοῦτο πιθανώτερον.

νὴρ πεπαιδευμένος, Εἰς τούτου τ' ὄνομα φέρετ' ἐπιγεγραμμένον καὶ βιβλίον Ὀνειροκριτὸν, Σύνταγμα σοφοῦ καὶ τούτου Πατριάρχου ἀνάξιον· ἀλλ' ἄδηλον, ἂν ὑπάρχῃ γνήσιον αὐτοῦ Πόνημα. Ἐπατριάρχευσε δὲ μόνον ἔτος 1, καὶ ἀπέθανε· καὶ πάλιν ἀνακαλεῖται

(1262)

ΑΡΣΕΝΙΟΣ Β'. τὸ β'. ὁ ἄριος ἐν ἀρχιθύταις (ὡς αὐτὸν ὁ Κάλλιστος πονομάζει). Ἐπὶ τούτου Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος διώκει τοὺς Φράγγους ἐκ τῆς Κωνσαντινουπόλεως, καὶ εἰσέρχεται Θριαμβευτὴς (τῷ 1261)· καὶ πάλιν ἀναλαμβάνει ἡ Κωνσαντινούπολις τὸν νόμιμον αὐτῆς Ποιμένα καὶ Πατριάρχην. Πρῶτος λοιπὸν τῆς ἐλευθερωθείσης ἤδη Κωνσαντινουπόλεως ἀριθμεῖται ὁ μακάριος Ἀρσένιος, Πατριαρχεύσας τὸ β'. ἔτη 6. Ἐπειδὴ δ' ἐκώλυσεν ἀπὸ τῆς Θείας κοινωνίας τὸν Αὐτοκράτηρα Μιχαὴλ τὸν Παλαιολόγον (ὡς ἐπίορκον, καὶ τοῦ Θρόνου σφετεριςὴν, ὅστις εἶχεν εἰσέτι καθειργμένον τυφλὸν τὸν γνήσιον τοῦ Θρόνου διάδοχον), συνέρχονται βιαίως οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ καθαιροῦσιν ἐκ τοῦ Θρόνου τὸν μακάριον Ἀρσένεον καὶ οὗτος μὲν ἐξορίζεται εἰς Προικόννησον, ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΡΑ'. (1268)

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Γ'. ὁ Ἀδριανουπόλεως Μητροπολ-

της, τὸ ἐπώνυμον Μαλχούτζης. Οὗτος ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ 5 Ἰουνίου μέχρι Σεπτεμβρίου 14 (μῆνας τρεῖς καὶ ἐννα ήμερον), καὶ παρητήθη, κακῶς ἀκούων ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ Ἀρσενίου καὶ τῆς ἀληθείας, ὡς ἐπιβάτης (ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ἰδίας συνειδήσεως ἐλεγχόμενος)· ἀντὶ δὲ τούτου μετὰ μῆνας 4 προχειρίζεται

ΡΛΑ'. (1268)

ΙΩΣΗΦ Α'. μοναχὸς, κατὰ τὸ Γαλλήσιον ὄρος διάγων, ἄνθρωπος ἀσκητικὸς, ἐγγηράσας εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς ἀρετῆς· ἄλλως δὲ τὸν τρόπον ἁπλοῦς, καὶ βαθείας Ἑλληνικῆς παιδείας ἀμέτοχος. Οὗτος τελευταῖον συνεχώρησε τὸν Αὐτοκράτορα μετανοοῦντα ταπεινῶς διὰ τὴν ἐπιορκίαν καὶ τύφλωσιν τοῦ Βασιλόπαιδος διαδόχου (ἤδη τελευτήσαντος). Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μιχαὴλ Αὐτοκράτωρ πρὸς μὲν τὰ κοσμικὰ συμφέροντα περιπαθῶς ἀποσκοπῶν, περὶ δὲ τῆς τῶν Θείων Δογμάτων ἀκεραιότητος καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐλευθερίας ὀλίγα φροντίζων, ἐπιχείρησε τὸ πανοῦργον ὕφασμα τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τοῦ Πάπα Γρηγορίου τοῦ Ι'. βλέπων ὁ Πατριάρχης ἕτοιμον τὸν Αὐτοκράτορα πρὸς ὑποκριτικὴν λατινοφροσύνην, ἀντεῖχε γενναίως «ὁ (καθὼς ὁ Κάλλιστος αὐτὸν ὀνομάζει) μέγας Ἰωσὴφ, ὁμολογίας σύλος». Καὶ τέλος ἀποδυσπετήσας πρὸς τὰς κακομηχάνους ματαιοσχο-

λίας τοῦ Αὐτοκράτορος, παρητήθη, καὶ ἔζησε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς ἐν τῷ κατὰ τὸν Βόσπορον Μοναστηρίῳ τοῦ Ἀρχισρατήγου· διεδέχθη δὲ τοῦτον

ΡΛΒ'. (1274)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑ'. ὁ Βέκκος χαρτοφύλαξ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσημος ἀνὴρ, καὶ περιβόητος μὲν διὰ τὴν σοφίαν, διαβόητος δὲ καὶ διὰ τὴν περὶ τὰ δόγματα παλιμβουλίαν, καὶ τέλος διὰ τὴν αἰσχρὰν αὐτοῦ λατινοφροσύνην. Οὗτος πρὶν ἔτι ἐκλεχθῇ Πατριάρχης, ἀντεμάχετο γενναίως ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου Πίσεως ἐναντίον τῆς Λατινικῆς αἱρέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Αὐτοκράτωρ ἔσπευδεν, ἵνα ὑποδουλώσῃ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, πραγματευόμενος δολίως τὴν ἕνωσιν (α). Ὅθεν καὶ ἐφυλακίσθη ὁ Βέκκος ὑπὸ

(α) Ὁ κατὰ κόσμον πολιτικώτατος Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ, ἀφ' οὗ ἐκάθισεν ἤδη εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Λατίνων αἰσχυνθέντα Θρόνον τῆς Κωνσαντινουπόλεως, διώξας γνεναιότατα τούτους τοὺς λῃσὰς, ἔμαθεν, ὅτι ὁ Πάπας Οὐρβανὸς ἡτοίμαζε κατ' αὐτοῦ Δυτικὴν Σταυροφορίαν (ἱερὸν πόλεμον)· καὶ φοβηθεὶς ἀναξίως τῆς προτέρας αὐτοῦ καρτερίας ὁ κακοδαίμων καὶ μικρόψυχος καταφεύγει εἰς τὴν δολιότητα, καὶ γράφει πρὸς τὸν Οὐρβανὸν, ζητῶν τὴν ἕνωσιν, ὁμοίως καὶ πρὸς τὸν εὐθὺς διάδοχον ἐκείνου Κλήμεντα τὸν Δ'. καὶ πρὸς τὸν τοῦτον διαδεξάμενον Γρηγόριον τὸν Ι'. Συναθροίσας δὲ καὶ τὸν Κλῆρον τῆς Κωνσαντινουπόλεως, προέτρεπεν εἰς ἕνωσιν. « Τὸ γὰρ κατεπεῖγον (ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς) ἔν ἐσι τὸ φυγεῖν κίνδυνον ἀναγκαῖον, εἰ ταῦτα πράττοιμεν. » Ἀλλ' ὁ Κλῆρος πάντα τ' ἄλλα παρεχω-

τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς πύργον σκοτεινὸν «Κατέχε-
ται (ὁ Βέκκος), καὶ εἰς φυλακὴν τὴν τοῦ Ἀνεμᾶ
Πύργου Κελτοῖς σωματοφύλαξι παραδίδοται». (Πα-

ρῶν εἰς τὸν μακαριώτατον Πάπαν, ἐζήτει τὴν ἀκεραιότητα τῶν Δογμάτων· πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὁ Πάπας δὲν ἔκαμε, καὶ τοῦτ' ἐγνώριζεν ὁ Μιχαήλ. Μεταχειρίζεται λοιπὸν τὴν βίαν πρὸς τοὺς οἰκείους ὁ καλὸς Αὐτοκράτωρ. Καταβιβάσας ἀπὸ τοῦ Θρόνου τὸν Πατριάρχην Ἰωσὴφ, ἀναβιβάζει τὸν Λατινόφρονα Βέκκον (ἀφ' οὗ πρῶτον καθείρξας αὐτὸν, παρεκίνησεν εἰς Λατινισμὸν), αἱρεῖ καὶ κατακλείει εἰς εἱρκτὴν δέκα ἄνδρας ἐπισήμους, τῶν ὁποίων οἱ τέσσαρες ἦσαν ἐκ τῶν πρώτων Ἀρχόντων καὶ συγγενῶν αὐτοῦ. Ἐκ δὲ τούτων δύω μὲν ἐτύφλωσε, τοῦ δὲ τρίτου θανόντος εἰς τὴν φυλακὴν, ἐκέρδησε μόνον τὸν ἕνα! Καὶ ἄλλων δὲ παρὰμοίως ἐξώρυξε τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῶν δὲ καὶ τὰς γλώσσας ἔκοψε, τῶν δὲ καὶ τὰς ῥίνας, καὶ πολλὰς ἄλλας ἔπραξεν ὠμότητας, πληροφορῶν τὸν Πάπαν, ὅτι διενεργεῖ καὶ ἐργάζεται τὴν ἕνωσιν, καθὼς αὐτὴν ἀπῄτει ἡ ἐκείνου Μακαριότης! καὶ ἐγένετο, τέλος, ἡ πολυπόθητος καὶ πολυαίματος ἕνωσις (τῷ 1274), Συνεδρίου ἐν Λουγδούνῳ συγκροτηθέντος, ὅπου τῶν ἐπισήμων Ἀνατολικῶν παρῆν οὐδείς, εἰ μὴ μόνον μοχθηροί τινες ἀπεσταλμένοι Ἀντιπρόσωποι! καὶ οὗτοι δὲ μόνον σωματικῶς ἀπεδέχθησαν ὅλα τὰ Πάπικὰ Δόγματα, καὶ οὕτως ἡνώθησαν αἱ Ἐκκλησίαι!! Τὴν Κωμῳδίαν ταύτην διαγράφουσι τὰ Πρακτικὰ τούτου τοῦ Ψευδοσυνεδρίου· κωμικωτάτη δὲ φαίνεται ἡ ταύτης κατασροφή· διότι μετ' ὀλίγον ὁ μὲν Πάπας Μαρτῖνος ὁ Δ'. γνωρίσας, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ἐδολιεύετο καὶ ὑπεκρίνετο τὴν βεβιασμένην ἕνωσιν, ἐξελέγξας αὐτὸν, ἀφώρισεν! ἀφώρισε καὶ τὸν Πάπαν ὁ Αὐτοκράτωρ, προστάξας ἐπ' Ἐκκλησίας τὸν Διάκονον, νὰ μὴ μνημονεύῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ (Παχυμ. Βιβλ. ς'. Κεφ. (ιο). Τοιαύτη ἕνωσις, τῆς ὁποίας ἡ μὲν ἀρχὴ ἐγένετο δολία καὶ ἐμπαθὴς, ἡ δὲ πρόοδος τυραννικὴ, ἡ δὲ κύρωσις κωμῳδικὴ, καὶ

χυμέρης Βιβλ. Ε'. κεφ. 13). Ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ σκότος εἶδεν, ὡς φαίνεται, τὸ φῶς τῆς Παπικῆς ὀρθολατρείας καὶ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τὸ ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν! Ὅθεν συμφωνήσας πρὸς τὸν Βασιλέα, ἐξάγετ' ἐκ τῆς φυλακῆς, καὶ «Γίνεται τῷ Βασιλεῖ καὶ γλῶσσα καὶ χεὶρ καὶ κάλαμος ὀξυγράφος, τὰ πάντα καθυπηρετῶν» (ὡς ἱστορεῖ ὁ Παχυμέρης). Οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ αἱ Πολιτεῖαι καὶ εἶχον καὶ ἔχουσι πολλάκις προσάτας ἀνθρώπους, πωλοῦντας καὶ Δόγματα καὶ λόγους καὶ Μούσας, καὶ πατρίδα, καὶ πάντα τὰ κοινὰ τοῦ Ἔθνους συμφέροντα διὰ τὰς αὐτῶν ὑπαρὰς ἰδιοτελείας! Τοιαύτης προδοσίας βραβεῖον ὁ κακόσοφος Βέκκος ἔλαβε τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικὸν χρόνους 8, λατινοφρονῶν! Ἀλλ' ἀποθνήσκει τέλος, ὁ μηχανορράφος Βασιλεὺς Μιχαὴλ (τῷ 1282), Ἀνδρόνικον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν Παλαιολόγον, διάδοχον καταλιπών. Τότε καὶ ὁ Βέκκος διωκόμενος ὑπὸ τῆς

τὸ τέλος ἀφορισμὸς, τοιαύτη, λέγω, ἕνωσις ἀπέδειξε τὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ κακὸν Πολιτικὸν, θεμελιοῦντα ἐπὶ ψεύδους καὶ ῥαδιουργίας καὶ βλάβης τοῦ κοινοῦ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ῥώσιν εἰς τὸν Θρόνον (ὃν ἀνοσίως ἐπέβη τὸ πρῶτον), καὶ προσέτι κάκιστον βασιλέα, ὅστις σπουδάζων, νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν Πάπαν ἐφάνη προδότης μὲν τῶν πατρίων αὐτοῦ Δογμάτων καὶ ἐπίορκος, χρεουργὸς δὲ καὶ φονεὺς τῶν αὐτοῦ ὑπηκόων, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐμισήθη πολὺ δικαιότερον καὶ πλειότερον, παρ' ὅσον ἀπεγράφησαν αὐτὸν καὶ οἱ Λατῖνοι.

ἰδίας συνειδήσεως, ἀφῆκε τὸν Θρόνον κρυφίως ἀναχωρήσας, καὶ ἐκλείσθη εἰς τό Μοναστήριον τῆς Παναχράντου. Ἔπειτα δὲ συνοδικῶς προσκληθεὶς καὶ κριθεὶς, καθηρέθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου, καὶ λίβελλον συνέταξεν εὐσεβῆ, τὰς προτέρας αὐτοῦ πλάνας καταναθεματίζων, καὶ τὴν καθαίρεσιν ὡς νόμιμον καὶ κανονικὴν ἀποδεχόμενος. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μεταμεληθεὶς, ἤρξατο πάλιν καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐναντία τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὅθεν τελευταῖον ἀναθεματισθεὶς, ὡς ἀμετανόητος, κατέσρεψε τὸν βίον ἐξόριστος. Σῴζονται τούτου πολλὰ τῶν αἱρετικῶν Συγγραμμάτων καὶ ἀνέκδοτα καὶ ἐκδεδομένα, εἰς τὰ ὁποῖα βλέπει τις λόγου δύναμιν καὶ πολλὴν εὐφυΐαν καὶ εὐγλωττίαν πλήρη δριμύτητος σοφιστικῆς, ἀλλὰ καὶ τρανοὺς παραλογισμοὺς καὶ μωρίας μεγάλας καὶ πολλάς. Ὁ Βέκκος Ἰωάννης εἰς τὸν ΙΓ'. αἰῶνα ἐπεχείρησε, νὰ διδάξῃ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα, τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, πῶς δεῖ φρονεῖν περὶ Θεοῦ! ὢ τὸν Βέκκον τὸν μωρόσοφον! Τοῦτον διαδέχεται

(1283)

ΙΩΣΗΦ Α'. τὸ β'. ἀλλὰ μὴ ὑποφέρων τὰς ἐκ τῆς προλαβούσης καινοτομίας ἐπικρατούσας ἔτι ςάσεις καὶ τὰς ἔριδας, ἤδη δὲ καὶ ὑπέργηρως καὶ ἀσθενὴς, παρητήθη πάλιν μετὰ μῆνας 3, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ ἀσκητήριον, ὁσίως ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ χειροτονεῖται

ΡΛΓ'. (1283)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ὁ καὶ (ἀφ' οὗ ἐμόνασε) Γρηγόριος Β'. ὁ Κύπριος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ πλήρης παιδείας Ἑλληνεκῆς. Οὗτος συναθροίσας Σύνοδον, ἔκρινε καὶ κατεδίκασε τὸν Βέκκον, ὡς προείπομεν· συνέγραψε δὲ καὶ πρὸς τοὺς λήρους ἐκείνου ἀντιῤῥήσεις ἰσχυρὰς, καὶ ἄλλα πολλὰ συντάγματα, λόγους Ἐκκλησιαστικοὺς, καὶ 191 Ἐπιστολὰς, καὶ Παροιμίας, καὶ Γνωμικὰ κατ' ἀλφάβητον, καὶ καλὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιγραφὴν, καὶ ἄλλα πολυάριθμα. Κοσμήσας δὲ τὸν θρόνον ἀξίως καὶ θεοφιλῶς ὁ μακάριος Γεώργιος ἐπὶ ἔτη 6 καὶ μῆνας ἴσους, παρητήθη φρονίμως, ὑποχωρήσας τὸν θρόνον εἰλικρινῶς· ὑπῆρχε δὲ καὶ ἄλλως τὸ σῶμα ἀσθενικὸς, καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς τὸ Μοναςήριον, ὅπου μετὰ μικρὸν ὁσίως ἐτελεύτησε (α). γίνεται δ' αὐτοῦ διάδοχος

ΡΛΔ'. (1290, ἢ 1289 Ὀκτωμβρ. 14.)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α'., τὸν βίον μοναχὸς, τὴν δὲ πατρίδα οὐχὶ (κατά τινας) Μακεδὼν, ἀλλὰ Πελοποννήσιος, ἐκ χώρας Ἀνδρούσης, ἀσκούμενος πολὺν χρόνον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Γαΐου καὶ τὸν Ξηρόλοφον (μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως), λογιώτατος ἀνὴρ καὶ πλή-

---

(α) Ποιεῖται τούτου τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία Αὐγούς. 18

ρης εὐσεβείας, τὸν δὲ τρόπον ἀκέραιος καὶ εὐθὺς, καὶ μισοπόνηρος, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ἀκριβέστατος ζηλωτής. Οὗτος, βλέπων τοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν συρρέοντας Ἀρχιερεῖς περιβομβοῦντας, ὡς κηφῆνας εἰς κηρίον, καὶ ταράττοντας τὰ πράγματα καὶ ῥᾳδιουργοῦντας, ἀπέσειλεν ἕκαστον αὐτῶν εἰς τὰς ἰδίας ἐπισκοπὰς, καὶ τοὺς περινοσοῦντας μοναχοὺς συνέκλεισεν εἰς τὰ Μοναστήρια. Ἀπέκτησε λοιπὸν πολλοὺς ἐχθροὺς, καὶ κατηγορεῖτο ὡς ἰδιότροπος καὶ ἀπολίτευτος καὶ σκληρός. Τούτων εἷς τῶν ἐναντίων φαίνεται καὶ ὁ ἱστορικὸς Παχυμέρης, κακίζων τὸν ἄνδρα. Πρᾳότερα δὲ κρίνει περὶ αὐτοῦ ὁ Γρηγορᾶς. Φεύγων λοιπὸν ὁ μακάριος Ἀθανάσιος τὰ σκάνδαλα, παραιτεῖται (τῷ 1293. Ὀκτωμβρ. 16) τετραετίαν πατριαρχεύσας, καὶ πάλιν ἀπῆλθεν εἰς τὰ τοῦ Ξηρολόφου Ἀσκητήρια «ὅ (καθὼς ὁ Κάλλιστος αὐτὸν ὀνομάζει) γεννάδας Ἀθανάσιος». Τούτου φέρονται συγγράμματα πολλὰ καὶ Ἐπιστολαὶ, τὰ πάντα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν, καὶ ὅλα σχεδὸν ἀνέκδοτα· ἐν δὲ τούτοις σῴζονται καὶ αἱ δύω αὐτοῦ παραιτήσεις καὶ ἄλλα περίεργα, ἐν οἷς ἀθῳοῦται καὶ ἀπὸ τῶν κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν. Προχειρίζεται δ' αὐτοῦ διάδοχος

ΡΛΕ'. (1293)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΒ'. ὁ ἐκ Σωζουπόλεως· οὗτος ἦν τὸ πρῶτον ἀνὴρ γυναικὸς καὶ παίδων πατὴρ, καὶ ἐλέ-

γετο Κοσμᾶς. χηρεύσας δὲ τῆς γυναικὸς, ἐγένετο μοναχὸς, καὶ μετ' ὀλίγον προβιβασθεὶς εἰς τοὺς ἱεροὺς βαθμοὺς, προχειρίζεται Πατριάρχης. Ἦν δὲ καὶ οὗτος παιδείας μὲν ὀλίγης, ἀλλὰ πολλῆς ἀρετῆς ἐργάτης. Ἐφρόντισε καὶ οὗτος περὶ τῆς εὐταξίας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, προτρέπων αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνήκουσαν κοσμιότητα τοῦ βίου. Ἐπειδὴ δὲ κακῶς ἤκουεν ὑπό τῶν γλαφυροτέρων, καὶ μᾶλλον τάχα φιλολόγων ἢ φιλοθέων Ἀρχιερέων, χλευαζόμενος, ὡς ἀμαθὴς καὶ τοὺς τρόπους ἁπλοϊκὸς, παρητήθη· καὶ ἀπελθὼν εἰς Σωζούπολιν, ἐτέλεσε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς, πατριαρχεύσας χρόνους 8· ἀνέβη δὲ πάλιν τὴν Πατριαρχικὴν καθέδραν

(1302)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Α'. τὸ β'. Καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἀξίως τοῦ Θρόνου προέςη, πατριαρχεύσας ἔτη 8, ἢ (κατ' ἄλλους) 6. Ἔπειτα δὲ πάλιν παρητήθη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ξηρόλοφον· ἀξία δὲ γραφῆς ἐςι καὶ ἡ αἰτία τῆς παραιτήσεως. Ἐχθροί τινες κακόσχολοι, μὴ φέροντες τὴν μακρὰν αὐτοῦ καὶ πλήρη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκριβείας Πατριαρχείαν, κλέψαντες τὸ ὑποπόδιον τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, ἐζωγράφισαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν Θείαν τοῦ Σωτῆρος Εἰκόνα, καὶ ἐτέρωθεν τὸν Βασιλέα Ἀνδρόνικον φέροντα χαλινὸν ἐπὶ στόματος, καὶ χαλιναγωγούμενον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου,

ὡς ἐπιβάτου· καὶ πάλιν ἀπέθεντο κομίσαντες τὸ ὑποπόδιον εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐπάτει ὁ Πατριάρχης κατὰ τὸ σύνηθες. Ταύτην δὲ τὴν φορτικὴν ζωγραφίαν τὴν οὕτω μὲν ἀσεβῆ καὶ κακόσχολον, οὕτω δὲ ἀναιδῆ καὶ μυσαρὰν, αὐτοὶ πάλιν οἱ τεχνευθέντες ἔφερον μετ' ὀλίγον πρὸς τὸν Βασιλέα, διαβάλλοντες τὸν Πατριάρχην, ὡς ἀντίθεον καὶ ἀνταρτικόν. Ἐγνώρισε καὶ κατεφρόνησεν ὁ Βασιλεὺς καὶ τὴν διαβολὴν καὶ τοὺς συκοφάντας· ἀλλ' ὁ Πατριάρχης φρίξας πρὸς τοσαύτην ἐπόνοιαν, παρητήθη καὶ τὸ β'. πατριαρχεύσας ἔτη ὅ. Μετὰ δὲ τοῦτον ἔμεινε πάλιν ἡ καθέδρα χηρεύουσα χρόνους 2, καὶ, τέλος, Πατριαρχεύει

ΡΔϚ'. (1312)

ΝΗΦΩΝ Α'. ὁ πρώην Κυζίκου Μητροπολίτης, ἄνθρωπος ἀπαίδευτος καὶ τοσοῦτον ἀγράμματος, ὥςε καὶ αὐτὸ τὸ γράφειν ἠγνόει παντελῶς! εἶχε δ' ἐμπειρίαν περὶ τὰ πράγματα τοῦ βίου, καὶ ὑπῆρχε λίαν ἐξησκημένος εἰς ἀμπελοφυτείας καὶ τὴν ἄλλην φυτοκομίαν, καὶ εἰς οἰκοδομὴν οἰκιῶν. Ὅθεν καὶ κτήματα συνιζῶν, ἐπορίζετο χρήματα πολλά. Καθὸ λοιπὸν χρηματιςὴς καὶ φιλάργυρος, καὶ μᾶλλον καλὸς εἰς οἰκονομίαν ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων, πάρεξ εἰς Ἐκκλησίας προςασίαν (διεβλήθη δὲ καὶ ὡς ἱερόσυλος), ἐξώσθη τοῦ Θρόνου, καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς

τὸ Μοναστήριον τῆς Περιβλέπτου, ὅπου καὶ φυτεύειν ἠδύνατο, καὶ σκαλίζειν λάχανα, ὅσα ἤθελεν! Ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν Νήφωνα τοῦτον ὁμοιάζουσι πλέον τοῦ ἀληθοῦς ὑπό τινος δυσφήμου γλωσσαλγίας ἐπηυξημένα πρὸς τὸ σατυρικώτερον. Μετὰ δὲ τοῦτον, ἑνὸς ἔτους ἤδη παρελθόντος, μόλις καταπεισθεὶς χειροτονεῖται

ΡΛΖ'. (1315)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΓ'. ὁ Γλυκᾶς, ἢ ὀρθότερον Γλυκὺς, Λογοθέτης ὢν τοῦ Δρόμου, καὶ γυναῖκα ἔχων (πρότερον ἀποθανοῦσαν) καὶ ζῶντας υἱοὺς καὶ θυγατέρας. ὑπῆρχε δὲ τὴν σύνεσιν μεγαλοπρεπὴς, καὶ πρᾶος τὸ ἦθος καὶ τὰ μάλιστα σοφὸς, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς εὐγλωττίας ἐγκρατέστατος, ὡς αὐτὸν ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς ἐπαινεῖ (α). Σῴζονται δὲ τούτου Συντάγματά τινα, περὶ τῶν ὁποίων διαλαμβάνει ἡ φιλολογία· ἀλλὰ πάσχων ὑπ' ἀρθρίτιδος ὁ σοφὸς Ἰωάννης, παρητήθη μετὰ τετραετῆ Πατριαρχείαν, καὶ ἡσύχασεν εἰς τὴν Μονὴν τῆς Κυριωτίσσης· διεδέχθη δὲ αὐτὸν

ΡΛΗ'. (1320)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Α'. μοναχὸς ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Μαγγάνων, γέρων ἁπλοϊκὸς καὶ ἀμαθής. «Ἀλλὰ τοιούτοις (λέγει ὁ Γρηγορᾶς) ἐμπιστεύουσι πολλάκις οἱ

(α) Νικηφ. Γρηγ. Ἱστορ. Β'. π. Κεφ' ιι.

Βασιλεῖς τοιαύτας Ἀρχὰς, ἵνα τούτους ἔχωσι εὐκόλως ὑποκύπτοντας εἰς τὰς αὐτῶν προσαγὰς καὶ μηδὲν ἀντιτείνοντας » (α). Πλὴν ἀλλὰ δὲν ἀληθεύει καθολικῶς ἡ γνώμη τοῦ Γρηγορᾶ· ὑπάρχουσιν ἐνίοτε καὶ ἀμαθεῖς ὑπερασπισαὶ τῆς ἀρετῆς ποιμένες (ὅταν ὦσιν ἀδιάφθοροι), καθὼς γίνονται καὶ τἀνάπαλιν καὶ σοφὰ ἀνδράποδα Ἐπισκοπίδια καταισχύνοντα τὸ ἱερὸν τῆς παιδείας ὄνομα. Ἐνίοτε δὲ πάλιν οἱ κρατοῦντες, ἀποφεύγοντες τοὺς σοφοὺς, ὡς τάχα δυσηνίους καὶ δυσυποτάκτους, περιπίπτουσιν εἰς πολὺ χειροτέρους ταραξίας ἀμαθεῖς· καὶ βλέτομεν τὸ παράδειγμα παρὰ πόδας. Θανόντος ἤδη τοῦ Γερασίμου μετὰ τριετίαν πατριαρχεύει

ΡΛΘ'. (1383)

ΗΣΑΙΑΣ Ἀθωνίτης μοναχὸς, ἄνθρωπος οὐ μόνον ἀμαθὴς καὶ τρισβάρβαρος, ἀλλὰ καὶ φιλοτάραχος, καὶ κακότροπος. Ἅμα πατριαρχεύσας, συνέκρουσεν ὅσας εὗρε φατρίας, καὶ ἄλλας συνέζησε, καὶ τὴν ἰσχυροέτραν ἐκολάκευε, καὶ τοὺς ἐκ τῶν Κληρικῶν ἀνθισαμένους ἐφυλάκιζεν. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ προσατεύσαντος αὐτὸν Αὐτοκράτορος προδοτικῶς ἠγνωμόνησε, προσεθεὶς πρὸς τὸν ἔγγονον αὐτοῦ Ἀνδρόνικον τὸν νεώτερον, τὸν Παλαιολόγον, ἐπαναστή-

(α) Γρηγορ. Η'. 6'. 3.

σαντα κατὰ τοῦ βασιλεύοντος αὐτοῦ Θείου, Ἀνδρονίκου τοῦ γέροντος. Τούτου δὲ βιαίως ἐξωσθέντος, καὶ εἰς Ἀντώνιον μοναχὸν μεταμορφωθέντος (τῷ 1232) ἀναγορεύεται ὁ νεώτερος Ἀνδρόνικος. Καὶ βασιλεύει λοιπὸν οὗτος τὰ σκῆπτρα σφετερισθείς. Πατριαρχεύει δὲ χειροθεὶς καὶ ὁ γέψας αὐτὸν Ἡσαΐας χρόνους ὁλοκλήρους 18 (α)· καὶ τέλος, καταστρέφει τὸν βίον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΡΜΑ'. (1341)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑ'. ὁ Καλέκας ἐπιλεγόμενος, καὶ Ἀπρηνὸς (ἐξ Ἄπρω, πόλεως Ἀσιανῆς), ἱερεὺς ὢν, εἷς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ Κλήρου τοῦ Παλατίου. Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ μὲν ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος (τῷ 1341) (β). διαδέχεται δὲ τοῦτον ὁ

(α) Κατὰ τὸν Φαβρίκ. ἔτη 10. Ὅθεν ὁ τούτου θάνατος καὶ ἡ τοῦ ἐφεξῆς Ἰωάννου τοῦ Καλέκα διαδοχὴ τίθεται τῷ 1333· παρατείνεται δὲ ἡ τοῦ Καλέκα Πατριαρχεία δι' ἐτῶν 13, καὶ πάλιν συμπίπτει εἰς τὰ 1347 ἡ διαδοχὴ τοῦ Ἰσιδώρου.

(α) Καὶ οὗτος ὁ Ἀνδρόνικος πιεζόμενος ὑπὸ τῶν ἤδη εἰς Νίκαιαν κρατούντων Τούρκων, καὶ βοήθειαν ζητῶν, ἐματαιοπόνησεν (ὡς ὁ πάππος αὐτοῦ Μιχαὴλ) κοινολογησάμενος μετὰ τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΑ'. (τῷ 1341) περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν. Καὶ πάλιν ἐξαπέστειλεν ὁ Πάπας ἀπεσταλμένους (λεγάτους) εἰς Κωνσταντινούπολιν (πατριαρχεύοντος τοῦ Ἰωάννου), ἀπαιτῶν ὑποταγὴν, καὶ πάλιν ἐπανῆλθον ἄπρακτοι οἱ ἀπεσταλμένοι! Ἀλλὰ καὶ Ἰωάννην Κ'. (ἢ ΚΒ'.) τὸν πρὸ τοῦ Βενεδίκτου

υἱὸς Ἰωάννης Παλαιολόγος τὴν ἡλικίαν ἐνναετὴς ὑπὸ κηδεμόνι Ἰωάννῃ τῷ Καντακουζηνῷ. Ὅς τις ὅμως μετ' ὀλίγον ἐσφετερίσθη τὴν Βασιλείαν (τῷ 1356). Ἤδη δὲ τῆς αἱρέσεως τῶν περὶ τὸν Ἀκίνδυνον, ὀπαδὸν τοῦ Καλαυροῦ Βαρλαὰμ, ἀναφανείσης, συγκροτεῖται Σύνοδος ἐπὶ τῆς προεδρίας Ἰωάννου Καλέκα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ἀκίνδυνος, διαλεχθεὶς μετὰ τοῦ Θεσπεσίου τῆς ὀρθοδοξίας προσάτου (τοῦ καὶ τὸν ἀρχέκακον Βαρλαὰμ πρότερον καταῤῥάξαντος) Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, καὶ λαμπρῶς νικηθεὶς καὶ ἐξελεγχθεὶς ἀμετανόητος, ἀναθεματίζεται. Ἀλλ' ὕστερον ὁ Πατριάρχης Κελέκας τὴν γνώμην μεταβαλὼν ἐφυλάκισε τὸν ἁγιώτατον Παλαμᾶν, ὡς δῆθεν ὑπαίτιον εὑρών! καὶ φανερῶς ὑπερασπίζετο τὸν Μυσὸν Ἀκίνδυνον, ὡς ὁμόφρονα. Ὅθεν συγκροτηθείσης ἐν τοῖς Βασιλείοις Συνόδου, καθῃρέθη ὁ Καλέκας ὡς Βαρλααμίτης καὶ Ἀκινδυνόφρων (τῷ 1347), πατριαρ-

---

πατεύσαντα (1316 - 1334) ἱστοροῦσιν, ὅτι ἔπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ζητῶν τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ δὲ Ἕλληνες δυσχεραίνοντες ἐπ' ἀτελέσι πράγμασι καὶ ἀκατορθώτοις, ἀπεκρίθησαν πρὸς τὸν Πάπαν (καθὼς λέγεται) τὰ ἑφεξῆς. «Τὴν σὴν ἄκραν ἐξουσίαν, ἣν πρὸς τοὺς σοὺς ὑπηκόους ἔχεις, ἀσφαλῶς ὁμολογοῦμεν· τὴν σὴν μέγιστην ἀλαζονείαν ὑπενεγκεῖν οὐ δυνάμεθα· τὴν σὴν φιλαργυρίαν χορτάσαι οὐκ ἰσχύομεν. Ὁ Διάβολος μετὰ σοῦ, ὅτι ὁ Κύριος μεθ' ἡμῶν!» (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σέλ. 207-208).

χεύσας ἔτη 6 καὶ ἥμισυ. Τοῦτον λέγουσι τὸν Πατριάρχην τὸν Ἀπρηνὸν, ὅτι ἐφόρεσε τὰ βασιλικὰ πορφυρὰ ὑποδήματα καὶ αὐτὸς, ὡς ὁ Κηρουλάριος, προνόμιον τοῦτο λαβὼν παρὰ τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ πόσον διέφερεν ὁ Καλέκας παρὰ τὸν Κηρουλάριον! Πλὴν φαίνεται καὶ ἐντεῦθεν, ὅτι δὲν διανέμει πάντοτε τὰ βραβεῖα (ὁποιαδήποτ' ἂν ὦσι) ἡ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης! Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι παρὰ τοὺς δύω τούτους Πατριάρχας οὐδένα ἄλλον τῶν τῆς Βασιλευούσης Προέδρων εὑρίσκομεν κοσμηθέντα διὰ τοῦ βασιλικοῦ τούτου παρασήμου. Καὶ ἢ δὲν ἐβραβεύθησαν ἄλλοι τοῦτο τὸ γήϊνον καὶ κοσμικὸν καλλιστεῖον (ὡς εἴθε μεθ' οἱ δύω οὗτοι ἐβραβεύθησαν! διότι πῶς ἄλλως ἠδύναντο νὰ φορίσωσι τὸ βασιλικὸν σύμβολον, εἰμὴ κατ' ἀξίωσιν καὶ δωρεὰν τοῦ Βασιλέως;), ἢ καὶ βραβευόμενοί τινες (κατὰ τοὺς ὑςέρους μάλιςα καιροὺς), παρητοῦντο τῆς τιμῆς διὰ τὴν ἀνήκουσαν ταπεινοφροσύνην! Ἄτοπον λοιπὸν ὑπάρχει, νὰ κατηγορῶνται οἱ Πατριάρχαι, ὡς Παπικῶς τυραννιῶντες, διότι δύω τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπεδέθησαν τὰ βασιλικὰ πέδιλα! ἀτοπώτερον δὲ, καὶ ἄν τις κρίνῃ τὰ φρονήματα τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῶν περὶ τοὺς πόδας ὑποδημάτων! Τὸν δὲ Καλέκαν ἢ Ἀπρηνὸν Ἰωάννην διεδέξατο

ΡΜΑ'. (α347)

ΙΣΙΔΩΡΟΣ Α'. τοὐπίκλην Βουχείρας, Μονεμβασίας Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος. Οὗτος ἔςειψεν

Ἰωάννην τὸν Καντακουζηνὸν εἰς τὸν ναὸν τῶν Βλαχερνῶν δευτέραν ταύτην σέψιν σφθέντα· διότι, ἀναγορευθεὶς Αὐτοκράτωρ εἰς Διδυμότοιχον, ἐσέφθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀνδριανουπόλει ὑπὸ Λαζάρου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων· ὡς δὲ παρεγένετο εἰς Κωνσαντινούπολιν, Θεραπεύων τὸ πλῆθος, καὶ ἅμα νομίζων, ὅτι διὰ τῆς διπλῆς ἁγιοσίας δικαιοῖ μᾶλλον τὴν εἰς τὸν Θρόνον ἐπίβασιν, ἔκρινε καλὸν ὁ Ἰωάννης, ἵνα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βασιλευούσῃ ἐπαναλειφθῇ καὶ ἐπικυρωθῇ ἡ σέψις διὰ δευτέρου χρίσματος. Ὁ ταλαίπωρος! ἠγνόει, καθὼς φαίνεται, ὅτι καὶν εἰς ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Κράτους, καὶν ὑπὸ πάντων τῶν ἱερέων ἐσέφετο καὶ ἐχρίετο καθ' ἡμέραν, δὲν καθωσιοῦτο ἡ ἄνομος τοῦ ἀλλοτρίου Θρόνου ἁρπαγὴ οὔτ' ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, οὔτ' ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων (α). Τὸν δὲ Ἰσίδωρον τελευτήσαντα μετὰ 3 ἐτῶν πατριαρχείαν διαδέχαιται

ΓΜΒ'. (1350)

ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ Α'., ὁ ἀπὸ τοῦ Γαλατᾶ τῆς Κωνσαντινουπόλεως, ἐκ τοῦ Μοναστηρίου τῶν Ξανθοπούλων, ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος. Ἐπειδὴ δὲ μήτε δύ-

(α) Οὗτος ὕστερον ὁ τοῦ Θρόνου ἐπιβάτης Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνὸς ἔκαμεν ἐπιγαμίαν μετὰ τοῦ κατὰ τὴν Προῦσσαν κρατοῦντος Σουλτάνου τῶν Τούρκων Ὀρχάνου, καλὸν τοῦτον σύμμαχον ἐπαγόμενος κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ὅπως οὕτως ἡλικιωθεὶς ἀπαίτει δικαίως τὴν πάτριον Βασιλείαν.

ναμιν εἶχε, μήτε θέλησιν, νὰ θεραπεύῃ τὰς ὀρέξεις τῆς Αὐλῆς καὶ τὸν φθόνον τῶν ἀντιζήλων, παρῃτήθη μετὰ ἔτη 12, θεοφιλῶς καὶ ὁσίως ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν (α), καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

ΡΜΓ'. (1362)

ΦΙΛΟΘΕΟΣ, Ἡρακλείας Μητροπολίτης, ὅς τις τὸ μὲν πρῶτον ἐγένετο Συναΐτης μοναχὸς, ἔπειτα δὲ καὶ ἡγούμενος τῆς κατὰ τὸν Ἄθωνα μεγάλης Λαύρας, ὅθεν προσκληθεὶς ἐχειροτονήθη ποιμὴν τῆς Ἡρακλείας, ἀνὴρ παιδιόθεν ἐντεθραμμένος εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἀρετῆς. Ἑλληνικῆς τε καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παιδίας ἐγκρατὴς καὶ θερμὸς τῆς ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχος. Τούτου φέρονται παντοῖα συντάγματα ἀντιῤῥητικὰ κατὰ τῆς αἱρέσεως τοῦ Βαρλαὰμ καὶ τοῦ Ἀκινδύνου· καὶ λόγοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ κανόνες εἰς ἑορτὰς ἁγιολογηθέντες, καὶ ἄλλα διάφορα. Πλὴν καὶ οὗτος μὴ δυνάμενος, νὰ ἐξαρκέσῃ πρὸς τὰς διχονοίας τῶν δύω Βασιλέων τοῦ τε Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, καὶ τοῦ νομίμου Αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου (τοῦ καὶ Καλοϊωάννου, τὸν ὁποῖον δικαίως ὁ Φιλόθεος ἐτίμα), ἀνεχώρησε, φυγὼν κρυφίως· καὶ ἀντεισάγεται

(α) Ὁ Φαβρίκ. διορίζει τὴν Καλλίστου Πατριαρχείαν ἔτη 4 μέχρι τοῦ 1354· ὁπότε (λέγει) τοῦ Καλλίστου ἐκβληθέντος, εἰσήχθη ὁ Φιλόθεος· καὶ τούτου πάλιν μετ' ὀλίγους μῆνας ἀπεβληθέντος, ἀντεισήχθη πάλιν ὁ Κάλλιστος μέχρι τοῦ 1362.

(1365)

ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ Α' τὸ β'. Μετὰ μάχας μιαιφόνους καὶ συχνὰς ἐφιλιώθησαν, τέλος, οἱ δύω Βασιλεῖς! καὶ ὁ μὲν Καντακουζηνὸς Ἰωάννης παραιτεῖται, καὶ ἀπελθὼν ἐμόνασεν, Ἰωάσαφ μετονομασθείς· βασιλεύει δὲ μόνος Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος. Καὶ μετακαλεῖται ἐκ τῆς Τενέδου (ὅπου διέτριβεν) ὁ Κάλλιστος· Ἤδη δὲ τρίτον ἔτος πατριαρχεύων, ἀπεσάλη Πρεσβευτὴς εἰς Φερὰς πρὸς Ἐλισάβετ τὴν σύζυγον τοῦ τότε τῆς Σερβίας Ἡγεμόνος (Κράλη). καὶ ἐκεῖ ἀῤῥωστήσας ἀποθνήσκει, καὶ Θάπτεται ὑπὸ τῆς Ἐλισάβετ ἐντίμως ἐν τῇ Μητροπόλει τῶν Φερῶν (τῷ 1368 (α). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ μετακαλεῖται πάλιν

(1369)

ΦΙΛΟΘΕΟΣ τὸ β'. Καὶ πάλιν ὡς λύχνος τεθεὶς ἐπὶ τῆς λυχνίας, ἐχειραγώγει τὸ λογικὸν αὐτοῦ Ποίμνιον εἰς τὸ φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας, ῥυθμίζων αὐτοῦ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰ ἤθη διὰ τῶν ἀδιαλείπτων αὐτοῦ διδαχῶν καὶ τοῦ παραδείγματος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς. Ποιμάνας δὲ τὸ β'. τὴν Ἐκκλησίαν Θεοφιλῶς ἔτη 6, παῤῥησίᾳ διὰ τὸ γῆρας (β)· καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειτονεῖται

(α) Τούτου τὴν μνήμην ποιεῖται ἡ Ἐκκλησία Ἰουνίου 20.

(β) Τέσσαρα σχεδὸν ἔτη ἐπιζήσας μετὰ τὴν Πατριαρχείαν ὁ μακάριος Φιλόθεος, ἐτελεύτησε τῷ 1379. Οὗτος ὁ Πατριάρ-

ΡΜΔ'. (1375)

ΜΑΚΑΡΙΟΣ. Τοῦτον δὲ μετὰ τριετίαν ἀποθανόντα διαδέχεται

ΡΜΕ'. (1378)

ΝΕΙΛΟΣ ὁ ἁγιώτατος καὶ σοφώτατος. «Τούτου τὰς διδασκαλίας (λέγει ἡ Γεώργιος Σχολάριος) εἴτις ταῖς τοῦ μεγάλου Ἰωάννου τοῦ χρυσοῦ τὴν γλῶσσαν θελήσει παραβαλεῖν καὶ ἀδελφὰς ἀποφήνασθαι, οὐκ' ἂν διαμάρτοι τῆς ἀληθείας» κτλ. Σῴζονται καὶ νῦν πολλαὶ τοῦ θείου Νείλου διδαχαί τινες, καὶ εὐχὴ ἱκετήριος πρὸς Θεόν. Ἐποίμανε καὶ οὗτος ὁ φωστὴρ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἔτη 10 (α), «σερβῶς ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ λόγοις καὶ πράγμασι καὶ διδασκαλίαις καὶ συγγράμμασι καὶ εὐποιΐαις ἀγωνισάμενος» (β) ἕως οὗ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε. Διαδέχεται δὲ αὐτὸν

χης ἐχειροτόνησε καὶ τὸν (τριακοστὸν ἀπὸ τοῦ πρώτου τῶν Ῥώσσων Ποιμένος χειροτονηθέντος Μιχαήλου) Μητροπολίτην Μόσχας καὶ πάσης Ῥωσσίας Κυπριανόν (Σέρβον τὸ γένος, ἄνδρα σοφὸν καὶ ἐνάρετον), καὶ ἔδωκε δῶρον εἰς αὐτὸν λευκὸν ἐπανωκαλύμαυχον· καὶ ἕκτοτε φοροῦσι λευκὸν ἐπανυκαλύμαυχον οἱ τῆς Ῥωσσίας Μητροπολῖται, τὸ ὁποῖον πέμπει δῶρον εἰς αὐτοὺς ὁ ὀρθόδοξος Αὐτοκράτωρ μετὰ Σταυροῦ πολυτίμου, ἀποκυρῶν τὸν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου προβιβασμὸν αὐτῶν.

(α) Εἴκοσι ἔτη λέγει ὁ Γεώργιος Κύπριος ἐν τῷ Χρονικῷ. Ὀκτὼ δὲ μόνα ὁ Λαββαῖος· ἀλλ' ἀμφότεροι σφάλλονται.

(β) Βλ. τὸ Συνοδικὸν τῆς Κυριακ. τῆς Ὀρθοδοξ.

ΡΜϚ'. (1388)

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ'. Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ τὸν βίον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Παλαιολόκος καὶ μοναρχεῖ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος ὁ υἱὸς αὐτοῦ (τῷ 1391). Καὶ τοῦτον ὕστερον (τῷ 1395) φυγαδεύσας Ἰωάννης ὁ Β'. Παλαιολόγος, σφετερίζεται τὴν Βασιλείαν. Ἀποθνήσκει δὲ καὶ Ἀντώνιος ὁ Πατριάρχης ἀρχιερατεύσας ἔτη 7· καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονεῖται

ΡΜΙΖ'. (1395)

ΚΑΛΛΙΣΤΟΣ ὁ Β'. καὶ οὗτος ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ξανθοπούλων· ἐπαινεῖ δ' αὐτὸν, ὡς ἐνάρετον καὶ σοφὸν τῆς ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχον ὁ σύγχρονος αὐτοῦ γενόμενος μακάριος Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης. Ἐπατριάρχευσε δὲ ὁ Κάλλιστος οὗτος μόνους 3 μῆνας καὶ ἀπέθανεν. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ χειροτονεῖται

ΡΜΗ'. (1396)

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Α'. Ἐπὶ τούτου πάλιν ἀποκαθίσταται Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος, νικήσας τὸν Ἰωάννην καὶ εἰς τὴν Λῆμνον ἐξορίσας· τὸν δὲ Ματθαῖον τελευτήσαντα διαδέχεται

ΡΜΘ'. (1410)

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Β'. Καὶ τοῦτον ἀποθανόντα μετὰ ἔτη 6, διαδέχεται

ΡΝ'. (1416)

ΙΩΣΗΦ Β'., Ἐφέσου Μητροπολίτης. Ἐπὶ τούτου θανόντα τὸν Αὐτοκράτορα Μανουὴλ διαδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος, ὅς τις ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ καὶ ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν εἰς ἐκείνην τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Ψευδοσύνοδον (τῷ 1438), ὅπου καὶ ἀπέθανεν ὁ Ἰωσὴφ, ἐπικρατούσης τῆς Συνόδου, πρὶν ὑπογράψῃ εἰς τὸ τυραννικὸν τοῦ ψευδοσυνεδρίου ψήφισμα (α) Μετὰ τούτου τὸν

(α) Ὁ Ἰωσὴφ ὑπῆρχε γέρων τὴν ἡλικίαν ἐπὶ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συγκροτήσεως τῆς πολυθρυλλήτου ἐκείνης Συνόδου· ὅθεν διά τε τὴν ἐπιδεκτικὴν φόβου μᾶλλον ἢ ἐλπίδος προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, καὶ δι' ἄλλα αἴτια δειλιῶν, ἐζήτει ν' ἀποφύγῃ τὴν τόσην μακρὰν θαλασσοπορίαν· ἀλλὰ τελευταῖον ὑπεχώρησεν εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, κολακευόμενος μάλιστα μὲν ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τῆς ἑνώσεως· ἐλπίζων δὲ καὶ ὅτι βοηθούμενος ὑπὸ τῆς τοῦ Πάπα συμβουλῆς καὶ συνεργείας ἀπαλλάξει τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν ἐσχάτων Αὐτοκρατόρων ἐπιτεθείσης κακῆς τυραννίας (ὁπόθεν καὶ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος ἔπραξε πολλὰ καὶ δεινὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, βιάζων τὴν πρὸς τὸν Πάπαν ἕνωσιν, διότι ἤλπιζεν εἰς μάτην πολιτικὴν βοήθειαν ἀπὸ τῆς Παπικῆς Καθέδρας κατὰ τῶν ἐπικειμένων Τούρκων). Καὶ φαίνεται γελοία τῷ ὄντι ἡ ἁπλότης, μεθ' ἧς ὁ γέρων ἐδείκνυε τὴν χαρὰν καὶ ἐλπίδα ταύτην εἰς τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ φίλους. Ταῦτα διηγεῖται Σίλβεστρος ὁ Συρόπουλος. « Τοιαύτην πληροφορίαν σχήσειν ἤλπιζε, καὶ διὰ τοῦ Πάπα ἐθάρρει ἐλευθερῶσαι τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς ἐπιτεθείσης αὐτῇ δουλείας παρὰ τοῦ βασιλέως. » Οὕτως ἤλπιζεν ὁ Ἰωσὴφ ὁ Γερων, ὅτι πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλη-

θάνατον ὥρμησαν μὲν οἱ περὶ τὸν Πάπαν ἵνα προχειρίσωσι Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τὸν ἐπὶ σοφίᾳ διαβόητον Βησσαρίωνα τὸν Νικαίας. Ἀλλ' οἱ

σίας ἔμελλεν ἵνα βοηθηθῇ παρὰ τοῦ φοβεροῦ τῆς Ἐκκλησίας τυράννου, ὅστις μετεχερίζετο καὶ αὐτὴν τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ὅπλον καὶ ἀσπίδα πρὸς ςήριξιν τῆς κοσμικῆς αὐτοῦ δεσποτείας. Οὐδ' ἔβλεπεν ὁ ταλαίπωρος γέρων, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριςοῦ καὶ τυραννουμένη ὑπὸ τῶν εἰδωλολατρούντων βασιλέων καὶ τυράννων, ἐπλατύνετο καὶ ἐκραταιοῦτο· διότι οἱ Ἀποςολικοὶ αὐτῆς ποιμένες οὔτε πρὸς δόξαις, οὔτε πρὸς πλοῦτον ἀπέβλεπον κοσμικὸν, ἀλλ' ἔθυον τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἀφ' οὗ ἐβασίλευσεν ἡ Ὀρθοδαξία, τότε πάλιν ηὔξανεν ἡ Ἐκκλησία, ὁπότε καὶ ἡ Βασιλεία ἐσέβετο τὴν πνευματικὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀρχὴν, ἀποδιδοῦσα τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεραρχία ὑπήκουε, πειθαρχοῦσα εἰς τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν τῆς Βασιλείας, ἀποδιδοῦσα τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι! Ἀλλ' ἀφ' οὗ Καῖσαρ ἐπέβαλλε διαταγὰς εἰς τὸ Θεῖον Βῆμα, οἱ δὲ τοῦ Βήματος ὑπουργοὶ κατεπάτουν τοὺς Θείους Κανόνας, κολακεύοντες τὸν Καίσαρα διὰ κοσμικὰς αὐτῶν ἰδιοτελείας, τότε ἐπρύδιδον μὲν ἀμφότεροι τὰ ἴδια καθήκοντα, οἱ δὲ Θεῖοι Νόμοι ἐσύροντο αἰχμάλωτοι, καὶ τὰ ἤθη διεφθείροντο, καὶ οἱ λαοὶ παρελύοντο, καὶ αἱ δυνάμεις τοῦ κράτους ἀπενεκροῦντο, καὶ οἱ Τοῦρκοι, φοβεροὶ ςρατιῶται τῆς θείας ὀργῆς, προχωροῦντες, ἐπολιόρκουν καὶ αὐτὴν τὴν καθέδραν τοῦ Κράτους τὴν Κωνσταντινούπολιν. « Τότε οἱ υἱοὶ Σιὼν ἐπρέσβευον πρὸς τὸν ἄρχοντα Βαβυλῶνος ἐν ὀνόματι τῶν Θεῶν αὐτοῦ. » Τότε ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ, καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ ποιμένες τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπήρχοντο πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Πάπα, ἐλπίζοντες ν' ἀγοράσωσι παρ' αὐτοῦ τὴν κοσμικὴν ἐλευθερίαν, πωλοῦντες εἰς αὐτὸν τὴν πνευματικήν. Ἀλλ' ὁ μὲν Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας διέσωσεν αὐτὴν ἀδούλωτον καὶ ἀκέραιον

ἡμέτεροι δὲν ἔσρεξαν· καὶ ὁ μὲν Βησσαρίων ἔμεινεν εἰς Ῥώμην, λαβὼν τὴν Καρδιναλικὴν πορφύραν βραβεῖον ἀντὶ τοῦ Παπισμοῦ, τὸν ὁποῖον ὁ δείλαιος ἔσερξεν, ἀρνησάμενος τὸ Πάτριον φρόνημα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀναξίως τῆς πολλῆς αὐτοῦ σοφίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς! Ἀντὶ δὲ τοῦ Ἰωσὴφ προβιβάζεται ἐν Κωνσαντινουπόλει εἷς τῶν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον ἀπελθόντων

ΡΝΑ'. (1440)

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ Β'. ὁ Κυζίκου Μητροπολίτης· τοῦτον τὸν Μητροφάνην ὡς Λατινόφρονα καθεῖλεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἡ ἐν Συρίᾳ συγκροτηθεῖσα (τῷ 1443) ὑπὸ τῶν τριῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς (τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων). Αὕτη κατεδίκασεν ὡς ἄνομον Συνέδριον καὶ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον, καὶ τὰ κατ' αὐτὴν δυσσεβῆ ἐψηφισμένα ἀκύρωσε καὶ ἀναθεμάτισεν. Αὕτη καθεῖλε καὶ τὸν Κωνσαντινουπόλεως Πατριάρχην Μητροφάνην, ὡς Λατινισὴν θερμουργότατον, ὅς τις καὶ ἀφ' οὗ ἐπατριάρχευσεν, ἀπέστελλε πολλαχοῦ τῆς Ἀνατολῆς βέβηλα Ἐπισκοπίδια καὶ Μητροπολιτίδια (ὡς ῥη-

---

εἰς αἰῶνας· ἡ δὲ ἀλήθεια τοῦ Κυρίου καὶ τότε καὶ πάντοτε ἐκπληροῦται. « Ποιμένες ἀπόλλυνται βεβηλοῦντες τὸ θυσιαστήριον Καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέπει θρόνους; δυνασῶν! » Ὅπου καταφρονοῦνται τὰ θεῖα, ἐκεῖ καὶ ὁ μισθὸς τῆς Θείας ὀργῆς ἄφθονος καὶ πολύς!

τῶς αὐτοὺς ἡ Σύνοδος καλεῖ) πρὸς διάδοσιν τῆς Λατινικῆς κακοδοξίας. Τοῦτον δὲ τὸν Μητροφάνην διεδέξατο

ΡΝΒ'. (1445)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Γ'. ὁ τῆς Μαμμῆς υἱὸς ἐπικαλούμενος καὶ, ἄλλως, Μελισσηνός, τὴν πατρίδα Κρής· πνευματικὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου, ψεύστης ἄνθρωπος καὶ ἀχρεῖος ὑποκριτής, ὅς τις συναπῆλθε καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ δυσυχοῦς Αὐτοκράτορος εἰς τὴν Φλωρεντίαν, τὸ μὲν πρῶτον διάπυρος φαινόμενος ὑπερασπιστὴς τῆς ὀρθοδοξίας, εἰς δὲ τὴν Φλωρεντίαν ἔνθερμος γενόμενος ζηλωτὴς τοῦ Παπισμοῦ, καὶ τοὺς ἄλλους δολίως παραπείθων (α). Τοιοῦτος ἐφάνη ὁ σπερμολόγος οὗτος καὶ ἀφ' οὗ ἐπατριάρχευσε, μαιεύων εἰς τὴν Παπικὴν δυσσέβειαν, ἢ μᾶλλον πνίγων κρυφίως τὰς ἀκεραίους ψυχὰς, ὡς μαΐά τις φερώνυμος πονηρὰ καὶ πάντη ἐναντία τῶν μαιῶν τῆς Αἰγύπτου, αἵτινες ἐζωογόνουν τὰ νήπια τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐναντίον τῆς τυραννικῆς τοῦ Φαραὼ προσαγῆς. Ὁ δὲ μαμμίδης Γρηγόριος ὑπῆρχε, καθὼς φαίνεται, πιςότατον ἀνδράποδον τοῦ Φαραὼ τῆς Ῥώμης! Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος (τῷ 1448), καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ ἀοίδεμος Κωνσταντῖνος Πα-

(α) Βλ. Σιλβέστρ. Συροπούλου Ἱστορ. τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκθέσεως Γ', κθ.

λαιολόγος, ὁ τελευταῖος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Αὐτοκράτωρ, ὁ καὶ Δράκος κοινῶς ἐπιλεγόμενος (διὰ τὴν ἀτρόμητον αὐτοῦ κατὰ τῶν ἐχθρῶν γενναιότητα). Καὶ μετ' ὀλίγον (τῷ 1450) συγκροτεῖται Σύνοδος (ἡ τελευταία ἐν τῷ Ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας), συμπαρόντων καὶ τῶν τριῶν Πατριαρχῶν τοῦ Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων, καὶ ἄλλων πολλῶν Ἀρχιερέων καὶ Κληρικῶν, ἐν οἷς μάλιστα διέλαμπεν ὁ ἀναίμακτος μάρτυς τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς Παπικῆς Τιάρας νικητὴς τροπαιοφόρος ἐκ τῆς Φλωρεντιανῆς Συνόδου ἐπιστρέψας, Μάρκος ὁ Εὐγενικὸς, ὁ ἁγιώτατος τῆς Ἐφέσου Μητροπολίτης. Ἐν ταύτῃ τῇ πληρεσάτῃ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Συνόδῳ πρῶτον μὲν προσκαλεῖται τρὶς κατὰ τοὺς Κανόνας ὁ δόλιος Γρηγόριος, καὶ μὴ ἀπαντήσας καθαιρεῖται καὶ ἐκβάλλεται τῆς Πατριαρχείας, ἀντεισάγεται δ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐφεξῆς ὀρθόδοξος Ἀθανάσιος. Ἔπειτα οἱ Δ'. Πατριάρχαι καὶ πάντες οἱ τῆς Συνόδου πατέρες ἀνακρίναντες τὰ κατὰ τὴν Φλωρεντίαν παρανόμως ἐψηφισμένα ἐξελέγχουσι καὶ καταναθεματίζουσιν, ὡς δυσσεβήματα, καὶ τὴν Ψευτοσύνοδον ἐκείνην ἀκυροῦσι (α). Ἀπεδέχθη δὲ ἡ ἁγιωτάτη Σύνοδος

(α) Καὶ ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πληρεσάτην Σύνοδον συγχρόνως συγκροτήσασα, ἐξεκήρυξε καὶ ἠκύρωσε τὸ Φλωρεντινὸν Συνέδριον ὡς ἄθεσμον καὶ παράνομον· καὶ τὰ κατ' αὐτὸ ψηφισθέντα ἀνεθεμάτισεν. Ἦν δὲ τῆς Συνόδου Ἔξαρχων

καὶ τὴν μετάνοιαν τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον συνελθόντων καὶ ὑπογραψάντων Ἀνατολικῶν Ἀρχιερέων καὶ Κληρικῶν, οἵτινες τότε μετὰ δακρύων προσελθόντες ἐζήτουν συγχώρησιν, ἐκτιθέμενοι τὴν ὀρθὴν τῶν Θείων Δογμάτων ὁμολογίαν· Ὁ δὲ καθηρημένος Γρηγόριος, τὸ τέκνον τῆς Μαμμῆς, ἐδραπέτευσε κρυφίως εἰς Ῥώμην, ὅπου καὶ κατέςρεψε τὸν βίον κακὸς κακῶς (α)· Ἀντ' αὐτοῦ δὲ, ὡς προείπομεν, προχειρίζεται

ΡΝΓ'. (1450)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ὁ Β'. ὀρθόδοξος ἀνὴρ. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος Πατριάρχης τῆς ὑπὸ Χριςιανῶν Βασιλέων διοικουμένης περικλεεςάτης Κωνςαντινουπόλεως (β). Ἠλώθη δὲ ἡ Κωνςαντινούπολις ὑπὸ τοῦ

ὁ Κιαίβου Μητροπολίτης, καὶ πάσης Ῥωσσίας τότε προεδρεύων ἀοίδιμος Δωρόθεος.

(α) Ἠπατήθησαν, ὅσοι ἰςόρησαν, ὅτι τελευταῖος τῆς Κωνςαντινουπόλεως Πατριάρχης ἐπὶ τῶν Χριςιανῶν βασιλέων ὑπῆρξεν οὗτος ὁ Γρηγόριος, καὶ ὅτι τάχα βλέπων τὴν ἐγγίζουσαν ἅλωσιν τῆς Κωνςαντινουπόλεως, ἔφυγεν εἰς Ῥώμην. Ἡ Συνοδικὴ καθαίρεσις αὐτοῦ, καὶ ἡ διαδοχὴ τοῦ ὀρθοδόξου Ἀθανασίου ὑπάρχουσιν ἀληθειαὶ ἀποδεδειγμέναι. Βλέπε τὰ Πρακτικὰ ταύτης τῆς ἐν Κωνςαντινουπόλει Συνόδου, τὰ ὁποῖα συνέγραψεν Ἰωάννης ὁ Νομοφύλαξ, ἐξέδωκε δὲ ὁ μακαρίτης Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Δοσίθεος (ἐν Τόμῳ Ἀγάπης. Βλ. καὶ Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱςορ. Τόμ. Γ'. σελ. 297-302.

(β) Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου (τῷ 1452) Κωνςαντῖνός τις Ἀγγλικανὸς ἱερεὺς ὁ καὶ Πλάτρις ἢ Ζέσις ἐπωνυμούμενος,

Σουλτάνου τῶν Τούρκων Μωάμεθ Β'. ἐν ἔτη 1453, Μαΐου 29, ἡμέρᾳ τρίτῃ τῆς ἑβδομάδος μετὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς. Εἰς ταύτην τὴν ἅλωσιν ἐτελεύτησεν ἴσως καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος ὁ Πατριάρχης, φονοκτονηθεὶς μετὰ τοσούτων ἄλλων μαρτύρων τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος καὶ ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ ἀοιδίμου Αὐτοκράτορος Κωνσαντίνου, ὅστις ἔπεσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ τείχους γενναίως μαχόμενος πρὸς τοὺς σωρηδὸν εἰσπίπτοντας ἐχθρούς. Καὶ οὕτω διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐσφράγισε τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοῦ διαδοχῆς εἰς τοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ ὀρθοδόξους Ἕλληνας! Ὁ δὲ δορυκτήτωρ Μωάμεθ εἰσελθὼν τροπαιοῦχος εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν μετὰ 300 χιλιάδων στρατοῦ, παρέδωκε τὴν Πόλιν εἰς τὴν θέλησιν αὐτῶν, συγχωρήσας δι' ὅλων τεσσάρων ἡμερῶν τὴν λεηλασίαν καὶ σφαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν τῶν δυσυχῶν κατοίκων τῆς Πόλεως! Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τούτων τῶν φρικωδεστάτων

προσελθὼν αὐτοπροαίρετος πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀθανάσιον ἐπέδωκε Δίβελλον (ἤτοι Πίστεως ἔκθεσιν ἔγγραφον, ἀναθεματίζουσαν μὲν τὰ τῆς προτέρας αἱρέσεως καὶ πάσης ἄλλης κακοδοξίας φρονήματα, ὁμολογοῦσαν δὲ καὶ ἀποδεχομένην τὰ Δόγματα καὶ πᾶσαν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας), καὶ συγκατεριθμήθη ὁ Κωνσαντῖνος οὗτος μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων, κατηχηθεὶς εἰς τὴν ἀμώμητον Πίστιν ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου. (Βλ. Τόμ. Ἀγάπ. σελ. 325· Καὶ Μιλετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 299.

ἡμερῶν, βλέπων ὁ Κρατῶν τὴν πόλιν ἔρημον κατοίκων, ἐφρόντισεν, ἵνα συναχθῶσιν, εἴτι λείψανον χριστιανῶν ἀπέμεινε, μετακομίζων καὶ ἄλλους ἐκ τῶν πλησιοχώρων τόπων, ἵνα πάλιν ἡ Πόλις ἐξ ὑπηκόων συνοικισθῇ. γνωρίζων δὲ, ὅτι τὸ μόνον συσατικὸν τῆς κοινωνίας τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων ὑπάρχει ἡ πάτριος αὐτῶν θρησκεία, ἔδωκεν αὐτοῖς ἀπόλυτον ἐλευθερίαν εἰς τὰ θρησκευτικὰ, καὶ Πατριάρχην, εἶπεν εἰς αὐτοὺς, ἵνα ἔχωσιν, ὡς πρότερον. Ζητηθέντος δὲ τοῦ ἀοιμνήσου Ἀθανασίου, καὶ μὴ εὑρεθέντος, ἐκλέγεται παμψηφεὶ καί προχειρίζεται ὑπὸ τῶν τυχόντων Ἐπισκόπων πρῶτος μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσαντινουπόλεως Πατριάρχης

ΡΝΔ'. (1453)

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Β'. ὁ πρώην Γεώργιος, ὁ Σχολάριος τὸ ἐπώνυμον· ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ καὶ συνέσει καὶ σοφίᾳ διαβόητος, καὶ διαπρύσιος κῆρυξ τῆς ὀρθοδόξου Πίσεως, τὴν πατρίδα Κωνσαντινουπολίτης. Ἐγένετο δὲ (λαϊκὸς ὢν ἔτι) καὶ Κριτὴς τοῦ Βασιλικοῦ (ἐντῷ Παλατίῳ) Δικαστηρίου. Μετὰ ταῦτα μονάσας (πρὸ τῆς ἁλώσεως) ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας «Καθολικὸς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Διδάσκαλος» (ὡς ὑπογράφεται αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Βοημοὺς συνοδικῇ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Ἐπισολῇ). Τοῦτον λοιπὸν τὸν ἄνδρα ἐκλεχθέντα εἰς τὴν Πατριαρχείαν

ὑπεδέχθη πανηυκλεῶς ὁ Σουλτάνος, ἀποδοὺς εἰς αὐτὸν ὅλας σχεδὸν τὰς τιμὰς κατὰ τοὺς πλειοτέρους (ἂν καὶ μὴ καθ' ὅλους) τύπους τῆς ὑπὸ τῶν χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων πρώην γινομένης ὑποδοχῆς τοῦ νεοπροχειρίσου Πατριάρχου. Συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ φιλοφρόνως (ἐγνώριζε δὲ ὁ ὁ Μωάμεθ καὶ τὴν λαλουμένην Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὡς καὶ τὴν Ἰταλικὴν καὶ Ἀραβικὴν πρὸς τῇ Τουρκικῇ), ἐνέδυσεν αὐτὸν ἐπίσημον ἐπενδύτην, ἀνεχείρισε ῥάβδον ἀργυρᾶν, καὶ προσέτι χίλια χρυσᾶ (φλωρία) εἰς ἐτήσιον δαπάνην. Καὶ ἵππον δὲ λαμπρῶς ἐρωμένον ἐχάρισεν εἰς τὸν Πατριάρχην, τὸν ὁποῖον οὗτος ἐπιβὰς ἐξῆλθεν ἐκ τῶν Βασιλείων μετὰ πομπῆς, συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν Θεραπόντων τῆς Αὐλῆς ἀξιωματικῶν (α) καὶ ἦλθεν εἰς τὸν περικαλλῆ ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τὸν ὁποῖον ὁ Σουλτάνος διώρισε Πατριαρχεῖον· (διότι τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας εἶχεν ἤδη μεταστρέψας εἰς τουρκικὸν Προσκύνημα). Ἀλλὰ μετ' ὀλί-

(α) Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἐπεκράτησε καὶ μέχρι σήμερον εἰς τὴν παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πόρτᾳ ὑποδοχὴν τοῦ νέου Πατριάρχου, πλὴν ὅτι ἀπηγορεύθη πρὸ πολλοῦ ἡ τοῦ Πατριάρχου πρὸς αὐτὸν τὸν Σουλτάνον παράσασις. Παρίσταται δὲ πρὸς τὸν Ἐπίτροπον (Βεζύρην) ὁ νέος Πατριάρχης, συνοδευόμενος καὶ ὑπ' ἄλλων Ἀρχιερέων, εἰς τοὺς ὁποίους χαρίζονται καὶ εἰς αὐτοὺς ἐπενδύται. Προσφέρονται δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ ἵπποι (ἀλλ' οὐχὶ δῶρον), ἵνα συνοδεύσωσιν ἔφιπποι τὸν Πατριάρχην ἐπιστρέφοντα εἰς τὸ Πατριάρχειον.

γον κατέλιπεν ὁ Πατριάρχης τοῦτον τὸν μεγαλοπρεπῆ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ναὸν, φοβηθεὶς τὴν πέριξ ἐρημίαν καὶ τὸν ἄγριον φθόνον τῶν Τούρκων, οἵτινες ἔπειτα λαβόντες καὶ τοῦτον τὸν ναὸν μετέβαλον εἰς τῆς ἑαυτῶν Θρησκείας Συναγώγιον (τζαμί). Ὁ δὲ Πατριάρχης ἔλαβε ζητήσας εἰς Πατριαρχεῖον τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, ὅπου διέμειναν μέχρι τοῦ ις'. αἰῶνος οἱ Πατριάρχαι. Ἔπειτα δὲ καὶ τούτου πάλιν ἐξαίφνης καὶ βιαίως ἀφαιρεθέντος, μετεφέρθη τὸ Πατριαρχεῖον πρὸς ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸν κατὰ τὴν Ξυλόπορταν Ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ, τέλος, ἐξάθη εἰς τὸ Φανάριον ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὅπου διαμπρέπει καὶ τὴν σήμερον. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· τότε δὲ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παμμακαρίστου ἦλθε καὶ αὐτὸς ὁ Σουλτάνος πρὸς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον, καὶ συνδιελέχθη μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς χριστιανῶν Πίστεως, ἐρωτήσας πολλὰ ὁ πολιτικὸς ἐκεῖνος καὶ πανοῦργος ἁρπαγοτύραννος. (Σῴζεται καὶ νῦν ἡ συνδιάλεξις αὕτη συγγραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Γενναδίου καὶ ἔχουσα ἐπιγραφήν. «Γενναδίου μοναχοῦ καὶ Πατριάρχου τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων περὶ τῆς μόνης ὁδοῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων») (α). Ὁ δὲ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐξέδωκε καὶ διὰ διατάγματος πρὸς τὸν

(α) Βλ. Κ. Οἰκονόμ. Λόγ. Ἐκκλησιαστ. σελ. 247.

Πατριάρχην Γεννάδιον, ὅσα προνόμια ἐχάρισεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν· τούτων δὲ τὰ κυριώτερα εἰσι τὰ ἑφεξῆς.

Α'. Μηδεὶς μηδόλως ἐνοχλείτω τὰς θρησκευτικὰς διαταγὰς τοῦ Πατριάρχου.

Β'. Καὶ ὁ Πατριάρχης καὶ ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι μενέτωσαν πάντοτε ἐλεύθεροι πάσης φορολογίας.

Γ'. Πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἐχέτωσαν ἀσφαλεῖς τὰς ἑαυτῶν Ἐκκλησίας, μηδέποτ' ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει εἰς Ὀθωμανικὰ προσκυνήματα μεταβαλλομένας.

Δ'. Τελείσθωσαν ἐλευθέρως οἱ γάμοι καὶ αἱ κηδεῖαι καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ χριστιανικαὶ συνήθειαι.

Ε'. Ἑορταζέτωσαν οἱ Χριστιανοὶ τὸ Πάσχα (καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς αὐτῶν Ἑορτὰς) μετὰ πάσης ἐλευθερίας καὶ τῆς συνήθους παρατάξεως τρεῖς ὅλας ἡμέρας, καθ' ἃς καὶ αἱ Πύλαι τοῦ τείχους τοῦ Φαναρίου μενέτωσαν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀνεῳγμέναι κτλ. (α).

Διὰ τοιούτων προνομίων ἐνισχυόμενος πρὸς τὴν

(α) Πρόσθες εἰς ταῦτα καὶ τὸ τότε συγχρόνως γενόμενον σωτήριον τοῦ Σουλτάνου τούτου Διάταγμα, δι' οὗ ἀπηγόρευσεν ἐπὶ ποινῇ θανάτου πᾶσαν μεταξὺ Μωαμεθανῶν καὶ Χριστιανῶν ἐπιγαμίαν. Οὕτως ἀπετείχισε τὴν ἐπιμιξίαν τῶν γενῶν ὁ τυφλὸς οὗτος δοῦλος τῶν Θείων Βουλῶν, διατηρῶν τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν ἀμιγὲς καὶ γνήσιον! Μετ' ὀλίγον ἐξωγράκισε καὶ τοὺς μοιχοὺς τῶν νήσων, καὶ πολλῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος χωρῶν Βενετοὺς καὶ Γενουηνσίους καὶ ἄλλους λῃσάς, οἵτινες ἐπιβατεύσαντες τὴν ἀσθενεστάτην τῶν Βυζαντινῶν Ἐπικράτειαν, ἐπόρθουν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς.

βάρβαρον Ἐξουσίαν ὁ ἀοίδιμος Γεννάδιος, ἐκυβέρνησε τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὅλων ἐτῶν πέντε καὶ ἡμίσεως ἀξίως τῆς αὐτοῦ σοφίας καὶ ἀρετῆς. Ταῦτα τὰ προνόμια πολλάκις ἡ τυραννικὴ βία κατεπάτει, πότε τοῦτο καὶ πότ' ἐκεῖνο· καὶ αὐτὸς ὁ ταῦτα χαρισάμενος Μωάμεθ παρέβη τούτων τινὰ εἰς τοὺς μετὰ τὸν Γεννάδιον Πατριάρχας, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἑφεξῆς· ἀλλ' ὅμως πάντοτε διέμενον. Καὶ ἡ φρόνησις τῶν Ποιμένων καὶ κατὰ καιροὺς προσατῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐκράτυναν αὐτὰ καὶ ἐπηύξησαν. Οὕτως ἡ Κιβωτὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ αἰχμάλωτος ἐν χερσὶ κειμένη τῶν ἀλλοφύλων, ἀλλ' ὅμως διετηρήθη ἄθικτος καὶ ἀμίαντος, καὶ εἰς πάντα τὰ πνευματικὰ αὐτῆς δικαιώματ' ἀνεπηρέαστος. Καὶ ἀφ' οὗ ἐσερήθη τῶν παρασήμων τῆς κοσμικῆς βασιλείας ἡ τοῦ ὑψίστου παμβασιλέως Θυγάτηρ, ἐφόρει πάλιν τὴν τῶν μαρτυρικῶν αἱμάτων πορφύραν, διακρατοῦσα ἐν ἑαυτῇ τῶν Θείων Δογμάτων καὶ Κανόνων τὸν Θησαυρὸν ἀκήρατον καὶ ἄχραντον καὶ ἀσυλαγώγητον. Αὐτὸς αὐτῆς ὁ Τύραννος ἐτάχθη φύλαξ καὶ προσάτης τῆς τῶν τέκνων αὐτῆς κατὰ Χριστὸν ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἐπεβούλευον ἄλλοι ψευδάδελφοι, καὶ δημίων ὠμότεροι, καὶ κοσμικῶς καὶ πνευματικῶς αὐτὴν κατατρέχοντες καὶ κατασρεβλοῦντες. Καὶ ὅτε ἔνευσεν ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, ἵνα πάλιν, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν αὐτοῦ ἐκλεκτῶν, ἐπανέλθῃ μέχρι καιροῦ ὁ τῶν Ἡρώνων αἰὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, χαρίζει μὲν

εἰς τοὺς πιστοὺς αὐτῆς υἱοὺς τὸ πνεῦμα τῆς μαρτυρικῆς καρτερίας καὶ γενναιότητος, ἐγκαθιζᾷ δὲ πρῶτον αὐτῶν Ποιμενάρχην ἄνδρα πλήρη χάριτος Ἀποστολικῆς, τὸν ἀοίδιμον Γεννάδιον. Πολλοὶ βέβαια τῶν τούτου διαδόχων ἐφάνησαν κατώτεροι τὴν ἀρετὴν, καί τινες κακοὶ (καθὼς συνέβη καὶ εἰς τῶν πάλαι μακαρίων πατέρων τὰς διαδοχὰς)· ἀλλ' ὅμως δὲν διέλειπε μέχρι σήμερον, οὐδ' εἰς αἰῶνας ἐκλείψει ἡ χρυσῆ σειρὰ τῶν ἀξίων τοῦ Πρωτοκλήτου διαδόχων καὶ Ποιμενεαρχῶν τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν· καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα· ὁ δὲ μακάριος Γεννάδιος ὑπὸ τῶν ἀτρύτων πόνων καὶ νόσων πολλῶν καὶ ποικίλων θλίψεων καταβαρυνθεὶς (α), συναθροίζει Σύνοδον, καὶ παραιτεῖται τῆς Πατριαρχείας· καὶ οὐδ' εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν διέμεινεν, ἀλλὰ μετέβη εἰς τὴν πλησίον τῶν Σερρῶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μονοικέως ᾠκοδομημένην ἀρχαίαν Μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου (ἥτις ἀκμάζει καὶ μέχρι σήμερον), κἀκεῖ διετέλεσε τὸ ὑπόλοιπον τῆς μακαρίας αὐτοῦ ζωῆς, συγγράφων παν-

(α) Πόσον ἐθλίβετο ἡ μακαρία καὶ φιλόπατρις τοῦ Γενναδίου ψυχὴ διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς βασιλείας, φαίνεται ἐξ αὐτῶν αὐτοῦ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους ἔγραφεν ἐκ τοῦ Μοναστηρίου πρὸς τὸν Θεσσαλονίκης Ἰωσὴφ (ἐν τῇ περὶ Προορισμοῦ πραγματείᾳ)· λέγει δὲ ταῦτα. « Ὁ γὰρ ἡμέτερος καιρὸς καὶ τῶν ἡμετέρων ᾤχετο λογῶν, μᾶλλον δὲ παντὸς ἀγαθοῦ! καὶ δεῖ καὶ τὴν ἐσχάτην ἀμορφίαν τοῦ Γένους καθημένους ἐν γωνίᾳ που θρηνεῖν σιωπῇ, καὶ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς τοιαύτης ἐξαιτεῖσθαι ζωῆς, ὅταν ἐπινεύῃ τὸ Θεῖον κτλ! »

τοῖα συγράμματα, ὁποῖα συνέταξε καὶ πρὸ τῆς Πατριαρχείας, καὶ μετὰ τὴν Πατριαρχείαν. Πολλὰ δὲ τοῦ Θεσπεσίου Γενναδίου τὰ συντάγματα καὶ ποικίλα, οὐμόνον Ἐκκλησιαστικὰ καὶ Θεολογικὰ, ἀλλὰ καὶ λογικὰ καὶ ῥητορικὰ καὶ γραμματικὰ, καὶ ἄλλα παντοίας ὕλης, ὧν τὰ μὲν ἐξεδόθησαν, τὰ δὲ μένουσιν εἰσέτι ἀνέκδοτα. Ἐξεδήμησε δὲ πρὸς Κύριον (τῷ 1560). Μετὰ δὲ τὴν τούτου παραίτησιν προχειρίζεται Πατριάρχης

ΡΝΕ'. (1459)

ΙΣΙΔΩΡΟΣ Β'. ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Ξανθοπούλων, ὅστις πνευματικὸς ὢν τὸ πρὶν, ὑπὸ πάντων ἐτιμᾶτο διὰ τὴν αὐτοῦ χρηστότητα καὶ τὰς ἱεροπρεπεῖς ἀρετάς. Χειροτονηθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παμμακαρίστου, καὶ παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὰς ἤδη τεταγμένας τιμὰς ἔλαβε. Ποιμάνας δὲ καὶ οὗτος τὴν Ἐκκλησίαν ὁσίως καὶ θεοφιλῶς ἔτη 6 καὶ μῆνας 2, τελευτᾷ· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΝϚ'. (1465)

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ Α'. ἱερομόναχος ὁ Συρόπουλος· ἀλλὰ μετὰ ἓν ἔτος ἐξεβλήθη τῆς Πατριαρχείας, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

ΡΝΖ'. (1466)

ΙΩΑΣΑΦ Α' ἱερομόναχος, ὁ Κόκκας τὸ ἐπώνυμον, ἀκέραιος ἀνὴρ καὶ γενναῖος, καὶ τῶν θείων ὅρων καὶ

κανόνων μέχρις αἵματος ὑπερασπιστής. Μόνον πρὸς τοὺς ἐκ τῶν οἰκείων πειρασμοὺς ἐφάνη μικρόψυχος, νικηθεὶς ὑπὸ τῆς ἄγαν φιλαδελφίας· διότι βλέπων τινὰς τῶν Κληρικῶν ἐρίζοντας πρὸς ἀλλήλους καὶ διαμαχομένους αἰσχρῶς ἐν τοιούτοις καιροῖς, πρὸς δὲ τὰς πατρικὰς νουθεσίας ἀπειθοῦντας ἀλόγως, οὔτ' ἀδιαφόρησεν, οὔτε πάλιν ἐτιμώρησεν αὐτοὺς, ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ «ἀπελέγετο ψυχὴν» (κατὰ τὸν Προφήτην), καὶ ἤσχαλλε, καὶ παραφρονήσας ὑπὸ τῆς πολλῆς ἀδημονίας παρ' ὀλίγον ἀπεπνίγη, πεσὼν εἰς φρέαρ· ἀλλὰ τότε μὲν διεσώθη. Μετ' ὀλίγον δὲ προσκαλέσας αὐτὸν ὁ Δυνάστης, ἐκέλευσεν, ἵνα ψευδώνυμόν τινα χριστιανὸν ἔχοντα νόμιμον γυναῖκα συνάψῃ εἰς παράνομον γάμον καὶ μετ' ἄλλης δευτέρας γυναικὸς εὐμορφοτέρας. Ὁ δὲ Πατριάρχης ἀτενίσας πρὸς τὸν Σουλτάνον. «Τοῦτο, Βασιλεῦ, εἶπεν, ἀντίκειται πρὸς τοὺς Νόμους τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας.» Ὁ δὲ Σουλτάνος ἀκούσας ἠγανάκτησε, καὶ ἐπέμενεν ἀπειλῶν· ἐπέμενε καὶ ὁ Πατριάρχης ἀρνούμενος τὴν παρανομίαν· καὶ, τέλος, ὀργισθεὶς ὁ τύραννος, ἀπέκοψεν ἀντὶ τῆς κεφαλῆς τὴν πολιὰν τοῦ σεβασμοῦ Πατρὸς γενειάδα, καὶ ἐξέβαλε μετὰ ἔτη 3 ἀτίμως ἐκ τῆς Πατριαρχείας· ἀπέκοψε δὲ καὶ τὰς ῥίνας τοῦ Ἐκκλησιάρχου Μαξίμου· διότι οὐδ' αὐτὸς ἐπένευεν εἰς ἱερολογίαν τῆς ἀθεμιτογαμίας. Καὶ ὁ μὲν Σουλτάνος, καθὸ τοιοῦτος, παρέβη τότε δύω συγχρόνως ἐκ τῶν,

ὧν ἐχάρισεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Προνομίων· ὁ δὲ Πατριάρχης μετὰ τοῦ Μαξίμου ἀπῆλθον χαίροντες, ὡς καλοὶ τῶν Θείων νόμων ὁμολογηταὶ, καὶ γνήσιοι διάδοχοι τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτῶν! Πόσον καταισχύνουσι τὰ τοιαῦτα παραδείγματα τοὺς Ποιμένας ἐκείνους, οἵτινες ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν Βασιλέων ἐνέδιδον εὐκόλως εἰς τὰς τούτων παρανόμους Θελήσεις, προδιδόντες τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους καὶ Κανόνας εἴτε διὰ δειλίαν, εἴτε διὰ κολακείαν ἰδιωφελῆ καὶ τρισκατάρατον! διεδέχθη δὲ τὸν Ἰωάσαφ

ΡΝΗ'. (1469)

ΜΑΡΚΟΣ Β'. ἱερομόναχος, ὁ τοὐπίκλην Ξυλοκαράβης, τὴν πατρίδα Βυζάντιος, ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ οὐχὶ ξυλίνου καραβίου, ἀλλὰ τοῦ Πνευματικοῦ τῆς Ἐκκλησίας σκάφους ἄξιος Κυβερνήτης. Ἀλλ' οὐδὲ οὗτος διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Πατριαρχείαν. Τραπεζούντιοί τινες ἀλλαξοπιςήσαντες κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν, διατρίβοντες ἐν Κωνσταντινουπόλει γνωστοὶ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, ἐφαντάσθησαν ἰδίαν αὐτῶν τιμὴν, ἂν ἐπιβιβάσωσιν εἰς τὸν Θρόνον τῆς Πατριαρχείας τὸν Τραπεζοῦντος Συμεών. Προσφέρουσι λοιπὸν πρὸς τὸν δυνάςην Μωάμεθ χίλια χρυσᾶ (φλωρία) ἐτήσιον δασμοφορίαν, ἂν κατὰ προσαγὴν αὐτοῦ, ἐξωσθέντος τοῦ Μάρκου, λάβῃ ἕτερος τὴν Πατριαρ-

χείαν. Ἄσμενος ἐπένευσεν ὁ Σουλτάνος, κερδαίνων μὲν ὅσα χρήματ' ἐχάριζεν εἰς τοὺς Πατριάρχας ἐτήσιον σιτηρέσιον, κερδαίνων δὲ καὶ ἄλλα τόσα παρ' ἑκάστου τούτων παχεῖαν δασμοφορίαν! Καταβιβάζεται λοιπὸν βιαίως ὁ σεβάσμιος Μάρκος μετὰ Πατριαρχείαν χρόνου 1, ἀντεισάγεται δὲ λῃστρικῶς ὁ Συμεών. Αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πολυώδυνος ἀρχὴ τῆς Πατριαρχικῆς δασμοφορίας, τὴν ὁποίαν διέταξε μὲν ὁ Σουλτάνος, ἵνα λαμβάνηται καὶ τοῦ λοιποῦ παρ' ἑκάστου νεοπροχειρίστου Πατριάρχου, ἐπηύξησε δὲ μετὰ ταῦτα ἡ μωρὰ Κυρὰ Μαρία καὶ ὁ βάρβαρος Ῥαφαὴλ καὶ εἴτις ἕτερος (ὡς λέγομεν ἐφεξῆς). Προσεπηύξησε δὲ τέλος, καὶ ἐκορύφωσεν ἐπιμένως καὶ αὐτὴ τῶν κατὰ καιροὺς Σουλτάνων ἡ πλεονεξία, ἀναβιβάσασα τὸν ἑκάστου νέου Πατριάρχου δασμὸν εἰς 25 καὶ 30 χιλιάδας γροσίων Τουρκικῶν. Οὕτως ὁ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν, ἀπογυμνώσας καὶ δόξης προσκαίρου καὶ κτημάτων καὶ τέκνων πολλῶν, ὡς ἄλλον πολύτλαν Ἰὼβ, τὸ πολύαθλον σῶμα τῆς τῶν Πιςῶν Ἐκκλησίας, ἐπέθηκε καὶ ἄλλην πληγὴν, τὴν τῆς δασμοφορίας ἀνάγκην, σπουδάζων ὁ μηχανουργὸς, ὅπως ὁ λαὸς τῶν διὰ Χριςὸν πενήτων ἀπομείνῃ καὶ Πνευματικοῦ ποιμένος ὀρφανος· ἀλλ' ἠπατήθη καὶ κατὰ τοῦτο! Οἱ Πατριάρχαι καὶ οὕτως ἐγίνοντο· Καὶ ἂν μεταξὺ τούτων ἐφάνησαν πονηροί τινες ὑποκλέπτοντες παρὰ τῶν Τυράννων διὰ χρημάτων τὴν ἀναγκαίαν ἐ-

πικύρωσιν τῆς Πατριαρχείας· ἀλλὰ πάλιν εἰς τὸ σερέωμα τῆς Ἐκκλησίας διέλαμπον καὶ ἄλλοι συχνοί, διὰ τὴν ἱερὰν τῶν ὁποίων Μοιραντορίαν πολλὰς χρημάτων ζημίας μετὰ χαρᾶς ὑπέμειναν παρὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ πιστοί. Ἐνθυμοῦμαι τὸ τοῦ Ἰώβ. « Καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ Ἄγγελοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Διάβολος ἐν μέσῳ αὐτῶν· » ἀλλ' οὐδὲν ἧττον οἱ Ἄγγελοι, Ἄγγελοι, καὶ Διάβολος μόνος ὁ Διάβολος! Καὶ λοιπὸν μετὰ τὴν ἄνομον ἔξωσιν τοῦ Πατριάρχου Μάρκου πατριαρχεύει

ΡΝΘ'. (1470)

ΣΥΜΕΩΝ ὁ Τραπεζοῦντος, καὶ Τραπεζούντιος, ἀνὴρ ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἐν τῇ Τραπεζοῦντι διὰ τὰς ποιμενικὰς αὐτοῦ ἀρετάς· ἀλλ' ὅμως ἀπημαύρωσε τὴν αὐτοῦ εὔκλειαν ἡ πρὸς τοιαύτην ἄνομον Πατριαρχείαν ἐκ φιλοδοξίας ἔνδοσις αὐτοῦ. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἐμετρήθη καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ μέτρον τὸ αὐτό. Διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ πράγματος οἱ ἐν Κωνσαντινουπόλει Κληρικοί· οἱ μὲν ἤθελον Μάρκου τὴν ἄνομον ἀποκατάσασιν, οἱ δ' ἀντέτεινον, ἀγαπῶντες τὸν Συμεῶνα, Πατριαρχεύοντα ἀ χρόνους ἤδη καὶ ἥμισυν. Ταῦτα βλέπουσα ἡ Κυρὰ Μαρία, μητρυιὰ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, ἔκρινε καλὸν, νὰ ἀναδείξῃ Πατριάρχην τὸν τότε Φιλιππουπόλεως Διονύσιον, τὸν ὁποῖον ἔκπαλαι ηὐβλαβεῖτο καὶ ἐτίμα

(ὡς ἐφεξῆς λέγομεν). Βάλλει λοιπὸν εἰς δίσκον ἀργυροῦν 2 χιλιάδας χρυσῶν (διπλασίαν τῆς τεταγμένης δασμοφορίαν), καὶ προσφέρει ταῦτα τῷ Σουλτάνῳ προσελθοῦσα, καὶ ζητοῦσα κέλευσμα τῆς τοῦ Διονυσίου μεταθέσεως ἀπὸ τῆς Φιλιππουπόλεως εἰς τὴν Πατριαρχείαν. Ἀποδέχεται τὴν δωρεὰν ὁ Σουλτάνος, καὶ, «Ποίησον, μῆτερ, ὅ,τι θέλεις,» εἰπών, αὐτὸς μὲν εὐθὺς διατάσσει τὸν φόρον ἑκάστου Πατριάρχου εἰς τὸ ἑξῆς διπλάσιον παρὰ πρότερον, ἐξωθεῖται δὲ ὁ Συμεών. Καὶ οὗτος μὲν ἀπελθὼν ἡσύχαζεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Στανιμάχου (χώρας Θρᾳκικῆς), ὁ δὲ προκάτοχος αὐτοῦ Μάρκος μετατίθεται εἰς τὴν Ἀχριδῶν Μητρόπολιν, εἰς δὲ τὴν Πατριαρχείαν προβιβάζεται

ΡΞ'. (1472)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Α'. Πελοποννήσιος τὴν πατρίδα. Οὗτος ὑπῆρξεν ὑπηρέτης τοῦ ἀοιδίμου Μάρκου τοῦ Ἐφέσου τοῦ Εὐγενικοῦ, παρ' οὗ καὶ τοὺς λόγους καὶ τὴν μοναδικὴν πολιτείαν ἐξεπαιδεύθη. κατὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως αἰχμαλωτισθείς, ἐλυτρώθη ὑπὸ Χριστιανοῦ τινος Ἀδριανουπολίτου, καὶ διέμεινε χρόνον ἱκανὸν τιμώμενος ἐν Ἀδριανουπόλει. Ἐκεῖ τοῦτον ἰδοῦσα ἐσεβάσθη ἡ Κυρὰ Μαρία (διατρίβουσα μετὰ τοῦ Σουλτάνου κατ' ἐκείνην τὴν πόλιν). Μετὰ ταῦτα ὁ Διονύσιος συνοδικῶς χειροτο-

νεῖται Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως διὰ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ ἀρετήν. Ἀλλ' ὕστερον ἀνέβη κάτω, προβιβασθεὶς εἰς τὴν Πατριαρχείαν ὑπὸ τῆς Κυρᾶς Μαρίας καὶ τῆς μεσιτείας τῶν δισχιλίων χρυσῶν! Κακὸς προβιβασμὸς καὶ πτῶσις ἀληθής! Πολλάκις ὕστερον ἐξέναξε καὶ κατηράσθη καὶ τὴν προβιβάσριαν καὶ τὸν ἐπάρατον χρυσὸν, δυσφημούμενος δικαίως, ἐνίοτε δὲ καὶ συκοφαντούμενος ἀναξίως τῆς προτέρας ἀρετῆς! καὶ, τέλος, δυσανασχετήσας ὁ ἄνθρωπος, παραιτεῖται τοῦ Θρόνου μετὰ χρόνους 6, καὶ ἀπελθὼν, ἡσύχασεν εἰς Μοναστήριον, μετανοῶν, καὶ καλλιεργῶν τὴν γῆν, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Μάρκου τοῦ μακαρίου ἐμφυτευθεῖσαν εἰς τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀνακτώμενος ἀρχαίαν ἀρετήν· διάδοχος δὲ τούτου μετακαλεῖται πάλιν

(1478)

ΣΥΜΕΩΝ τὸ β'. καὶ πάλιν μετρᾷ τοὺς χρυσοῦς οὐχὶ χιλίους, ἀλλὰ δισχιλίους· (καθότι τοσοῦτοι ἦσαν ἤδη καταγεγραμμένοι εἰς τὸ δημόσιον κατάστιχον, καὶ ὁ Θησαυροφύλαξ ἀπήτει τούτους ἰσχυρῶς!) Πατριαρχεύσας δὲ τὸ β'. χρόνους περίπου 3, ἐκβάλλεται τοῦ Θρόνου, περιπεσὼν εἰς ἄλλου γόητος θρασυτέραν ἀναίδειαν. Πολλάκις ὁ κακοῦ τινος αἴτιος δημοσίου, πρῶτος αὐτὸς ἀπήλαυσε τῆς κακουργίας τὸν καρπόν! Καὶ λοιπὸν παραγκωνίζει καὶ διαδέχεται τὸν Συμεῶνα

ΡΞΑ'. (1481)

ΡΑΦΑΗΛ Α'. μοναχὸς, Σέρβος τὴν πατρίδα, ἄνθρωπος χυδαῖος, καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν γνώμην βάρβαρος, καὶ οὐτιδανὸς καὶ μέθυσος. Οὗτος ἔχων γνωρίμους Τούρκους τινὰς ἐκ τῶν Ἀρχόντων τοῦ Σουλτάνου, ὑπεσχέθη δι' αὐτῶν εἰς τὸν δημόσιον Θησαυρὸν 2 χιλιάδας μὲν χρυσᾶ τὸν διωρισμένον φόρον, πεντακόσια δὲ προσέτι καὶ διὰ τὴν ἀμφίεσιν, ἂν ποιήσωσιν αὐτὸν Πατριάρχην. Δέχεται τὴν ὑπόσχεσιν ὁ Σουλτάνος, ἀποβλέπων πάντοτε πρὸς τὴν πλειοδότησιν, καὶ χρηματίζεται μὲν ἐκ τῆς Πατριαρχείας ὁ Συμεὼν, προχειρίζεται δὲ ὁ Σέρβος ὁ μέθυσος, βιαίως χειροτονηθείς. Ὅθεν οὐδὲ συνελειτούργουν ἑκουσίως οἱ Ἀρχιερεῖς μετ' αὐτοῦ. Τοσοῦτον δὲ ἐκυριεύετο ὑπὸ τῆς μέθης ὁ βάρβαρος οὗτος Σειληνὸς, ὥςε οὐδὲ ςήκειν εἰς τοὺς πόδας ἠδύνατο κατὰ τὰς Ἐκκλησιαςικὰς ἀκολουθίας, κραιπαλῶν καὶ τὰ μέλη σαλευόμενος. Ὅθεν οὐδὲ τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον (πατερίτσαν) ἠδύνατο κρατεῖν μετὰ χεῖρας. Καί ποτε κατὰ τὴν μεγάλην Πέμπτην ἱσαμένου εἰς τὸν Θρόνον ἀποπεσοῦσα ἡ βακτηρία ἐκ τῶν παραλύτων αὐτοῦ χειρῶν, συνετρίβη κατὰ γῆς ἐπὶ τῶν μαρμάρων (α). Ἤδη δὲ τελειωθέντος τοῦ χρόνου, καὶ

(α) Ἐλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱςορ. Τόμ. Γ'. σελ. 333. φαίνεται ἐκ τούτων σαφῶς ὅτι καὶ τότε καὶ ὕςερον, ὁ

μὴ ἔχων ὁ ἐξώλης οὗτος, νὰ πληρώσῃ τῶν δισχιλίων χρυσῶν τὸ ἐτήσιον, κατασπᾶται τοῦ Θρόνου, καὶ ῥίπτεται δέσμιος εἰς τὴν φυλακὴν, ὅθεν ἐξερχόμενος ἐνίοτε, φέρων τὴν ἄλυσον ἐπὶ τοῦ τραχήλου, ἐζήτει ἐλεημοσύνην! Καὶ, τέλος, κατέςρεψε τὸν βίον εἰς τὴν εἱρκτήν! μετὰ δὲ τὴν τούτου ἔξωσιν, Συνόδου γενομένης, προχειρίζεται

ΡΞΒ'. (1482)

ΜΑΞΙΜΟΣ Β'. (ὁ πρότερον Μανουὴλ), ὁ γενναῖος Ἐκκλησιάρχης ἐκεῖνος, ὁ ἐπὶ τοῦ Ἰωάσαφ τοῦ Κόκκα ὑπὲρ τῶν ἁγίων Κανόνων ἐνδόξως ῥινοκοπηθείς. Ἐπλήρωσε καὶ οὗτος τὸν δασμὸν τῶν δισχιλίων

Πατριάρχης ἐκράτει τὴν ποιμαντικὴν αὐτοῦ ῥάβδον αὐτὸς δι' ὅλης τῆς ἀκολουθίας, οὐδ' εἶχε Διάκονον παρισάμενον νὰ κρατῇ ταύτην ἐπ' Ἐκκλησίας ὑψηλὴν, κουφίζων τάχα τὰς χεῖρας τοῦ ἱεροῦ Ποιμένος, ὅστις λαμβάνει τὴν ῥάβδον γνώρισμα τῆς Πνευματικῆς αὐτοῦ Ποιμαντορίας ἀχώριςον, καὶ μάλιςα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν! Πόθεν λοιπὸν ἐπεκράτησε τὸ ἔθος εἴς τινας τῶν καθ' ἡμᾶς Ἀρχιερέων, νὰ κρατῶσιν ἐπ' Ἐκκλησίας πλησίον εἰς τὸν Θρόνον παρισάμενον ἱεροδιάκον. ὅςις μετ' εὐλαβείας κρατεῖ τὴν ῥάβδον ἐπηρμένην εἰς ὕψος, προσέχων, νὰ ἀναδίδῃ αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα, ὅταν ἢ τὸ «Εἰρήνη πᾶσιν,» ἢ ἄλλο τι τῶν συνήθων μέλλῃ, νὰ ἐκφωνῇ; Τὸ ἔθος (ἂν δὲν ἁμαρτάνω) μοὶ φαίνεται ἁπαίσιον, καὶ μᾶλλον πρέπον εἰς τὸν ὑπὸ μέθης τρέμοντα τὰς χεῖρας Ῥαφαὴλ, παρὰ εἰς Ποιμένας ἱεροὺς, καὶ νήφοντας, καὶ γρηγοροῦντας καὶ τ' ἄλλα σεβαςούς!

χρυσῶν καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Σέρβου Ῥαφαὴλ προσθήκης τῶν 500· διότι ἡ ποσότης ἐγίνετο κανονικὴ. Καὶ τοιοῦτοι φόροι παρὰ τοῖς φιλοχρύσοις Δυνάσαις ἅπαξ ἐπικρατήσαντες, οὐδέποτ' ἐλαττώσεως, ἀλλὰ προσθήκης μόνης γίνονται ἐπιδεκτικοί! τοῦτο συνέβη καὶ ἐφεξῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς προείπομεν. Ἀλλὰ διὰ Μαξίμους, ποιμένας ἁγίους, καὶ ὁ βαρύτατος δασμὸς ἀποβαίνει κοῦφος καὶ ἀγαπητός. Ὁ Μάξιμος ὑπῆρχεν ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ τὴν ἀρετὴν διαβόητος· ἐδίδασκε συνεχῶς ἐπ' Ἐκκλησίας τὸν Θεῖον λόγον, ὡς ἀληθὴς Ποιμενάρχης· ὑπῆρχε δὲ καὶ τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἔμπειρος· ὅθεν καὶ μετέφρασε πρῶτος εἰς αὐτὴν τὸ Σύμβολον τῆς Πίσεως χάριν τινῶν Τραπεζουντίων Χριστιανῶν, διατριβόντων εἰς τὸ Παλάτιον. Παρεκλήθη δὲ πρὸς ταύτην τὴν μετάφρασιν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κρατοῦντος, ὅς τις ἤκουσε τὴν φήμην τῆς αὐτοῦ παιδείας καὶ ἀρετῆς. Ποιμάνας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Θεσπέσιος [Μάξιμος δι' ὅλων ἐτῶν 6, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν (α). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ Συνοδικῶς ψηφίζεται

ΡΞΓ'. (1488)

ΝΗΦΩΝ Β'. ὁ Θεσσαλονίκης Μητροπολίτης, Πε-

(α) Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ Μωάμεθ ὁ Β'. (τῷ 1482), καὶ διαδέχεται τοῦτον Βαϊαζίτης Β'. Χριστιανομάχος εἰς ἄκρον. Ἐλ. ἐφεξῆς ἀριθμ. ΡΞΓ'.

λοπονννήσιος τὴν πατρίδα, κατὰ δὲ τὸν Ἄθωνα τὴν μοναδικὴν πολιτείαν πεπαιδευμένος· ἐνάρετος ἀνὴρ καὶ τὰ μάλιστα σοφός· οὗτος ἐπέκεινα τῶν 2 ἐτῶν πατριαρχεύσας, ἐξώσθη βιαίως τοῦ Θρόνου, διαβληθεὶς ὑπό τινος ἀποστάτου τῆς Πίστεως Ἀμυρούτζη Τραπεζουντίου πρὸς τὸν τότε Σουλτάνον Βαϊαζίτην τὸν Β'. ὡς κληρονομήσας πολλὴν περιουσίαν τοῦ προρρηθέντος Πατριάρχου Συμεὼν τοῦ Τραπεζουντίου (διότι διέτριβεν ὁ Συμεὼν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μετὰ τὴν ἔξωσιν ἡσυχάζων, ἀπέθανε δὲ ἐπὶ Νήφωνος (τῷ 1489). Τούτου δὲ τὴν εὑρεθεῖσαν περιουσίαν ὁ μισόχριστος Βαϊαζίτης ὁ Β'. ἐδήμευσε (παρεβὰς καὶ αὐτὸς κατὰ τοῦτο τὰ τῆς Πατριαρχείας προνόμια). Τότε ἐσυκοφαντήθη καὶ ὁ Νήφων, καὶ ἐξώσθη, καὶ διηρπάγη μὲν αὐτὸς, διηρπάγησαν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ Πατριαρχείου! Διαδέχεται δὲ τὸν Νήφωνα

(1490)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Α'. τὸ β'. ἐκ τοῦ Μοναστηρίου μετακληθεὶς, ὃς τις πατριαρχεύσας χρόνους 2 καὶ μῆνας 6, παρητήθη πάλιν διὰ τὸ φιλήσυχον, καὶ Πατριαρχεύει

ΡΞΔ'. (1493)

ΜΑΞΙΜΟΣ Γ'., Σερρῶν μητροπολίτης (πρώην λαϊκὸς, ὀνομαζόμενος Μανασῆς), ὃς τις μετὰ ἔτη 6

ἀπεβλήθη τοῦ θρόνου περιπεσὼν εἰς σκάνδαλα μοναχοῦ τινος ἀγύρτου Γαβριὴλ, καὶ πάλιν μετακαλεῖται

(1499)

ΝΗΦΩΝ Β'. τὸ β'. Μόλις δὲ πατριαρχεύσας ἔτος 1, ἐξεβλήθη πάλιν καὶ οὗτος ὑπό τινων σκανδαλοποιῶν. Εἰς ἀνόμους καὶ βιαίας διοικήσεις εὐκόλως εἰσχωροῦσιν οἱ κακόσχολοι καὶ ῥαδιοῦργοι. Ὁ μὲν οὖν Νήφων ἀνεχώρησεν εἰς Βλαχίαν, διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΞΕ'. (1500)

ΙΩΑΚΕΙΜ ὁ Δράμας Μητροπολίτης, ἀνὴρ νέος μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ γηραιὸς τὸ φρόνημα καὶ λόγιος, καὶ χρησός. Οὗτος καὶ ὑπὸ τῶν Ἰβήρων (τῶν νῦν Γεωργιανῶν) ἐτιμήθη διαφερόντως, πρότερον ἐκεῖ ἀπελθών. Ἤδη δὲ τὴν Πατριαρχείαν ἀξίως διακοσμῶν, περιέπεσε καὶ αὐτὸς εἰς πειρασμούς. Σηλυβρίας τις πρώην Ἐπίσκοπος καθῃρημένος, ὡς κακότροπος, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, προσελθὼν πρὸς τὸν Σουλτάνον, προσέφερε καὶ ἄλλα χίλια χρυσᾶ, προσθήκην εἰς τὰ 2500, ζητῶν τὴν Πατριαρχείαν. Καὶ ὁ μὲν Σουλτάνος ἐδέχθη τὴν προσφοράν, καὶ παρ' ὀλίγον ἀνεξώσθη ὁ Ἰωακείμ. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία προλαβοῦσα, ἐμέτρησε τὴν προσθήκην ταύτην τῶν χιλίων χρυσῶν, καὶ πάλιν ἐστήριξε τὸν Ἰωακείμ, ἀγαπῶσα μὲν τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, φοβηθεῖσα δὲ καὶ μήπως πέσῃ εἰς τὰς ἀνοσίους

χεῖρας τοῦ Σηλυβρίας. Ἤδη δὲ τέταρτον χρόνον Πατριαρχεύων, διαβάλλεται πάλιν πρὸς τὸν Σουλτάνον ὁ Ἰωακείμ, ὅτι πέμψας ἐπεσκεύασε καταῤῥέουσαν σκέπην ναοῦ τινος εἰς τὴν Χρυσούπολιν· τότε βιαίως ἐξήλασεν αὐτὸν ὁ Χρισιανομάχος Βαϊαζήτης, κελεύσας τοὺς παρατυχόντας Ἀρχιερεῖς, νὰ ἐκλέξωσιν ἕτερον Πατριάρχην. Οὗτοι δὲ συνοδικῶς συσκεφθέντες, μετακαλοῦσι τὸν Νήφωνα· μὴ δεχθέντος δ' ἐκείνου τὴν πρόσκλησιν, προχειρίζεται

ΡΞΣ'. (1504)

ΠΑΧΩΜΙΟΣ Α'. ὁ Ζυχνῶν Μητροπολίτης, τοῦτον μόλις ἐνιαυτὸς, ἢ (κατ' ἄλλους) μῆνας 7 προσάντα τοῦ Θρόνου οἱ περὶ τὸν Ἰωακείμ ἐξωθοῦσι. Καὶ τὸ μέσον τῆς ἐξωθήσεως εὔκολον! Ἐπλήρωσαν εἰς τὸν Σουλτάνον τὴν ῥητὴν δασμοφορίαν, καὶ πάλιν ἀνακαλεῖται

(1505)

ΙΩΑΚΕΙΜ τὸ Β'. Οὗτος βλέπων ἑαυτὸν καὶ τὸ κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας κατάχρεων, λαβὼν τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Ἐξουσίας, ἀπῆλθεν εἰς Μολδαυΐαν, παρακινῶν τὸν τότε Ἡγεμόνα πρὸς χρηματικὴν βοήθειαν. Μὴ τυχὼν δὲ τῆς προσηκούσης παραμυθίας, ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης εἰς τὴν Βλαχίαν, ἐν ᾧ ὑπέστρεφε, καὶ πάλιν μετακαλεῖται

(1506)

ΠΑΧΩΜΙΟΣ τὸ β'. ἄνθρωπος δραστήριος καὶ ζηλωτής. Ἐπὶ τούτου ὁ καλὸς καὶ λόγιος Ἀρσένιος ὁ Κρὴς, ὁ Παπολάτρης, ἐλθὼν εἰς τὴν ὑπὸ τοὺς Ἐνετοὺς τότε τελοῦσαν Μονεμβασίαν τῆς Πελοποννήσου, δυνάμει τῆς Λατινικῆς Ἐξουσίας καὶ τοῦ ἁγιωτάτου Γέροντος αὐτοῦ (τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ Ι'.) ἐξωθεῖ βιαίως τὸν ἐξ ἀρχῆς ὀρθόδοξον καὶ νόμιμον αὐτῆς Ποιμένα, καὶ χειροτονεῖται αὐτὸς Μητροπολίτης Μονεμβασίας, Σύνοδον τάχα συσήσας, ἐν ᾗ τὸν μὲν Ῥέοντος Ἐπίσκοπον ὢν ὁμαζε Πατριάρχην Κωνσαντινουπόλεως, τὸν δὲ Λακεδαιμονίας καὶ Χριστιανουπόλεως καὶ δύω τινας πρεσβυτέρους ἔξοχα μέλη τῆς Συνόδου! Ἔπραττε δὲ ταῦτα κωμῳδῶν καὶ περιπαίζων τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσαντινουπόλεως. Τοῦτον λοιπὸν τὸν ἐπιβάτην Ἀρσένιον ὁ Πατριάρχης Παχώμιος καθαιρέσει καθυπέβαλεν. Ἐλθούσης δὲ τῆς φήμης καὶ τῶν Πατριαρχικῶν γραμμάτων εἰς τὴν Πελοπόννησον, φεύγει μὲν ὁ χρηστὸς Ἀρσένιος, φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπέρχεται εἰς Βενετίαν, ὅπου καὶ κατέσρεψε τὸν βίον (α), ἀντικαθίσταται δὲ ὁ νόμιμος τῆς Μο-

(α) Οὗτος ἦν ὀρθοδόξου καὶ σοφοῦ πατρὸς Βυζαντινοῦ, τοῦ Μιχαὴλ Ἀποστολίου (οὗτινος ἔχομεν ἱκανα Συγγράμματα), σοφὸς καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ κακόδοξος υἱός. « Καλὸν βούτυρον εἰς σκύλλινον ἀσκίον » (τὸ τῆς κοινῆς παροιμίας). Ἐλθὼν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκλάκευσε τοὺς Πάπας, ἐλπίζων τινὰ παρηγορίαν

βασίας Ποιμήν. Μετὰ ταῦτα ὁ Πατριάρχης Παχώμιος ἀπῆλθε καὶ αὐτὸς εἰς Βλαχίαν καὶ Μολδαυΐαν, ὅπου καὶ τῆς προσηκούσης ἀπήλαυσεν ὑποδοχῆς καὶ Χριστιανικῆς συνδρομῆς (διότι οἱ τότε Πατριάρχαι ἔζων ἀπὸ τῆς ἐκκουσίας εἰσφορᾶς τῶν Χριστιανῶν· τὰ δὲ κλεινὰ ἐμβατίκια δὲν ἦσαν τεταγμένα). Ἐπιστρέφοντα δὲ τὸν Παχώμιον ἐφαρμάκευσαν οἱ ἀκόλουθοι (ἴσως διὰ τὴν κατάσχεσιν τῶν παρ' αὐτῷ χρημάτων), καὶ ἀπέθανεν ἐν Σηλυβρίᾳ τῆς Θράκης, ἔτη 5 πατριαρχεύσας. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προχειρίζεται

ΡΞΖ'. (1511)

ΘΕΟΛΗΠΤΟΣ Α'., Ἰωαννίνων Μητροπολίτης, οὗ-

(καὶ ποίαν ἠδύνατο φρόνιμος ἄνθρωπος νὰ ἐλπίζῃ παρὰ τοῦ Πάπα παρηγορίαν;) διὰ τὴν αἰχμάλωτον Ἑλλάδα. Τούτου τοῦ Ἀρσενίου ἔχομεν καλὰ καὶ ὠφέλιμα σχόλια εἰς ἑπτὰ Τραγῳδίας τοῦ Εὐριπίδου, τὰ ὁποῖα προσεφώνησεν εἰς τὸν Πάπαν Παῦλον Γ'. καὶ λέγει εἰς τὴν ἐπιστολήν. « Μάχονται Ἀγαρηνοὶ Χριστιανοῖς (τοῖς Εὐρωπαίοις), καὶ ἀμφότεροι τοῖς ταλαιπώροις Γραικοῖς· ἡμεῖς δὲ δύσνοι Μεγαρῆες! « οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ! κτλ. » Δεκαπέντε ἔτη διέτριψεν εἰς τὴν Ῥώμην (καθὼς λέγει) « γονυπετῶν ἐνώπιον τοῦ Παναγιωτάτου Δέοντος, καὶ πάρατραγῳδῶν τοιρῶς! ὃς οἴκτῳ τινὶ συσχεθείς, παραμυθίαν τινὰ γραφῆναι προσέταξεν, ἥτις εἰς τόδε μένει νεκρά. » Ἀρτὰ ἐννόησεν ὁ Ἀρσένιος, ὅτι γονυπετῶν προσεκύνει κ' ἐθυμίαζε κωφὸν εἴδωλον! Ὅθεν ἥρπασε καὶ αὐτὸς τὴν σοφιστικὴν τοῦ Πάπα ἐπιστολήν, καὶ ἦλθε νὰ τυραννήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, τῆς ὁποίας ἀπεκλαίετο πρὸς τοὺς ξένους τὰς συμφοράς!

τινος ἀποθανόντος μετὰ χρόνων 8 καὶ μηνῶν 6 πατριαρχείαν (α), διάδοχος γίνεται

ΡΞΗ'. (1520)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Α'., Ἱερομόναχος τὸν βαθμόν· ἀνὴρ σεβάσμιος καὶ πεπαιδευμένος. Οὗτος ἐπατριάρχευσε χρόνους 3, ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν Θεοφιλῶς καὶ τιμώμενος παρὰ πάντων. Ἔπειτα ἠθέλησε, νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνήσων τὸν πανάγιον Τάφον. Κατὰ δὲ τὸν ἀπουσίαν ταύτην τοῦ Πατριάρχου τῶν Κληρικῶν τινὲς τῆς Κωνσαντινουπόλεως ἐγκοτοῦντες εἰς αὐτὸν, εὗρηκαν εὐκαιρίαν εἰς ἐκλογὴν ἄλλου Πατριάρχου· καὶ ὁ τρόπος τῆς τούτου κυρώσεως εὔκολος! προσφέρουσι πρὸς τὸν Σουλτάνον τὴν συνήθη δασμοφορίαν, προσθέσαντες καὶ ἄλλα 500 χρυσᾶ. Καὶ οὕτως ὁ μὲν Πατριαρχικὸς δασμὸς εἰς τὸ ἑξῆς διορίζεται χρυσᾶ τετρακισχίλια (χρογγύλος ἀριθμός!)', αὐτοὶ δὲ οἱ ἀνόσιοι λαμβάνουσι τὴν ἄδειαν εἰς νέου Πατριάρχου προβιβασμόν· καὶ προβιβάζεται

ΡΞΘ'. (1523)

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Α'. ὁ Σωζουπόλεως Ἐπίσκοπος· ἀλλὰ τοῦτον οὐδεὶς τῶν χριστιανῶν ἐσεβάσθη, οὐδ' ἐ-

---

(α) Ἐπὶ τούτου τελευταῖ πρῶτον ὁ Βαϊαζίτης (τῷ 1514), ἔπειτα δὲ καὶ ὁ υἱὸς τούτου καὶ διάδοχος Σελίμης ὁ Α., (τῷ 1519), καὶ βασιλεύει ὁ παρὰ τοῖς Τούρκοις μέγας καὶ Νομοθέτης λεγόμενος, Σουλεϊμάνης, δραστηριώτατος Σουλτάνος καὶ κατορθωτικώτατος

φήλισε τὴν χεῖρα, ἐθεώρουν δὲ πάντες, ὡς ἐπιβάτην καὶ παράνομον· ὁ δὲ Πατριάρχης Ἱερεμίας ταῦτα μαθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς τρεῖς Πατριάρχας, τὸν Ἱεροσολύμων, τὸν Ἀλεξανδρείας καὶ τὸν Ἀντιοχείας· καὶ οὗτοι συνελθόντες ἀφώρισαν τὸν κακὸν Ἰωαννίκιον, καὶ πάλιν ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια· ἀνεχώρησε δὲ καὶ ὁ Ἱερεμίας ἐξ Ἱεροσολύμων. Μόλις δὲ αὐτοῦ φθάσαντος εἰς Γαλατᾶν, συνεξῆλθον ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες οἱ Χριστιανοί, καὶ μιᾷ φωνῇ κατησπάζοντο τὸν γνήσιον Πατριάρχην καὶ Πατέρα ἀποκαλοῦντες. Ἐλθόντες δὲ καὶ εἰς τὰ Βασίλεια, παρεκάλουν, ἵνα ἀπολάβωσι τοῦτον. Καὶ δέχεται τὴν πάνδημον αἴτησιν ὁ Σουλτάνος, λαβὼν ἐνταῦτῳ καὶ τὸν τετρακισχιλιόχρυσον δασμόν! Καὶ ἐξωθεῖται μὲν ὁ δείλαιος Ἰωαννίκιος, ἀντικαθίσταται δὲ πάλιν

(1523)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Α'. τὸ β'. Εἰς ταύτην τὴν β'. αὐτοῦ Πατριαρχείαν γίνεται μεγάλη ταραχὴ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας· Οἱ τῶν Τούρκων Νομομαθεῖς καὶ Γραμματεῖς (Οὐλαμάδες) μαθόντες, ὅτι εἰς πυρκαϊὰν προσυμβᾶσαν κατεκάησαν καὶ τὰ τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β'. πρὸς τὸν Πατριάρχην Γεννάδιον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Διπλώματα, ἐβουλεύθησαν, νὰ κατακρημνίσωσι πάντας τοὺς ἐν Κωνσαντινουπόλει ναοὺς ἐκ θεμελίων, νόμον δῆθεν ἐκπληροῦντες τῆς ἑαυτῶν ἐθελο-

θρησκίας, ὅς τις διαγορεύει, «ὅτι εἰς Πόλιν μὴ παραδοθεῖσαν ἑκουσίως, ἀλλὰ κατὰ κράτος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν κυριευθεῖσαν, Ναὸς χριστιανικὸς σαθῆναι οὐ δύναται»! Ταῦτα μαθόντες οἱ περὶ τὸν Πατριάρχην Ἱερεμίαν, προσρέχουσι μὲν πρὸς τὸν Ἐπίτροπον τοῦ Σουλτάνου (Βεζύρην), προσρέχουσι δὲ καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς Μεγισᾶνας ἱκετεύοντες, δακρυῤῥοοῦντες, δωροφοροῦντες, καὶ τί μὴ ποιοῦντες; ἵνα ῥυσθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης καταιροφῆς. Ἐκάμφθησαν οἱ Ἄρχοντες οὗτοι καὶ μάλιστα πάντων ὁ Ἀρχισατράπης Ἐπίτροπος (Ἰβραΐμης οὗτος ὠνομάζετο)· ὅς τις καὶ συνεβούλευσε τὸν Πατριάρχην, νὰ παραστήσῃ εἰς τὸ μέγιστον Δικαστήριον Τούρκους ὑπεργήρους μάρτυρας, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις ἑκοῦσα παρεδόθη! Καὶ οἱ Δικασταὶ πληροφορηθέντες παρὰ τῶν ἀξιοπίστων τούτων μαρτύρων! κρίνουσι τοὺς ναοὺς ἀπαραβιάστους ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν. Ἐξέδωκε δὲ καὶ ὁ Σουλτάνος αὐτόγραφον, ἐπικυρῶν τὴν ἀσφαλῆ διαμονὴν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Μετὰ ταῦτα ἀναβαίνει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἀχριδῶν Ἀρχιεπίσκοπος, καὶ προσελθὼν πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὑπόσχεται κατ' ἔτος ἑκατὸν χρυσοῦς, ἂν ἀποδοθῇ εἰς τὴν αὐτοῦ Ἀρχιεπισκοπὴν ἡ τῶν Σερβίων Ἐπισκοπὴ, ἥτις πρὸ τριῶν αἰώνων περίπου ἀποσπασθεῖσα ἐκ τῆς Ἀχριδῶν, ὑπετάγη εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ οὗτος μὲν ἀπεβλήθη ὑπό τινος νομικῆς ῥήτρας, (φετ-

φᾶ), ἥτις διορίζει. «Πᾶν τὸ δι' ἑκατὸν ἐτῶν ἀδιαλείπτως ὑποκείμενον εἴς τινος ἐξουσίαν μηδόλως ἀποξενούσθω». Ὁ δημόσιος ὅμως θησαυρὸς δὲν ἐζημιώθη τὴν ὑπεσχημένην προσφορὰν τῶν ἑκατὸν χρυσῶν. Προσετέθησαν λοιπὸν καὶ ταῦτα εἰς τὸν τετρακισχίλιον δασμὸν τοῦ Πατριάρχου, καὶ γίνονται χρυσᾶ 4100. Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἱερεμίας ἀνερχόμενος ὕστερον καὶ αὐτὸς εἰς Μολδοβλαχίαν, ἀπέθανεν ἀσθενήσας καθ' ὁδὸν εἰς τὸν μέγαν Τούρναβον μετὰ εἰκοσαετῆ τὴν β'. ταύτην Πατριαρχείαν· καὶ προβιβάζεται

ΡΟ'. (1543)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Β'. ὁ Νικομηδείας μητροπολίτης· ταραξίας ἄνθρωπος καὶ ἀσυνείδητος. Ἐπὶ τούτου κατὰ προσαγὴν τοῦ Σουλτάνου κατεβιβάσθη ὁ Σταυρὸς ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ναοῦ τῆς Παμμακαρίσου (παρομοίως καὶ ὁ Οὐμέρης πολὺ πρότερον τῷ 750 κατεβίβασε τὸν ἐπὶ τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἱσάμενον Σταυρόν). Ὁ δὲ Διονύσιος ἀθλίως καὶ κακῶς Πατριαρχεύσας ἔτη 8, ἀποθνήσκει καὶ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

ΡΟΑ'. (1551)

ΙΩΑΣΑΦ Β'., ὁ Ἀδριανουπόλεως μητροπολίτης ἔνδοξος ἀνὴρ καὶ μεγαλοπρεπὴς καὶ πρὸς τοὺς Κρατοῦτας συνετὸς, καὶ λόγων τρόφιμος. Οὗτος ἔπεισεν αὐτοὺς, νὰ ἐλαττώσωσι τὸν Πατριαρχικὸν δασμὸν, ἀφελόντες χίλια χρυσᾶ. Πρὸς τοῦτον τὸν Ἰωάσαφ ἔ-

πεμψε τὴν Λουθηρανῶν ὁμολογίαν Φίλιππος ὁ Μελάγχθων (τῷ 1551) διὰ τοῦ Διακόνου Δημητρίου τοῦ Μυσοῦ, τὸν ὁποῖον ἔξειλεν ὁ Πατριάρχης εἰς Γερμανίαν, ἵνα πληροφορηθῇ, ἂν οἱ ἀπὸ τοῦ Πάπα πρὸ μικροῦ ἀποσκιρτήσαντες Λουθηρανοὶ ἔχωσι σκοπὸν, νὰ ἑνωθῶσι μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ διὰ τοῦ Μελάγχθωνος ςαλεῖσα ὁμολογία τῶν Λουθηρανῶν, ἐκρίθη ματαία πᾶσα περὶ ἑνώσεως κοινολογία καὶ ἀνταπόκρισις. Πατριαρχεύσας δὲ ἔτη 14 ὁ Ἰωάσαφ καθαιρεῖται τοῦ θρόνου διότι λησμονήσας τὴν ἀρχαίαν ἀρετὴν, περιέπεσεν εἰς χρημάτων ἁρπαγὰς, ὥςε (καθὼς λέγουσιν) ἐξώκειλε καὶ εἰς Σιμωνίαν· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΡΟΒ'. (1565)

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ Γ'. ὁ Καισσαρείας μητροπολίτης. Τοῦτον κατέτριξεν ὁ τότε διὰ τῆς δωροδοκίας πολλὰ παρὰ τοῖς Τούρκοις ἰσχύων Μιχαὴλ Καντακουζηνὸς, Ἀγχιαλίτης τὴν Πατρίδα, ἄνθρωπος ἀγενὴς καὶ τριωβολιμαῖος, ἀλλ' ἀπατηλὸς καὶ τολμητίας, καὶ τῆς Τουρκικῆς Γλώσσης ἐγκρατέςατος, ὅς τις ἀνεκύκα καὶ συνετάραττε τὰ πάντα καὶ Δημοτικὰ καὶ Ἐκκλησιαςικὰ, προβιβάζων καὶ καταβιβάζων Μητροπολίτας, καὶ πανταχόθεν κερδαίνων καὶ λῃςεύων τοὺς ἀδυνάτους. Οὗτος πρὸς τοὺς Τούρκους ἐσυκοφάντησεν (αὐτὸς γνωρίζει διὰ τί·) καὶ

τὸν Μητροφάνην· καὶ ἐξαίφνης ἐξωθεῖται τοῦ Θρόνου. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ μαθὼν ὁ Σουλτάνος τὰς πράξεις τοῦ Ἀγχιαλίτου Τυραννίσκου, ἐκρέμασεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀγχίαλον ἐμπρὸς τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Ὁ δὲ Μητροφάνης πατριαρχεύσας ἔτη 7, δὲν ἠθέλησε τὸν Θρόνον, ἀλλ' ἀνεχώρησεν, ἑκουσίως παραιτηθείς (α). Διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΟΓ'. (1572)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Β'. Λαρίσσης μητροπολίτης, ὁ καὶ τὸ ἐπώνυμον Τρανὸς, καὶ πραγματικῶς μέγας καὶ λαμπρὸς τῆς Ἐκκλησίας Ποιμὴν, ὡς πολλῶν μὲν ἀρετῶν ἔμπλεως, πολλοῦ δὲ ζήλου, πολλῆς δὲ σοφίας Ἑλληνικῆς, καὶ μάλιστα τῆς ἀπὸ τῶν Θείων Γραφῶν. Πρὸς τοῦτον τὸν Πατριάρχην οἱ ἐν Τυβίγγῃ Λουθηρανοὶ Θεολόγοι ἔπεμψαν τρεῖς Ἐπιστολὰς μετὰ τῶν Λουθηρανῶν Δογμάτων, ζητοῦντες ἀποκρίσεις παρὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἀπήντησεν ὁ ἀοίδιμος Ἱερεμίας συνοδικῶς διὰ τριῶν Ἐπιστολῶν, ἐξελέγχων καὶ τὰς τῶν Ἀναμορφωτῶν περὶ τὴν εὐσέβειαν καινοτομίας, ἅμα δὲ καὶ νουθετῶν αὐτοὺς εὐαγγελικώτατα. Ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλην Ἐπιστολὴν

(α) Ἐπὶ τούτου ἀπέθανε καὶ ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάνης (τῷ 1566), διάδοχον τὸν υἱὸν Σελίμην τὸν Β'. καταλιπών. ἐφτὰ ἔτη καὶ οὗτος ἐτελεύτησεν, ἐννεαετίαν βασιλεύσας. Διαδέχεται δὲ τοῦτον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μουράτης Γ'. (τῷ 1575).

πρὸς τοὺς Γερμανοὺς περὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας· καὶ πρὸς ἄλλους ἄλλας ποικίλας Ἐπιστολὰς, διακηρύττων τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ πρὸς τοὺς ἀλλογενεῖς καὶ πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους ὁμογενεῖς (α), ὡς ἄξιος τῶν Θείων Πατέρων καὶ Ἀποστόλων διάδοχος (β). Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς εὐπρεπείας τῶν ἱερῶν ναῶν ἐφρόντιζε μετὰ ζήλου, κοσμήσας καὶ τὸν Ναὸν τῆς Παμμακαρίστου καὶ τὸ Πατριαρχεῖον. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἐστήριζε τὴν κανονικὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐκοσμίαν τῶν κληρικῶν. Ἀλλ' ἐξέβαλε καὶ τοῦτον ὁ φθόνος δυνάμει τῆς τυραννικῆς Ἐξουσίας, ἀφ' οὗ διέπρεψεν ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας ἔτη 7 καὶ μῆνας 6. Διαδέχεται δὲ τοῦτον πάλιν

(1579)

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ Γ'. τὸ β'. ὃς τις μόλις μῆνας 9 τοῦ Θρόνου προσὰς, ἀποθνήσκει, καὶ πάλιν μετακαλεῖται

(1580)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Β'. τὸ β'· δι' ὅλης τετραετίας κοσμήσας τὴν Ἐκκλησίαν· ἀλλ' ἔμελλε καὶ αὖτος, νὰ

(α) Βλ. Κ. Οἰκονόμου Ἐπιτολιμ. Διατριβ. σελ. 295.

(β) Ἐξέδωκεν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας καὶ Τόμον Συνοδικὸν κατὰ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονούντων καὶ χειροτονουμένων, καὶ τῶν λαμβανόντων ἢ χορηγούντων Ἐμβατίκια, κηρύξας αὐτοκαθαιρέτους τοὺς τοιούτους (Μελετ. Ἐκκλησιας. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 401).

πάθη ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας πολλοὺς διωγμοὺς, ὡς ὁ μέγας Ἀθανάσιος, καὶ οἱ λοιποὶ πολύαθλοι τῆς Εὐσεβείας ἀγωνισταί. Ἐκβάλλεται λοιπὸν καὶ αὖθις ἐκ τοῦ Θρόνου βιαίως διαβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐφεξῆς Παχωμίου (καθὼς λέγουσιν) ὡς κακόβουλος τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους κατήγορος, καὶ ἐξορίζεται εἰς Ρόδον. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ καθίσταται διὰ τῆς Τουρκικῆς Ἐξουσίας ὁ ἀνόσιος

ΡΟΔ'. (1584)

ΠΑΧΩΜΙΟΣ Β'. Λέσβιος τὴν πατρίδα, Βατίσας τὸ ἐπώνυμον (Ἰταλικῆς Οἰκογενείας ὄνομα). Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ ἐπιβάτης μετὰ ἓν ἔτος ἀπεδιώχθη καὶ καθηρέθη συνοδικῶς. Ἀντεισήχθη δ' ἀντ' αὐτοῦ

ΡΟΕ'. (1585)

ΘΕΟΛΗΠΤΟΣ Β'. ὁ Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης, ἄνθρωπος χρηστὸς, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν πολυπλόκων τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων ἀνάξιος. Ὃ θεν μόλις ἔτος ι. πατριαρχεύσας καταβιβάζεται, μετατακαλεῖται δὲ πάλιν

(1586)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Β'. τὸ γ'. ὁ Θεσπέσιος. Ἐπὶ ταύτης αὐτοῦ τῆς Πατριαρχείας ἀναβὰς εἰς Ρωσσίαν μετ' ἄλλων τριῶν Ἀρχιερέων ἐχειροτόνησε πρῶτον Πατριάρχην τῆς ἐν Ρωσσίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸν μακάριον Ἰὼβ (τῷ 1588). Ἐπιστρέψας δὲ πάλιν εἰς Κων

ςαντανούπολιν καὶ ποιμάνας τὸ γ'. τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη 8 Θεοφιλῶς καὶ μετὰ κλέους ἀειμνήσου, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε. Διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΟς'. (1594)

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Β'. Ἰωαννίνων μητροπολίτης, ὃς τις δύω περίπου ἔτη, ἢ (κατ' ἄλλους) μόνας ἡμέρας 19 πατριαρχεύσας διὰ τὴν τῶν πραγμάτων δυσχέρειαν, παραιτεῖται. Ἱστοροῦσι δὲ καὶ ὅτι ἐνεδύθη τὸ μέγα σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας· ἀλλὰ τοῦτο μᾶλλον συνέβη εἰς τὴν ἀπὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ Πατριαρχείας παραίτησιν (α). Τότε δὲ ἀντ' αὐτοῦ προβιβάζεται

(α) Ὁ σεβασμιώτατος Ἀθηνῶν Μελέτιος δύω σχεδὸν χρόνους ἀριθμεῖ τῇ Πατριαρχείᾳ τοῦ Ματθαίου. Ἀντιγράφει δὲ καὶ τῆς τούτου παραιτήσεως καὶ μονάσεως τὴν διήγησιν ἐκ τοῦ Κώδηκος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ὁ Σανδούριος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐξωτερικῶν Ἱστορικῶν λέγουσιν, ὅτι ὁ Ματθαῖος μόνας 19 ἢ 16 ἡμέρας πατριαρχεύσας παρητήθη. Μετὰ δὲ τοῦτον ἀριθμοῦσι Γαβριὴλ τὸν ἀπὸ Θεσσαλονίκης, καὶ τὸν Ἀθηνῶν Θεοφάνην, καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν Μελετίου τοῦ Πηγᾶ· καὶ πάλιν τὸν Ματθαῖον (ὡς ἀνωτέρω καταλέγονται). Ὡσαύτως καὶ ὁ μακαρίτης Μελέτιος ἐν Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 401 ἠρίθμησε παρωδικῶς τούς τε ἄλλους καὶ τὸν Ματθαῖον, καὶ τούτου διάδοχον τὸν Γαβριὴλ (ὡς ἀνωτέρω)· ἀλλ' ἔπειτα ἐν σελ. 403 οὐδὲν περὶ τοῦ Γαβριὴλ ἱστορεῖ, ἀλλὰ διάδοχον τοῦ Ματθαίου εὐθὺς λέγει τὸν Νεόφυτον. Καὶ τὸ μνημονευόμενον ἀπόσπασμα τοῦ Κωδηκος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τὸν Νεόφυτον λέγει διάδοχον τοῦ Ματθαίου· καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει. Ἀλλ' ὁ Ματθαῖος τῆς μὲν πρώτης αὐτοῦ Πατριαρχείας ἔσχε διάδοχον τὸν Γαβριὴλ, τὸν δὲ Νεόφυτον ἔσχε

ΡΟΖ'. (1594)

ΓΑΒΡΙΗΛ Α'. ὁ Θεσσαλονίκης μητροπολίτης, ἀνὴρ θεοσεβὴς καὶ ἐνάρετος, ὅστις καὶ αὐτὸς ἀρρωστήσας μετὰ μῆνας 6, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, καὶ πατριαρχεύει

ΡΟΗ'. (1594)

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ὁ Ἀθηνῶν ἀλλὰ καὶ οὗτος μετὰ μῆνας 6, ἢ 7 τελευτᾷ· μέχρι δὲ τῆς προχειρίσεως ἄλλου Πατριάρχου διοικεῖ τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κοινῇ γνώμῃ ψηφισθεὶς Τοποτηρητής

(1595)

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Α'. ὁ Πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ Πηγᾶς τὸ ἐπώνυμον, ἀνὴρ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ διαβόητος, καὶ τῆς εὐσεβείας διαπρύσιος κῆρυξ, πηγάζων φερωνύμως τῆς θείας διδασκαλίας καθαρώτατα νάματα. Τούτου φέρονται παντοῖα Συγγράμματα ἐν εἴδει Ἐπιστολῶν πρός τε τὸν εὐσεβέστατον Βασίλειον τῶν Ῥώσσων Βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθοδόξους Ἕλληνας καὶ Ῥώσσους, καὶ πρὸς τοὺς

τῆς δευτέρας, καὶ περὶ ταύτης ὁ Κώδηξ τῆς Ἐκκλησίας λαλεῖ. Ὁ δὲ μακαρίτης Μελέτιος ἐλανθάσθη, μεταπηδήσας ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτεραν τοῦ Ματθαίου Πατριαρχείαν, καὶ τοὺς ἐν μέσῳ παραλιπών. Ἐκ τούτου διαφέρει καὶ κατὰ τὴν χρονολογίαν, τιθεὶς τὸν Ματθαῖον τὸ ά. ἐν ἔτει 1601. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου διακρινεῖ ἡ τῶν Κωδήκων της Ἐκκλησίας ἀκριβεστέρα ἔρευνα.

ἐν Χίῳ διάγοντας, δι' ὧν ςηρίζων τοὺς Ὀρθοδόξους εἰς τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν, ἀνασκευάζει τὰς πλάνας τῶν Λατίνων, ἐνταὐτῷ καὶ τῶν Ἀναμορφωτῶν, οἵτινες ἀμφότεροι ἀντιφιλοτιμούμενοι τότε διέσπειρον τὰς ἰδίας κακοδοξίας εἰς τὰς χώρας τῆς Ὀρθοδοξίας. Καὶ λόγους συνέγραψε, Στρωματεῖς ἐπιγράψας, ὁ νέος οὗτος Κλήμης τῆς Ἐκκλησίας Μελέτιος, καὶ διδαχῶν ἐκκλησιαςικῶν περίοδον, καὶ ἄλλα πονήματα. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου τοῦ σοφοῦ τῆς Ἐκκλησίας πατρὸς ἀνήκουσιν ἰδίως εἰς τὴν Ἱςορίαν τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀλεξανδρείας. Τότε δὲ κατ' ἐπίμονον παράκλησιν τῶν Κωνςαντινουπολιτῶν διοίκησε τὸν θρόνον περίπου μῆνας ΙΙ, καὶ πάλιν μετακλεῖται

(1595)

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Β'. τὸ ϛ'. οὗτος Πατριαρχεύσας τετραετίαν, ἐξεβλήθη, μᾶλλον δὲ παρητήθη καὶ ἐφόρεσε τὸ σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας (κατὰ τὸν Κώδηκα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς προείπομεν) (α). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΡΟΘ'. (1600)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Β'. Ἀθηνῶν μητροπολίτης, ὃς τις μετὰ Ι ἔτος καὶ δίμηνον ἐκπίπτει, καὶ πάλιν πατριαρχεύει

(α) Ἐπὶ τούτου τελευτᾷ Μουράτης ὁ Γ'. διαδέχεται δὲ τοῦτον ὁ υἱὸς Μαχμέτης ὁ Γ'. (τῷ 1595).

(1601)

ΜΑΤΘΑΙΟΣ Β'. τὸ γ'. καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΡΠ'. (1603)

ΡΑΦΑΗΛ Β'. ὁ Μηθύμνης μητροπολίτης· ὃς τις προέςη τοῦ θρόνου χρόνους 5, καὶ βιαίως ἐξωσθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐξουσίας, ἐξορίζεται (α). Ἐπὶ τούτου ἡρπάγη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ Ναὸς τῆς Παμμακαρίσου καὶ ἐδόθη εἰς Πατριαρχεῖον ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου (ὡς λέγομεν ἐφεξῆς ἐν τοῖς περὶ Τιμοθέου). μετακαλεῖται δέ πάλιν

(1608)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Β'. τὸ β'. Ἀλλὰ καὶ οὗτος μετὰ χρόνους 6 ἐκβάλλεται βιαίως· τῶν δὲ πραγμάτων τεταραγμένων, καὶ μηδενὸς ἀναδεχομένου τὴν Πατριαρχείαν, ἐπιτροπεύει ταύτην, ὡς Τοποτηρητὴς

(1614)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. τῆς Ἀλεξανδρείας Πατριάρχης, ὁ Λούκαρις, ὁ σοφώτατος. Ἐπιτροπεύσαντος δὲ τούτου ἐφ' ἱκανὸν, ἐκλέγεται Πατριάρχης

ΡΠΑ'. (1614)

ΤΙΜΟΘΕΟΣ Α'. ὁ Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολί-

(α) Ἐπὶ τούτου τὸν Μεχμέτην ἀποβιώσαντα (τῷ 1603), διαδέχεται ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀχμέτης Α'. ὅςτις καὶ τὴν Μολδοβλαχίαν ὑπέταξε.

της, ἐκ πατρίδος Πανόρμου, χώρας οὐ μακρὰν τῆς Κυζίκου κειμένης ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος (ὅθεν καί τινες τοῦτον εἶπον ἀπὸ τοῦ Μαρμαρᾶ). Σεβάσμιος ἐργάτης τῆς ἀρετῆς, καὶ περὶ τὰ θεῖα εὐλαβὴς, καὶ δραστήριος μετὰ συνέσεως. Οὗτος ἀνῳκοδόμησε τὸν ἔσω τοῦ Φαναρίου (κατὰ τὸ Διπλοφάναρον λεγόμενον) κείμενον ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τὸν ὁποῖον συνεχώρησαν εἰς Πατριαρχεῖον οἱ Τοῦρκοι, ἁρπάσαντες τὸν ναὸν τῆς Παμμακαρίσου, καὶ μεταποιήσαντες εἰς Ὀθωμανικὸν προσκύνημα (ὡς προείπομεν ἀνωτέρω (σελ 187). Ὑπῆρχε δὲ κατ' ἀρχας οὗτος ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου Γυναικεῖον Μοναστήριον ἀρχαῖον καὶ μικρὸν καὶ ςενώτατον. Καὶ λοιπὸν ὁ μακάριος Τιμόθεος (τῷ 1614) ἄδειαν παρὰ τῆς Ἐξουσίας λαβὼν, ἀνῳκοδόμησεν εὐρυχωρότερον (ὅσον συνεχώρουν αἱ τότε φοβεραὶ περιςάσεις), καὶ Κελλεῖα πέριξ ἀνεκαίνισεν ἱκανὰ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδημούντων Ἀρχιερέων· διότι ὁ πρὸ τοῦ Τιμοθέου πατριαρχεύσας Ῥαφαὴλ εἶχεν ἤδη ἐκδεδομένην Συνοδικὴν Διατγὴν, ἵνα κατοικῶσι ἐν τοῖς Κελλείοις τούτου τοῦ νεωςὶ τότε δοθέντος Πατριαρχείου πάντες οἱ κατὰ τὴν Κωνςαντινούπολιν παρεπιδημοῦντες Ἀρχιερεῖς, καὶ μὴ διατρίβωσιν εἰς οἰκίας τῆς Πόλεως κοσμικὰς, διὰ τὸ ἀσκανδάλιςον, καὶ ἀνεπίληπτον τοῦ Ἀρχιερατικοῦ χαρακτῆρος. Ὁ δὲ μακάριος Τιμόθεος πρὸς μνήμην τοῦ ἁρπαγέντος ναοῦ τῆς Παμμακαρί-

του ἐπευφήμισε καὶ εἰς τὴν ἐπίκλησιν τῆς Παναγίας Θεοτόκου τὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ κυρίως ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου καθιδρυμένον τοῦτον ναὸν (α). Οὗτος

(α) Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 429. Τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἄνωθεν τῆς πύλης τοῦ Ναοῦ χαραχθεῖσα διὰ στίχων Ἐπιγραφή. Ἀντιγράφομεν δ' αὐτὴν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ Μελετίου (Τόμ. Γ'. σελ. 429), ὅπου φαίνεται ἔν τισι χωρίοις διεφθαρμένη· ἔστι δὲ αὕτη.

« Δεῦτε, ὦ Ποιμάντορες Ἑλλάδος ἠδ' Ἀσίης,
« Εἰς σφέτερον ναὸν Μητροπαρθένου Μαρίης
« Τιμόθεος Ποιμὴν Βύζαντος δείματρ Κούρῃ
« Κάμψατε τῷ πάντα γούνατα ἐσσεῖο.

Θαργηλιῶνος, Ἰνδικτιῶνος ΙΒ'. Ζ,Ρ Κ Β'. ἔτος.

Οἱ στίχοι φαίνονται Ἡρωϊκοί, καὶ Ἐλεγεῖος μόνος ὁ τελευταῖος (Ποίημα, καθὼς φαίνεται, μήτε τοῦ Λουκάρεως, μήτ' ἄλλου παρομοίου τὴν σοφίαν, ἀλλά τινος τῶν πολλῶν καὶ συνήθων γραμματικῶν, οἵτινες ὀλίγον φροντίζουσι περὶ καλλιεπείας, καὶ μέτρων, καὶ ῥυθμοῦ, καὶ τομῆς ἐπῶν). Εἴτε ὁ τῶν στίχων ἀντιγραφεὺς, εἴτε ὁ τυπογράφος τοῦ Μελετίου ἐξέδωκαν αὐτοὺς καὶ ἐσφαλμένους. Ἀγνοῶ, πῶς εἰς τὸ πρωτότυπον ἦσαν γεγραμμένοι· νομίζω ὅμως, ὅτι ὁ πρῶτος αὐτῶν συντάκτης ἔγραψεν αὐτοὺς οὕτω.

« Δεῦρ' ΙΤΕ ὦ Ποιμάντορες Ἑλλάδος ἠδ'' Ἀσίης
« Εἰς σφέτερον ναὸν Μητροπαρθένου Μαρίης, ΟΝ
« Τιμόθεος Ποιμὴν Βύζαντος δειματο Κούρῃ,
« Κάμψατε τῷ πάντα γούνατα ΕΣΣΑΜΕΝΩι· (τουτέστι, Κάμψατε γούνατα τῷ πάντα ἐσσαμένῳ, ἤτοι κτίσαντι Θεῷ). Θαργηλιῶνος (. . . λείπει ἡ ἡμερομηνία). Ἰνδικτιῶνος ΙΒ'. Ἔτους Ζ,Ρ Κ Β'. (τουτέστιν ἀπὸ Κτ- Κόσμου, ὅ ἐστιν ἀπὸ Χριστοῦ 1614). Σημείωσαι δὲ, ὅτι ὁ ναὸς καὶ ὕστερον ἀνανεώθη τῷ 1720), καὶ τὸ Ἐπίγραμμα πάλιν ἀνεγράφη, καθὼς ὑπῆρχε καὶ πρότερον.

ὑπάρχει Πατριάρχειον καὶ τὴν σήμερον, ὡς προείπομεν, (σελ 157)(α). Ποιμάνας δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ὁσίως καὶ θεαρέστως δι' ὅλων ἐτῶν 8 ὁ ἀείμνηστος Τιμόθεος, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ (β)· καὶ τοῦτον διαδέχεται

ΡΠΒ'. (1622)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. ὁ Λούκαρις, ὁ πρώην Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρότερον προσὰς, ὡς Τοποτηρητὴς (καθὼς προείπομεν)· τὴν πατρίδα Κρὴς, ὃς πρότερον ὠνομάζετο Κωνσταντῖνος· μετὰ ταῦτα μονάσας, περιηγήθη τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Βρεττανίαν καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ τέλος διεδέξατο (τῷ 1603) τὸν ἀοίδιμον Μελέτιον τὸν Πηγᾶν εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, διαπρέψας εἰς αὐτὸν ἔτη 15· σοφώτατος ἀνὴρ καὶ διασημότατος οὐ μόνον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀ-

---

(α) Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου Τιμοθέου ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος, ἐν ᾗ παρευρέθησαν καὶ οἱ ἄλλοι τρεῖς Πατριάρχαι (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Εὐθύμιος Ἀντιοχείας, Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων). Εἰς ταύτην τὴν Σύνοδον πρὸς τοῖς ἄλλοις γενομένοις ψηφίσμασι, καθηρέθη καὶ Λαυρέντιος, ὁ Σιναίου Ὄρους Ἐπίσκοπος· διότι παρὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ἐφόρει μίτραν ἐπὶ κεφαλῆς ἐν ταῖς θείαις τελεταῖς ἱερουργῶν, ὡς ὁ Μελέτιος ἱστορεῖ (Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 430). Ἴσως ὁ Λαυρέντιος ἤθελε νὰ μιμηθῇ κατὰ τοῦτο τὸν Πάπαν, ὅστις λειτουργεῖ κιδαροφορῶν. Βλ. Κ. Οἰκον. Ἐπιτομὴ Διατρ. σελ. 64

(β) Ἐπὶ Τιμοθέου τῷ 1617 ἐτελεύτησεν Ἀχμέτης ὁ Α'. καὶ βασιλεύει Μουσάφας Α'. Καὶ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐξωσθέντα τοῦτον διαδέχεται Ὀσμάνης Α'. τῷ 1618.

ρετῇ, ἀλλὰ καὶ δι' ἃς ἔπαθε καταδρομὰς, ἀφ' οὗ τὸν θρόνον ἔλαβε τὸν οἰκουμενικὸν, πεντάκις πατριαρχεύσας καὶ τετράκις ἐξωσθεὶς· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου διηγούμεθα συντόμως καὶ ἐφεξῆς. Τόσον μόνον προλέγομεν ἐνταῦθα, ὅτι ὅλος σχεδὸν οὗτος ὁ ΙΖ'. αἰὼν ὑπῆρξεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πολλῶν καὶ μεγάλων θλίψεων φορά. Κακία Ποιμένων καὶ αἱ παρὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιπεσόντων αἱρετικῶν ποικίλαι μηχαναὶ καὶ δολοπλοκίαι, σύμμαχον ἔχουσαι τὴν βαρβαρότητα καὶ πλεονεξίαν τῆς τουρκικῆς Δυναστείας, κατέθλιψαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀνενέωσαν τὴν βιαίαν μεταβολὴν τῶν Πατριαρχῶν πολὺ πυκνοτέραν παρὰ τὰς ἐπὶ τῶν αἱρετικῶν Αὐτοκρατόρων γενομένας ἀτάκτους καὶ παρανόμους ἐξώσεις τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν ἱερὸν Κύριλλον μόλις ἤδη ἔτος ἓν καὶ μῆνας 4, πατριαρχεύσαντα, Γρηγόριός τις Ἐπίσκοπος Ἀμασείας (ὄργανον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβόντων Ἰησουϊτῶν) συμφωνήσας μετὰ δύω καθῃρημένων Ἀρχιερέων, τοῦ Ἀχριδῶν Μητροφάνους καὶ τοῦ Σερβίων Ἰωάσαφ, διέβαλε πρὸς τοὺς Τούρκους τὸν Πατριάρχην ὡς φίλον τῶν Εὐρωπαίων καὶ προδοτικόν. Καὶ οὗτος μὲν ἐξωθεῖται βιαίως, καὶ μετ' ὀργῆς ἐξορίζεται (α). Πατριαρχεύει δὲ

(α) Τῷ 1622 ἀποθνήσκει ὁ Ὀσμάνης, καὶ πάλιν βασιλεύει Μουσαφῆς Α'. Καὶ πάλιν ἐξωσθέντα τῷ 1623 διαδέχεται τοῦτον Μουράτης Δ'.

ΡΠΓ'. (1623)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Δ'. οὗτος αὐτός ὁ Ἀμασείας (ὁ καὶ Στραβοκμασείας χυδαίως ἐπιλεγόμενος, ὢν ςραβὸς, ἤτοι μονόφθαλμος καὶ σεσημειωμένος). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μετὰ μῆνας 3 ἐξορίζεται σιδηροδέσμιος εἰς Ῥόδον, ὡς μὴ διὰ ψήφων συνοδικῶς ἐκλεχθεὶς, ἀλλ' ἔξωθεν ἐπελθών. διορίζεται δὲ ἀντ' αὐτοῦ

ΡΠΔ'. (1623)

ΑΝΘΙΜΟΣ Β'. ὁ πρώην Ἀδριανουπόλεως. Ἐπὶ τούτου συνοδικῶς καθαιρεῖται καὶ ἀφορίζεται ὁ Στραβὸς ὁ Ἀμασείας, ὁ ἐπιβάτης τῆς Πατριαρχείας· αὐτὸς δὲ ὁ Ἄνθιμος βλέπων τὴν ἀθλίαν τῶν Ἐκκλησιαςικῶν πραγμάτων κατάςασιν καὶ τὸ χρέος ἤδη τοῦ Πατριαρχείου ἐπέκεινα τῶν 70 φορτίων (πουγγίων) κορυφωθὲν, παραιτεῖται μεθ' ἡμέρας 50, καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς τὸν Ἄθωνα· μεταχαλεῖται δὲ πάλιν ὁ Λούκαρις

(1624)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. τὸ β'. ὁ σοφὸς οὗτος Πατριάρχης προςατευόμενος μάλιςα ὑπὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ Πρέσβεως, καὶ ἰδίως ὑπὸ τοῦ Πρέσβεως τοῦ Βελγίου Κορνηλίου τοῦ Ἄγα, ὡς ἀρχαῖος γνώριμος τῶν Ἄγγλων καὶ Βέλγων, φιλοφρονηθεὶς εἰς τὰς χώρας αὐτῶν. Εἶχον δὲ τότε πολλὴν φιλίαν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Πόρταν αἱ δύω αὗται Αὐλαὶ, καὶ μάλιςα ἡ τῶν

Βέλγων) ἀνθίσατο γενναίως πρὸς τοὺς μιαροὺς Ἰησουΐτας (οἵτινες καθήμενοι εἰς τὸν Γαλατᾶν καὶ τὸ Σταυροδρόμιον, καὶ σχολεῖα συςήσαντες, ἐδίδασκον τοὺς Ἑλληνόπαιδας δωρεὰν, καὶ τοὺς πτωχοὺς αὐτῶν γονεῖς ἔτρεφον, ἀγοράζοντες διὰ τῆς τοιαύτης εὐεργεσίας τὰς ἁπλοϊκὰς καὶ ἀθῴας ψυχὰς, εἰς τὰς ὁποίας διέσπειρον ἠρέμα τὰς Παπικὰς κακοδοξίας). Ὁ σοφὸς λοιπὸν Πατριάρχης δὲν ἔπαυε ςηρίζων διὰ τῶν αὐτοῦ διδασκαλιῶν τοὺς Ὀρθοδόξους εἰς τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν, καὶ θεατρίζων τοὺς σκοτεινοὺς σκοποὺς τῶν Παπιςῶν. Καὶ Τυπογραφεῖον δὲ συςήσας πρῶτος εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν ὑπὸ τὴν ἐπισασίαν μοναχοῦ τινὸς Γρηγορίου Κερκυραίου Μεταξᾶ, ἐξέδιδε τ' ἀναγκαῖα τῆς εὐσεβοῦς διδασκαλίας βιβλία, ἀναιρῶν, ὅσα κακόδοξα βιβλία διεσκόρπιζον ἀφθόνως καὶ διένεμον δωρεὰν οἱ Ἰησουΐται (α). Οὗτοι δὲ βλε-

---

(α) « Οὐδὲν καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον. » Ὅ, τι ἔπραττον τότε οἱ Ἰησουΐται πρὸς ὑποσκέλισιν τῶν Ὀρθοδόξων, τὰ αὐτὰ μέσα κατηγοροῦνται καὶ τὴν σήμερον, ὅτι μεταχειρίζονται οἱ Ἀναμορφωταὶ, διασπείροντες τὰς ἑαυτῶν κακοδοξίας. Δὲν βεβαιῶ τὴν κατηγορίαν ὡς δικαίαν καὶ ἀληθινήν· ἡ κρίσις καὶ ἀπόδειξις ἀνήκει εἰς ἄλλους. Ὁμιλῶ μόνον κατὰ τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ τὴν κοινὴν φήμην (Βλ. Σάλπιγ. Εὐαγγελ. Ἔτος Β'.). Ἂν αὕτη ἀληθεύῃ, πάλιν ἐπαναλαμβάνω, « Οὐδὲν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Τί τὸ γεγονός; αὐτὸ τὸ γενησόμενον. » (Ἐκκλησιας. Α'. 9.). Καὶ τί τὸ γενησόμενον; Αὐτὸ τὸ γεγονός! Ὅ, τι κατώρθωσαν εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἕλληνας οἱ Παπιςαὶ

ποντες βαρὺν πολέμιον τὸν Πατριάρχην, διαβάλλουσιν αὐτὸν εἰς τοὺς Κρατοῦντας, ὡς ὑβρισὴν τῆς Μωαμεθανικῆς Θρησκείας, καὶ ἐπαῤῥησίασαν, ὡς ἀπόδειξιν, κατηχητικὸν σύνταγμα τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου (τὸ ὁποῖον οὗτος ἔτι ὢν ἐν Λονδίνῳ ἐξέδωκεν), ἐξελέγχον τὴν ψευδοθρησκείαν τοῦ Μωάμεθ. Τοῦτο δὲ τὸ βιβλίον ἔλεγον πρὸς τοὺς Τούρκους οἱ Ἰησουῖται, ὅτι τότε πρὸ ὀλίγου ἐξέδωκεν ὁ Πατριάρχης ἐν τῷ τῆς Κωνσαντινουπόλεως Τυπογραφείῳ. Παροξύνεται λοιπὸν ἡ Ἐξουσία κατὰ τοῦ Κυρίλλου, καὶ πέμπει μὲν ὁπλίτας, οἵτινες κατηδάφισαν τὸ Τυπογραφεῖον καὶ μετέβαλον εἰς κόνιν τὰ στοιχεῖα, μόλις διαφυγόντος τοῦ τυπογράφου Μεταξᾶ· Πέμπει δὲ καὶ ἄλλους δημίους, νὰ συλλάβωσι τὸν Κύριλλον, ἀλλ' ἐκρύβη καὶ οὗτος προλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βέλγου Πρέσβεως Ἄγα. Ὁ δὲ Πρέσβυς σπεύ-

---

τοῦτο κατορθώσουσι καὶ οἱ Ἀναμορφωταί! « Γενεὰ πορεύεται, καὶ γενεὰ ἔρχεται· ὁ δὲ Κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει! » Βράχος ὑψηλὸς ὑψηλὴν ἀνέχει τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν πόλιν. Καὶ οἱ ταύτης κάτοικοι βλέπουσιν ἄνωθεν ἀτρόμητοι τὰ πολέμια πλοιάρια καὶ τὰ κύματα τῆς κακοδοξίας, πῶς συντρίβονται προσβάλλοντα εἰς τὰς αἰωνίους ῥίζας τοῦ Ὄρους τοῦ Θεοῦ. Καὶ φωνὴ οὐρανόθεν ὑπερηχεῖ. « Μέχρι τούτου. » Θάλασσα τῆς δυσσεβείας ἁλμυρά, « Μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, » μαινομένη καὶ ἀφρίζουσα· « καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ. » Ἀπόσυρον ὀπίσω τεθραυσμένα καὶ τὰ δόλια σκαφίδια, καὶ τ' ἀφρίζοντα κύματα εἰς τὰς ἰδίας σου ἀβύσσους. « Ἐν σαυτῇ συντριβήσονται τὰ κύματα. »

σας ἐμεσίτευσε, καὶ ἔπεισε τὸν Ἀρχισατράπην, ὅτι τὰ πάντα ἦσαν συκοφαντίαι τῶν Ἰησουϊτῶν. Καὶ οὕτως ἔμεινε πάλιν ὁ Κύριλλος εἰς τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικόν. Ἀλλ' οἱ Ἰησουΐται ςρέφουσιν ἄλλην μηχανήν. Κατηγοροῦσι τὸν Πατριάρχην ὡς Καλβινόφρονα, καὶ πείθουσι πολλοὺς τῶν ἁπλουςέρων Ἀρχιερέων καὶ Κληρικῶν. Προσλαμβάνουσι δὲ καίτινας πονηροὺς, διαφθείροντες διὰ πολλῶν καὶ ὑποσχέσεων καὶ ἀργυρίων. Διαφημίζουσι λοιπὸν πανταχοῦ, ὅτι ὁ Πατριάρχης ὑπάρχει Καλβινόφρων. Ἔφθασεν ἡ φήμη καὶ μέχρι τῆς ὀρθοδόξου Ῥωσσίας· καὶ ἔπεμψαν οἱ Ῥῶσσοι πρὸς τὸν ἐν Ἰασίῳ τότε διατρίβοντα Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Θεοφάνην, ἐρευνῶντες, εἰ ἄρα ταῦτα τὰ περιφερόμενα οὕτως ἔχει. Καὶ ὁ μακάριος Θεοφάνης, Σύνοδον τοπικὴν συγκροτήσας, ἀπεκρίθη δι' ἐπιςολῆς ἐν Κεφαλαίοις 15, ἀποδεικνύων ἀθῷον καὶ ὀρθόδοξον τὸν Πατριάρχην Κύριλλον. Ἀλλὰ μετὰ δύω χρόνους (τῷ 1632) ἐφάνη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν βιβλίον ἐκδεδομένον διὰ τύπων ἐν Γενεύῃ, περιέχον ΙΗ'. Κεφάλαια καὶ Δ'. Ἐρωτήσεις πλήρη τὰ πάντα Καλβινικῆς δυσσεβείας. Ἐπεγράφετο δὲ τὸ Σύνταγμα συγγραφέα, αὐτὸν τὸν Κύριλλον τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Ἄδηλον, τίς ὑπῆρξεν ὁ ἀληθὴς τοῦ βιβλίου τούτου πατήρ. Βέβαιον ὅμως ἐφάνη, ὅτι τὸ βιβλίον δὲν συνεγράφη ὑπὸ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου· (λεγέτωσαν, ὅτι καὶ

ἂν θέλωσιν οἱ Ἀναμορφωταὶ, οἵτινες ἐξέδωκαν καὶ πραγματείαν ὅλην ἱεροῦντες, ὅτι τάχα σώζεται ἐν Ἑλβετίᾳ τὸ πρωτότυπον τούτου τοῦ βιβλίου, αὐτὸ τοῦ Κυρίλλου τὸ ἀντίγραφον, καὶ ἄλλαι τινὲς αὐτοῦ παρομοίως Καλβινίζουσαι Λατινικαὶ ἐπιστολαί!). Βέβαιον ὑπάρχει προσέτι, ὅτι καὶ τότε αἱ ποικίλαι τῶν Λουθηροκαλβίνων Αἱρέσεις πλημμυρήσασαι τὴν ἄλλην Εὐρώπην, ἐπεχείρησαν, ἵνα παρεισδύσωσι καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Καὶ ἀπέβη τότε ἡ πολυπαθὴς Κωνσαντινούπολις ὀρχήστρα τῆς τε Παπικῆς ἀναισχύντου κακουργίας καὶ τῆς ἠπιωτάτης καὶ χαριτοβλεφάρου ῥαδιουργίας τῶν Λουθηροκαλβίνων, οἵτινες ἀφανῶς μὲν ἔτι τότε καὶ πλαγίως ἐνεργοῦντες εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν, ἀλλ' ὅμως ἀντεφιλοτιμοῦντο πρὸς τοὺς Παπιστὰς, πότερος πρῶτος ἁρπάσῃ τὸ θήραμα τῆς ὀρφανῆς φαινομένης καὶ ἀμαθοῦς, καὶ δεινῶς ὑπ' ἀλλοφύλῳ Δυνάστῃ τυραννουμένης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (α). Ἀλλὰ ταύ-

---

(α) Ἐν ᾧ ὁ μακάριος Κύριλλος ἐπατριάρχευεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (μή πω τῆς Λοιθηροκαλβινικῆς Αἱρέσεως διαφημισθείσης εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν) γράφων ἐπιστολὴν πρός τινα Βέλγον Ἰωάννην Οὐϋτενβογάρδον (Uytenbogart) προσίθησι καὶ τὰ ἑφεξῆς ἀξιομνημόνευτα λόγια (τὰ ὁποῖα δεικνύουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν πατρῴαν αὐτοῦ εὐσέβειαν). «Φαίνονταί τινες ἐξονειδίζοντες τὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀμάθειαν, ὅτι αἱ τῶν γραμμάτων σπουδαὶ καὶ ἡ φιλοσοφία εἰς

την μὲν διεφύλαξεν ἀμώμητον ὁ πάντοτε μετ' αὐτῆς διαμένων ἀόρατος Νυμφίος καὶ Βασιλεύς. Τότε δὲ, φανέντος τοῦ Καλβινικοῦ βιβλίου ἐπ' ὀνόματι τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου, ἐγείρεται μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει θόρυβος πολὺς, κατηγορεῖται δὲ καὶ αὖθις εἰς τὴν Ἐξουσίαν ὡς Φραγγόπισος καὶ προδότης ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, καὶ πάλιν ἐξωθεῖται βιαίως ἐκ τοῦ θρόνου, πατριαρχεύσας τὸ β'. χρόνους 8· προβιβάζεται δὲ ἀντ' αὐτοῦ

ΡΠΕ'. (1632)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Β'. ὁ Βερρόιας Ἐπίσκοπος, τὸ ἐπώνυμον Κονταρῆς, ἄνθρωπος ὠμὸς καὶ θρασὺς καὶ τῆς Ἰησουϊτικῆς κακουργίας δεξιώτατον ὄργανον! Ἀλλ' ἔμεννεν εἰς τὸν θρόνον μόνον ἡμέρας 6 (ἀπὸ 5 ἕως 11 Ὀκτωβρίου), καὶ παρευθὺς ἐξωθεῖται βιαίως ὑπὸ τῆς Ἐξουσίας, καὶ ἐξορίζεται εἰς Τένεδον· ἀντ' αὐτοῦ δὲ πάλιν μετακαλεῖται ὁ κλεινὸς Λούκαρις

(1632)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. τὸ γ'. καὶ διεκόσμησε τὸν θρόνον χρόνον ἕνα καὶ μῆνας 6. Ἀλλ' ἡ ἄγρυπνος τῶν

ἄλλας χώρας μετέβησαν! Ἀλλὰ πάντως διὰ τοῦτο μάλιστα, ὅτι νῦν γοῦν ἀμαθεῖς εἰσιν οἱ Ἀνατολικοὶ, λίαν μακάριοι δύνανται νομισθῆναι! μὴ γινώσκοντες, ὁποῖαί εἰσιν αἱ ὀλέθριαί ζητήσεις, αἱ τὰς τῶν ἀνθρώπων ἀκοὰς κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον μιαίνουσαι! » (τὰς ποικίλας αἱρέσεις τῶν Λουθηροκαλβίνων ἐννοῶν).

Παπιζῶν σκευωρία εὑρίσκει ἄλλο ὄργανον, Ἀθανάσιον τὸν Κρητικὸν, γνώριμον τοῦ Τούρκου Ἀρχισατράπου (Ζαφέρης οὗτος ἐκαλεῖτο)· καὶ δι' αὐτοῦ πάλιν ἐξορίζεται ὁ Κύριλλος, πατριαρχεύει δὲ αὐτὸς ὁ Κρητικὸς

ΡΠϚ'. (1633)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ'. ὁ τοὐπίκλην Πατελλάριος, Θεσσαλονίκης Ἐπίσκοπος. Τοῦτον ὁ Μοσχοπολίτης Δημήτριος Προκοπίου (ἐν Ἀπαριθμήσει τῶν λογίων Γραικῶν) ἱστορεῖ Φιλόσοφον, Φιλολόγον, Ποιητὴν, ἐγκρατέσατον τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς γλώσσης, καὶ ἄριστον Ἱεροκήρυκα. Ἀλλ' ὅμως ὁ σοφὸς ἐν λόγοις Πατελλάριος ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ἔργων ματαιόφρων ἄνθρωπος, καὶ διὰ κενοδοξίαν ἕτοιμος εἰς καταπάτησιν τῶν Θείων Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Πλὴν ἀλλ' ὀλίγον ἐκέρδησεν ἐκ τῆς ἐπιβατικῆς αὐτοῦ Πατριαρχείας· διότι μόλις 40 ἡμέρας τὸν Θρόνον κατασχὼν, ἐξεβλήθη καὶ οὗτος βιαίως κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς μεγάλης Παρασκευῆς! καὶ πάλιν ἀποςέλλεται εἰς Θεσσαλονίκην, διαφυγὼν τὴν ἐξορίαν δυνάμει τῶν αὐτοῦ προσατῶν. Ἐκεῖθεν δὲ ὁ μάταιος Πατελλάριος καταφυγὼν εἰς Ἀγκῶνα, γράφει πρὸς τὸν Πάπαν, παρακαλῶν, ἵνα παραγενόμενος εἰς τὴν Ῥώμην ἔχῃ παρ' αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου! (ἔχει δὲ, ὡς προείπομεν (σελ. 123) ὁ Πάπας περὶ ἑαυτὸν καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκ-

κλησίας ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι Πατριάρχας). Ὁ δὲ Πάπας ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Πατελλάριον, ὅτι «Καὶ Καρδινάλιος ἔσαι παρ' αὐτῷ τὸν 73 τόπον τῆς Καρδιναλικῆς χορείας ἐπέχων, ἂν ὑπογράψῃ τὸν Ὅρον τῆς Λατινικῆς Πίσεως». Ἔφριξεν ὁ ταλαίπωρος Πατελλάριος, ἀκούσας τῆς Παπικῆς Δυνασείας τὰ σήμαντρα! Καὶ Κανόνων μὲν παραβάτης ἐτόλμησε νὰ γενῇ, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ πάτριον δὲν ὑπέφερε νὰ προδώσῃ. Φεύγει λοιπὸν ἐξ Ἀγκῶνος ἐνεπισρεπτί, καὶ μεταβαίνει εἰς Μολδοβλαχίαν, ὅθεν πάλιν κατῆλθεν εἰς Κωνσαντινούπολιν ὕσερον· τότε δὲ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἔξωσιν ἀνακαλεῖται ἐκ τῆς ἐξορίας ὁ ἀοίδιμος

(1633)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. Λουκάρις τὸ δ'. καὶ πατριαρχεύσας 1 ἔτος καὶ μῆνας 2, πάλιν διώκεται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· καὶ πάλιν ὑπ' αὐτῶν βοηθούμενος ἐπιβαίνει τοῦ Θρόνου ὁ Πατελλάριος

(1634)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ'. τὸ β'. (κολακεύων τοὐλάχιςον εἰς τὸ φαινόμενον τοὺς βοηθοὺς Ἰησουίτας). Εἰς μίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἁγίων Ἀποςόλων ἐκφωνηθεῖσαν διδαχὴν ἡρμήνευσε τὸ «Σὺ εἶ Πέπροκτλ» ὀλίγον λοξὰ καὶ παράσρεβλα, παρεμφαίνων πλαγίως τὰ ὑπέροχα πρωτεῖα τῆς Ῥωμαϊκῆς Καθέδρας, ὡς

καθέδρας τοῦ Πρωτοκορυφαίου τῶν Ἀποστόλων. Ἄλλος ὅμως Ἀθανάσιος γενναῖος ἀνὴρ, ἐλέγχει τὸν Πατριάρχην, ὡς ὄζοντα Παπισμοῦ! καὶ τὸν ἔλεγχον τυπώσας ἐξέδωκε. Καὶ λοιπὸν ὁ Πατελλάριος μόλις ι χρόνον πατριαρχεύσας ἄδοξος καὶ περιφρονούμενος, ἐξωθεῖται τοῦ Θρόνου καὶ ἐξορίζεται εἰς Ῥόδον δυνάμει τοῦ ἰσχυροῦ Σατράπου Ἰβραΐμου· δι' αὐτοῦ δὲ τούτου πατριαρχεύει πάλιν ὁ Κονταρῆς

(1635)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Β'. τὸ Ϛ'. πλὴν μετὰ ἔτος ι καὶ μῆνας 6 πίπτει τῆς ἀξίας ὁ Ἰβραΐμης, ἐξορίζεται καὶ ὁ Κονταρῆς εἰς Ῥόδον, ὡς πλεονέκτης καὶ ταραξίας· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΡΠΖ'. (1636)

Νεόφυτος Γ'. ὁ πρώην Ἡρακλείας, τὸν ὁποῖον ὁ ἀνόσιος Κονταρῆς εἶχεν ἤδη πρὸ μικροῦ βιαίως ἐκ τῆς Ἡρακλείας ἐξωρισμένον. Ἐπατριάρχευσε δὲ ὁ Νεόφυτος χρόνον ἕνα καὶ παρητήθη, μὴ δυνάμενος νὰ ἀντέχῃ πρὸς τὰς ταραχὰς τὰς γενομένας ἐκ τοῦ κορυφωθέντος χρέους τοῦ Πατριαρχείου. Εἰς τὰς ἐν διαστήματι χρόνων 15 (1622- 1637) δωδεκάκις γενομένας ἀλλαγὰς τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν (τοῦ Λουκάρεως, τοῦ Κονταρῆ, τοῦ Πατελλαρίου καὶ τελευταῖον τοῦ Νεοφύτου) ἀνέβη τὸ χρέος τοῦ Πατριαρχείου εἰς διακόσια φορτία (Πουγγία). Τοῦρκοι καὶ

Φράγγοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ Ἑβραῖοι ἦσαν οἱ δανεισταὶ, οἵτινες ἔσυρον εἰς τὰ δικαστήρια τοὺς ἐγγυητὰς Ἀρχιερεῖς, ἀπαιτοῦντες τοὺς τόκους, οἱ δὲ καὶ τὰ κεφάλαια. Τοιαῦτα ἔπασχεν ἡ Ἐκκλησία ἐξ αἰτίας τῶν δύω μάλιστα κακῶν Ποιμένων, τοῦ Κονταρῆ καὶ τοῦ Πατελλαρίου· ἀκολούθως ἔπαθε καὶ χειρότερα, προσαυξηθέντων τῶν κακῶν. Ἡ τῶν ἔξω ψευδαδέλφων ῥαδιουργία, πάντοτε προσοικειουμένη τοὺς μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων ἀχρειοτέρους ἢ κουφοτέρους, ἐξέκαιεν αὐτῶν τὴν κενοδοξίαν εἰς πατριάρχευσιν (διότι ἤλπιζε μωρῶς μὲν καὶ παραφρόνως, ἀλλ' ὅμως ἤλπιζεν ἡ αἱρετικὴ μηχανορραφία, ὅτι διὰ φίλων Πατριαρχῶν ἠδύνατο, νὰ ἐπενεργήσῃ πρὸς τὴν διαφθορὰν τῶν δογμάτων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας!). Ἡ δὲ πάλιν Τουρκικὴ φιλοχρηματία παρεῖχεν εὐκόλως τὰς ἀκοὰς εἰς πᾶσαν διαβολὴν, πρόφασιν κέρδους ζητοῦσα τοῦ Πατριάρχου τὴν ἀλλαγήν. Οἱ ἐνάρετοι καὶ ἀγαθοὶ Ποιμένες παρεσύροντο, μηδεμίαν ἔχοντες ἰσχὺν ἀντιζῆναι μήτε πρὸς τὴν ἀκόρεστον πλεονεξίαν τῆς ἐξουσίας, μήτε πρὸς τοὺς ξένους ἐπιβούλους, οἵτινες δυνάμει τῶν Εὐρωπαϊκῶν πρεσβειῶν ἀνεμόχλευον τὴν πατριαρχομανίαν τῶν κενοδόξων Ἐπισκόπων. Ἡ Ἐκκλησία ἐξένταζε! τὸ χρέος ηὔξανε! καὶ οἱ πατριάρχαι ἠλλάσσοντο ἀλλεπάλληλοι! Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Νεοφύτου πατριαρχεύει πάλιν

(1637)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Α'. ὁ Λούκαρις τὸ ε'. καὶ τελευταῖον· τότε ἐξεκαύθη ἀκράτητος ἡ Ἰησουϊτικὴ κακουργία. Διὰ πολλῶν καὶ ἄλλων σκευωριῶν καὶ δι' αὐτοῦ, τέλος, τοῦ Θηριώδους καὶ ἀπονενοημένου Κονταρῆ παροξύνουσι τὸν Σουλτάνον Μουράτην τὸν Δ'. κατὰ τοῦ Λουκάρεως, ὡς ἐπικινδυνοτάτου καὶ πολλῶν θανάτων ἀξίου προδότου τῶν τοῦ Κράτους συμφερόντων. Μόλις λοιπὸν ι πάλιν χρόνον καὶ μῆνας 6 τὸ τελευταῖον πατριαχεύσας ὁ μακαρίτης Κύριλλος, ἐξορίζεται βιαίως εἰς Λαιμοκοπίαν (φρούριον πλησίον τῆς Κωνσαντινουπόλεως), καὶ ἐκεῖ πνίγεται διὰ βασιλικῆς προσαγῆς, καὶ τὸ λείψανον αὐτοῦ ῥυθίζεται εἰς τὴν θάλασσαν (α). Ἀναβαίνει δὲ τὸν θρόνον τὸν πατριαρχικὸν πάλιν

(α) Οὕτως ἐτελείωσεν ἡ περὶ τὸν μακάριον Πατριάρχην Λούκαριν τραγῳδία, προσλαβοῦσα, ὡς ἐπεισόδιον, καὶ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀγρίου αὐτοῦ διώκτου, τοῦ Κονταρῆ, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς Οὗτος ὁ Κονταρῆς εἰς τὴν β'. αὐτοῦ Πατριαρχείαν (τῷ 1635) συνέχυσεν ἐν Κωνσαντινουπόλει Σύνοδον, ἥτις ἀναθέματι καθυπέβαλε τό, τε ῥηθὲν Καλβινικὸν βιβλιάριον, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ ἐπιγραφόμενον Συγγραφέα Κύριλλον τὸν Λούκαριν. Ταύτην δὲ τὴν Σύνοδον καὶ δι' ἄλλης Συνόδου, συγκροτηθείσης ἐν Ἰασίῳ, ἐπεκύρωσεν ὕστερον καὶ ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ὁ Γέρων (ὡς φαίνεται ἐν τοῖς ἐφεξῆς). Ἀλλὰ καὶ τρίτη Σύνοδος ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων Πατριάρχου συγκροτηθεῖσα (τῷ 1672) πάλιν ἀνεθέματισε τὸ ῥηθὲν κακόδοξον βιβλιάριον,

(1638)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Β'. ὁ Κονταρῆς· τὸ γ'. καὶ τελευταῖον καὶ αὐτός· διότι μόλις καὶ αὐτὸς ἐτος πατριαρχεύσας μισούμενος ὑπὸ πάντων διὰ τὴν τοῦ ἀοιδίμου

καὶ τὸν αὐτοῦ Συγγραφέα Κύριλλον, τὸν ὑποῖον καὶ Ψευδοκύριλλον καθαρώτερον ὀνομάζει, ἀπαλλάττουσα τῆς συκοφαντίας τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριλλον τὸν Λούκαριν, καὶ συνάγουσα διὰ τρανῶν ἀποδείξεων, ὅτι δὲν ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ τοῦ δυσσεβοῦς συντάγματος πατήρ. « Κύριλλον, λέγει, τοιοῦτον Καλβινόφρονα οὐδέποτ' ἐγνώρισεν ἡ Ἐκκλησία! » Διότι αὐτὸς ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, πατριαρχεύσας δι' ὅλων ἐτῶν δεκαπέντε μὲν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἄλλων δὲ σχεδὸν τοσούτων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, οὐδέποτ' ἐφάνη τὰ τοῦ Καλβίνου νοσῶν οὔτε ἐν Συνόδῳ, οὔτε ἐν Ἐκκλησίᾳ, οὔτε παρά τινι τῶν αὐτῷ διακονησάντων· ἀλλὰ μάλιστα τἀναντία ἐκήρυττεν εἰς τὰς ἐπ' Ἐκκλησίας αὐτοῦ διδαχάς, ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας (καὶ φέρει ἡ Σύνοδος τεσσαράκοντα περικοπὰς ἐκ τῶν ἔτι τότε σωζομένων ἰδιογράφων αὐτοῦ διδαχῶν, δι' ὧν ὁ μακάριος Κύριλλος ἐκήρυττεν, ὡς ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν πάντα τὰ παρὰ τοῦ Καλβίνου ἀθετούμενα Κεφάλαια τῆς Εὐσεβείας). Καὶ τοῦτο μὲν θεσπίζει ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Σύνοδος, ἐξελέγχουσα καὶ ἐν Κεφαλαίοις ἰδίοις τὰς Καλβινικὰς κακοδοξίας (Βλ. Δοσιθ. Πατριάρχ. Ἱεροσολ. Ἐγχειρίδιον ἐξελέγχον τὴν Καλβινικὴν φρενοβλάβειαν). Ὅσοι δὲ (καὶ μάλιστα οἱ περὶ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ Κύριλλον τὸν Κονταρῆν) ἀνέθ μάτισαν πρότερον τὸν Λούκαριν, ἐπέφερον αἰτίαν « Ὅτι αὐτὸς ὁ Λούκαρις ὀκτὼ χρόνους ἐπιζήσας μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ συγγεγραμμένης Καλβινικῆς Συγγραφῆς, ὅμως ἐσιώπησε, μηδὲν γράψας πρὸς ἀναίρεσιν! » — Ἀλλ' εὐκόλως ἐξηγεῖται ἡ τοῦ Κυρίλλου σιωπή, ὅταν τις ἐνθυμηθῇ πρῶτον μὲν, ὅτι εἰς τοὺς μεγίστους αὐτοῦ διωγμοὺς εἶχεν ὑπερασπιστὰς ἐξωτερικοὺς φίλους ἐ-

Λουκάρεως καταδρομὴν, κατηγορεῖται καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν αὐτὸν Σουλτάνον, ὡς συκοφάντης καὶ κακοῦργος· καὶ ὁ Σουλτάνος ἐπιθυμῶν μὲν, ἵν' ἀπὸ τοῦ

σχυροὺς, οἵτινες ἔτυχον ὄντες Λουθηροκαλβῖνοι (καὶ οἵτινες ἴσως αὐτοὶ διέσπειραν τὸ βιβλίον ἀφανῶς, ἢ τοὐλάχιστον τὸ μὲν βιβλίον ὑπῆρξε καὶ αὐτὸ σκευώρημα τῶν Ἰησουμάχων Ἰησουσοῦ τῶν, οἱ δὲ Λουθηροκαλβῖνοι ἠσμενίζοντο εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἰδίων αὐτῶν δογμάτων). Ἴσως λοιπὸν δὲν ἤθελεν ὁ Κύριλλος νὰ προσκρούσῃ πρὸς τούτους αὐτοῦ τοὺς προξάτας, ἀπ' εὐθείας καὶ ἐγγράφως ἀναιρῶν τὴν Συγγραφήν. Αὐτὸς ὅμως ὑπὸ πλείσων ὀρθοδόξων πολλάκις ἐρωτηθεὶς, ἠρνεῖτο μεθ' ὅρκων, ὅτι τὸ βιβλίον δὲν ὑπῆρχεν αὐτοῦ Σύγγραμμα. Ἔπειτα (τὸ μέγιστον πρὸς ἀθώωσιν αὐτοῦ) εἰς ὅλας τὰς δημοσίους αὐτοῦ διδαχὰς ὁ μακαρίτης καὶ πρότερον, καὶ ἀφ' οὗ ἐφάνη τὸ βιβλίον, πάντοτ' ἐκήρυττε τὰ δόγματα τῆς Ὀρθοδοξίας, ὑφ' ὧν ἀναιροῦνται αἱ Καλβινικαὶ δυσσέβειαι. Πῶς λοιπὸν ἄλλα μὲν ἐκήρυττεν ἀπὸ στόματος, ἔγραφε δὲ τἀναντία; Ἔπειτα καὶ πῶς ἂν ἐτόλμησεν αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τοσαύτην λαβὴν νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἐνεδρεύοντας αὐτὸν καὶ παραφυλάττοντας τοσούτους καὶ τοιούτους ἐχθροὺς, οἵτινες καὶ αὐτὰς τὰς εὐσεβεῖς αὐτοῦ πράξεις καὶ ὁμιλίας παρεξήγουν ἐπὶ κακῷ; Καὶ ταῦτα μὲν συντόμως περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας! Ἥτις κἂν (καθ' ὑπόθεσιν) ὑπῆρχεν ἀληθὴς, ἀλλ' ὅμως οὐδεμία κηλὶς ἠδύνατο νὰ προσρισθῇ εἰς τὴν ἀμώμητον καὶ ἀδιάληπτον Ὀρθοδοξίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας! Αἱ μερικαὶ πλάναι καὶ κακοδοξίαι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ προσώπου (κἂν Πατριάρχης, κἂν Ἐπίσκοπος, κἂν ἄλλος τις ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς οὗτος τύχῃ) μένουσι πάλιν εἰς τὴν αὐτοῦ κεφαλήν. Κἂν νομίζωνται καί τινες εἴτε ὡς Λατινοφρονοῦντες εἴτε ὡς Καλβινίζοντες, ἢ καὶ ὡς παντάπασιν ἀσεβοῦντες, οἱ τοιοῦτοι φαίνονται ψευδώνυμοι Χριστιανοὶ, καὶ ἀχάριστα τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπαίροντες πτέρναν μιαρὰν, καὶ

ταραξίου τούτου ἀπαλλαχθῇ, θεραπεύων δὲ (καθὼς ἐνόμιζε) καὶ τοὺς πολιτικοὺς αὐτοῦ φίλους, ὅσους πρότερον ἐπίκρανε, θανατώσας τὸν Λούκαριν, ἐξορίζει καὶ τὸν Κονταρῆν εἰς Καρθαγένην (α), προσάξας καὶ τούτου τὸν πνιγμὸν, καὶ ἔπνιξαν αὐτὸν οἱ ἀπαγαγόντες! Μετὰ τοῦτον ἐκλέγεται Πατριάρχης

ΡΠΗ'ι (1639

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Α'. Ἀνδριανουπόλεως Μητροπολίτης, ὁ Γέρων ἐπονομαζόμενος, Χῖος τὴν πατρίδα, καὶ τοὺς τρόπους χρηστός. Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου (τῷ 1642) γίνεται ἡ, περὶ ἧς προείπομεν, Σύνοδος ἐν Ἰασίῳ· διότι οἱ Λουθηροκαλβῖνοι παντα-χοῦ διεσκόρπισαν τὴν φήμην, ὅτι ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσαντινουπόλεως Κύριλλος ὁ Λούκαρις ὁ σοφώτατος, ἀπεδέχθη τὰ δόγματα τῶν Καλβίνων! καὶ τὸ βιβλίονφέροντες ἐπεδείκνυον εἴστε τὴν Ῥωσσίαν καὶ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τῆς Πολωνίας· καὶ εἰς

λακτίζοντες κατὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μητρός! Ἀλλ' αὐτὴ τὴν ἀπόνοιαν αὐτῶν ἐλεοῦσα, πάλιν ἀνακαλεῖ φιλανθρώπως ἕκαστον αὐτῶν; ἐπιλέγουσα τοῦ Σωτῆρος αὐτῆς τὴν πραοτάτην φωνήν· « Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. »

(α) Ἄλλοι γράφουσι Καρχηδόνα· ἡ ἀληθὴς γραφὴ φαίνεται Χαλκηδόνα· ὁ δὲ Φαβρίκιος λέγει, ὅτι ἠσφαλίσθη ὁ Κονταρῆς εἰς φυλακήν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔγεινε πρῶτον· ὕστερον δὲ ἐπηκολούθησε καὶ ἡ φονικὴ ἐξορία.

τὴν Μολδοβλαχίας καὶ ἀλλαχοῦ· Βασίλειος λοιπὸν τότε τῆς Μολδοβλαχίας Ἡγεμὼν, Λούπουλος τὸ ἐπώνυμον (α), γράφει πρὸς τὸν Πατριάρχην Παρθένιον, παρακαλῶν, νὰ συγκροτηθῇ Σύνοδος εἰς Ἰάσιον πρὸς

(α) Ὁ Βασίλειος οὗτος ἦν ἀπὸ τοῦ Ἀλβανιτοχωρίου τῆς Μυσίας, τὸ γένος ἀρχῆθεν Μακεδών· θεοσεβέστατος ἀνὴρ καὶ εὐσπλαγχνικώτατος. Οὗτος ἐπλήρωσε τεσσαράκοντα δύω χιλιάδας φλωρία Οὐγκαρικὰ, καὶ ἐξεχρέωσε τὸν ἅγιον τοῦ Χριστοῦ τάφον. Ὑπέπεσε δὲ τότε εἰς τοσοῦτον χρέος ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησία, διότι οἱ Λατῖνοι δυνάμει τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διενεργοῦντος Πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐπροσπάθουν νὰ ἁρπάσωσιν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Ὀρθοδόξων τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως· καὶ παρ' ὀλίγον ἐξεδόθη περὶ τούτου Διάταγμα τοῦ Σουλτάνου· ἀλλ' οἱ προϊστάμενοι τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἐκκλησίας προλαβόντες, ἐμπόδισαν τὸ Διάταγμα, πληρώσαντες καὶ τότε καὶ ἄλλοτε χρήματα πολλὰ εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Σουλτάνου. Ἐπατριάρχευσε δὲ τότε τῶν Ἱεροσολύμων ὁ μακάριος Θεοφάνης (τῷ 1632), ὁπότε καὶ Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἔτι πατριαρχεύων ἐν Κωνσταντινουπόλει, μεγάλως ἠγωνίσατο, συμμαχῶν μετὰ τοῦ Θεοφάνους εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ ἁγίου Τάφου. Καὶ ἄλλοτε δὲ ἐφεξῆς οἱ Λατῖνοι ἐγένοντο πολλάκις αἴτιοι βαρυτάτης ζημίας εἰς τῶν Ἱεροσολύμων τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιβουλευόμενοι αὐτήν. Τότε δὲ πληρώσας τὰ χρέη ὁ μεγαλοδωρότατος Ἡγεμὼν Βασίλειος, ἐπλήρωσε καὶ τὰ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως (τῷ 1641). Ἔλαβε δὲ δῶρον παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τὸ ἅγιον λείψανον τῆς ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς τῆς Νέας, τὸ ὁποῖον ἔτι καὶ νῦν ἀπόκειται ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἰάσιον Μονῇ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν (Βλ. Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 450. Καὶ Δοσιθ. Πατριάρχ. Ἱεροσολύμ. Πρόλογον εἰς τὴν κατὰ τῶν Καλβινιχῶν Κεφαλ. Ἀντίῤῥησιν Μελετίου τοῦ Συρίγου).

ἐξέτασιν τῶν κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διεσπαρμένων συκοφαντιῶν. Καὶ πέμπει μὲν ἰδίους τοποτηρητὰς ὁ Πατριάρχης Ἀρχιερεῖς καὶ τὸν σοφὸν Ἱεροκήρυκα Μελέτιον τὸν Συρίγου (α). Ἔρχεται δὲ εἰς Ἰάσιον καὶ αὐτὸς ὁ Κιαιβίας καὶ πάσης Ῥωσσίας Μητροπολίτης Πέτρος Μογίλας, ὁ σοφώτατος καὶ εὐσεβέστατος μετ' ἄλλων καὶ αὐτὸς Ἀρχιερέων (β), καὶ γενομένης Συνόδου, ἀναθεματίζονται πάλιν τὰ Κεφάλαια τοῦ Καλβινικοῦ βιβλιαρίου καὶ ὁ τούτων Συγγραφεύς. Ἔπειτα συνεκροτήθη καὶ ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις Σύνοδος, ὡς προείπομεν. Καὶ οὕτω διεσκεδάσθη ἡ ὑπὸ τῶν ψευδῶς καυχωμένων Ἀναμορφωτῶν (ἴσως δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν σχίσματα ζητούντων Ἰησουϊτῶν) κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διαφημισθεῖσα συκοφαντία, ὅτι τάχα παρελέχθη τὰ φρονήματα τοῦ Λουθήρου καὶ Καλβίνου! Τοσοῦτον δὲ περιεβόμβησεν ὅλην τὴν Εὐρώπην ὁ λῆρος οὗτος, ὥσε καὶ ὁ Πρέσβυς τῆς Γαλλίας ῥητῶς ἐζήτησε παρὰ τῶν Πα-

---

(α) Οὗτός ἐστιν ὁ Μελέτιος ὁ Συρίγου, ὁ τότε (ἐπὶ Παρθενίου τοῦ Γέροντος) ἐκδοὺς τὴν ἀξιόλογον Ἀντίῤῥησιν κατὰ τῶν Καλβινικῶν Κεφαλαίων καὶ Ἐρωτήσεων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως.

(β) Καὶ ὁ μακάριος Πέτρος Μογίλας ὁ Κιαίβου μητροπολίτης ἐξέδωκεν Ὁμολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, ἐπικυρωθεῖσαν ὑπὸ πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις καὶ τύπος ὠνόμασται διὰ ἐκδεδομένη.

τριαρχῶν, τοῦ τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων, ἔγγραφον πληροφορίαν περὶ τῆς Ὁμολογίας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἀπ' ἄλλου μέρους οἱ περὶ τὸν Λούθηρον καὶ Καλβῖνον βλέποντες κηρυττομένην λαμπρῶς τὴν ὀρθοδοξίαν τῶν Ἀνατολικῶν, μετὰ τὴν προρρηθεῖσαν ἐν Ἱεροσολύμοις μάλιστα Σύνοδον, ἠγανάκτησαν ἐπὶ πλέον· καὶ διεκήρυξαν καὶ αὐτοί, ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐλατινοφρόνησεν! ὁλόκληρα Συγγράμματα ἐξέδωκαν περὶ τούτου ἐξαιρέτως οἱ Καλβινισταί. Τούτων τῶν Συγγραμμάτων ἐν Αὐϊμόντου, τὸ πάντων αὐθαδέστερον καὶ γελοιότερον, ὑπάρχει τὸ τοῦ ὅς τις ἐκοινοποίησε καὶ τὰ ἴσα τῶν, περὶ ὧν προείπομεν, αὐτογράφων τάχα τοῦ Λουκάρεως τῶν φυλαττομένων ἐν Ἑλβετίᾳ (Βλ. σελ. 196) εἰς ἀπόδειξιν τῶν ἀληθῶν καὶ γνησίων (τουτέστι Καλβινικῶν) δῆθεν φρονημάτων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οὕτως ἡ ἀρετὴ πάντοτε πολεμεῖται ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν ἐναντίων ὑπερβολῶν· καὶ ὁ σώφρων ἐπίσης δυσαρεστεῖ καὶ τὸν μανιακὸν καὶ τὸν ἠλίθιον! καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Τὸν δὲ Παρθένιον τὸν Γέροντα πατριαρχεύσαντα ἔτη 5 καὶ μῆνας 2, ἐκβάλλουσι τῆς Πατριαρχείας, καὶ εἰς Κύπρον ἐξορίζουσιν (ὅθεν ὕστερον ἐπιστρέψας εἰς Χίον ἐτελεύτησεν) (α). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐπατριάρχευσε

(α) Ἐπὶ τούτου (τῷ 1640) ἀποθνήσκει Μουράτης ὁ δ'. διαδέχεται δὲ τοῦτον Ἰβραΐμης Α'.

ΡΠΘ'. (1644)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Β'. Ἰωαννίνων μητροπολίτης, καὶ Ἰωαννίτης τὴν Πατρίδα, ὁ καὶ Νεώτερος ἐπιλεγόμενος, καὶ Ὀξὺς (αὐχηρὸς, καὶ Τουρκιστὶ Κεσκίνης)· σεμνὸς ἀνὴρ, καὶ μεγαλοπρεπὴς, καὶ δραστήριος, ἀλλὰ πολυδάπανος, καὶ ἐπομένως πλεονέκτης! Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας καὶ ἀγρυπνίας ἐφαίνετο πολλάκις ἐπισεσυρμένος καὶ νωθρὸς καὶ ὀκνηρός. ὅθεν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀπέβησαν σαλάκωνες καὶ τρυφηλοὶ, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκριβείας ἀφροντιστότατοι. Διὰ ταῦτα μετὰ ἔτη 2 καὶ μῆνας 2 ἐκβάλλεται τοῦ Θρόνου, καὶ διαδέχεται τοῦτον, κοινῇ ψήφῳ ἐκλεχθεὶς,

Ρη'. (1646)

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Β'. Ἡρακλείας μητροπολίτης. Οὗτος δὲ, πατριαρχεύσας μῆνας 11 καὶ τόσας ἡμέρας, ἀνεχώρησεν ἑκουσίως ἐκ τοῦ Πατριαρχείου, καὶ μετακαλεῖται πάλιν ὁ Ὀξὺς

(1647)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Β'. τὸ β'. (α). Οὗτος, πατριαρχεύσας μέχρι τοῦ 1650, συκοφαντεῖται πρὸς τοὺς Τούρκους ὑπό τινος Παυλακίου, ὡς ἔχων ἀλληλογραφίαν με-

(α) Ἐπὶ τούτου (τῷ 1648) τὸν Σουλτάνον Ἰβραΐμην θανατωθέντα διαδέχεται Μεχμέτης Δ'. ὁ υἱὸς αὐτοῦ.

τὰ τῆς Ῥωσσικῆς Κυβερνήσεως (καὶ τοῦτο Ἰησουϊτικὸν ῥᾳδιούργημα, τὸ ὁποῖον πάλιν καὶ εἰς ἄλλον Πατριάρχην ἐξυσσοδομεύθη, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς). Κρημνίζεται λοιπὸν βιαίως ὁ Παρθένιος ἐκ τῆς Πατριαρχείας μετὰ διετίαν καὶ ἑξάμηνον, καὶ βληθεὶς εἰς ἀκάτιον (πλοῖον ποταπὸν), ὡς δῆθεν ἀπαγόμενος εἰς ἐξορίαν, φονεύεται ἐν αὐτῷ καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν (α). Ἡ συκοφαντία καὶ ὁ τραγικὸς τοῦ Πατριάρχου θάνατος, μετὰ καὶ τῆς μνήμης τῶν εἰσέτι νεαρῶν περὶ τοὺς δύω Κυρίλλους συμβεβηκότων,

---

(α) Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 449. Ἀλλόκοτος φαίνεται ἡ τότε τῶν Τούρκων πολιτική· οἵτινες δίδοντες ἄδειαν εἰς τοὺς Πατριάρχας νὰ ἀπέρχωνται προσωπικῶς εἰς Ῥωσσίαν (ὡς ἐδόθη καὶ εἰς Ἱερεμίαν τὸν Β'. Βλ. σελ. 183 καὶ εἰς ἄλλους), ἔπειτα ἐχρέμων τοὺς Πατριάρχας (τῆς Κωνσταντινουπόλεως) ὡς ῥωσσίζοντας προδότας. Ἀλλ' αἰτία τῆς τοιαύτης ὠμῆς ἀκαταστασίας ὑπῆρχεν ἡ πλεονεξία· διότι ἐγνώριζον, ὅτι ἀπερχόμενοι οἱ Πατριάρχαι εἰς Ῥωσσίαν, ἔφερον εἰς τὴν πάσχουσαν Ἐκκλησίαν (μάλιστα τῆς Κωνσταντινουπόλεως) καὶ βοήθειαν ἀδρὰν χρηματικήν. Ταύτην συνεχῶς τρυγῶσα ἡ τυραννικὴ δυναστεία, ἀπέλυεν ἀφόβως τοὺς κομίσοντας (ἐθρασύνετο δὲ καὶ ἄλλως εἰς τὴν μέχρι τέλους σχεδὸν τοῦ ΙΖ'. Αἰῶνος εὐδοκίμησιν τῶν ὅπλων αὐτῆς κατὰ τῶν Εὐρωπαίων). Ὅτε δὲ πάλιν ἔβλεπε συκοφαντουμένους τοὺς Πατριάρχας ὡς φίλους τῶν Ῥώσσων, εὔκολον ὑπῆρχε τὸ μέσον τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀπαλλαγῆς· Ἡ χρεμάθρα ἐγγὺς, καὶ ὁ πνιγμὸς ἕτοιμος. Εἴπετο δὲ καὶ τὸ κέρδος τοῦ φόρου παρὰ τοῦ διαδεξομένου τὸν φονευθέντα Πατριάρχην! Βλέπε ἐφεξῆς τὰ κατὰ τὸν Γ'. Παρθένιον ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Β', καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

κατετρόμαξαν τοὺς χριστιανοὺς, καὶ αὐτοὺς πρὸς ὥραν τοὺς θρασυτάτους τῶν ἐκκλησιαστικῶν. Ἐκ δὲ τούτου πάλιν ἐπηυξήθη πυκνοτέρα ἡ ζημιωδεστάτη τῶν Πατριαρχῶν ἀλλαγὴ, ταχέως διὰ τὸν φόβον παραιτουμένων τῶν ἐκλεγομένων Πατριαρχῶν. Μετὰ τὸν Παρθένιον ἀνακαλεῖται πάλιν συνοδικῶς

(1650)

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Β'. τὸ β'. ὅστις ἰδὼν τὴν τῶν πραγμάτων ταραχὴν καὶ τὸν φόβον τῆς Ἐκκλησίας, φεύγει παραιτηθεὶς ἑκουσίως μετὰ ἔτος 1 καὶ μῆνάς τινας, διαδέχεται δὲ τοῦτον

Ρη Α'. (1651)

ΚΥΡΙΑΛΟΣ Γ'. ὁ πρότερον Κορίνθου, καὶ ὕστερον Τουρνόβου μητροπολίτης, τὸ ἐπώνυμον Σπανός. Ἀλλὰ καὶ οὗτος μόνας 20 ἡμέρας πατριαρχεύσας, ἀναχωρεῖ παραιτησάμενος· καὶ πάλιν ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου.

(1651)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ'. ὁ Πατελλάριος τὸ γ'. καὶ ἔσχατον. Οὗτος ἦλθε πάλιν δυνάμει τῶν αὐτοῦ προσατῶν· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐδέχθησαν αὐτὸν οἱ Μητροπολῖται. Καὶ λοιπὸν παραιτεῖται μεθ' ἡμέρας 15, καὶ φεύγει κατησχυμένος καὶ μετανοῶν· προβιβάζεται δὲ συνοδικῶς

ΡΜΒ'. (1652)

ΠΑΙΣΙΟΣ Α'. Λαρίσσης μητροπολίτης. Ἐπὶ τοῦτου ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνήγγειλε πρὸς τὴν ἐν Κωνσαντινουπόλει μεγάλην Ἐκκλησίαν, ἀδελφικῶς κοινολογοῦσα τὰ κατὰ τὸν Πατριάρχην Νίκωνα συμβεβηκότα (ταῦτα δὲ ἦσαν καταχρήσεις τινὲς καὶ καινοτομίαι, ἔτι δὲ καὶ κακοδοξίαι ἐξ ἀμελείας τοῦ Πατριάρχου διαδοθεῖσαι πλαγίως πολλαχοῦ τῆς Ῥωσσίας ὑπὸ τῶν ἐν Πολωνίᾳ μάλιστα παρεισφρησάντων Ἀναμορφωτῶν). Ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν ὕστερον ἡ Γραικορωσσικὴ Ἐκκλησία καὶ Σύνοδον ἰδίαν συνεκρότησεν, ἐν ᾗ, τοῦ Νίκωνος καθαιρεθέντος, ἐπεκυρώθη ἡ τοῦ Ἰωάσαφ εἰς τὴν Πατριαρχείαν προβίβασις ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξίου, πατρὸς τοῦ μεγάλου Πέτρου, βασιλεύοντος. Εἰς ταύτην δὲ τὴν Σύνοδον παρῆσαν καὶ δύω τῆς Ἀνατολῆς Πατριάρχαι μετακληθέντες, ὅ,τε Ἀλεξανδρείας Παΐσιος καὶ ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος. Ὁ δὲ Κωνσαντινουπόλεως Παΐσιος προσὰς τοῦ Θρόνου χρόνον 1, ἢ κατ' ἄλλους μόνον 9 μῆνας, ἐκρύβη φυγὼν, καὶ μετακαλεῖται πάλιν

(1653)

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Β'. τὸ γ'. Οὗτος ἐπατριάρχευσε δύω σχεδὸν ἔτη, καὶ, τέλος, ἀφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου Θησαυροφύλακος, μὴ ἔχων, νὰ πληρώσῃ τὸν συνήθη δασμόν. Κρατηθεὶς δὲ ἡμέρας 16 εἰς τὴν φυλα-

κὴν, παραιτεῖται τῆς Πατριαρχείας, καὶ ἀπολυθεὶς ἔφυγεν ἀνεπιστρεπτί· μετακαλεῖται δὲ πάλιν συνοδικῶς

(1655)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Γ'. τὸ β'. πατριαρχεύσας δὲ μόλις δύω ἑβδομάδας, καὶ ταύτας ἄκων, ἐξορίζεται εἰς Κύπρον ὑπὸ τοῦ Κρατοῦντος, ὅτις ἀπῄτει παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ προκατόχου Πατριάρχου καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ φόρον! ἀντ' αὐτοῦ δὲ μετακαλεῖται πάλιν

(1655)

ΠΑΙΣΙΟΣ Α'. τὸ β'. ἄνθρωπος, ὡς φαίνεται, ἀκατάσατος καὶ ἀνήσυχος· διότι μετὰ μῆνας 11 ταύτης τῆς β'. αὐτοῦ Πατριαρχείας ἐξωσθεὶς, ἀποξέλλεται πρόεδρος εἰς τὴν Κύζικον. Ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἐκβάλλεται καὶ ἐκ τῆς Κυζίκου, καὶ λαμβάνει τὴν Προεδρείαν τῆς Ἐφέσου. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ τότε προβιβάζεται

Ριγ'. (1656)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Γ'. Χίου μητροπολίτης, ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ χρηστὸς τὸν τρόπον καὶ λόγιος καὶ ζηλωτὴς τῆς Εὐσεβείας. Παρ' αὐτοῦ ἠλπίζετο πολλή τις βελτίωσις τῶν δυσυχῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων. Ἀλλ' ὁ σπορεὺς τῶν ζιζανίων ἀγρυπνεῖ πάντοτε! Ὁ κατὰ τὴν Ταυρίδα τότε βασιλεύων Χάνης τῶν Τατάρων, μαθὼν παρά τινος πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τῶν Καζάκων πεμφθέντος αὐτοῦ Πρέσβεως, ὅτι μητρο-

πολίτης τις Γραικὸς, πρώην Νικαίας, διέτριβεν ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρὰ τοῖς φιλοχρίστοις Καζάκοις, ὑπωπτεύθη, ὅτι τοῦτον ἔχει παρὰ τῷ Ἡγεμόνι ἀπεσταλμένον ὁ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως διεγείροντα τοὺς γενναίους Καζάκους καὶ Ῥώσσους εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ καὶ συμμάχων Τατάρων. Καὶ μηνύει ταῦτα ὁ Χάνης πρὸς τὸν Ἐπίτροπον τοῦ Σουλτάνου. Συγχρόνως πίπτει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον Ἡγουμένου τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ τις Ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου, τὴν ὁποίαν ἔγραφε πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας, παρακινῶν αὐτὸν, ἵνα ἀποστείλῃ χρηματικήν τινα βοήθειαν πρὸς οἰκονομίαν τοῦ πάλιν ἐξογκωθέντος χρέους τοῦ Πατριαρχείου. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἐπιστολῇ ἔγραφε πρὸς ταῖς ἄλλαις εὐαγγελικαῖς ὑποθήκαις ὁ Πατριάρχης καὶ τὸ « Ἔρχεται ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἐν ᾗ ἀνταμειφθήσονται οἱ ἐλεήμονες. » Εὐθὺς ὁ Ἀββᾶς ὁ Ἰησουΐτης διαπορθμεύει πρὸς τὸν Ἐπίτροπον ἀφανῶς καὶ πλαγίως τὴν ἐπιστολήν· ὁ δὲ κομισὴς ἡρμήνευσε τὸ ῥητὸν περὶ τῆς Βασιλείας τῶν Χριστιανῶν Ῥώσσων, τὴν ὁποίαν περιμένει ταχέως ὁ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους ἐπίβουλος Πατριάρχης! Τοῦτο ἤρκεσε πρὸς ἐντελῆ πληροφορίαν τοῦ Σατράπου. Κράζει λοιπὸν τὸν Πατριάρχην καὶ περὶ πάντων ἐξετάσας ἐπιμελῶς, βλέπει μὲν τὸν ἄνθρωπον ἀθῷον, πλὴν διὰ τὸ ἀσφαλέστερον

καὶ πρὸς παράδειγμα τῶν ἄλλων, κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς τὸν τῆς ἀγχόνης ἐπονείδιστον θάνατον! καὶ ἐκρεμάσθη ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου (τῷ 1657) εἰς τὴν Καγκελλωτὴν πύλην τῆς Κωνσταντινουπόλεως (Παρμὰκ-καπὶ) μετὰ 3 μηνῶν Πατριαρχείαν· μείνας δὲ 3 ἡμέρας κρεμάμενος, ἐρρίφθη ἔπειτα, συρόμενος ἀτίμως, εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἀνελόντες αὐτοῦ τὸ τίμιον λείψανον οἱ Χριστιανοὶ ἔθαψαν εἰς ἕν τῶν νησίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως (α). Ἔκτοτε ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς Πατριάρχας, ἵνα παρρησιάζωνται ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, καὶ λαμβάνωσι παρ' αὐτοῦ τὰ παράσημα τῆς πολιτικῆς ἐπικυρώσεως. Τοιαύτη τιμὴ ἐνομίσθη ἀπρεπὴς καὶ ἀνοίκειος εἰς ἀνθρώπους ἀπίστους καὶ ἀδιαλλάκτους ἐχθροὺς τῆς Σουλτανικῆς Δυναστείας! Διωρίσθη δὲ ὁ Ἐπίτροπος εἰς ὑποδοχὴν τοῦ νέου Πατριάρχου, ὡς γίνεται καὶ τὴν σήμερον. Τότε δὲ μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου, πενθούσης τῆς Ἐκκλησίας, ἀπολύεται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς ἐπιβάτης τοῦ θρόνου

Ρμδ'. (1657)

ΓΑΒΡΙΗΛ Β'. ὁ Γάνου καὶ Χώρας Ἐπίσκοπος, δίχως ἐκλογῆς καὶ ψήφων τῶν Ἀρχιερέων ἐπεισπεσών· ἄνθρωπος ἀμαθὴς καὶ βάρβαρος. Ἀλλ' ὑπερισχύευ-

(α) Μελετ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ'. σελ. 466.

σιν οἱ Ἀρχιερεῖς ἐξώσαντες αὐτὸν μεθ' ἡμέρας ιβ, καὶ πέμπουσι Πρόεδρον εἰς Προῦσαν, Θεραπεύοντες ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀπαίτησιν τῶν βαρβάρων αὐτοῦ προσατῶν! Πλὴν ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ τάλας Γαβριὴλ ἐκρεμάσθη μετὰ 2 χρόνους εἰς Προῦσαν, συκοφαντηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων, ὅτι ἐβάπτισε Τοῦρκον (ἢ κατ' ἄλλους Ἰουδαῖον τουρκεύσαντα)(α)· εἰς δὲ τὸν θρόνον τὸν Πατριαρχικὸν προβιβάζεται τότε

ΡΙΗΕ'. (1657)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Δ'. ὁ Προύσης μητροπολίτης. Μογγιλάλος τὸ ἐπίθετον (καὶ χυδαΐζει Χουμχούμης)· ἀλλ' ὅμως εἰς ταύτην τὴν Πατριαρχείαν φανεὶς χρηστὸς καὶ θεοσεβής. Ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν ἡσύχως δι' ὅλης τριετίας καὶ μηνῶν 7, παραιτεῖται, καὶ πάλιν ἀναλαμβάνει τὴν Προύσαν προεδρικῶς, ποθούμενος ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν· δι αδίχεται δὲ τοῦτον, ἐκλεχθεὶς συνοδικῶς

(α) Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκρεμάσθη εἰς τὴν Σερβίαν ὁ τοῦτης Ἀρχιεπίσκοπος Γαβριὴλ, διαβληθεὶς εἰς τοὺς Τούρκους ὡς φίλος τῶν Ῥώσσων καὶ τῆς Βασιλείας ἐπίβουλος ὑπότινος Ἐπισκόπου Μαξίμου, Βουλγάρου τὸ γένος. Τοῦτον ἀφῆκεν Ἐπίτροπον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὁ Γαβριὴλ, ἀπελθὼν εἰς Ῥωσσίαν (ἀλλὰ τῶν Κρατούντων) χάριν συλλογῆς χρημάτων εἰς βοήθειαν τῶν ἐν ἄκρᾳ δυσχίᾳ καταπονουμένων τῆς Σερβίας Ἐκκλησιῶν. Ἀλλ' ὁ μιαρὸς Μάξιμος σφετεριζόμενος τὸν θρόνον, εὑρῆκε παρὰ τοῖς Τούρκοις εὔκολον τὸ μέσον τῆς ἀπὸ τοῦ νεμίμου Ποιμένος ἀπαλλαγῆς!

ρμς'. (1660)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Γ'. Λαρίσσης μητροπολίτης, Ἄνδριος τὴν Πατρίδα, Σπανὸς καὶ οὗτος τὸ ἐπώνυμον, καὶ Πάρδαλις ἀγρία ἐπικληθείς. Ἂν καὶ τὸ ἦθος ὑπῆρχε σύμφωνον πρὸς τὴν ἐπωνυμίαν, καλὰ λοιπὸν ἐποίμανε τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὅλης πενταετίας! Πλὴν δὲν ἔχομεν ἐκ τῆς Ἱστορίας οὐδεμίαν αὐτοῦ παρδάλειον κακουργίαν, καὶ ἴσως ἔλαβε τὸ ἐπώνυμον ὑπερβολικώτερον, ὡς αὐστηρὸς καὶ δραστήριος (α). Ἔφυγε δ' ἐξαίφνης, τὸν Θρόνον καταλιπών (β)· καὶ μεταλλεῖται πάλιν ἐκ τῆς Προύσης

(α) Πάρδαλις ὠνομάσθη ὁ Πατριάρχης Διονύσιος, κατὰ τὰ Ὑπομνήματα τῶν Κωδήκων τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, οὐχὶ διὰ τὸ ἄγριον τοῦ ἤθους· διότι οὐδέποτ' ἐφάνη τοιοῦτος, ἀλλὰ διὰ τὸ ποικίλον τῶν ἐνδυμάτων· ἐπειδὴ καὶ ἐν Λαρίσσῃ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφόρει, ὅτ' ἐπαρρησιάζετο εἰς τοὺς κρατοῦντας, λαμπρὰ καὶ ποικίλα· εἰς δὲ τὴν κατ' εἶκον καὶ Ἐκκλησίαν διατριβὴν αὐτοῦ ἐνεδύετο καλογηρικώτατα, πολιτευόμενος οὕτω πρὸς τὴν Ἐξουσίαν, καὶ μὴ ἀπομακρυνόμενος τῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Κατήγετο δὲ ὁ Πατριάρχης οὗτος ὁ Πάρδαλις ἀπὸ τοῦ Τμήματος τῆς Ἄνδρου, τοῦ ὀνομαζομένου Ἄνω Κάστρου. Καὶ ἴσως ἐκ τῆς κατ' αὐτὸ τὸ Τμῆμα ἔτι σῳζομένης Οἰκογενείας, καὶ ἐπωνυμευομένης « Βαρδαλίς. » ἐξ οὗ φαίνεται μετασχηματισθεῖσα καὶ ἡ ἐπωνυμία τοῦ Πατριάρχου « Πάρδαλις. »

(β) Ἐπὶ τοῦ Διονυσίου τούτου Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐγένετο (τῷ 1660) Νεκτάριος ὁ ἀοίδιμος, ἀνὴρ σοφὸς καὶ θεοσεβὴς καὶ φιλόμουσος, ὅστις καὶ συνέγραψεν ἄλλα τε καὶ τὸ περὶ τῆς Ἀρχῆς τοῦ Πάπα. Διὰ τῶν προτροπῶν τοῦ ἀειμνήστου

(1665)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Δ'. ὁ Μογγιλάλος τὸ β'. Ἀλλὰ τοῦτον μετὰ τριετίαν ἐξορίζουσιν οἱ Κρατοῦντες εἰς Τένεδον· εἰσάγεται δὲ ἀντ' αὐτοῦ

ΡΜΖ'. (1668)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, Ἰκονίου μητροπολίτης. Τοῦτον δὲν ἐδίχοντο οἱ Ἀρχιερεῖς, ὡς μὴ διὰ ψήφων ἐκλεχθέντα, διορισθέντα δὲ κατὰ βίαιον ἐπιταγήν· καὶ ἔμεινεν ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπατριάρχευτος ἐπὶ μῆνας 3 καὶ ἡμέρας 20 (διότι ἡ τοῦ Ἰκονίου μετάθεσις ἐθεωρεῖτο ὡς ἄκυρος καὶ μηδόλως γενομένη). Ἐξωθεῖται λοιπὸν πάλιν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἱκανὰ χρήματα λαβούσης, ὁ κακὸς Ἰκονίου, καὶ ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεται

ΡΜΗ'. (1669)

ΜΕΘΟΔΙΟΣ Γ'. ὁ Ἡρακλείας μητροπολίτης, ὅς τις μετὰ διετίαν καραιτηθεὶς ἔφυγεν εἰς Βενετίαν·

Νεκταρίου καὶ ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει τότε διατρίβων φιλόπατρις καὶ φιλόθεος πλούσιος Μανολάκης ὁ ἐκ Καισαρίας ἀνήγειρε τέσσαρα σχολεῖα Ἑλληνικά, τὸ μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει, τ' ἄλλα δ' ἐν Χίῳ καὶ Ἄρτᾳ, καὶ κατὰ τὸ Ἀνατολικὸν (ἄλλο δὲ πρότερον εἶχε καθιδρύσας ἐν τῇ αὐτοῦ πατρίδι Καισαρίᾳ), καὶ ἐν πᾶσι τούτοις διὰ τῆς αὐτοῦ δαπάνης καὶ χορηγίας ἐδιδάσκοντο οἱ Ἑλληνόπαιδες τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν. Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν τοιούτων καὶ ἐν τοιούτοις καιροῖς εὐεργετῶν τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων!

κἀκεῖ ἐνεπιςεύθη προεδρικῶς τὴν ἐπισασίαν τῆς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας, ἀποθανόντος ἤδη τοῦ ταύτης ποιμένος Γαβριὴλ τοῦ Φιλαδελφίας ἐπιφημιζομένου. Διαδέχεται δὲ τοῦτον

(1671)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Δ'. ὁ Μογγιλάλος τὸ γ'. Τοῦτον δὲ πάλιν μετὰ ι ἔτος εἰς Κύπρον ἐξορισθέντα διεδέχθη, κοινῇ ψήφῳ συνοδικῶς ἐκλεχθείς,

Ριθ'. (1672)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ'. Λαρίσσης καὶ οὗτος μητροπολίτης, Βυζάντιος τὴν Πατρίδα, Μουσελίμης ἐπικαλούμενος (ἀπὸ τῆς, ἐξ ἧς κατήγετο, οὕτως ἐπωνυμουμένης οἰκογενείας)· βαρβαρικὸν μὲν τοῦτο φέρων ἐπώνυμον (σημαίνει δὲ τὸν Διοικητὴν), ψυχὴν δὲ καὶ παιδείαν ἔχων Ἑλληνικὴν καὶ φρόνημα γενναῖον καὶ πλῆρες ὀρθοδόξου θεοσεβείας· ὑπῆρχε δὲ μάλιςα τῶν θείων Γραφῶν ἔμπειρος καὶ τῆς Ἐκκλησιαςικῆς εὐταξίας θερμότατος ζηλωτὴς, διδάσκων καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τὴν ἀρετήν (α). Πλὴν οὐδὲ τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἐφείσθη ὁ φθόνος καὶ ἡ ὑπὸ τῆς βαρβάρου Δυ-

(α) Τούτου βίον ἔγραψεν ὁ σοφὸς Ἱεροκῆρυξ καὶ διδάσκαλος Ἱερεμίας ὁ Κακαβέλας, ὡς ὁ Μελέτιος ἱςορεῖ (Ἐκκλησ. Ἱςορ. Τόμ. Γ'. σελ. 468). Ἐπαινεῖ τὸν Διονύσιον καὶ ὁ Προκοπίου Δημήτριος ἐν τῇ ἐπιτετμημένῃ Ἀριθμήσει τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων τοῦ ΙΖ'. Αἰῶνος.

ναρείας τρεφομένη κακοήθεια! Ἀλλ' ἐξεβλήθη καὶ οὗτος, μετὰ ἔτος ι ἐξορισθείς. Μετὰ τούτου τὴν ἐξορίαν ἐπιφέρονται πολὺ παρὰ πρότερον πυκνότεραι καὶ ἀλλεπάλληλοι αἱ ἀλλαγαὶ τῶν Πατριαρχῶν. Ἄνθρωποι κινούμενοι ὑπὸ μωρᾶς κενοδοξίας ἐπέπιπτον εἰς θρόνον οὔτε κοσμικῆς ἐξουσίας καὶ δόξης μετέχοντα, οὔτε πλούτου καὶ τρυφῆς (ὡς ὁ τῶν Παπῶν), ἀλλὰ γέμοντα πολλῶν μὲν φροντίδων, πολλῆς δὲ πενίας καὶ κινδύνων φοβερῶν τῶν ἐκ τῆς βαρβάρου Τυραννίας! Ἀλλ' ὅμως εὑρίσκοντο πάλιν ἄνθρωποι, ὅσον ἀνάξιοι, τοσοῦτον παράπληκτοι, οἵτινες ἀνεπήδων εἰς τοῦτο τὸ σεμνότατον ὕψος δι' οὐδὲν ἄλλο τέλος, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ αὐτῶν συμφορᾷ, ταράσσοντες τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῶν ἀγαθῶν Ποιμένων αὐτὴν ἀποσεροῦντες. Καὶ λοιπὸν τὸν Γεραρώτατον Διονύσιον διαδέχεται

Σ'. (1673)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Β'. ὁ Τουρνόβου, ἀσήμαντος ἄνθρωπος. Καὶ τοῦτον ἀποβληθέντα, ἢ παραιτηθέντα μετὰ ἔτη 2 διαδέχεται

(1675)

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Δ'. ὁ Μογγιλάλος (κακὸς μογγιλάλος!) τὸ δ'. Τούτου δ' ἐξωσθέντος μετὰ ἔτος ι, μεταλαλεῖται ὑπὸ τῶν ἐναρέτων Ἀρχιερέων ὁ σεβασὸς

(1676)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ'. τὸ β'. καὶ πατριαρχεύει ἔτη 3. ἐξωθεῖ δὲ τοῦτον δυνάμει τῆς ἐξουσίας, καὶ λαμβάνει τὸν θρόνον ἄνθρωπος οὐτιδανὸς

ΣΑ'. (1679)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Δ'. ὁ Ἐπίσκοπος Ῥαιδεστοῦ. Οὐδὲ τοῦτον ἐδέχθησαν οἱ Μητροπολῖται, ὡς μὴ διὰ ψήφων συνοδικῶς ἐκλεχθέντα, ἀλλὰ δυνασικῶς ἐπεισελθόντα. Καὶ πάλιν ἡ Τουρκικὴ ἐξουσία, λαβοῦσα χρήματα πλείονα, ἀφῆκεν εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐλευθέραν τὴν ἐκλογὴν, οἵτινες τὸν μὲν κακὸν Ἀθανάσιον μεθ' ἡμέρας 14 ἀπὸ τῆς αὐτοῦ παρουσίας ἐξοσρακίζουσιν, ὡς μηδόλως διὰ κανονικῆς μεταθέσεως προχειρισθέντα. προβιβάζεται δὲ συνοδικῶς

ΣΒ'. (1679)

ΙΑΚΩΒΟΣ ὁ Λαρίσσης μητροπολίτης, ὅς τις μετὰ τριετίαν αὐτοθελῶς ταρητήθη· καὶ πάλιν, εὐκαιρίας γενομένης, μετακαλεῖται ὁ κλεινὸς

(1682)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ'. τὸ γ'. ἀλλ' ἔμεινε 2 μόνον ἔτη καὶ εἰς ταύτην αὐτοῦ τὴν τρίτην Πατριαρχείαν· ἐκπεσόντος δὲ καὶ τὸ τρίτον, πατριαρχεύει πάλιν

(1684)

ΠΑΪΣΙΟΣ Δ'. ὁ Μογγιλάλος τὸ ε'. καὶ ἴσχα-

τον! Μετὰ δὲ χρόνον ι παραιτεῖται· καὶ αὐτὸς μὲν λαμβάνει προεδρικῶς τὴν τῆς Βυδίνης μητρόπολιν, ὁ δὲ σεβάσμιος Διονύσιος ὁ Μουσελίμης τὴν τῆς Χαλκηδόνος, εἰς δὲ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον μετακαλεῖται

(1685)

ΙΑΚΩΒΟΣ ὁ Λαρίσσης τὸ β'. καὶ πάλιν μετὰ ι ἔτος αὐτὸς μὲν ἀποβάλλεται, καλεῖται δὲ ἐκ τῆς Χαλκηδόνος

(1686)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ'. τὸ δ'. Ἀλλ' οἱ φίλοι τοῦ Ἰακώβου συγραφέντες, ἐξωθοῦσι μετὰ 2 μῆνας τὸν Διονύσιον· καὶ οὗτος μὲν ἔφυγεν εἰς Οὐγκροβλαχίαν, πατριαρχεύει δὲ πάλιν

(1686)

ΙΑΚΩΒΟΣ τὸ γ'. καὶ διέμεινεν οὗτος ἔτη 4. Ἀπαυδήσας δὲ πρὸς τὴν ἀκανθώδη καὶ πολύπονον Πατριαρχείαν, παραιτεῖται (α), καὶ ὁ διάδοχος ἕτοιμος!

(α) Ἐπὶ τούτου ἐξώσθη μὲν Μεχμέτης ὁ Δ'. ἐτελεύτησε δὲ Σουλεϊμάνης Β'. ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ (τῷ 1687). Δύω χρόνους ὕστερον συνέβη (τῷ 1689) εἰς τὴν Σμύρνην ὁ φοβερὸς σεισμός, ὅπου τὸ πολὺ μέρος τῆς πόλεως παραθαλάσσιον κατεβυθίσθη. Τότε ἀπέθανε ταφεὶς ἐν τοῖς ἐρειπίοις, τυχὼν κατὰ τὴν Σμύρνην, καὶ ὁ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Παΐσιος· τῷ δὲ 1691 τελευτήσαντα καὶ Μεχμέτην τὸν Δ'. διαδέχεται ὁ ἀδελφὸς Ἀχμέτης Β'.

ΣΓ'. (1690)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Β'. ὁ Προύσης μητροπολίτης Οὗτος ἐξώσας ἀδίκως ἀπὸ τῆς Ἀδριανουπόλεως τὸν κανονικὸν ποιμένα Νεόφυτον, ἀντεκατέστησεν ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ τὸν Κλήμεντα. Ὁ δὲ Νεόφυτος λησμονήσας τὸ «Μὴ κακὸν ἀντὶ κακοῦ», ἀνταγωνίζεται κατὰ τοῦ Καλλινίκου, καὶ σκευωρεῖ καὶ νικᾷ. Καὶ ἐξωθεῖται μὲν ὁ Καλλίνικος, ἐπιβαίνει δὲ τῆς Πατριαρχείας αὐτὸς

ΣΔ'. (1691)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Δ'. ὁ Ἀδριανουπόλεως. Πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἀμοιβαίως μετὰ μῆνας 5 ὑποσκελίσας, ἐπέβη τῆς Πατριαρχείας πάλιν ὁ ἀντίπαλος

(1691)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Β'. τὸ β'. καὶ διήρκεσεν ἔτη 2. Κατὰ δὲ τὸ 1693 διαβαίνοντος διὰ τῆς Οὐγκροβλαχίας τοῦ Ἐπιτρόπου τῶν Τούρκων εἰς τὴν κατὰ τῶν Γερμανῶν ἐκστρατείαν, ἀνήγγειλεν αὐτῷ Κωνσταντῖνος ὁ Βασσαράβας, Ἡγεμὼν τῆς Οὐγκροβλαχίας, τὰ περὶ τοῦ παρ' αὐτῷ διατρίβοντος Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Μουσελίμη, καὶ ὅτι ἀδίκως ἐξεβλήθη τοσάκις ἐκ τῆς Πατριαρχείας. Πείθεται ὁ Ἐπίτροπος, καὶ παλιν ἀνακαλεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν

(1693)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Δ'. τὸ δ'. καὶ τελευταῖον. Ἀλλὰ με-

τὰ μῆνας 7 ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πάλιν Ἐπιτρόπου, ἐπιστρέψαντος ἐκ τῆς ἐκστρατείας, καὶ παραλογισθέντος ὑπὸ τῶν τοῦ Καλλινίκου φίλων, ἐκβάλλεται ἐκ τῆς Πατριαρχείας ὁ σεβάσμιος Διονύσιος· τοῦτο μόνον ἴσως σφαλείς, ὅτι κατελιπὼν τὴν φίλην ἡσυχίαν, μετέβη τὸ τελευταῖον εἰς τὴν τότε παίγνιον τῶν Τυράννων γενομένην Πατριαρχείαν, καὶ συνεπλάκη πρὸς ἀσυνείδητον ἀντίπαλον, τὸν Καλλίνικον, ἀναξίως τῆς αὐτοῦ σοφίας καὶ ἀρετῆς! Ἔφυγε λοιπὸν πάλιν εἰς τὴν Οὐγκροβλαχίαν ὁ Διονύσιος, κἀκεῖ τελέσας τοῦ βίου τὸ ὑπόλοιπον, ἐτάφη ἐν Τεργοβύσῳ. Ἐπιβαίνει δὲ τοῦ Θρόνου πάλιν ὁ κακόνικος

(1694)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Β'. τὸ γ'. Ἐπὶ ταύτης αὐτοῦ τῆς Πατριαρχείας (τῷ 1697) Μεθόδιός τις πρώην Θεσσαλονίκης, καθῃρημένος καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ τῆς Ἀρχιερωσύνης διὰ τὰς παρανόμους αὐτοῦ πράξεις καὶ τὴν μετὰ τῶν Δυτικῶν Φραγγοπατέρων ἐπὶ κακῷ σκοπῷ σχέσιν καὶ οἰκειότητα, καὶ μὴ δυνάμενος κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀναλάβῃ τὸ πρότερον αὐτοῦ ἀξίωμα, προσελθὼν πρὸς τὸν Ἀρχισατράπην Ἐπίτροπον, ἔδωκεν ἀναφορὰν γνωμοδοτῶν, ἵνα ἐκλέγωνται οἱ κατὰ τόπους Ἐπίσκοποι καὶ Μητροπολῖται οὐχὶ παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου, ἀλλὰ παρὰ τῆς Τουρκικῆς ἐξουσίας, ἥτις δύναται, νὰ πω-

λῃ εἰς αὐτοὺς τὰς κατ' Ἐπαρχίαν Ἐπισκοπὰς, ὡς πωλεῖ καὶ εἰς τοὺς Τοπάρχας καὶ Ἡγεμόνας τὰς πολιτικὰς Διοικήσεις, λαμβάνουσα καὶ παρὰ τῶν Ἐπισκόπων κατ' ἔτος τὴν συμφωνουμένην τιμὴν τῆς ἀγορᾶς πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου Θησαυροῦ! Ἦρεσεν εἰς τὸν Ἀρχισατράπην τὸ πρόβλημα τούτου τοῦ Θεηλάτου, καὶ ἤρξατο νὰ διενεργῇ τὰ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν. Μαθόντες δὲ τὴν προδοσίαν ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου, ἔςησαν τὸ κακὸν, προσενεγκόντες πρὸς τοὺς Κρατοῦντας δῶρα μεγάλα καὶ χρήματα πολλά. Ἐκ δὲ τούτου ἐπεβαρύνθη μὲν τὸ Κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅμως ἐπεκυρώθη εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ εἰς τὴν Σύνοδον διὰ νεωτέρου Β'. Διατάγματος ἡ ἀρχῆθεν ἐπικρατήσασα τάξις τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ὁ μιαρὸς Μεθόδιος ἐξορίσθη. Ὁ δὲ Καλλίνικος διέμεινεν ἀκλόνητος ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ, πατριαρχεύσας ἔτη δ (1694-1702) (α). « Αἰσχρὸν, καὶ λίαν αἰσχρὸν, καὶ ἀνάξιον τῆς ἐν Χριςῷ διαγωγῆς » (ἢ τῶν Ποιμένων ὑπὸ τῆς κενοδοξίας διαμάχη)! ἐπιφωνεῖ δικαίως ὁ μακαρίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος, ἐκ τοῦ Ἀποςολικοῦ πατρὸς Κλήμεντος τοῦ Ῥώμης λαβὼν τὸ ἐπιφώνημα (Κλήμ. Α'. Ἐπιςολ. Κορινθ.). Ἐπανέλαβον τὴν ῥῆσιν καί τινες τῶν καθ' ἡμᾶς Σοφῶν, οἵτινες προσέτι καὶ παρετήρησαν, ὅτι « ἐν διαςήματι ἑβδομήκοντα ἑπτὰ ἐ-

(α) Τῷ 1695 θανόντος Ἀχμέτου τοῦ Β'. συνεπανείλε Μουςαφᾶς Β'. ὁ Μεχμέτου τοῦ Δ'. υἱός.

τῶν (1622-1700) συνέβησαν περίπου πεντήκοντα ἀλλαξοπατριαρχεῖαι (τουτέστι 48), καὶ αὗται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον διὰ δωροδοκήσεως τῶν Κρατούντων» (α). Ἀληθὴς ἡ παρατήρησις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀληθῶς ἡρμηνευμένη! Διότι πᾶς τις κατὰ πρῶτον ἀκούων εἰς 77 ἔτη ἀλλαξοπατριαρχείας 50, νομίζει, ὅτι ἤλλαξαν πεντήκοντα διάφορα πρόσωπα Πατριαρχῶν, ἐν ᾧ πραγματικῶς οἱ ἀλλαγέντες Πατριάρχαι ὑπῆρξαν μόνον 21, πατριαρχεύσαντες πολλάκις δὶς καὶ τρὶς, ἐνίοτε δὲ καὶ πεντάκις εἷς καὶ ὁ αὐτός. Ἐὰν δ' ἀπὸ τούτων ἐξαιρεθῶσι τέσσαρες, οἵτινες εἰσέπεσαν ἀπροσδόκητον ἐξωτικὸν, ὑπὸ τῆς τυραννικῆς βίας ἐπαφεθέντες χωρὶς ψήφων καὶ συγκαταθέσεως τῆς Συνόδου, καὶ οὐδ' ἐπατριάρχευσαν ὅλως, ἐπὶ ψιλῷ δὲ μόνον ὀνόματι συγκαταλέγει τούτους ἡ Ἱσορία (β), τότε μένουσι μόνον 17 οἱ διαδεχθέντες ἀλλήλους πραγματικῶς. Καὶ τοσούτους εἰς τοσοῦτον διάσημα ἠδύνατο καὶ ὁ Θάνατος ἐπελθὼν νὰ μεταλλάξῃ. Ἄφελε προσέτι καὶ ἄλλους 8 (τρεῖς μὲν ἀποθανόντας (γ), πέντε δὲ τοὺς αὐθαιρέτως εἰσάπαξ παραιτησαμένους (δ)), τῶν ὁποίων ἐξ ἀνάγκης ἀπῃτοῦντο διάδοχοι. Μέ-

(α) Βλ. σελ. 534 Τόμ. Η'. τῆς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Κούμα Ἱσορία: τῶν Ἀνθρωπίνων Πράξεων.

(β) Τοὺς ΡΠΓ'. ΡΨΔ'. ΡΨΖ'. ΣΔ'.

(γ) Τοὺς ΡΠΗ'. ΡΠΘ'. (1647). ΡΨΓ'.

(δ) Τοὺς ΡΠΔ'. ΡΨΑ'. ΡΨς'. ΡΨΗ'. Σ'.

νουσι λοιπὸν ἐννέα μόνον οἱ πάντες, οἵτινες διεπλη-
κτίζοντο κατὰ καιροὺς περὶ τῆς Πατριαρχικῆς Κα-
θέδρας. Ἐὰν δὲ, τέλος, ἀφαιρεθῶσι καὶ τούτων οἱ κα-
νονικῶς μὲν ἐκλεγόμενοι, βιαίως δ' ἐξωθούμενοι, καὶ
πάλιν ἀνακαλούμενοι νομίμως καὶ συνοδικῶς, (ὡς ὁ
Ἰωαννίκιος τὸ ά. καὶ τὸ β'. καὶ ὁ Ἰάκωβος, καὶ τὸ
δ'. ὁ Διονύσιος, καὶ πρὸ πάντων ὁ ἀοίδιμος Λούκα-
ρις, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνενεώθη ἡ σκηνὴ τοῦ μακαρίου
Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ· βλ. ἀριθ. ΚΔ. σελ. 14),
τότε πέντε μόνον μένουσι κυρίως οἱ πλῆκται καὶ βια-
σταὶ, καὶ τούτων ἁπάντων ὁ κάκιστος Κονταρῆς· ἀλ-
λ' ὅμως καὶ τούτων μόνον ἡ τοιαύτη παραπληξία φρί-
κην προξενεῖ εἰς πᾶσαν ὀρθόδοξον ψυχήν· πῶς εὑρέθη-
σαν Ἀρχιερεῖς τοσοῦτον ἀσυνείδητοι βαρύνοντες τὴν
ὑπὸ τοιούτων συμφορῶν πιεζομένην μητέρα καὶ τρο-
φὸν Ἐκκλησίαν, καὶ καταπατοῦντες τοὺς Θείους Κα-
νόνας, ἵνα μόνον ἀναβῶσι καὶ καταβῶσιν εἰς τὸν πα-
τριαρχικὸν Θρόνον! Θρόνον, ὅσον ὑψηλὸν καὶ σεβα-
σὸν, τόσον πολύφροντιν ἐν τοιούτοις μάλιστα καιροῖς
καὶ πολυώδυνον, τοῦ ὁποίου τὴν Διοίκησιν καὶ αὐ-
τὸς ἂν ἔφριττεν ἀναλαμβάνων ὁ ἐναρετώτατος καὶ
νομιμώτατος Ποιμενάρχης! Ἀλλ' ἐκ τῆς τοιαύτης
τῶν τοιούτων ἀπονοίας δὲν ἕπεται καὶ ὅ,τι προσέ-
θηκαν ἐφεξῆς οἱ προμνησθέντες Ἱσορικοί. — «Ἂν
συλλογισθῇ τις (λέγουσι) τὰς πεντήκοντα ἀλλαξο-
πατριαρχείας, θέλει κλαύσειν ἐκ καρδίας, εἰς ποίαν

καπηλικὴν κατάσασιν ἔφθασεν ὁ Κλῆρος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας»!!— Ὡς ἐὰν ἰσόρουν τοὺς βίους τῶν 149 τῆς Ῥώμης Παπῶν, καὶ τούτων τοὺς ἐξωλεσάτους, ἢ, ὡς ἐὰν οἱ τῆς Κωνσαντινουπόλεως Πατριάρχαι ἐνομίζοντο κεφαλαὶ τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς οἱ Πάπαι (τῶν ὁποίων ὅσαι ἀλλαγαὶ, τόσα σχίσματα ἐγίνοντο εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν), τοιουτοτρόπως οἱ πολυΐσορες ἄνδρες οὗτοι κατετραγῴδησαν τὴν καπηλικὴν κατάσασιν, ὡς καθολικὴν κῆρα Παντὸς τοῦ Κλήρου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας! Ἄπαγε! Ἂν τὴν ἀρχέκακον ἐκείνην καὶ τρισκατάρατον τῶν Τραπεζουντίων ὑπὲρ τῆς Πατριαρχείας δωροφορίαν ἁρπάσασα ἡ Τουρκικὴ δυναστεία, κατέσησε βιαίως δικαιωματικὸν παρὰ τοῦ Πατριάρχου φόρον καὶ τακτικὸν (χωρὶς τοῦ ὁποίου δὲν ἐπεκυροῦντο πολιτικῶς οὐδ' αἱ παμψηφὶ καὶ κατὰ κανόνας γενόμεναι τῶν Πατριαρχῶν ἐκλογαὶ), διὰ τί τοῦτο πάλιν καλεῖται δωροδόκησις; Καὶ τί ἔπταιον οἱ καταβάλλοντες θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες τοῦτο τὸ κάκιστον μὲν, ἀλλ' ὅμως ἐκ τῆς βίας καὶ τοῦ χρόνου δικαίωμα ἤδη τῆς ἐξουσίας καταγαθέν; Αἰωνία ἡ καταισχύνη τῶν παραφρόνων ἐκείνων, οἵτινες τὸ πρῶτον εἰσήγαγον τῆς δασμολογίας ταύτης τὴν ἀρχήν! Οἱ δὲ ἐφεξῆς Πατριάρχαι τόσον ἡμάρταγον διὰ τὴν πληρωμὴν, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται, ἀποτινύοντες τοὺς τεταγμένους φόρους. — Ἀλλ' ἐ-

πέπιπτον Ἀρχιερεῖς ἀλλεπάλληλοι, ζητοῦντες τὴν Πατριαρχείαν, καὶ πολλαπλασιάζοντες τὴν συχνὴν τῆς φορολογίας ἀπότισιν, ἐξ ἧς καὶ τὸ Κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας κατεχρεοῦτο, καὶ μῶμος προσετρίβετο μέγας εἰς τὸν Κλῆρον τῆς Ἐκκλησίας.— Ἄθλιοι οἱ Ἀρχιερεῖς οὗτοι καὶ τρισάθλιοι, καὶ ἀνάξιοι μὲν τοῦ Θρόνου τῶν Χρυσοστόμων καὶ Φωτίων, ἄξιοι δὲ πάσης τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων καταδίκης! Ἀλλὰ διὰ τί μετὰ τούτων συμπαρασύρεται ὡς συνένοχος καὶ ὁ λοιπὸς Κλῆρος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας; Πῶς; Ἂν εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν δέκα καὶ πλειότερα πρόσωπα οὐτιδανὰ παρεισεφθείροντο παρανόμως εἰς τὴν ἔξοχον προεδρίαν, διὰ τοῦτο δὲν ἔμειναν ἄλλοι Κληρικοὶ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Κωνσαντινούπολιν, ἀθῷοι καὶ καθαροὶ τῆς καπηλικῆς ὀνομαζομένης ταύτης κακίας; Καὶ ὅταν, φερ' εἰπεῖν, ὁ Κύριλλος ὁ Κονταρῆς ἐπεκάθητο βάρος ἀνόσιον εἰς τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικὸν, παρομοίως ἆρα παρεφρόνουν καὶ οἱ λοιποὶ τρεῖς Μακαριώτατοι Πατριάρχαι, καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι γνήσιοι Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας; Ἢ μήπως μεταξὺ καὶ εἰς αὐτῶν τῶν παραφρονούντων τὸ νέφος δὲν διέλαμπον οἱ Λουκάρεις, καὶ οἱ ἀπὸ Χίου Παρθένιοι, καὶ οἱ σεβάσμιοι Μουσελίμαι; εἰ δὲ συγχύσει τις μετὰ τῶν ἐνόχων καὶ τοὺς ἀθῴους, τότε λοιπὸν «ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ὁ ἄνομος.» ἐν δ' ἰῇ τιμῇ ἡ μὲν κακὸς ἡ δὲ καὶ ἐσ-

θλός.»! Τότε καὶ οἱ Μακεδόνιοι, καὶ ἄλλοι Ἀρειανοὶ, καὶ τοσοῦτοι εἰκονομάχοι, γενόμενοι Πατριάρχαι τῆς Κωνσαντινουπόλεως (οὐχὶ μόνον τῶν Θείων Κανόνων παραβάται, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ Δόγμα δυσσεβεῖς) οὐδὲν λοιπὸν διέφερον τῶν Νεκταρίων καὶ Χρυσοςόμων καὶ τῶν ἄλλων μακαρίων ἀρχαίων Πατριαρχῶν! Ἀλλὰ μὴ γένοιτο! Οὔτε τότε οὔτε ὕςερον οὐδέποτ' ἐμίανε τὸν Ἀποςολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν Θρόνον οὐδὲ τὸν Κλῆρον τῆς ἀμωμήτου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἡ κακῶν τινων Ποιμένων ἀναξιότης· ὡς οὐδ' ἡ τοῦ Ἰούδα, οὐδ' ἡ τοῦ Νικολάου τοῦ Ἀντιοχέως κακία ἐκηλίδωσε τῶν ἁγίων Ἀποςόλων καὶ τῶν Ἀποςολικῶν Διακόνων τὸν χορόν! Ἡ μόνη ἀλήθεια (τὴν ὁποίαν ἄπορον, πῶς οἱ βληθέντες Ἱςορικοὶ δὲν ἐξέφρασαν) κεῖται εἰς τὸ μέσον, καὶ λάμπει προφανής. Ἄνθρωποι κενόδοξοι καὶ τυφομανεῖς, ἐξοιςρούμενοι μὲν ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐμπαθοῦς παραφροσύνης, κεντούμενοι δὲ πολλάκις καὶ ὑπὸ τῶν ἀλλοδόξων ἐχθρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ (τὸ χείριςον) ἐνισχυόμενοι πάντες ὑπὸ τῆς ἁπλήςου πλεονεξίας τῆς Τουρκικῆς Δυναςείας, ἄλλοτε δὲ καὶ βιαζόμενοι ὑπὸ τὴν τυραννικὴν αὐτῆς μάσιγα, ὥρμων ἀσυλλόγιςοι, λακτίζοντες καὶ δάκνοντες καὶ καταπατοῦντες ἀλλήλους, καὶ ἀνεπήδων εἰς τὸ ὕψος τῆς ἁγιωτάτης Καθέδρας, ἐκ τῆς ὁποίας μετ' ὀλίγον κατεκρημνίζοντο κατὰ κεφαλῆς εἰς τὸ βάραθρον τῆς ἀπωλείας!

Τῶν δὲ τοιούτων ἀνθρωπίσκων (ὁπότε καὶ ὅπου καὶ ὅπως ἂν ἐπιπίσωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν) μένουσι μόνα τὰ κακόφημα ὀνόματα ἐξογκοῦντα τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Καταλόγους, καὶ μνημονευόμενα πρὸς διδασκαλίαν καὶ σωφρονισμὸν τῶν μεταγενεστέρων. Πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ὅτι ὁσάκις ἡ Κοσμικὴ ἐξουσία παρεισδύεται εἰς τὰ ἱερὰ ἄδυτα τῆς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένης Χριστιανικῆς κοινωνίας, καὶ μεταχειρίζεται τὴν πνευματικὴν αὐτῆς διοίκησιν δούλην ὑπηρέτιδα πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτῆς σκοπούς, εἰς τὴν τοιαύτην Ἐκκλησίαν οὐδέποτε σχεδὸν ἐκλείπουσιν ἀνδράποδα ἐνδεδυμένα τὸν μέγαν καὶ σεμνότατον τῆς ὑψηλῆς Ἱερωσύνης ποδήρη, τὰ ὁποῖα καταπατοῦσι τοὺς Θείους Κανόνας, καὶ καπηλεύουσι τὰ Θειότατα, «πειθαρχοῦντες ἀνθρώποις μᾶλλον παρὰ τῷ Θεῷ»! Ἀλλ' εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ζῇ καὶ ἐπιβλέπει ὁ αἰώνιος αὐτῆς Νυμφίος, ἔχων ἀείποτε τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ κρατιώτας, καὶ διακρίνων αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λειποταχτούντων! Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Τὸν Καλλίνικον τὸν Β'. ἀποθανόντα διεδέχθη

ΣΕ'. (1702)

ΓΑΒΡΙΗΛ Γ'. ὁ Χαλκηδόνος μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Σμυρναῖος· ἀνὴρ φρόνιμος καὶ θεοσεβὴς καὶ

πρᾳότατος (α). Οὗτος ἐπατριάρχευσεν ὁσίως καὶ θεαρέσως ἔτη 5, ἢ 4 (κατ' ἄλλους)· βαρείᾳ δὲ νόσῳ περιπεσὼν, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ· καὶ ψηφίζεται τούτου διάδοχος

ΣΣ'. (1707)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ε'. ὁ Ἡρακλείας μητροπολίτης, ἐπίσημος ἀνὴρ, καὶ, πρὶν ἱερατεύσῃ, γνωσὸς, ὡς λόγιος, εἰς τὴν Τουρκικὴν Αὐλὴν. Ἀλλὰ τούτου ἡ ψῆφος ἔμεινε μέχρις ὀνόματος· διότι κακοποιοί τινες ἐσυκοφάντησαν αὐτὸν πρὸς τὴν Τουρκικὴν Ἐξουσίαν, ὡς κατάσκοπον αὐτῆς προδοτικόν. Ὅθεν οὐ μόνον δὲν ἐπεκυρώθη πολιτικῶς ἡ αὐτοῦ ἐκλογὴ, ἀλλὰ καὶ ἐρρίφθη ὁ ἀγαθὸς Νεόφυτος εἰς τὸ Κάτεργον. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΣΖ'. (1707)

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ ὁ Καισαρείας μητροπολίτης· ἄνθρωπος, κατὰ μέν τινων ἐχθρῶν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἀμαθὴς, καὶ μέθυσος, καὶ φιλάργυρος, ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἀληθεσέραν γνώμην τῶν πλειοτέρων, ἁπλοῦς τὸν τρόπον, καὶ λιτὸς, καὶ αὐσηρὸς, καὶ σφόδρα τῆς ἀρχαίας σεμνότητος ζηλωτὴς, ὅστις ἀπηγόρευε μὲν διὰ νουθεσίας τὰ πολύτιμα φορέματα, καὶ τὴν χρῆσιν τῶν κατ' οἴκους ἀργυρῶν σκευῶν, συνήλαυνε δὲ τοὺς

(α) Ἐπὶ τούτου (τῷ 1703) Μουσαφᾶ τοῦ Β'. ἐξωσθέντος, ἐβασίλευσεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀχμέτης Γ'.

Κληρικοὺς εἰς τὴν ἱερατικὴν λιτότητα καὶ σεμνοπρέπειαν. Ὅθεν βαρὺς φαινόμενος ἐμισήθη, καὶ κατηγορηθεὶς ὡς ἀνίκανος εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Πατριαρχείας, ἐξεβλήθη μετὰ ἔτη 2 καὶ μῆνας 6, καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος ὑπὸ τῆς Ἐξουσίας. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ πατριαρχεύει

ΣΗ'. (1710)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε'., Ἀδριανουπόλεως μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Κρής· εὐσεβέστατος ἀνὴρ καὶ σοφὸς, καὶ ἐπιστάμενος ἀκριβῶς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν καὶ Ἀραβικὴν διάλεκτον. Ὑπῆρχε δὲ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς ἐγκρατέστατος· Οὗτος, ἀσχολούμενος περὶ τὴν μελέτην τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης σοφίας, ἐπεχείρησε τὴν μετάφρασιν τοῦ τετραγλώσσου Λεξικοῦ τοῦ Μενισκίου, ἔργον συντελὲς καὶ ὠφελιμώτατον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν. Ἀλλ' εἶχεν ὀλίγους τοὺς ἐκτιμῶντας τὴν αὐτοῦ σοφίαν καὶ ἀρετήν. Ἡ ἀμάθεια τοῦ κατ' αὐτὸν αἰῶνος καὶ ὁ φθόνος ἐσκανδάλισε τοὺς φιλοΰλους καὶ ῥᾳθυμοτέρους τῶν περὶ αὐτὸν Ἀχιερέων, οἵτινες καὶ ἄλλως ἐβαρύνοντο τὴν αὐςηρότητα τῶν ἐναρέτων αὐτοῦ ἠθῶν (τὴν ὁποίαν ὁ μακάριος ἐνίοτε μεταχειρίζετο σφοδρῶς καὶ ἐπιτεταμένως). Ἔπαθε λοιπὸν καὶ αὐτὸς ὅ,τι πάσχουσι πολλάκις ἄνδρες ἐνάρετοι καὶ πεπαιδευμένοι, προσκρούοντες πρὸς ἀνθρώπους δυνα-

τοὺς, οἵτινες ὀφθαλμιῶντες πρὸς τὸ φῶς τῆς σοφίας, ἀγαπῶσι τῆς ἀμαθείας τὸ σκότος, ἵνα λανθάνωσιν αὐτοὶ τυφλοὶ τυφλοὺς ὁδηγοῦντες! Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τοιούτων τῆς ἱερᾶς παιδείας ἐχθρῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀμαθείας πολλάκις ἐφάνησαν (καὶ νῦν ἴσως εὑρίσκονται) καὶ Ἀρχιερεῖς τινες ἡμιμαθεῖς καὶ ἀλαζόνες, ἢ παντάπασιν ἀμαθεῖς καὶ κακοήθεις, ἀποτρεφόμενοι τοὺς ἀληθῶς πεπαιδευμένους, καὶ συκοφαντοῦντες αὐτοὺς, ὡς κακόφρονας καὶ δυσσεβεῖς, καὶ μάλις' ἂν οὗτοι τύχωσιν ὄντες καὶ κληρικοί. Συκοφαντεῖται λοιπὸν καὶ ὁ σοφὸς Ἀθανάσιος ὡς νεωτεριστὴς περὶ τὰ δόγματα καὶ τῶν κακοδόξων φραγγικῶν βιβλίων σπουδαστής! καὶ μόλις ἤδη ἔτος 1 καὶ μῆνας 4 πατριαρχεύσας, ἐκβάλλεται τοῦ Θρόνου, καί τοι πολλοὺς ἔχων προστάτας καὶ βοηθούς· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΣΘ'. (1712)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Δ'. Κυζίκου μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Λέσβιος, ἐγκρατὴς καὶ οὗτος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας, καὶ βίῳ σεμνῷ καὶ Θεοσεβείᾳ κεκοσμημένος. Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους διέτριβε μετὰ καὶ τοῦ Σουλτάνου ὁ τότε Ἐπίτροπος εἰς Ἀδριανούπολιν διὰ τὰς κατὰ τῶν Γερμανῶν ἐκστρατείας. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐξ ἀνάγκης παρῴκει καὶ ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν Ἀρχιερέων. Καί ποτε καλέσας

αὐτὸν ὁ Ἀρχισατράπης Ἐπίτροπος, ἠρώτησε περί τινων πραγμάτων (ἴσως πολιτικῶν)· ἀπήτησε δὲ καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ δασμοῦ τῆς Ἐκκλησίας· Δυσαρεσηθεὶς δὲ πρὸς τὰς ἀποφατικὰς ἀποκρίσεις τοῦ Πατριάρχου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, κινῶν τὴν τιαροφόρον αὐτοῦ κεφαλήν. Τοῦτο μαθόντες οἱ περὶ τὸν Πατριάρχην, ἔπειθον αὐτὸν, ἵνα προσδράμῃ πρὸς τοὺς αὐλικοὺς καὶ ἐξιλεώσῃ δι' αὐτῶν τὸν Ἀρχισατράπην. Ἀλλ' ὁ μακάριος Κύριλλος δὲν ἠθέλησε, προτιμῶν γενναιοφρόνως τὴν ἀπὸ τῆς πολυμόχθου προεδρίας ἀπαλλαγήν· καὶ μετ' ὀλίγον ἐξεβλήθη τοῦ Θρόνου, πατριαρχεύσας ἔτος 1, καὶ μῆνας 6, ὁσίως καὶ θεαρέστως (ὡς ὁ Προκόπιος ἱστορεῖ). Διαδέχεται δὲ τοῦτον

(1713)

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ τὸ β'. Ἀλλὰ καὶ οὗτος μετὰ μῆνας 4 ἐξεβλήθη· διότι ἀντέσῃ γενναίως πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐτησίου φόρου, τὸν ὁποῖον ἀπήτησε καὶ παρ' αὐτοῦ ἡ Τουρκικὴ Ἐξουσία· καὶ γίνεται τούτου διάδοχος

ΣΙ'. (1713)

ΚΟΣΜΑΣ Γ'. Χαλκηδόνιος τὴν πατρίδα· δραστήριος ἄνθρωπος καὶ λόγων οὐκ ἄμοιρος· ἀλλὰ φιλοτάραχος καὶ κενόδοξος. Οὗτος ἐχρημάτησε τὸ πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου, ἔπειτα Κλαυδιουπόλεως. κἀκεῖθεν ἀνέβη λῃστικῶς εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας,

ζῶντος ἔτη τοῦ νομίμου αὐτῆς Πατριάρχου· ἐκεῖθεν δὲ διωχθεὶς ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ διέτριβεν εἰς τὴν οἰκίαν Ἰωάννου τινὸς, οὗτινος οἱ πλούσιοι συγγενεῖς καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ μάλιστα Μανολάκης ἴσχυον παρὰ τοῖς Αὐλικοῖς. Ἦν δὲ ὁ Μανολάκης οὗτος Ἀρχιτεχνίτης τοῦ σώματος τῶν μηλωτορράφων (γουναράδων). Παρὰ δὲ τοῖς Τούρκοις ἴσχυον πολλάκις καὶ μηλωτουργοὶ, καὶ ἄλλοι βάναυσοι τεχνῖται (καὶ μάλιστα Τραπεζῖται), οἵτινες συνήθεις εἰς αὐτοὺς γενόμενοι, μισθὸν τῆς καλλιτεχνίας τῶν παραγγελλομένων τεχνουργημάτων ἐλάμβανον πολλάκις τὴν ἐκτέλεσιν οὐ μόνον τῶν δικαίων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν προσέτι τῶν παρανόμων αὐτῶν ζητημάτων, ὅσα μάλιστα συνέφερον εἰς τὸ κέρδος τοῦ παρ' ᾧ συνήθως ὑπηρέτουν μεγιστᾶνος. Οὗτος λοιπὸν ὁ καλὸς Μανολάκης ζητεῖ παρὰ τοῦ Ἀρχισατράπου τὴν πατριάρχευσιν τοῦ Κοσμᾶ, προσενεγκὼν καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ φόρου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἀντέσησαν οἱ ἀποβληθέντες Πατριάρχαι Κυπριανὸς καὶ Κύριλλος. Καὶ λοιπὸν κελεύει ὁ Ἀρχισατράπης, καὶ ἡ δειλία τῶν ἐν Κωνσταντινούπολει Ἀρχιερέων ἄκουσα ὑπακούει, καὶ προβιβάζεται Πατριάρχης ἐπονείδιστος ὁ ἄκοσμος Κοσμᾶς. Διαμείνας δὲ χρόνους 2 εἰς τὴν Πατριαρχείαν (τὴν ὁποίαν μᾶλλον διϊθυνον οἱ περὶ τὸν Μανολάκην, πάρεξ αὐτὸς), ἐξεβλήθη δικαίως ὑπὸ τῶν

Ἀρχιερέων, καὶ παραιτηθεὶς, ἔφυγε πάλιν εἰς τὸ Σίναιον ὄρος. Καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ διέτριβε κλαίων καὶ μετανοῶν, μέχρις οὗ πάλιν ἐζητήθη διὰ πολλῶν παρακλήσεων εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅπου καὶ τὸν βίον διετέλεσε, θεαρέσως ποιμάνας τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Εἰς δὲ τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως προβιβάζεται

ΣΙΑ'. (1715)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Γ'. ὁ Καισαρίας μητροπολίτης, Πάτμιος τὴν πατρίδα. Τοῦτον ἐξελέξαντο οἱ Ἀρχιερεῖς ἀντὶ τοῦ Κοσμᾶ· ἀλλ' ἠναγκάσθησαν, νὰ θεραπεύσωσι τὸ κακὸν δι' ἄλλου κακοῦ. Ὁ Ἱερεμίας ὑπεσχέθη διπλάσιον τὸν φόρον εἰς τὴν ἁπλησίαν τῆς Τουρκικῆς Δυναστείας· καὶ οὕτως αὕτη ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Κοσμᾶ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν περὶ τὸν Κοσμᾶν τυραννίσκων ἀπαλλαγὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπῆρχε δὲ ἄλλως ὁ Ἱερεμίας (ὡς ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Δημήτριος ὁ Προκοπίου μαρτυρεῖ) « εὐσεβείᾳ τε καὶ τρόπων χρηστότητι σεμνυνόμενος, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰδήμων, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἐμπειρότατος, ἀνιχεύων τὸν νοῦν τῆς θείας Γραφῆς καὶ μελετῶν τὰ Συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων, ἀφ' ὧν καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς αὐτοῦ διδασκαλίας ἠρανίζετο, διδάσκων τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας, καὶ βίον διάγων ἄμεμπτον καὶ θεάρεστον ». Ἐπὶ τούτου τοῦ Πατριάρχου (τῷ 1722) ἦλθον εἰς Κωνσταντινούπο

λιν ὅ,τε Ἀντιοχείας Πατριάρχης Ἀθανάσιος καὶ ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Χρύσανθος· καὶ συνεκροτήθη Σύνοδος ἀποκηρύττουσα πάλιν ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὰς δυσσεβείας τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τὰς ὁποίας οὐ διέλειπον διδάσκοντες εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν οἱ ἀνόσιοι τῆς Ῥώμης ἐξαπόστολοι (Μισσιονάριοι), οἵτινες εἰσπίπτοντες ἀγεληδὸν εἰς πόλεις καὶ κώμας δὲν ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καὶ Ἰουδαίους, ἀλλ' ἐσπούδαζον νὰ φθείρωσι τοὺς ὀρθοδόξους· καὶ διέφθειρον ἱκανοὺς, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν μάλιστα, χρήματα διανέμοντες, καὶ συγχωροῦντες κατάλυσιν τῶν νηστειῶν καὶ πολλαχῶς ἀπάγοντες τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς ἀπὸ τῆς στενῆς ὁδοῦ τῆς σωτηρίας εἰς τὴν πλατείαν τῆς ἀπωλείας ὁδὸν, (καθὼς πάντες συνειθίζουσι οἱ περιφερόμενοι ψευδαπόστολοι καὶ διδάσκαλοι τῆς δυσσεβείας!). Ἐκήρυττον δὲ καὶ, ὅτι ταῦτα ἤδη φρονεῖ καὶ ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, ἑνωθεῖσα μετὰ τῆς Δυτικῆς. Καὶ ἐκ τούτου θόρυβος πολὺς ἐκινεῖτο εἰς τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς· οἱ δὲ μιαροὶ Ἐξαπόστολοι εἶχον καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Κρατούντων διὰ μεσιτείας τῶν πολιτικῶν Εὐρωπαίων! Διὰ ταῦτα ἠναγκάσθησαν οἱ Πατριάρχαι, νὰ ἀνακηρύξωσι καὶ τότε πρὸς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους τὸ ἀναλλοίωτον φρόνημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἐπιστρέφομεν δὲ εἰς τὸν Πατριάρχην

Ἱερεμίαν. Διὰ τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ δραστηριότητος, τοῦ Σουλτάνου προσάξαντος, ἀνεκαινίσθη ὁ σεσαθρωμένος ἤδη ναὸς τοῦ Πατριαρχείου (τῷ 1720), καὶ τὰ περὶ αὐτὸν Κελλεῖα καὶ τὸ Συνοδικὸν, καὶ ὁ οἶκος τοῦ Πατριάρχου ἀνῳκοδομήθησαν (ἦσαν δὲ ἐρείπια τὰ οἰκήματα ταῦτα, καέντα εἰς τὴν κατὰ τὸ 1707, ἢ 1710 συμβᾶσαν πυρκαϊὰν). Ἐπειδὴ δὲ εἰς ταύτας τὰς οἰκοδομὰς συνέβησαν δαπάναι, προσεπέκειτο δὲ καὶ ἡ πολλὴ τοῦ ἐτησίου φόρου ποσότης, ἐφαίνετο βαρὺς καὶ αὐςηρὸς ὁ Ἱερεμίας πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἀπαιτῶν παρ' αὐτῶν συνεισφορὰς χρηματικὰς πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ χρέους. Βουλεύονται λοιπὸν οἱ τούτων μωρότεροι οὐχὶ περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ χρέους, ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ Πατριάρχου ἀποβολῆς (ὡς ἂν, τούτου ἀποβληθέντος, συναπεβάλλετο καὶ τὸ χρέος, ἢ ὡς ἂν μὴ μᾶλλον ἐκορυφοῦτο, προσιθεμένης καὶ ἄλλης δαπάνης εἰς ἐπικύρωσιν τοῦ μέλλοντος Πατριάρχου. οὕτως «Ἀσυλλόγιςόν ἐςιν ἡ πονηρία!»). Μὴ δυνάμενοι δὲ εὐκόλως νὰ ἐκβάλωσι τὸν Ἱερεμίαν, ὡς μάλιςα τιμώμενον καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Τούρκοις, πλάττουσι πικρὰν κατ' αὐτοῦ διαβολήν. Συκοφαντοῦσιν αὐτὸν οἱ ἀνόσιοι πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὡς ἐπίβολον τῆς Βασιλείας, παρακινοῦντα διὰ γραμμάτων τὸν τότε τῆς Ῥωσσίας Αὐτοκράτορα Πέτρον τὸν Μέγαν, νὰ ςρατεύσῃ κατὰ τῆς Τουρκικῆς Μοναρχίας· (ὑπῆρχε δὲ ἤδη τότε κεκηρυγμένος

ὁ μεταξὺ τῶν Ῥωσσῶν καὶ τῶν Τούρκων πόλεμος). Καὶ λοιπὸν εὐθὺς ὁ Πατριάρχης ἐφυλακίσθη, κινδυνεύσας καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν ἐδόθη εἰς αὐτὸν καιρὸς ἀπολογίας, καὶ ἐξετασθεὶς καὶ ἀθῷος εὑρεθεὶς, ζημιοῦται ὅμως 5α χιλιάδας γροσίων. διότι ἀπήλαυσε κέρδος τὴν κεφαλήν! Καὶ οὕτως ἐξεβλήθη ἐκ τῆς εἱρκτῆς, καὶ διέμεινε πάλιν εἰς τὴν Πατριαρχείαν. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ συνήντησεν ἄλλο πειρασμοῦ δαιμόνιον. Ὁ τότε τὴν Ἡγεμονίαν τῆς Μολδαυΐας λαβὼν Γρηγόριος ὁ Γκίκας, ὀργισθεὶς κατ' αὐτοῦ (διότι δὲν ἐπένευσεν εἰς τὴν παράνομον διάζευξιν τῆς τοῦ Ἡγεμόνος ἀδελφῆς ἀπὸ τοῦ νομίμου αὐτῆς συζύγου), διενεργεῖ τὴν ἔξωσιν τοῦ Πατριάρχου ὁ καλὸς Ἡγεμὼν (τίς οἶδε, τί ψευσθεὶς πρὸς τὴν Ἐξουσίαν.), καὶ ἐξορίζει τὸν φύλακα τῶν ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων Ἱερεμίαν εἰς τὸ ὄρος τὸ Σινᾶ! Ἀντ' αὐτοῦ δὲ, πατριαρχεύσαντος ἔτη 12, προβιβάζεται διὰ τῆς τοῦ Ἡγεμόνος πάλιν προσασίας

ΣΙΘ'. (1726)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Γ'. ὁ Ἡρακλείας μητροπολίτης. Οὗτος δὲ τοσοῦτον ἐταράχθη ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου χαρᾶς τῆς Πατριαρχείας, ὥσε, ἅμα τὴν ἀγγελίαν ἀκούσας, ἔπεσε κατάξηρος ἐξ ἀποπληξίας. Μεγαλόφρων κεφαλή! καὶ συνετὴ καρδία! ἥτις οὐδὲ τὴν ἰδέαν τῆς Πατριαρχικῆς (ὡς ἐνόμιζεν) εὐδαιμονίας ἠ-

δυνήθη νὰ χωρέσῃ! ἀλλ' ἅμα πρὸς τὴν φαντασίαν τῆς ἐγγιζούσης ἀπολαύσεως χασκήσας ἀπεσκάρισε! Καὶ οὗτος μὲν κατέβη εἰς τὸν τάφον ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι Πατριάρχης· ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΣΙΓ'. (1726)

ΠΑΙΣΙΟΣ Β'., ὁ Νικομηδείας μητροπολίτης· ἄνθρωπος εὐπαίδευτος, καὶ τὸ ἦθος ἥμερος καὶ ἀσυκὸς, καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἀρέσκειν γεγυμνασμένος. Οὗτος ἐξέδωκε Τόμον Συνοδικὸν, νὰ προβιβάζωνται εἰς τὴν Ἱερωσύνην μόνοι οἱ πεπαιδευμένοι καὶ σεμνόβιοι· καὶ ποινὰς διώρισεν, ἂν τις φανῇ παραβάτης. (ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐπ' ὀλίγον διήρκεσεν· ἔπειτα δὲ καὶ πολὺ τῶν ἀμαθῶν μίσος κατὰ τῶν πεπαιδευμένων διήγειρε). Καὶ ὀρθοδόξου ὁμολογίαν ἐξέδωκεν· ὁ Παΐσιος. ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οὗτος ὁ ἐπιφανὴς καὶ ἀσυκὸς ἀπέβη γλαφυρώτερος καὶ συβαριτικὸς καὶ περὶ τὰς πνευματικὰς φροντίδας καὶ τὰς ἀκολουθίας τῆς Ἐκκλησίας παντάπασιν ἀμελὴς καὶ ῥᾴθυμος. Καὶ οἱ περὶ αὐτὸν διῆγον ἀναξίως τῆς ἐκκλησιαστικῆς σεμνοπρεπείας. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ (τῷ 1730) ἐπανέστησαν κατὰ τοῦ Σουλτάνου Ἀχμέτου Γ'. οἱ Γιανίτσαροι ἐν Κωνσταντινουπόλει (α), καὶ μία τούτων ἀγέλη ὁρμήσαντες

(α) Αὕτη ἡ ἐπανάστασις φημίζεται ἡ τοῦ Χαλὶλ Πατρόνα, ὡς πρώτου ταύτης ἀρχηγοῦ. Τότε κατεβιβάσθη Ἀχμέτης ὁ Γ'. καὶ ἐβασίλευσε Μεχμέτης, ὁ Μωάμεθ Ε'.

εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἐζήτουν παρὰ τοῦ Πατριάρχου μεγάλην ἀργυρίου ποσότητα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Παΐσιος ἀπεποιήθη τὴν δόσιν, κατεπάτησαν οἱ βάρβαροι τὸ Πατριαρχεῖον, καὶ εἰσπεσόντες εἰς τὸν Ναὸν κατέκοψαν εἰς λεπτὰ τὰ ἱερὰ λείψανα, ἐξέχεαν τὸ ἅγιον μύρον, κατεσύντριψαν τὰς ἐκ τῆς Παμμακαρίστου μετακομισθείσας καὶ ἔτι τότε σῳζομένας ἁγίας Εἰκόνας, κατεπάτησαν καὶ αὐτὸν τὸν ἐν τῷ Ἀρτοφορίῳ τηρούμενον Θεῖον Ἄρτον! καὶ ἄλλα ἠσέβησαν εἰ; τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ! Τούτων δὲ πάντων αἴτιος ἐνομίσθη ὁ Πατριάρχης, ὅς τις εἴτε δι' ἔντρομον ἔκρασιν, ἢ καὶ ἄλογον πρὸς τὸν κίνδυνον ἀναλγησίαν, εἴτε καὶ, ὡς λέγουσι, διὰ φιλοχρηματίαν (καὶ τίς οἶδεν, ἂν καὶ οὐχὶ δι' ἀχρηματίαν;) δὲν ἐθεράπευσε τὴν ἀπαίτησιν τῆς βαρβαρικῆς πλεονεξίας. Ὅθεν μισηθεὶς ὁ Παΐσιος, ἐξώσθη τοῦ Θρόνου, καὶ ἐξωρίσθη εἰς Κύπρον, πατριαρχεύσας ἔτη 6· ἀνακαλεῖται δὲ πάλιν

(1732)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Γ'. τὸ β'. ὅς τις, ἅμα ἐπανελθὼν, ἔπεσεν εἰς ἀποπληξίαν, καὶ ὁπωσδήποτε θεραπευθείς, διῴκησεν τὴν Ἐκκλησίαν μῆνας 7, ἀσθενῶν. Ἔπειτα παρητήθη, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν τοῦ Ἄθωνος Λαύραν, ἀπέθανε μετ' ὀλίγον· ἀντ' αὐτοῦ δ' ἐπατριάρχευσε

ΣΙΔ'. (1738)

ΣΕΡΑΦΕΙΜ Α'., Νικομηδείας μητροπολίτης, Α'-

καρνὰν, ἐσολισμένος παιδείᾳ τε καὶ πραότητι καὶ σεμνότητι πολιτείας μοναδικῆς. Ἤδη δ' ἐπισάσης τῆς ἡμέρας τοῦ νέου ἔτους (τῷ 1734), καθ' ἣν ὥραν ὁ Πατριάρχης ἐξήρχετο τῆς Ἐκκλησίας, ἄνθρωπος ἄγνωστος ἐφορμήσας μαχαιροφόρος, ἐπλήγωσεν αὐτὸν, ἀλλ' οὐχὶ καιρίαν πληγὴν, καθὼς ἐσκόπει. Καὶ ὁ μὲν ἐπίβουλος οὗτος συλληφθεὶς ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τῶν Κρατούντων, μὴ γνωσθείσης τῆς αἰτίας τοῦ μανιώδους αὐτοῦ ἐγχειρήματος. Ἐπειδὴ δὲ τότε, καθὼς καὶ ἄλλοτε πολλάκις ὕστερον, διενήργουν οἱ Ἀρμένιοι, νὰ σφετερισθῶσι τὸν ἅγιον τάφον τοῦ Σωτῆρος, καὶ τὸ κατὰ τὴν Κωνσαντινούπολιν ἁγίασμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἀντισταθεὶς γενναίως ὁ Σεραφεὶμ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἀρχισατράπην βοηθοῦντα τοῖς Ἀρμενίοις, ἐξεβλήθη τοῦ θρόνου, καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν Λῆμνον μετὰ δεκάμηνον Πατριαρχείαν· κἀκεῖθεν μεταβὰς εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΣΙΕ'. (1734)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ϛ'. Πάτμιος, ἄνθρωπος ὀλιγογράμματος καὶ ἁπλοϊκὸς καὶ ἑτεροκίνητος· ὅθεν ἤρεσκε πολλοῖς, καὶ διέμεινε Πατριάρχης δι' ὅλης πενταετίας καὶ ἔτι πρός. Ἐξετίναξε δ' αὐτὸν ἐκ τῆς Καθέδρας, ἐπιβὰς εἰς αὐτὴν ὁ πρὸ πολλοῦ ἐνεδρεύων

(1740)

ΠΑΙΣΙΟΣ Β'. τὸ β'. ὃς τις ὅλην τὴν β'. αὐτοῦ Πα-

τριαρχείαν διῆλθεν ἀργυρολογῶν καὶ ἁρπάζων, ὡς λύκος παροδικὸς, καὶ ληῃστρικὸς ἐπιβάτης· ὅθεν παρὰ πάντων μισηθεὶς, πρῶτον μὲν ἐξωθεῖται, πατριαρχεύσας ἔτος 1, καὶ μῆνας 7· ἔπειτα δὲ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐρρίφθη καὶ εἰς εἱρκτὴν, ἐκ τῆς ὁποίας μόλις ἀπηλλάγη, πληρώσας ἄλλα εἰς ἄλλους, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἐξουσίαν 25 χιλιάδας γροσίων· καὶ οὕτως ἔφυγεν εἰς Ἰάσιον γυμνότερος ὑπέρου· διεδέξατο δ' αὐτὸν πάλιν ἀνακληθεὶς

(1742)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ ς'. τὸ β'· ἀλλ' οἱ φίλοι τοῦ Παϊσίου, εὑρόντες ἐπίσημόν τινα γυναῖκα Ζωὴν εἰσχωροῦσαν εἰς τὴν γυναικωνίτιν τοῦ Ἐπιτρόπου, ὑπεσχέθησαν αὐτῷ δι' ἐκείνης 50 γροσίων φορτία (πουγγία)· καὶ πάλιν ἐξωθεῖται βιαίως ὁ Νεόφυτος, ἐνδεκάμηνον πατριαρχεύσας, καὶ ἐξορίζεται εἰς Πάτμον· ἐπιβαίνει δὲ τοῦ Θρόνου πάλιν

(1744)

ΠΑΙΣΙΟΣ Β'. τὸ γ'. οὗτος ἐπιβουλευόμενος ὑπὸ τῶν φίλων τοῦ προκατόχου Νεοφύτου, προσφέρει πρὸς τὸν Ἀρχισατράπην χρήματα πολλὰ, τὰ μὲν ἐπὶ χεῖρας, τὰ δὲ πλεῖσα δι' ὑποσχέσεων, ἀγοράζων τὴν ὑπεράσπισιν. Ἐκολάκευε δὲ καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἐν Κωνσαντινουπόλει διατριβόντων Ἀρχιερέων, καὶ τούτων μάλιστα, ὅσοι ἦσαν συγγενεῖς τῶν τότε διατρεπόντων ἐν πολιτικοῖς ἀξιώμασι Βυζαντίων,

ἢ Φαναριωτῶν. Ἐκ τούτων ἦσαν ὅ,τε Σαμουὴλ ὁ Δέρκων μητροπολίτης (οὗτινος τὴν Μητρόπολιν προβιβάσας ἔταξεν ἀμέσως μετὰ τὴν τῆς Χαλκηδόνος ὁ Παΐσιος), καὶ ὁ Ἰπεκίου, ἢ Πεκίου Ἰωαννίκιος, καὶ οὗτος Βυζάντιος (α), ὅς τις μετετέθη εἰς τὴν Χαλκηδόνος Μητρόπολιν, συνοδοκῶς ἐξωσθέντος δι' εὐλόγους αἰτίας τοῦ πρώην Χαλκηδόνος Γαβριὴλ. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτον τὸν Γαβριὴλ προσέθηκεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὁ Παΐσιος, ὑπωπτεύετο δ' ἐπὶ πολὺ καὶ τὸν Νικομηδείας Κύριλλον, ὡς Πατριαρχιῶντα, βουλεύεται βουλὴν ἀξίαν μεμιασμένης ἐνταυτῷ καὶ πεπωρωμένης συνειδήσεως, ἥτις πολλάκις ταραττομένη ζητεῖ ματαίως συμμαχίας! Προβάλλει πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, νὰ συσήσωσι πρὸς ἀλλήλους ἔνορκον συμμαχίαν· καὶ οὗτοι δέχονται τὸ πρόβλημα, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι, καὶ παίζοντες ἐν οὐ παικτοῖς οἱ τρισάθλιοι μετ' ἴσης καὶ μωρίας καὶ ἀφοβοθείας! Καὶ λοιπὸν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, τριπόδου ςαθέντος, καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου προτεθέντος ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὤμοσαν ὅρκον μέγαν, αὐτὸς μὲν ὁ Πατριάρχης, ὅτι οὐδέποτε οὐδόλως οὐδένα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων καταδιώξει· ἐκεῖνοι δὲ πάλιν, ὅτι οὐδόλως οὐδέποτ' ἐπιβουλευθήσονται τὴν Πατριαρχείαν! Ἀλλ' εὐθὺς ἐκβάντες

(α) Βλ. ἔμπροσθ. ἐν ἔτει 1760 καὶ 1764.

ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, κατέφαγον τὸν ὅρκον, ὡς λάχανα (λέγει ὁ τὴν Ἱστορίαν ταύτην συγγράψας αὐτόπτης καὶ μέτοχος τοῦ ὅρκου, τότε μὲν Προϊλάβου, μετὰ δὲ ταῦτα Πατριάρχης Καλλίνικος Γ'.) (α), οὔτε Θεὸν, ὃν ὠνόμασαν, φοβηθέντες, οὔτε τοὺς παρόντας καὶ τὸν ὅρκον ἀκούσαντας αἰσχυνθέντες, οὔτε πρὸς τί τέλος, καὶ διὰ ποίαν ἀνάγκην ὡρκομώτουν, συλλογισθέντες! Καὶ πρῶτον μὲν αὐτὸς ὁ Πατράρχης Παΐσιος καταδιώκει τὸν Φιλιππουπόλεως Θεόκλητον. ὕστερον δὲ μὴ θελήσας νὰ πληρώσῃ τὸν ἐτήσιον δασμὸν εἰς τὴν Ἐξουσίαν (ἐπισηριζόμενος τάχα εἰς τὴν ἔνορκον τῶν περὶ αὐτὸν Ἀρχιερέων συμμαχίαν), καταλείπεται ἔρημος ὑπὸ τῶν συνομωτῶν, καὶ αὐτὸς μὲν κατακλείεται εἰς εἱρκτὴν, τοῦ Ἀρχισατράπου προσάξαντος, πατριαρχεύσας ἔτη 3 καὶ μῆνας 6· Ἐπιβαίνει δὲ τῆς Πατριαρχικῆς Καθέδρας ὁ πρώην ἐγκαθίτης καὶ ἐπίβουλος αὐτῆς, ἤδη δὲ καὶ ἐπίορκος

ΣΙΣ'. (1748)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ε'., ὁ Νικομηδείας μητροπολίτης· λόγιος μὲν, ἀλλὰ ψευδευλαβὴς, ἀγέρωχός τε καὶ πολυδάπανος, καὶ ὑποκριτὴς ἄνθρωπος· ὅστις, εὑρὼν τὸ χρέος τοῦ Κοινοῦ τῆς Ἐκκλησίας φορτίων (πουγγίων) πεντακοσίων, ἐπηύξησεν εἰς φορτία χίλια! Καὶ ὁ μὲν Παΐσιος ἐξαχθεὶς τῆς εἱρκτῆς ἐξορίζεται· αὐ-

(α) Βλ. ἔμπροσθ. ἔτη 1737.

τὸς δὲ ὁ Κύριλλος κατὰ ζήτησιν, ὡς λέγουσι, τοῦ Ἀρχισατράπου προσέθηκε καὶ ἄλλον φόρον ἐτήσιον, τὸν λεγόμενον τῆς κατ' ἔτος ἐπικυρώσεως (Τουρκιστὶ, Μουκαρὲρ)· καὶ οὕτως ἐτυράννησε τὴν Ἐκκλησίαν λῃστρικῶς ἔτη 2, καὶ μῆνας 8. Καὶ πάλιν αὐτὸν ἐξωθήσας, λαμβάνει τὴν Πατριαρχείαν ὁ τούτου ὁμότροπος

(1751)

ΠΑΙΣΙΟΣ Β'. τὸ δ'. Ἀλλὰ μόλις διήρκεσεν ἔτος 1, καὶ κρημνίσας αὐτὸν, αὖθις ἐπατριάρχευσε

(1752)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ε'. τὸ β'. Ἐπέτυχε δὲ τῆς β'. Πατριαρχείας ταύτης ὁ Κύριλλος κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον. Ἐπλανᾶτο εἰς τὰ περίχωρα τῆς Νικομηδείας Αὐξέντιός τις ἀγύρτης, Ψευδομόναχος καὶ Ψευδερημίτης καὶ Θαυματουργός! ὑποκρινόμενος ἀρετὴν καὶ ἁγιότητα. Τοῦτον ὁ Κύριλλος ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἦλθεν ὁ γόης ὡς Θεόπνευστος, κηρύττων μὲν ἀναβαπτισμὸν ἁπάντων τῶν ἐξ ὁποιασδήποτε Αἱρέσεως προσερχομένων εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, διεγείρων δὲ τὸν λαὸν κατὰ τοῦ πατριαρχεύοντος ἔτι Παϊσίου, ὡς Λατινόφρονος καὶ Ἀρμενίου τὸ δόγμα, μόνον δὲ τὸν Κύριλλον ἀνακηρύττων ἔννομον καὶ γνήσιον Πατριάρχην. Καὶ γίνεται τοῦ ὄχλου σύσασις καὶ βοὴ, καὶ ὁρμήσαντες εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἐξωθοῦσι μὲν μετὰ καταισχύνης τὸν Παΐσιον, ῥαβδίζοντες

καὶ δυσφημοῦντες (ἀδίκως μὲν δι' οὓς ἔλεγον λόγους, ἀξίως ὅμως τῆς ἄλλης αὐτοῦ προαιρέσεως)· Ἀντεισάγουσι δὲ τὸν Κύριλλον, προσάξαντος τοῦ Σουλτάνου. Τί τὸ μετὰ ταῦτα; ὁ μὲν Αὐξέντιος καὶ δύω τῶν αὐτοῦ ὀπαδῶν κρεμῶνται ὑπὸ τῆς Ἐξουσίας, ὡς ταραξίαι τῆς κοινῆς ἡσυχίας· ὁ δὲ Κύριλλος μόλις διὰ προσφορᾶς 250 χιλιάδων γροσίων καταπραΰνας τὴν ὀργὴν τοῦ Σουλτάνου, ἔλαβε Διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου τιμωρῶν τοὺς περὶ αὐτὸν εἰς τὸν ἀναβαπτισμὸν ἐνθισαμένους Ἀρχιερεῖς, ὑπέταξεν αὐτοὺς ὁλοτελῶς εἰς ὅσα παρατράγωδα διέταττεν (α). Ἀλλ' «οὐδὲν, ὡς φαίνεται, οὔτ' ἀγαθὸν κακότητος ἄμικτον, οὔτε κακὸν ἄκρατον παντάπασι καὶ ἀμιγὲς ἀγαθοῦ». Ὁ Πατριάρχης οὗτος Κύριλλος κατώρθωσεν ἔργον Ἑλληνικὸν καὶ ἀξιέπαινον, μεγάλην τιμὴν φέρον καὶ εἰς αὐτὸν, καὶ εἰς τὸν λοιπὸν Κλῆρον τῆς Ἐκκλησίας. Διότι διὰ συνεισφορᾶς κοινῆς ἱερωμένων

(α) Ἐπὶ τῆς τούτου Πατριαρχείας ἐξεδόθη καὶ βιβλίον περὶ Ἀναβαπτισμοῦ, περιέχον τὰ περὶ τούτου συνοδικῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαταχθέντα· Ἀλλ' ἐκσυρίττεται τὸ σύνταγμα, ὡς περιέχον ἄλλας τέ τινας θεωρίας παρὰ τοὺς Θείους Κανόνας, καὶ δι' αὐτὴν τὴν λέξιν Ἀναβαπτισμός· διότι βαπτίζει, οὐκ ἀναβαπτίζει ἡ Ἐκκλησία τοὺς εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν προσερχομένους, κατὰ τοὺς θείους Κανόνας τῶν θεοπνεύστων Συνόδων διακρίνουσα τούτους, καὶ μηδέποτε δευτεροῦσα τὸ ἓν καὶ μόνον γνήσιον Βάπτισμα, ὅτι «Εἷς Κύριος, μία Πίστις, ἓν Βάπτισμα.

καὶ λαϊκῶν καθίδρυσεν εἰς τὸν Ἄθωνα Πατριαρχικὸν Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον, ἐν ᾧ διδάσκαλος τῆς Φιλοσοφίας προσεκλήθη ὁ πολὺς τὴν σοφίαν καὶ τὴν εὐσέβειαν Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, ὅσις κατέβαλε καὶ αὐτοῦ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς μετέπειτ' εὐτυχεστέρας εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν Ἐπιστημῶν εὐφορίας, μεθερμηνεύσας ἑλληνιστὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς τὴν Λογικὴν καὶ Μεταφυσικὴν κατὰ τὰς τότε νεωτέρας θεωρίας, ἔτι δὲ καὶ τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Ῥητορικήν. Ἐδίδαξε δὲ πρότερον καὶ ἐν Ἰωαννίνοις ὁ ἀοίδιμος Εὐγένιος, κἀκεῖθεν μετέβη εἰς τὴν Κοζάνην τῆς Μακεδονίας, καλλιεργῶν τὴν παιδείαν εἰς τὰς ὀργώσας τῶν Ἑλλήνων ψυχὰς, καὶ τοὺς παλαιοτέρους διδασκάλους τελειοποιῶν ἐπὶ τὸ κρεῖττον, καὶ ἄλλους πληθύνων εἰς τὸν τοῦ Ἔθνους φωτισμόν. Ἐκ τῆς Κοζάνης μετεκλήθη εἰς Ἄθωνα, ὡς προείπομεν (ὅπου εὗρε καὶ συνεργάτην διδάσκαλον τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας τὸν ἀείμνηστον Νεόφυτον τὸν Γραμματικὸν, Ἱεροδιάκονον τὴν ἀξίαν, καὶ τὴν Πατρίδα Πελοποννήσιον, ἄνδρα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ πολυμαθείας ἐγκρατέστατον). Ἀλλ' ὅμως ἡ Ἀθωνιὰς αὕτη Σχολὴ πέντε μόνα ἔτη διήρκεσε (1753-1758.) Ἔπειτα δὲ, τοῦ μὲν Νεοφύτου ἐν τῷ μεταξὺ παραιτηθέντος ἐκ τῆς διδασκαλίας, σκευωρούντων δέ τινων μοναχῶν, καὶ τοὺς ἁπλουστέρους ἀπατώντων, ὡς ἀσύμφορον ὂν τὸ σχολεῖον εἰς τὴν τῶν Μοναχῶν ὑπηρεσίαν, ἐλέ-

πων ὁ Εὐγένιος τὴν ἐκ τῶν σκανδάλων ταραχὴν, καὶ ματαίως ἐλπίσας τὴν τούτων θεραπείαν παρὰ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου (ὅς τις τὸ 1755 παρῆν ἤδη ἐξόριστος εἰς τὸ Ὄρος, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς), αὐτὸς μὲν ὁ Εὐγένιος παραιτεῖται καὶ ἀπέρχεται προσκληθεὶς εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σχολεῖον τῶν Ἐπιστημῶν, τὸ δὲ Γυμνάσιον τοῦ Ἄθωνος διελύθη. Ἀλλ' οἱ ἐν αὐτῷ Μαθηταὶ μετέφερον πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἄφθονα τὰ φῶτα τὰ τῆς παιδείας. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ὁ δὲ Κύριλλος πατριαρχεύσας ἔτη 5, ἐξωθεῖται τοῦ Θρόνου, καὶ ἐξορίζεται εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ὅπου διήγαγε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου θεαρέστως, ἡσυχάζων καὶ τὸν Θεὸν διὰ τῆς μετανοίας ἐξιλεούμενος (α). διεδέξατο δὲ τὸν Κύριλλον

ΣΙΖ'. (1757)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Δ'., ὁ Προϊλάβου μητροπολίτης, Θετταλὸς τὴν πατρίδα (ἐκ τῆς κατὰ τὸ Πήλιον ὄρος Ζαγορᾶς), ἀνὴρ ἐγκρατὴς τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, καὶ τὸν τρόπον χρηστὸς καὶ Ἐκκλησιαστικώτατος. Ἀλλ' οἱ φίλοι τοῦ Κυρίλλου διηρέθιζον καὶ κατ' αὐτοῦ τοὺς μωροτέρους τοῦ λαοῦ, ὅσοι τὸν Κύριλλον ἐτί-

(α) Ἐπὶ τούτου ἀπέθανε Μεχμέτης ὁ Μωάμεθ ὁ Ε'. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ὀσμάνης Γ'. (τῷ 1754), ὅστις ἀπέθανε μετὰ ἔτη 3 καὶ μῆνας 8. Διαδέχεται δὲ τοῦτον Μουσαφᾶς Γ'. (τῷ 1757).

μων, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀσκητοῦ Αὐξεντίου μεμαρτυρημένον μόνον θεάρεσον. Ἐν τούτοις συμβαίνει καὶ ἄλλο περιεστικὸν, τὸ ἐφεξῆς. Προτείνει γνώμην εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς ὁ Καλλίνικος, ἂν κρίνωσι πρεπον, νὰ διορισθῶσι σαθερῶς αἱ ἡμέραι τῆς Νησείας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὅπως ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν καὶ ταύτης τῆς νησείας ὑπάρχῃ ὡρισμένος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν νησειῶν, καὶ μὴ μεταβάλληται πρὸς αὔξησιν ἢ μείωσιν, προσδιοριζόμενος κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς μεταβατικῆς τοῦ Πάσχα ἑορτῆς. Τοῦτο τὸ πρόβλημα τοῦ Πατριάρχου παρ' ἄλλοις μὲν ἐκρίθη παντάπασιν ἀνωφελὲς, καὶ ἀπερρίφθη, ὑπ' ἄλλων δὲ διεφημίσθη, ὡς παράλογος αἱρετικὴ καινοτομία. ὅθεν καὶ κατηγορεῖτο ὁ Πατριάρχης, ὡς αἱρετικός. Καί ποτε πλῆθος λαοῦ, παροξυνόμενον ὑπὸ τῶν δημοταράχων, ἐφορμήσαντες κατὰ τοῦ Πατριάρχου, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐξερχομένου, διαίρουσιν αὐτὸν ἀπανθρώπως, καὶ διώκουσιν ἐκ τοῦ Πατριαρχείου· καὶ ἔφυγε παραιτηθεὶς παρευθὺς ὁ Καλλίνικος, πατριαρχεύσας μῆνας 6 καὶ ἡμέρας 8. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα Ζαγορὰν, ὅπου διετέλεσε φιλολογῶν, καὶ ἐμμελετῶν ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς, καὶ συγγράφων Ἐκκλησιαστικὰ καὶ Ἱστορικὰ διὰ στίχων καὶ πεζὰ Συγγράμματα· ἐν οἷς συνέταξε καὶ Ἱστορίαν τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρις αὐτοῦ γενο-

μένων Πατριαρχῶν (βλ. ὄπισθ. ἔτει. 1744· σελ 246), ἥτις ὑπάρχει εἰσέτι ἀνέκδοτος. Μετὰ ταῦτα κοινῇ ψήφῳ ἔλαβε τὴν Πατριαρχείαν

ΣΙΗ'. (1757)

ΣΕΡΑΦΕΙΜ Β'. ὁ Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης· ἄνθρωπος τ' ἄλλα μέν σεβάσμιος καὶ Ἐκκλησιαστικὸς, ἀλλ' ἀγέρωχος τὸν τρόπον καὶ ὑπεροπτικός. ὅθεν ἐμισήθη, καὶ μετὰ τρετίαν ἐκπίπτει τῆς Πατριαρχείας, ἐξορισθεὶς εἰς τὸν Ἄθωνα, κἀκεῖθεν ὕστερον ἀνεχώρησεν εἰς Ῥωσσίαν, ὅπου πολλῆς τιμῆς καὶ φιλοξενίας ἀπολάυσας παρὰ τῆς Αὐτοκρατορίσης Ἐλισάβετ τῆς Πετρίδος, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη παρὰ τὸ Κίαιβον, ὅπου διέτριβε· τούτου δὲ διάδοχος ψηφίζεται

ΣΙΘ'. (1760)

ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Γ'. ὁ πρώην Ἰπεκίου, καὶ ὕστερον Χαλκηδόνος μητροπολίτης, Βυζάντιος τὴν Πατρίδα, καὶ ἐξ οἰκίας ἐπιφανοῦς, λόγιος ἀνὴρ καὶ χαρίεις καὶ μεγαλοπρεπής. Ἀλλ' αἱ τότε πολιτικαὶ περισάσεις, καὶ ἡ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀταξία, καὶ αἱ συνήθεις τῶν Ἀρχιερέων διχόνοιαι, καὶ μάλιστα τὰ ὑπέρογκα χρέη τοῦ Κοινοῦ τῆς Ἐκκλησίας κατέστησαν τὴν Πατριαρχείαν ἔργον βαρύτατον. Ὅθεν ὁ Ἰωαννίκιος μετὰ τετραετίαν παραιτεῖται, καὶ ἀπελθὼν ἠσύχαζεν εἰς τὸ νησίον τῆς Χάλκης, ὅπου, τέλος, καὶ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται παμψηφεὶ ἐκλεχθεὶς

ΣΚ'. (1764)

ΣΑΜΟΥΗΛ Α'. ὁ κλεινότατος, ὁ Δέρκων μητροπολίτης, καὶ οὗτος Βυζάντιος τὴν πατρίδα καὶ τῶν ἐπιφανῶν· ἀνὴρ πάσης παιδείας πλήρης Ἑλληνικῆς τε καὶ Ἐκκλησιαστικῆς, καὶ τὸν τρόπον θεοφιλὴς καὶ φιλοδίκαιος· ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σύνεσιν καὶ ἐμπειρίαν ἐπισημότατος, καὶ πρὸς διαχείρισιν πραγμάτων ἱκανώτατος· ὑπῆρχε δὲ καὶ φύσει μεγαλοφυὴς καὶ μεγαλόφρων, νοῦν ἔχων λαμπρὸν καὶ ὀξὺν καὶ πολιτικὸν, δυνάμενον, νὰ δώσῃ μορφὴν καὶ εἶδος εἰς τὴν τότ' ἐπικρατοῦσαν σύγχυσιν τῶν ταραγμένων πραγμάτων τοῦ Κοινοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἅμα δὲ λαβὼν τὴν Πατριαρχείαν, ἔπραξε τὰ ἑφεξῆς ἀξιομνημόνευτα

Α'. Ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων τὴν δαπάνην τοῦ δασμοῦ τῆς νέας Πατριαρχείας, μηδεμίαν παρὰ μηδενὸς καταδεξάμενος βοήθειαν χρηματικήν.

Β'. Συνέσειλε τὴν ἄτακτον ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχου, ὅς τις ἔγραφεν ἔκτοτε καὶ ἀναφορὰς πρὸς τὴν Ἐξουσίαν κατὰ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ χρήματα ἐδανείζετο σφραγίζων τὰ ἔγγραφα διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Πατριαρχείου. Ταύτην λοιπὸν τὴν σφραγῖδα ὁ Σαμουὴλ, διελὼν εἰς τέσσαρα τμήματα, παρέδωκεν εἰς τέσσαρας τῶν ἐγκρίτων Ἀρχιερέων, ἵνα τούτων ἕκαστον ἕκας διαφυλάττῃ. Εἰς δὲ τὸ Πατριαρχεῖον ἕ-

μενα τηρούμενον τὸ μέσον τῆς σφραγίδος κιόνιον (συλάριον), περὶ τὸ ὁποῖον συναρμοζόμενα τὰ τμήματα συναπετέλουν τὴν ὅλην σφραγῖδα.

Γ'. Διώρισεν ὀκτὼ ἰσοδυνάμους Ἀρχιερεῖς ἐκ τῶν ἐγκρίτων, ὡς ἔμμονα τῆς Συνόδου μέλη, καὶ τούτους ἰδίως Γέροντας ἀπεκάλει (μὴ ἀποκλείων ἐκ τῆς Συνόδου καὶ ἄλλους Ἀρχιερεῖς παρατυχόντας)· χωρὶς δὲ τῆς γνώμης τούτων τῶν ὀκτὼ, ἢ ὅλων, ἢ τῶν πλειοτέρων οὐδὲν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀπεφασίζετο.

Δ'. κατέστησεν εἰς τὸ Κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας τέσσαρας Ἐπιτρόπους, δύω μὲν ἐκ τῶν Ἀρχόντων, καὶ ἄλλους δύω ἐκ τῶν ἐμπόρων, ἐπιτηροῦντας εἰς τὰς ληψοδοσίας τοῦ Κοινοῦ.

Ε'. Ἐνομοθέτησε, νὰ μὴ γίνηται μηδεμία μήτε μεταλλαγὴ, μήτ' ἐκλογὴ Πατριάρχου χωρὶς τῆς γνώμης τοὐλάχιστον τῶν ἰσοδυνάμων ὀκτὼ Γερόντων καὶ τῶν τεσσάρων ἐπιτρόπων καὶ τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τῆς Ἐκκλησίας· Ταῦτα δὲ πάντα ἐπεβεβαίωσε καὶ δι' ἰδιαιτέρου Σουλτανικοῦ αὐτογράφου ὁρισμοῦ.

Ϛ'. Πρὸς τούτοις διένειμεν ἀναλόγως εἰς τὰς Ἐπισκοπὰς τὰ ὑπέρογκα τοῦ Κοινοῦ χρέη (τὰ ὁποῖα ὀρθῶς εἰς τὴν Ἐγκύκλιον αὐτοῦ Ἐπιστολὴν ὠνόμασε «τῶν τῆς Αἰγύπτου Πυραμίδων ὑπερογκότερα!»). Καὶ ταῦτα καταγραφέντα ἀκριβῶς ἐν Καταλόγοις, ὠνομάσθησαν ἑκάστης Ἐπισκοπῆς Αὐλικὰ χρέη, διὰ

τὰ ὁποῖα οἱ κατὰ τόπους Ἀρχιερεῖς ὑπεχρεοῦντο, δίδοντες ἕκαστος τὰς ἀναλόγους ἐγγράφους ὁμολογίας, αὐλικὰς καὶ ταύτας λεγομένας, καὶ ἐπιβεβαιουμένας διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ Κοινοῦ. Ὅθεν καὶ οὐδενὸς Ἀρχιερέως ἰδιαίτερα χρέη γνωρίζει ἔκτοτε ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, παρὰ τὰ διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ Κοινοῦ ἐπικεκυρωμένα.

Ζ'. Ὑπέταξεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τὰς τότε αὐτοκεφάλους Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου· καὶ τοῦτο διὰ δύω λόγους· πρῶτον μὲν, διότι εἰς ταύτας τὰς Ἐπισκοπὰς παρεισδύοντες ἐκ τῶν συνόρων τῆς παπιζούσης Εὐρώπης ἄνθρωποι Λατινίζαι καὶ ἄλλοι κακόφρονες παντοῖοι, διέσπειρον τὰ ζιζάνια τῶν ἰδίων κακοδοξιῶν, εὐκόλως ἀπατῶντες τὸν αὐτοκέφαλον Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις πολλάκις οὐδὲν ἐκοινοποίει περὶ τούτων εἰς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν· δεύτερον δὲ, ἵνα καὶ αἱ δύω αὗται Ἀρχιεπισκοπαὶ μετάσχωσι τῆς τοῦ χρέους διανομῆς, καὶ οὕτως ὑποβασταχθῇ εὐκολώτερον ὑπὸ πλειοτέρους τὸ βαρὺ φορτίον τοῦ χρέους τῆς Ἐκκλησίας.

Η'. Διέλυσε τὴν ἐκπαλαι ἐπικρατοῦσαν ἀμφιβολίαν ἑνός τινος τῶν τοῦ γάμου βαθμῶν, συγχωρήσας νὰ λαμβάνωσι δύω ἀδελφοὶ δύω πρώτας ἐξαδέλφας (α).

(α) Ἡ συγχώρησις αὕτη ἐγένετο οὐχὶ παρὰ τοῦ Πατριάρχου μόνου, ὅστις οὔτ' ἠδύνατο, οὔτε δύναται νὰ μεταπινήσῃ ὅρια ἀρχαῖα, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες ἡμῶν· ἀλλὰ κατὰ πρότασιν τοῦ

Θ'. Ἔσησε τὴν εἰς Χίον τότε (τῷ 1766) κορυφωθεῖσαν μανίαν τῶν Ἰησουϊτῶν Ἐξαποςόλων, οἵτινες περιτρέχοντες τὴν νῆσον, ὡς κύνες, ἐλύσσων, τίνα τῶν ἁπλουςέρων ὀρθοδόξων ἀπατήσωσι· καὶ ἠπάτησαν διὰ χρημάτων καὶ δόλων ἀκεραίους τινὰς ψυχάς. Ὅθεν ὁ ἀοίδιμος Σαμουὴλ, ζητήσας βοήθειαν παρὰ τῆς πολιτικῆς Ἐξουσίας, ἔπεμψεν Ἐξάρχους μετὰ Β'. Διατάγματος καὶ ἐξωςράκισε τοὺς Ἀποςολαρίους Φράτορας. Ἔκλεισε δὲ πρὸς καιρὸν καὶ τὰς ἐν Χίῳ Ἐκκλησίας τῶν Λατίνων, φοβίζων αὐτοὺς καὶ συςέλλων, ἵνα μηδ' αὐτοὶ δέχωνται, μηδὲ συγχωρῶσι τοῦ λοιποῦ τοιούτους ψευδαποςόλους εἰς τὸ πλανᾷν τοὺς Ὀρθοδόξους (β).

Ι'. Ἐτίμησεν ἐπὶ πολὺ τοὺς πεπαιδευμένους ἄνδρας, καὶ μάλιςα τὸν Εὐγένιον καὶ Θεοτόκην διατρίβοντας τότε εἰς Κωνςαντινούπολιν (ἂν καί ποτε προ-

---

Πατριάρχου ἐγένετο παρ' ὅλης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δι' Ἐκλησιαςικοῦ Τόμου, εἰς τὸν ὁποῖον συνυπέγραψαν καὶ οἱ Πατριάρχαι Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, παρευδημοῦντες τότε εἰς τὴν Κωνςαντινούπολιν.

(β) Αὕτη ἡ πρᾶξις φαίνεται ἴσως τραχεῖα εἰς τὸ σημερινὸν πνεῦμα τῆς Ἀνεξιθρησκείας καὶ τῆς προόδου πρὸς τὸν πολιτισμόν, πλὴν δὲν ἔπραξεν ὁ μακάριος Σαμουὴλ τίποτε περισσότερον, παρ' ὅσον ἔπραξεν ὁ Θεάνθρωπος ἡμῶν Ἰησοῦς διὰ τοῦ φραγγελίου εἰς τοὺς τραπεζίτας. Εἶθε εἶχον καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς Ἀρχιερεῖς τοιοῦτον περὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν ζῆλον, ἔχοντες μάλιςα τὸν τράχηλον ἀπηλλαγμένον ἀπὸ τοῦ μισοχρίςου καὶ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ!

σεφέρθη πρὸς αὐτοὺς ὀγκωδέσερον, λησμονήσας καὶ τὴν ἑαυτοῦ μεγαλοφροσύνην καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων!). Τοιαύτην τάξιν εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ κοινωφελὴς οὗτος καὶ κλεινότατος Πατριάρχης. Ἀλλ' ἡ τάξις δυσαρεσεῖ εἰς ἀνθρώπους ἐντεθραμμένους ἐν ἀταξίᾳ· καὶ τοιοῦτοι ἦσαν κατὰ δυσχίαν οἱ πλειότεροι τῶν μελῶν τῆς περὶ αὐτὸν ἐκείνης Συνόδου! Καὶ λοιπὸν πρῶτος ὁ περικλεὴς Σαμουὴλ ἐκβάλλεται τῆς Πατριαρχείας, καθ' οὓς αὐτὸς ὑπέβαλε Κανόνας περὶ Πατριάρχου ἀλλαγῆς, ἐξωσθεὶς ὡς βαρὺς καὶ τυραννικός· ἀντεισάγεται δὲ

ΣΚΑ (1768)

ΜΕΛΕΤΙΟΣ Β'· ὁ Ἀαρίσσης μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Τενέδιος, πεπαιδευμένος καὶ κόσμιος καὶ συνετός. Ἀλλ' ἐξέρησε καὶ τοῦτον τῆς προεδρίας ἀπροσδόκητος δυσυχία ἐπισυμβᾶσα. Ἄθλιός τις Ἰταλὸς, Τουρκικὰ ἐνδεδυμένος, μετερχόμενος ἀγυρτικῶς τὴν Χειρουργικὴν, συνελήφθη εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπὶ ὑποψίᾳ κατασκόπου (ἤδη δὲ ἐκηρύττετο τῶν Τούρκων ὁ πρὸς τοὺς Ῥώσσους πόλεμος τῷ 1768), καὶ βασανιζόμενος, νὰ ὁμολογήσῃ καὶ τοὺς συνενόχους, εἶπεν, ὅτι γνωρίζει τὸν Πατριάρχην! Ἐπερωτηθεὶς δὲ, ἂν καὶ ὁ Πατριάρχης ἐνέχεται εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποζολῆς, ὡμολόγησεν ὁδείλαιος, ἐλπίζων τὴν ἀπὸ τῶν βασάνων ἀπαλλαγήν. Καὶ οὗτος μὲν εὐθὺς ἐκρε-

μάσθη· ὁ δὲ Πατριάρχης ἀπάγεται εἰς τὸ Φοῦρνον λεγόμενον δεσμωτήριον μετὰ τοῦ Ἀρχιδιακόνου καὶ τοῦ Οἰκονόμου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ὁ μὲν Οἰκονόμος ἀπέθανε ςρεβλούμενος. ὁ δὲ Ἀρχιδιάκονος ἐπέζησε μετὰ τὰς βασάνους, φέρων τὰ λείψανα τῆς ςρεβλώσεως εἰς τὴν δυσκίνητον αὐτοῦ δεξιάν. (Κύριλλος οὗτος ἦν, ὁ γενόμενος ὕςερον τῷ 1780 Πισσιδίας Μητροπολίτης, Θετταλὸς τὴν πατρίδα, εὐκλεέςατος διαβιώσας μέχρι γήρως. Ἀπέθανε δὲ τῷ 1814 μετὰ σχεδὸν τριακονταπενταετῆ Ἀρχιερατείαν, πόθον ἄπλησον εἰς τὴν αὐτοῦ Ποίμνην καταλιπὼν, καὶ μνήμην ἀείμνηςον διάτε τὰς ἄλλας ποιμενικὰς ἀρετὰς, καί μάλιςα διὰ τὴν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ Νοσοκομεῖα πολλαχοῦ συςαθέντα φιλόμουσον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν καὶ φιλογένειαν). Αὐτὸς δὲ, τέλος, ὁ Πατριάρχης πολλαχῶς ςρεβλωθεὶς καὶ καταξεσθεὶς καὶ ἀθῶος ἀποδειχθεὶς, ἀπολύεται ἠμιθανὴς καὶ ἐξορίζεται (χάριν τῆς ἀθῳότητος) εἰς τὴν αὐτοῦ πατρίδα Τένεδον (α), ὅπου ἐπιζήσας χρόνους τινὰς πρὸς

(α) Κατ' ἐκεῖνον τὸν πόλεμον ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ ὁ μέγας Διερμηνεὺς Νικόλαος Σοῦτσος μετὰ τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Μολδαυΐας Ἰωάννου τοῦ Καλλιμάχη (τῷ 1769), συκοφαντηθέντες ἀμφότεροι ὡς κατάσκοποι· καθὼς πάλιν μετὰ χρόνους 42 (τῷ 1812) ἀπεκεφαλίσθησαν οἱ ἀοίδιμοι Μουρουζαι, Δημήτριος ὁ μέγας Διερμηνεὺς καὶ Παναγιωτάκης ὁ ἀδελ-

Κύριον ἐξεδήμησεν· ἐπατριάρχευσε δὲ μόλις ι χρόνον. Τοῦτον διεδέξατο

ΣΚΒ'. (1769)

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ, Β'. ὁ Θεσσαλονίκης μητροπολίτης, σεβάσμιος ἀνὴρ καὶ Ἐκκλησιαστικὸς (α), ὅστις, διϊθύνας ὁσίως τὴν Προεδρίαν ἔτη 3, παρητήθη, καὶ πάλιν ἀνακαλεῖται ὁ περικλεὴς

(1772)

ΣΑΜΟΥΗΛ Α' τὸ β'., καὶ πάλιν φαίνεται βαρὺς καὶ αὐστηρός· ὅθεν μετὰ ἔτος ι, καὶ μῆνα ι, ἀποβάλλεται, καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς Χάλκην τὴν νῆσον μέχρι τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς ὀλιγοχρονίου μὲν, ἀλλ' ἐπωφελεστάτης αὐτοῦ δευτέρας Πατριαρχείας κατώρθωσε, νὰ ἐκδοθῇ Βασιλικὸν Διάταγμα ἀπαγορεῦον αὐστηρῶς τὴν εἰς τὰς τῶν Κληρικῶν δίκας καὶ τοὺς γάμους ἐπέμβασιν τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν, ὡς ἀνήκοντα εἰς μόνην τοῦ Πατριάρχου τὴν δικαιοδοσίαν, καὶ μηδόλως πολιτικὰ θεωρούμενα. Τοῦ ἀοιδίμου τούτου Πατριάρχου μόνος εἷς λόγος ἐτυπώθη

ὁς αὐτοῦ· διότι δὲν ἔγειναν ἐπικερδὴς ἡ εἰρήνη εἰς τοὺς συντριβέντας Τούρκους κατὰ τὸν ἀπὸ τοῦ 1806 - 1812 πρὸς τοὺς Ῥώσσους πόλεμον.

(α) Οὗτος, μνημονευομένου τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐπ' Ἐκκλησίας, δακρύων, ἐξαφώνει τὸ « Κύριε ἐλέησον! »

(ὁ περὶ τραχωμάτων)· ἔμειναν δὲ καὶ ἄλλοι καὶ λόγοι πολλοὶ καὶ ἕτερα συντάγματα χειρόγραφα, περιελθόντα εἰς τοὺς αὐτοῦ συγγενεῖς, οἵτινες παρέδωκαν αὐτὰ τῷ κατὰ τὸ 1809 πατριαρχεύσαντι Ἱερεμίᾳ πρὸς ἔκδοσιν· ἀλλ' ἔμειναν εἰσέτι ἀνέκδοτα (α). Τὸν Σαμουὴλ διεδέχθη

ΣΚΓ'. (1774)

ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ Β'. Ἱεροσολύμων Πατριάρχης, Ἑλληνικῆς παιδείας ἐγκρατέστατος, καὶ τὴν Ἀραβικὴν ἀκριβῶς ἐπισάμενος καὶ γράφων γλαφυρώτατα. Καὶ βίου δὲ σεμνότητι καὶ ἀρετῇ κεκοσμημένος, καὶ τοῖς πᾶσι σεβασός (β). Ἀλλ' ἀπεῖχε πολὺ τῆς πολιτικῆς συνέσεως καὶ δραστηριότητος τοῦ προκατόχου Σαμουήλου. Ὅθεν ἀμελὴς ἐνομίσθη καὶ δειλὸς, καὶ μᾶλλον ὑπὸ φιλοδοξίας παρὰ διὰ συναίσθησιν τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων δεχθεὶς τὸ βάρος τῆς Πατριαρχείας. Ἐκ τῶν ἐλπισθέντων ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἐφάνη, εἰμὴ αἱ Ἐκκλησιασικαὶ αὐτοῦ διδαχαὶ, πολλὴν ἐν ταῖς γραφαῖς δεικνύουσαι πολυμάθειαν, καὶ ψυχὴν Θεοφιλεσάτην. Ἐπατριάρχευσε δὲ χρόνους 6, καὶ ἐτελεύτησε πατριαρχεύων (πρᾶγμα σπανιώτατον εἰς τοὺς μετὰ τὴν

(α) Ἴδε Ἰακώβου Ῥίζου τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας σελ. 176.

(β) Ἐπὶ τούτου τὸ 1774 ἀπέθανεν ὁ Σουλτάνος Μουσαφᾶς Γ'. διεδέξατο δὲ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς Ἀβδοὺλ Ἀμήτης Δ'.

ἅλωσιν μάλιστα Πατριάρχας τῆς Κωνσταντινουπόλεως). Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΣΚΔ'. (1780)

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ'., ὁ Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Σμυρναῖος. Εὔπρεπὴς τὸ σῶμα, ἀγαθὸς τοὺς τρόπους, ἐκκλησιαστικώτατος, εὔφωνος καὶ ἐγκρατὴς τῆς Μουσικῆς. Ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ Θρόνου μετὰ τριετῆ Πατριαρχείαν, καὶ ἀντεισάγεται

ΣΚΕ'. (1784)

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, Πελοποννήσιος τὴν πατρίδα καὶ Σμύρνης μητροπολίτης, σεβάσμιος Ἀρχιερεὺς καὶ σεμνότατος καὶ εὐπαίδευτος· ἀλλ' ὀξὺς καὶ παράθερμος. Ὅθεν μετὰ πενταετῆ Πατριαρχείαν ἐξορίζεται εἰς τὸν Ἄθωνα· διαδέχεται δ' αὐτὸν

ΣΚΣ'. (1789)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ζ'., Σμυρναῖος τὴν πατρίδα, καὶ Μαρωνείας Ἐπίσκοπος, ὅς τις ἐν μέρει ἐπλήρωσε τὰς κοινὰς ἐλπίδας διὰ τῆς αὐτοῦ φρονήσεως καὶ χρηστότητος καὶ θεοσεβείας, ἐπαινετὸς καὶ ὡς ἀνὴρ συνετὸς καὶ πολιτικός. (διότι ὑπερέχει πλέον τῶν ἄλλων εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν προϊόντων)· καὶ πρὸς οἰκονομίαν πραγμάτων δεξιός (α)· ἀλλὰ καὶ οὗτος μετὰ πεν-

(α) Ἐπὶ τούτου τῷ 1790 τελευτήσαντος τοῦ Ἀβδοὺλ Ἀμήτου, ἐβασίλευσεν ὁ Σελίμης Γ', ὁ υἱὸς τοῦ Μουσαφᾶ Γ'.

ταετῆ Πατριαρχείαν ἐξωρίσθη εἰς Ἄθωνα, καὶ προβιβάζεται

ΣΚΖ', (1794)

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Γ'. ὁ Δέρκων μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Κύπριος. Ἑλληνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἀκριβῶς ἐγκρατὴς, καὶ τὸ ἦθος ἄμεμπτος, καὶ σεβάσμιος, ἀλλὰ γέρων ἤδη κεκμηκὼς καὶ ἀσθενής· ὅθεν μετὰ ἔτη 3 παρητήθη, καὶ παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατοικῶν εἰς τὰ Θεραπεῖα, ὅπου καὶ ἐτελεύτησε. Τούτου δὲ διάδοχος γίνεται

ΣΚΗ'. (1797)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε'., ὁ Σμύρνης μητροπολίνης, εἷς τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν εὐκλεεστέρων Πατριαρχῶν γενόμενος. Οὗτος ἦν τὴν πατρίδα Πελοποννήσιος, καταγόμενος ἀπὸ Δημιστάνης (τῆς κατά τινας παλαιᾶς Ἐρυμάνθου, ἢ, ὀρθότερον, Ψωφίδος) χώρας Ἀρκαδινῆς. Ἐκαλεῖτο δὲ τὸ πρῶτον Γεώργιος· ἐγεννήθη τῷ 1751 ἐκ γονέων πτωχῶν, πατρὸς μὲν Δημητρίου, μητρὸς δὲ Ἀσημίνας. Ἔτι ἀπὸ τῆς ἀπαλῆς αὐτοῦ ἡλικίας εἶχε κλίσιν πρὸς τὸν βίον τὸν μοναδικόν. Ἐπαιδεύθη δὲ πρῶτον εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς αὐτοῦ πατρίδος ὀλίγα τινα γράμματα· κἀκεῖθεν εἰκοσαετὴς ἤδη γενόμενος, μετέβη εἰς Σμύρνην πρὸς τὸν αὐτοῦ συγγενῆ Ἄνθιμον ἱερομόναχον, Ἐκκλησιάρχην τοῦ κατὰ ζὴν Σμύρνην ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ παρ' αὐτῷ

διατρίβων, διήκουε τὰ μηθήματα τοῦ ἐν Σμύρνῃ Σχολείου. Διὰ δὲ τὴν τοῦ βίου σεμνότητα καὶ τὴν περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ θερμὴν εὐλάβειαν, καὶ τὴν εἰς τὰ μαθήματα προκοπὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιμέλειαν παραλαβὼν αὐτὸν ὁ τότε Σμύρνης Προκόπιος, ἀνέδειξεν ἱεροδιάκονον, καὶ μετ' ὀλίγον Ἀρχιδιάκονον, καὶ ὕστερον Πρωτοσύγκελλον τῆς μητροπόλεως Σμύρνης (α). Προσκληθεὶς δὲ ὁ Σμύρνης Προκόπιος εἰς τὴν Πατριαρχείαν (Βλ. σελ. 261 τῷ 1784) ἀνέδειξε διαγνώσει καὶ ψήφῳ συνοδικῇ Μητροπολίτην Σμύρνης τὸν Γρηγόριον, ὅπου ποιμάνας τὴν Ἐκκλησίαν θεαρέσως ἔτη 13, προβιβάζεται ἤδη εἰς τὸν Θρόνον τὸν Πατριαρχικόν.

Τὸ σεμνὸν καὶ αὐστηρὸν τοῦ ἤθους, ἡ λιτὴ δίαιτα, ἡ ταπεινὴ στολή, τὸ ἀφιλάργυρον τοῦ τρόπου, ὁ πρὸς τὴν Πίστιν ἔνθερμος ζῆλος, ἡ περὶ τὴν κοσμιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀδυσώπητος ὀξυδέρκεια, ἡ ὀξυτάτη περὶ τὰ ἔργα δραστηριότης, τὸ ὀξύθυμον καὶ ῥαγδαῖον, καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους καταφρονητικὸν, αἱ ἄκαμπτοι αὐτοῦ ἰδέαι καὶ ἡ ἀνένδοτος περὶ τὰ δόξαντα καλὰ καὶ ἀτρόμητος πεισμονὴ ἀπεδείκνυσαν σεβαστὸν

(α) Τότε παρέφρασεν εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν ὁ Γρηγόριος τοὺς περὶ Ἱερωσύνης λόγους τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ ἐξέδωκεν εἰς Βενετίαν (τῷ 1782). Κατὰ δὲ τὸ 1810 ἐξέδωκε τὴν παράφρασιν τῶν εἰς τὴν Ἑξαήμερον Ὁμιλιῶν τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

καὶ φοβερὸν τὸν ἄνδρα· ἅμα πατριαρχεύσας ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων τὸ σεσαθρωμένον Πατριαρχεῖον, ὑποχρεώσας εἰς χρηματικὴν βοήθειαν τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ἡγουμένους, καὶ ἱερεῖς, καὶ διακόνους· ἔπειτα συνέστησεν ἐν αὐτῷ Τυπογραφίαν ἀδείᾳ βασιλικῇ, φροντίζων αὐστηρῶς περὶ τῶν ἐκδιδομένων βιβλίων· καὶ Τόμους ἐξέδωκε Συνοδικοὺς περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν Θείων Κανόνων. Ἐδίδασκε δὲ καὶ τὸν Θεῖον λόγον ἐπ' Ἐκκλησίας ἐντονώτατα καὶ συχνότατα. Καὶ πρός τινας ἀδίκους ἀπαιτήσεις τῆς Ἐξουσίας καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν ἀπήντησε ἀπτόητος γενναιοφρόνως καὶ ὀρθῶς.

Κατὰ τὸ 1798 ἀπήλλαξε μεγάλου κινδύνου τὴν ἐπαρχίαν ὅλην τῆς Ἀμβρακίας. Οἱ κατὰ τὴν Ἐπτάνησον τότε κρατοῦντες Γάλλοι ἔπεμψαν καὶ εἰς Πρέβεζαν καὶ εἰς τὰ παράλια μάλιστα τῆς Ἄρτης μυστικοὺς Κήρυκας τῆς ἐλευθερίας, καὶ πολλῶν ἐνηρέθησαν τὰς γνώμας· ἤδη δέ τινες ἐφόρουν φανερῶς καὶ τὸ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐθνόσημον (κονκάρδαν). Ὁ Ἀλῆς Πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων ἔμαθε τὸ πρᾶγμα, καὶ γράφει πρὸς τὴν Πόρταν, εἰδοποιῶν κίνδυνον ἀποστασίας τῶν ὑπηκόων, καὶ παρέχων ἑαυτὸν πρόθυμον εἰς τὸν τούτων σωφρονισμόν. Ἡ δὲ Πόρτα μαθοῦσα τὸ πρᾶγμα, γνωρίζουσα δὲ καὶ τοὺς σκοπους τοῦ Ἀλῆ (ὅς τις ἐζήτει ἀφορμὴν εἰς ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων τῆς αὐτοῦ Τοπαρχίας καὶ διαρπαγὴν τῶν

παραλίων ἐκείνων μερῶν), πρὸς αὐτὸν μὲν ἐπέταξεν ἡσυχίαν· αὐτὴ δὲ ἡτοίμαζεν ἄλλον Πασᾶν εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῶν ὑπόπτων ἐκείνων χωρῶν. Μανθάνουσι τὴν μυστικὴν ἑτοιμασίαν οἱ ἡμέτεροι ἐν τοῖς πράγμασι τότε πολιτικοὶ, καὶ εἰδοποιοῦσι τὸν πατριάρχην, ὅπως αὐτὸς μεσιτεύσῃ. Γράφει λοιπὸν ὁ Γρηγόριος ἀναφορὰν πρὸς τὴν Πόρταν, παρακαλῶν, ἵνα διορισθῇ ἡ Ἐκκλησία πρὸς παῦσιν ἐκείνων τῶν λεγομένων ταραχῶν, τὰς ὁποίας ἐκείνη νομίζει μᾶλλον διαβολὰς, προελθούσας ἐξ ὑποψίας τῆς τῶν Γάλλων γειτονείας. Ἄσμενος ὁ Σουλτάνος ἐδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Πατριάρχου, καὶ ἐπένευσεν εἰς τοῦτο. Ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος ἀπεστέλλει εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη Ἔξαρχον (ὡς ἐπ' ἄλλῃ τινὶ δῆθεν αἰτίᾳ) τὸν παρ' αὐτῷ μέγαν τότε Πρωτοσύγκελλον Ἰωαννίκιον τὸν Βυζάντιον, ἄνδρα συνετώτατον καὶ σοφὸν, τὸν μετὰ ταῦτα γενόμενον Ἐλασσῶνος, καὶ ὕστερον Φιλιππουπόλεως μητροπολίτην, περὶ οὗ λέγομεν ἐφεξῆς (ἐν ἔτει 1819). Οὗτος δὲ κατὰ τάχος παραγενόμενος καὶ μετὰ τῶν φρονιμωτέρων συλλαλήσας καὶ τὸν κίνδυνον ὑποδείξας, ἀνέσειλεν ἐκείνην τῶν ἐλαφρογνωμόνων, καὶ τὰ τέλη τῶν πραγμάτων μὴ προβλεπόντων τὴν ὁρμὴν· καὶ τὰ πάντα συνετώτατα ἐξοικονομίσας, κατώρθωσεν ἵνα λάβῃ καὶ παρὰ τοῦ Μολᾶ τῆς Ἄρτης Ἰλάμι (μαρτυρικὴν ἀναφορὰν), ὅτι κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους ἐπικρατεῖ ἄκρα ἡσυχία, καὶ εἰλικρινὴς

τῶν κατοίκων πίςις καὶ ὑπακοὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν, οὐδ' ὑπάρχει κίνδυνος οὐδεὶς, ἀλλ' οὐδ' ἴχνος ὑποψίας περὶ ταραχῆς. Ταῦτα καὶ οἱ ὑπήκοοι ἀνήγγειλαν εἰς τὴν Πόρταν διὰ πανδήμων ἀναφορῶν. Οὕτως ἐπισρέψας ὁ Ἔξαρχος Ἰωαννίκιος, παρέσησε τὰ πράγματα εἰς τὸν Πατριάρχην, ὁ δὲ Πατριάρχης εἰς τὴν Πόρταν· καὶ διεσκεδάσθησαν μὲν ταύτης αἱ ὑποψίαι (πληροφορηθείσης μάλισα καὶ ἀπὸ σόματος τοῦ Πατριάρχου, ὅτι τὸ πρᾶγμα σχεδὸν ὅλον ὑπῆρχε διαβολὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ πεπλασμένη πρὸς τὸν ἴδιον αὐτοῦ σκοπὸν). ἡ δὲ Ἀμβρακία ἀπηλλάγη τοῦ φοβεροῦ καὶ μεγάλου κινδύνου τῆς τῶν Τούρκων ἐκσρατείας, ἥτις ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ τί ἄλλο, εἰ μὴ αὐτὸν τὸν ἔσχατον ὄλεθρον; (α). Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ᾠκονόμησεν ὁ κλεινὸς Γρηγόριος.

(α) Τότε καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ ἀοίδιμος Πατριάρχης Ἀνθιμος, ὁ Ἀποσολικὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἐξέδωκε καὶ Συγγραμμάτιον, ἐπιγράψας « Πατριακὴν Διδασκαλίαν », δι' ἧς συνεβούλευε τὰ κατά τινας τόπους ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατείας ἀναρριπισθέντα πνεύματα, προτρέπων πρὸς ἡσυχίαν καὶ σωτηριώδη ἐπιμονὴν εἰς τὰ καθιςῶτα, καὶ διδάσκων πλαγίως τὸν ἐπαπειλούμενον ὄλεθρον ἐκ τῆς τοιαύτης ἀκαίρου καὶ ἀπολιτεύτου, ὡς εἰς μηδεμίαν βάσιν ςηριζομένης, ἐπαναςάσεως. Εἰς τοῦτο τὸ Συγγραμμάτιον τοῦ μακαρίου ἐκείνου Πατρὸς προσετέθη καὶ μικρὸν παραινετικὸν σιχούργημα ἀνώνυμον (ποίημα

Ἀπέπεμψε δὲ καὶ τοὺς ἐν Κωνσαννινουπόλει ἐνδημοῦντας Ἀρχιερεῖς ἔκαζον εἰς τὴν ἑαυτοῦ πνευματικὴν Ποίμνην, ὀλίγους τινὰς κρατήσας παρ' αὐτῷ, τοὺς ἀσθενεςέρους. Τοῦτο τὸ ἔργον ἐφάνη δεσποτικώτερον καὶ τυραννικόν. Ὅθεν καὶ ἐπέσυρε καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἐγκρίτων Ἀρχιερέων, οἵτινες διέτριβον εἰς τὴν Κωνσαντινούπολιν ὡς μέλη ἐν τῆς Συνόδου, πλὴν καὶ ἄλλως ἀγαπῶντες παρὰ πολὺ τὴν ἄνετον καὶ πολυτελῆ τῆς Κωνσαντινουπόλεως διαγωγὴν, ἔχοντες ἐπιτρόπους εἰς τὰς ἑαυτῶν Ἐπισκοπὰς, καὶ συνάγοντες τὰς ἐτησίους προσόδους. Μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκει καὶ ὁ ἰσχυρὸς τοῦ Γρηγορίου

τοῦ περικλεοῦς Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἰακωβάκη, γνῶςοῦ καὶ δι' ἄλλα πολλὰ καὶ χαριέςατα, καὶ συνετώτατα αὐτοῦ Ποιημάτια)· καὶ διενεμήθη τὸ Συγγραμμάτιον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τυπωθὲν ἐν Κωνσαντινουπόλει δαπάνῃ τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρχου. Τοῦτο τὸ βιβλιάριον περιῆλθε καὶ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀοιδίμου καὶ σοφοῦ Κοραῆ, καὶ παρώξυνε τὸν ζῆλον τῆς φιλογενείας ἐκείνου τοῦ σεβαςοῦ ἀνδρὸς, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀληθῶς φιλοπάτριδος, καὶ θερμοῦ τῆς Ἐλευθερίας ἐραςοῦ ὅθεν πρὸς ἀναίρεσιν ἔγραψεν ὁ σοφὸς Κοραῆς ἄλλο Πονημάτιον ὃ Ἀδελφικὴν Διδασκαλίαν πρὸς τοὺς εὑρισκομένους κατὰ πᾶσαν τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν Ὁμογενεῖς » ἐπιγράψας, δι' ἧς ἐκτραγῳδῶν τὰ κακὰ τῆς Τουρκικῆς τυραννίας, ὑπεθέρμαινε τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐπανάςασιν· καὶ ἐξέδωκεν ἀνωνύμως τὸ Πόνημα, συνεκδεὺς καὶ τὴν ἀναιρουμένην « Πατρικὴν Διδασκαλίαν » τοῦ Πατριάρχου (Ἐν Ρώμῃ, ἐν ἔτει Α'· τῆς ἐλευθείας αψιη'.).

προσάτης, Γεώργιος Χαντσερῆς ὁ Ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας (α). Καὶ λοιπὸν μείνας ἀπροσάτευτος ὁ Γρηγόριος ἐκπίπτει τῆς Πατριαρχείας, διευθύνας αὐτὴν

(α) Οἱ κατὰ καιροὺς μεγάλοι Διερμηνεῖς; καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν προβιβαζόμενοι τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας Ἡγεμόνες εἶχον πολλὴν ἐπιρροὴν εἰς ἐκλογὴν, ἢ ἀλλαγὴν τῶν Πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τὸ πρᾶγμα μέχρι τινὸς ἴσως ἐφαίνετο δίκαιον· διότι καὶ οὗτοι ἦσαν ἐπίσημα μέλη οὐ μόνον τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ Γένους τοῦ Ἑλληνικοῦ· ὅθεν καὶ γνώμην εἶχον εἰς ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ ψῆφου δικαίωμα (καὶ πολλὰ νομιμώτερον ἴσως παρ' ὅσον ἔχουσι Δυτικῶν τινων Βασιλέων τῆς Εὐρώπης οἱ Πρέσβεις εἰς τὴν κατὰ καιροὺς τοῦ Πάπα ἐκλογήν). Ἀλλὰ παντοίως γίνονται καταχρήσεις. Πολλοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν πολιτικοῖς ἀξιώμασι διαπρεψάντων ὁμογενῶν, ἐρεθιζόμενοι πάλιν ὑπό τινων ἀνησύχων Ἀρχιερέων (προσιθεμένης ἐνίοτε καί τινος ἰδιωφελείας κολακευτικῆς τῶν πολιτικῶν αὐτῶν σκοπῶν) συγκατένευον καὶ συνήργουν πολλάκις καὶ εἰς ἀδίκους ἐκβολὰς Πατριαρχῶν, καὶ προβιβασμοὺς Ἀρχιερέων, καὶ ἐτάραττον τὴν εὐταξίαν τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἄλλως πολλάκις ἐβοήθησαν οἱ αὐτοὶ, καὶ ἐρρύσαντο ἀπὸ πολλῶν τῆς βαρβάρου Διοικήσεως καταθλίψεων, καὶ τὸ Γένος εὐηργέτησαν πολυτρόπως (διὸ καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν μένουσιν εἴς τε τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Πολιτικὴν τῶν Ἑλλήνων Ἱστορίαν). Ἀλλ' ἐκ τούτων τῶν ἀγαθουργιῶν δὲν ἀναιρεῖται τὸ, περὶ οὗ προείπομεν, θεώρημα· ὅτι ὁσάκις εἰσῆλθεν εἰς τὴν πνευματικὴν τῆς Ἐκκλησίας Διοίκησιν ὁ βραχίων ὁ πολιτικὸς, ἀνατρέπων ὁπωσδήποτε καὶ συγχύζων, οὓς αὐτὸς ἐτάχθη νὰ φυλάττῃ καὶ ὑπερασπίζῃ ἱεροὺς τῶν θείων Πατέρων Κανόνας, πάντοτε ἔβλαψε τὸ Κοινὸν τῆς Ἐκκλησίας!

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΖ'. Αἰῶνος (τῷ 1660) ἔλαβον οἱ Ἕλληνες τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου Διερμηνέως. ὠνομάσθη δὲ πρῶτι

ἔτος 1, καὶ μῆνας 6· καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὸν Ἄθωνα. ἀντ' αὐτοῦ δὲ πάλιν προσεκλήθη ὁ ἐκεῖ διατρίβων ἐξόριστος καὶ προσατευόμενος ὑπὸ τοῦ Ὑψηλάντου

ὁ Παναγιώτης, ὅστις ἦν Διερμηνεὺς τῆς Αὐστριακῆς Πρεσβείας. Μετὰ τοῦτον ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος (τῷ 1681). Ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἐλαχίας καὶ Μολδαυΐας ἀνεβιβάσθησαν Ἕλληνες οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ 1719 καὶ ἐφεξῆς, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου, ἀλλ' ἑβδομήκοντα περίπου χρόνους πρότερον. Οἱ Ἡγεμόνες Ἀλέξανδρος, Ἠλίας καὶ Ἀέων, Στέφανος ἦσαν Ἕλληνες. Εἰς δὲ τὴν τοῦ Στόλου Διερμηνείαν ὕστερον εἰσήχθησαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Καὶ διέμειναν ταῦτα τὰ ἀξιώματα εἰς τοὺς Βυζαντίους ἕως τῆς ἀρχῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως (1821). Ἀπὸ δὲ τῶν μέσων τοῦ ΙΗ'. Αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ἐννέα ὅλαι ἀπέβησαν αἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιφανεῖς Οἰκίαι, ἐξ ὧν συνήθως ἐξελέγοντο οἱ Διερμηνεῖς καὶ Ἡγεμόνες· εἰσὶ δὲ αἱ ἐφεξῆς.

1.) Οἱ προμνησθέντες Μαυροκορδάτοι.

2.) Γκίκαι (ἀπὸ τοῦ Α'. Γρηγορίου Γκίκα τῷ 1717, καὶ ἀπὸ τοῦ 1764 καὶ ἐφεξῆς.

3.) Ὑψηλάνται· (οὗτοι ὕστερον διέφυγον εἰς Ῥωσσίαν.).

4.) Καρατζάδες (καὶ οὗτοι ἀνεχώρησαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ'. Αἰῶνος,

5.) Μαυρογένεις (ἕνα μόνον Αὐθέντην ἔδωκεν αὕτη ἡ οἰκογένεια ἀπὸ Διερμηνέως τοῦ Στόλου αὐθεντεύσαντα τῷ 1782, καὶ ἕνα μετὰ ταῦτα Διερμηνέα τοῦ Στόλου).

6.) Χαντζερίδες. (καὶ οὗτοι νεώτατα καὶ ἐπ' ὀλίγον ἀνθήσαντες, ἔμειναν ἀργοὶ ἀπὸ τοῦ 1810 καὶ ἐφεξῆς).

7.) Μουρούζαι.

8.) Καλλιμάχαι.

9.) Σούτζοι (αἱ τρεῖς αὗται τελευταῖαι οἰκογενειαὶ διέμειναν εἰς τὰς κατὰ καιροὺς πολιτικὰς εἰρημένας ὑπουργίας καὶ μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως).

(1799)

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ζ'. τὸ β'. ὅς τις ἐπανῆλθεν ἀγαπητὸς καὶ πολύτιμος, καὶ διίθυνε τὴν Πατριαρχείαν ἔτη 2 καὶ μῆνας 6 θεαρέσως· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1801 ἠθέλησε, νὰ προβιβάσῃ τὸν ἀοίδιμον καὶ διὰ πολλὰς ἀρετὰς ἀξιομακάριστον μητροπολίτην Λαρίσσης, Διονύσιον τὸν Καλλιάρχην, εἰς τὴν χηρεύουσαν μητρόπολιν τῆς Ἐφέσου· ἀλλ' ὁ πρώην Ἄρτης καὶ τότε Δέρκων Μακάριος ὁ Βυζάντιος (ἄνθρωπος ὀξὺς καὶ ῥέκτης καὶ μεγαλάδικος) ἐναντιωθεὶς ἐπὶ πολὺ, καὶ ἰσχυρῶς ἀντικρούσας, οὐ μόνον ἐμπόδισε τὸν προβιβασμὸν τοῦ Διονυσίου, ἀλλ' ὑπερνικήσας διά τῆς δυνατῆς αὐτοῦ φατρίας (ἧς ὑπῆρχε κεφαλὴ ὁ ἔπειτα ἡγεμονεύσας Ἀλέξανδρος Σοῦτσος), αὐτὸς μὲν ἔλαβε τὴν Ἔφεσον (ὅπου, τέλος, προεβιβάσθη πάλιν ὁ Διονύσιος μετὰ διετίαν, αὐτοῦ ἀποθανόντος), τὸν δὲ Νεόφυτον ἐξώρισεν εἰς τὸν Ἄθωνα· διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΣΚΘ'. (1801)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Ε'. ὁ πρώην Ἀδριανουπόλεως, καὶ ὕστερον Νικαίας μητροπολίτης, Βιθυνὸς τὴν πατρίδα ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Κύζικον Μουντανιῶν, ἄνθρωπος τρυφηλὸς μὲν καὶ φιλαναπαυτικὸς καὶ περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ῥάθυμος καὶ νωθρὸς, ἀλλ' ὅμως λόγιος, καὶ ἄλλως ἀφιλάργυρος καὶ ἐλεημονητικός. Συνεισέβαλε νίκανῶς καὶ εἰς τοὺς φιλομούσους ἀγῶνας τοῦ

ἀοιδίμου Δημητρίου Μουρούζη, ὅς τις, εὐνοούμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Σελὶμ Γ'., καθίδρυσε κατὰ τὸν Κουρουστεσμὲν τῆς Κωνσαντινουπόλεως τὴν μεγάλην, καὶ «τοῦ Γένους» (ἢ Παγγενῆ) ἐπονομασθεῖσαν Σχολὴν, πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐξ ἰδίων καταβαλὼν, πολλὰ δ' ἔχων συγκαταβάλλοντας καὶ τοὺς ἰδίους ἀδελφοὺς Ἀλέξανδρον τὸν Ἡγεμόνα, καὶ τὸν ἔπειτα Διερμηνέα γενόμενον Παναγιώτην Μουρούζην. Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ συνεισέφερον ἐκ τῶν ἐπισήμων Βυζαντίνων. Ἐφιλοτιμήσατο λοιπὸν καὶ ὁ Πατριάρχης Καλλίνικος, συνεισενεγκὼν πλουσίαν συνεισφορὰν ἀπὸ τῶν Ἀρχιερέων ἁπάντων, τοὺς ὁποίους εἰς τοῦτο προέτρεψε διὰ πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου Διαταγῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ τότε διὰ τῶν Γαλλικῶν πραγμάτων τὴν δύναμιν οἱ Γαλλίζοντες Φαναριῶται, καὶ μάλιστα οἱ Σοῦτσοι, ἴσχυσαν περισσότερον παρὰ τοὺς Ῥωσσίζοντας Ὑψηλάντας καὶ Μουρούζας τοὺς προσάτας τῆς Πατριαρχείας τοῦ Καλλινίκου, ἠνάγκασαν τὸν Καλλίνικον, καὶ ἔδωκε παραίτησιν μετὰ πενταετῆ Πατριαρχείαν συγχωρηθεὶς τοὐλάχιστον διὰ τοῦτο νὰ κατοικῇ ἐν Κωνσαντινουπόλει ἀποφυγὼν τὴν ἐξορίαν· ἐνήργησαν δὲ νὰ προσκληθῇ πάλιν ἀπὸ τοῦ Ἄθωνος

(1806)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε'. τὸ β'. ὅστις, ἂν καὶ φύσει αὐστηρὸς καὶ ὀξὺς καὶ ἰδιότροπος, ὡς προείπομεν, ἀλλ'

ὅμως ἦλθε τὸ β'. ὅπωσοῦν ἠπιώτερος καὶ μᾶλλον εὔ-
καμπτος καὶ ἀσυκός. Πλὴν καὶ οὕτως ἔχων, ἐάν
ποτε παρεκαλεῖτο ὑπότινων δυνατῶν πρὸς πρᾶξιν ἄ-
δικον αὐτῷ φαινομένην, ἐδείκνυε πρὸς ἀπόκρισιν,
ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ κλειδίον τοῦ κατὰ τὸν Ἄθωνα
κελλίου, ἐν ᾧ διέτριβεν ἐξορισθείς, ὡς ἕτοιμος τάχα
καὶ αὖθις πρὸς ἐξορίαν, ταύτην μᾶλλον προτιμῶν
παρὰ τὴν εἰς τὰς ἀδίκους προτάσεις τῶν δυνατῶν ἔν-
δοσιν αὐτοῦ. Ἅμα δὲ κατασαθεὶς ἐξέδωκεν ἐγκυκλί-
ους διαταγὰς, συνίζων τὴν μάθησιν καὶ παρακινῶν
ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς εἰς ἀνέγερσιν σχολείων (α),
καὶ βελτίωσιν τῶν ὑπαρχόντων κατὰ τὸ παράδειγμα
τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ φαίνεται
ἐξαίφνης ἔμπροσθεν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Στό-
λος ὁ Ἀγγλικὸς· (εἰσῆλθε δὲ ὁ Στόλος ἀπειλῶν τὸν
Σουλτάνον, ὅπως παραιτηθῇ ἀπὸ τῆς μετὰ τοῦ Να-
πολέοντος Συμμαχίας). Τότε ἡ Τουρκικὴ Ἐξουσία
πολλὰ μὲν ἐξέφερε κηρύγματα πρὸς τοὺς ὑπηκόους,
πολλοὺς δὲ συνεκάλουν βοῶντες οἱ κήρυκες, πάσης
τάξεως ἐργάτας, εἰς ταχεῖαν κατασκευὴν τῶν περὶ
τὸ Παλάτιον προμαχώνων· καὶ συνέῤῥεον ἐκ πάντων
τῶν Γενῶν καὶ φυλῶν τῆς Πόλεως πλῆθος πολὺ τῶν

(α) Βλ. τὴν περὶ Σχολείων σύςασεως Ἐγκύκλιον αὐτοῦ καλ
λίςην διαταγὴν, ἐκδεδομένην ὕςερον ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ, ἐν
ἔτει 1819. σελ. 203.

ἐργασομένων, ἀκολουθοῦντες ἕκαστος κατ' ἔθνος τοὺς ἑαυτῶν ὁδηγούς. Τότε καὶ ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος, ὡς πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῶν Χριστιανῶν (καθὼς ὀνομάζει καὶ νομίζει καὶ ὁ Σουλτάνος τὸν Παρτιάρχην) παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ τινὰς τῶν Ἀρχιερέων καὶ πλῆθος ἱκανὸν τοῦ Χριστιανικοῦ λαοῦ, ἦλθε δι' ὁδηγίας τοῦ τότε ἐμφρονεστάτου Διερμηνέως Ἀλεξάνδρου Χαντζερῆ εἰς τὰ κατὰ τὴν παραλίαν ὀχυρώματα καὶ εἰργάσθη εἰς αὐτὰ δὶς καὶ τρὶς, ἰδίαις χερσὶ συνεπιφορήσας χῶμα, παρόντος τοῦ Σουλτάνου, καὶ βλέποντος ἄνωθεν ἀπὸ τῶν θυρίδων τοῦ Παλατίου. Διὸ καὶ τοῦτον ἠγάσθη ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἐτίμησεν ἐπισήμως, ἐρυθρὸν ἐπενδύτην, ἢ καυνάκην (σαμουρόγουναν) ἐπενδύσας, καὶ πολλὴν πρὸς αὐτὸν ἐπεβεβαίωσε τὴν εὔνοιαν. Τοῦ δὲ φόβου παρελθόντος ἐκείνου, πάλιν ὁ Γρηγόριος ἐνήργει τὰ ἑαυτοῦ, κατακοσμῶν τὴν Πατριαρχείαν. Ἐξέπεμψε δὲ καὶ τότε τοὺς ἐνδημοῦντας ἐγκρίτους Ἀρχιερεῖς εἰς τὰς ἑαυτῶν Ἐπισκοπάς. Ἤδη δὲ δύω μόλις χρόνους αὐτοῦ πατριαρχεύοντος, ἐπελθὼν Μουσαφᾶς ὁ Βαϊρακτάρης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐνεθρόνισε (τῷ 1808) τὸν νῦν βασιλεύοντα Σουλτάνον Μαχμούτην Β'. (α) Καὶ ὁ Γρηγόριος ἐξαίφνης ἐκπίπτει τοῦ θρόνου, τὸν ὁποῖον ἥρπασε

(α) Τῷ 1807, ἐξωσθέντος τοῦ Σελίμου ἐκ τοῦ Θρόνου, ἐβασίλευσεν ὁ Σουλτάνος Μουσαφᾶς Δ'. υἱὸς τοῦ Ἀβδοὺλ Ἀμήτου

(1808)

ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Ε'. τὸ β'. (ὡς μὴ ὤφειλε!) πατριαρχεύσας. Οὗτος ἀπαηδιάσας εἰς τὴν ἡσυχίαν, ἐπεθύμησε πάλιν οὐχὶ τοὺς ψυχωφελεῖς καὶ μεγάλους τῆς Πατριαρχείας ἀγῶνας, ἀλλ' ὅπερ αὐτὸς ἐφαντάζετο κενὸν καὶ πρόσκαιρον δοξάριον. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐτύγχανε τοῦ ποθουμένου διὰ μέσων τιμίων καὶ κανονικῶν, κατέφυγεν εἰς ἄτιμα μέσα· φέρει πρὸς τὸν Βαϊρακτάρην (ἐπίτροπον ἤδη τοῦ Σουλτάνου γενόμενον) μεγάλην ἀργυρίου ποσότητα, καὶ ἐπικυροῦται Πατριάρχης δίχως ψήφων, δίχως ἐκλογῆς, δίχως εἰδήσεως τῆς Συνόδου (α). Ὁ δὲ Γρηγόριος κατὰ προ-

---

Ἀλλὰ μετὰ σχεδὸν ἐνιαυτὸν, ἐπελθὼν ὁ Βαϊρακτάρης, ἵνα πάλιν ἐνθρονίσῃ τὸν Σελίμην, τούτου μὲν εἶδε τὸν νεκρὸν ἐξαίφνης ῥιφθέντα ἔξω τοῦ Παλατίου, πνιγέντος τότε παρευθὺς ὑπὸ τοῦ βασιλεύοντος Μουσταφᾶ, αὐτὸς δὲ ὁ Βαϊρακτάρης, κρύψας τὸν Μουσταφᾶν, ἀνεβίβασεν εἰς τὸν Θρόνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μαχμούτην Ε'.

(α) Ταύτην τὴν Πατριαρχείαν λέγουσιν, ὅτι ὠργάνισάν τινες Κληρικοὶ, συγγενεῖς τοῦ Καλλινίκου, ὑποσχεθέντες χρήματα πολλὰ εἰς τοὺς Κρατοῦντας, ἂν καὶ ὁ Καλλίνικος ἀποκατασταθῇ εἰς τὴν Πατριαρχείαν, καὶ αὐτοὶ οὗτοι εἰς λαμπρὰς Ἐπισκοπάς. Ἀφ' οὗ δ' ἐπέβη τῆς Πατριαρχείας ὁ Καλλίνικος, ἀποφασισθείσης ὑπὸ τῶν κρατούντων τῆς ἐξώσεως τῶν ὧν προσαχθίσασαν ἐπισκόπων, καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν συγγενῶν τοῦ Πατριάρχου κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἀντέστεινε γενναίως ὁ Καλλίνικος, προβάλλων, ὅτι τοῦτο ἀντίκειται καὶ εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς Νόμους, καὶ εἰς τὰ βασιλικῶς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων τεθεσπισμένα.

σαγὴν ὑψηλὴν ἀνεχώρησεν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην ἡσυχάζων ἐκεῖ. Ἡ Σύνοδὸς ἐταράχθη ἐπὶ πολὺ διὰ τὴν ἐπίβασιν τοῦ Καλλινίκου, τὴν οὕτω μὲν ἄνομον, οὕτω δὲ καταρεπτικὴν τοῦ πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν μάλιστα διὰ τοῦ Πατριάρχου Σαμουὴλ σερεωθέντος δικαιώματος αὐτῆς εἰς ἀλλαγὴν καὶ ἐκλογὴν τοῦ Πατριάρχου· ἀλλ' ὅμως ἡσύχαζε καὶ ἄκουσα, καὶ ὑπεῖκε πρὸς τὴν ἀκαταμάχητον βίαν ἐκείνων τῶν περισατικῶν, καιροφυλατοῦσα τὸν χρημνισμὸν τοῦ μὴ διὰ τῆς Θύρας, ἀλλ' ἀλλαχόθεν ἀναβάντος Καλλινίκου. Καὶ λοιπὸν ἅμα διελύθη ὡς καπνὸς ὁ μέγας Μουσαφᾶς Βαϊρακτάρης (πετάξας εἰς τὸν ἀέρα διὰ τῆς εἰς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ὑπὸ τῶν Γενιτσάρων ὑποβληθείσης πυρικονίας), καὶ εὐθὺς συνεξωθεῖται καὶ ὁ Καλλίνικος δέκα περίπου μῆνας πατριαρχεύσας, ὅσους ἴσχυσε καὶ ὁ μέγας Μουσαφᾶς! Διαδέχεται δὲ τὴν Πατριαρχείαν

ΣΛ'. (1809)

ΙΕΡΕΜΙΑΣ Δ'. Μιτυλήνης μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Κρής. Ἔμβριθης ἀνὴρ καὶ συνετὸς καὶ εἰρηνικὸς, καὶ εἰδήμων τῆς τε Τουρκικῆς γλώσσης καὶ τῶν Τουρκικῶν ἐθῶν καὶ νομίμων καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἄμοιρος παιδείας Ἑλληνικῆς καὶ ἀγραμματώτατος. Ἀπήντησε πολλὰς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καταδρομὰς τῶν Κρατούντων ἐν καιροῖς μάλιστα πολέμων καὶ

ταραχῶν, καὶ διεύθυνε τὴν Πατριαρχείαν ἄριστα καὶ θεοφιλέστατα. Λυπούμενος δὲ διὰ τὴν ἰδίαν ἀμάθειαν, ὑπῆρχεν εἰς ἄκρον φιλομαθὴς συντρέχων ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθους. Ἤδη δὲ γέρων ὢν καὶ ἀσθενικὸς, παρητήθη μετὰ τριετίαν καὶ μῆνάς τινας, καὶ ἀπελθὼν εἰς Μιτυλήνην ἐπέζησεν ἐκεῖ ἔτι χρόνους τινὰς, καὶ κατέλυσε τὸν βίον ἐν γήρᾳ βαθυτάτῳ καὶ θεοφιλεῖ. Διαδέχεται δὲ τοῦτον

ΣΛΑ'. (1813)

ΚΥΡΙΛΛΟΣ Ϛ'. ὁ πρότερον Ἰκονίου, καὶ ὕστερον Ἀδριανουπόλεως τῆς ἑαυτοῦ Πατρίδος μητροπολίτης, σοφὸς ἀνὴρ, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας ἐγκρατὴς (α), εἰδήμων δὲ καὶ τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, καὶ τὸν βίον κοσμιώτατος. Ἤθελε δὲ πρωτεύειν ἀείποτε καὶ μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων, τοὺς ὁποίους ἄλλως ἠγάπα καὶ ἐτίμα, ἐφ' ὅσον καὶ αὐτοὶ παρεχώρουν εἰς τὰς φιλολογικὰς γνώ-

---

(α) Τῷ 1802 Ἀρχιδιάκονος ὢν τοῦ Πατριάρχου Καλλινίκου, ἐξέδωκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰ Τετράστιχα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐν οἷς προσέθηκε καὶ ἄλλα περίεργα, οἷον Κατάλογον τῶν Πατριαρχῶν κτλ. Ἰκονίου δὲ γενόμενος μητροπολίτης, ἐξέδωκε Χωρογραφικὸν Πίνακα τῆς Ἐπαρχίας Ἰκονίου, καλῶς ἐξειργασμένον. Καὶ ἐπιγραφὰς δέ τινας ἀρχαίας συλλέξας, ἐξέδωκέ τινὰς εἰς τὸν Ἅγιον Ἑρμῆν.

μας τοῦ Πατριάρχου! εἶχε δὲ μάλιστα περὶ τὰ θεῖα ζῆλον πολὺν καὶ ὀρθόν· καὶ τὸν θεῖον λόγον ἐδίδασκε συνεχῶς ἐπ' Ἐκκλησίας. Τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων οὐδὲν ἔπραττεν αὐτογνωμόνως, ἀλλὰ πάντα μετὰ τῆς κοινῆς ψήφου τῶν Κληρικῶν. Ἤδη δὲ, φυγόντος ἐκ τῆς Βλαχίας τοῦ Ἡγεμόνος Ἰωάνου Καρατζᾶ (διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλὴν τοῦ Σουλτάνου), διαδέχεται τοῦτον ὁ Ἀλέξανδρος Σοῦτσος, ὁ φίλος καὶ προσάτης τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου. Τούτου λοιπὸν μεσιτεύσαντος, ὁ μὲν Κύριλλος παραιτεῖται μετὰ Πατριαρχείαν σχεδὸν ἑξαετῆ, καὶ ἀπελθὼν ἡσύχασεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ Πατρίδα τὴν Ἀδριανούπολιν (ὅπου, τέλος, ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάσασιν μανίᾳ τοῦ Σουλτάνου τὸ μακάριον τέλος ἐδέξατο, κρεμασθεὶς ὁ ἀείμνηστος τῷ 1821 ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ). προσκαλεῖται δὲ συνοδικῶς

(1819)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε'. τὸ γ'. καὶ τελευταῖον. Οὗτος ἦλθεν εἰς Κωνσαντινούπολιν τῷ 1819 Ἰαννουαρίου 19 δύω περίπου μῆνας μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Κυρίλλου· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διεύθυνε τὴν Πατριαρχείαν ἐπιτροπικῶς, ὡς τοποτηρητὴς, ὁ ἀοίδιμος πρώην μὲν Ἐλασσῶνος, ὕστερον δὲ Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης Ἰωαννίκιος ὁ Βυζάντιος, Ἀρχιδιάκονος καὶ πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου γενόμενος ἐξ ἀρ-

ἀρχῆς. Οὗτος ἦν ὁ εἰς Ἄρταν ἔξαρχος σαλεὶς καὶ γενόμενος εἰς τὴν χώραν ἐκείνην πολλῆς σωτηρίας αἴτιος (ὡς προείπομεν ἐν ἔτει 1797. Ἀριθ. ΣΚΗ'. σελ. 265). Καὶ τούτου μὲν τοῦ κλεινοῦ καὶ μακαρίου Ἰωαννικίου τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κοινωφελέστατα ἔργα, καὶ τὸ φιλόθεον καὶ φιλάνθρωπον καὶ φιλόμουσον ἀνακηρύττει μὲν ἡ τῆς Ἐλασσῶνος μητρόπολις, ἣν ἐποίμανεν ἔτη περίπου 10 (1798-1808), ἀείμνηστον κλέος καὶ πόθον καταλιπών, ἀνακηρύττει δὲ καὶ ἡ Φιλιππούπολις, ἄλλην δεκαετίαν ἀπολαύσασα τῆς αὐτοῦ ποιμανταρίας. Ἤδη δὲ μόλις ἰδὼν ὁ Ἰωαννίκιος ἐπισρέψαντα τὸν πολυπόθητον αὐτοῦ κατὰ πνεῦμα πατέρα καὶ Πατριάρχην, πλευρίτιδι νόσῳ περιπεσὼν ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ (τῷ 1819. Φεβρ. 3.), ζήσας ἔτη δύω καὶ πεντήκοντα. Ἀναλαβὼν δὲ ὁ κλεινὸς Γρηγόριος τὰς ἡνίας, διεύθυνε τὴν Πατριαρχείαν κατὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον, τὴν κοινὴν ὠφέλειαν ἀποσκοπῶν· καὶ πάλιν ἐξέδωκε πατρικωτάτην Ἐγκύλιον διαταγὴν, προτρέπων τοὺς πάντας εἰς προκοπὴν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν παιδείαν τὴν Ἑλληνικήν· διότι ἤκουσεν, ὅτι ἔν τισι τῆς Ἑλλάδος Σχολείοις οἱ μαθηταὶ μᾶλλον ἠρέσκοντο εἰς τὰς τότε καινοφανεῖς διδασκαλίας τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, ἀμελοῦντες τὴν τῆς Θείας τῶν Ἑλλήνων γλώσσης λιπαρὰν καλλιέργειαν καὶ μάθησιν. Ταύτην τὴν διὰ τοὺς τότε Ἕλληνας ὀλεθρίαν ἀμέλειαν κολύων ὁ Πατριάρχης, προέτρεψεν ἅπαντας, καὶ διδασκάλους

καὶ μαθητὰς ἔχεσθαι ἀμφιλαφῶς τῆς πατρίας φωνῆς· καὶ μὴ, χάριν τάχα τῆς φιλοσοφίας, τὴν μητέρα καὶ τροφὸν τῆς φιλοσοφίας καταφρονεῖν· καὶ ταύτην δὲ τὴν φιλοσοφίαν φιλοσόφως σπουδάζειν συνεβούλευεν, ἐκλέγοντας τὰ ὠφελιμώτατα καὶ ἀναγκαιότατα εἰς τὰς τότε παρούσας περιςάσεις τῶν Ἑλλήνων, μηδὲ κατατρίβειν τὸν χρόνον εἰς κενὰς καὶ ἀνωφελεῖς θεωρίας, αἵτινες γεμίζουσαι τοὺς νέους οἰήσεως καὶ κενοσοφίας, ἀπετέλουν αὐτοὺς πολλάκις ἀπράκτους καὶ ἀχρήσους εἰς τὴν πατρίδα. Ἐνῆγε δὲ τὸν Πατριάρχην πρὸς ταύτην τὴν προτροπὴν καὶ φήμη τις ἄχαρις, ὑποψιθυριζομένη παρά τισι τῶν Κρατούντων, ὅτι οἱ ὑπήκοοι (Ἕλληνες) σπουδάζουσι τακτικὴν (οὕτως ἐκάλουν οἱ Βάρβαροι τὰς ἐν τοῖς ἐπισημοτέροις τῆς Ἑλλάδος Σχολείοις παραδιδομένας Φυσικὰς καὶ Γεωμετρικὰς Ἐπιςήμας)(α). Ἐξαπέσειλε δὲ πάλιν τινὰς

(α) Τὴν φήμην ταύτην ἀκούσας ὁ ἀείμνηστος Σκαρλάτος Καλλιμάχης (ἄνδρωπος θεοσεβὴς καὶ φιλόμουσος, ὅστις εἰς τὴν Μολδαυΐαν ἐσχάτως ἡγεμονεύων, ἐπροςάτευσε τὰς ἐν τῇ Σχολῇ τοῦ Ἰασίου παραδιδομένας Ἐπιςήμας· καὶ τὸ φιλολογικὸν τῆς Σμύρνης Γυμνάσιον ἐπροίκισε διὰ παντοτεινῶν σιτηρεσίων, κατ' ἔτος χορηγουμένων ἐκ τῶν προσόδων τῆς Ἡγεμονίας. Ὁμοίως ἐπροικοδότησε καὶ τὴν ἐν Βιέννῃ ἐκδιδομένην φιλολογικὴν Ἐφημερίδα. (Βλ. τὰ Χρυσόβουλα αὐτοῦ ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1818. σελ. 275 καὶ 597. καὶ ἐν ἔτει 1819 σελ. 205. Πρβλ. καὶ 1818. σελ. 597.). Ταύτην τὴν φήμην ἐκοινοποίησεν ὁ Ἡγεμὼν οὗτος πρὸς τὸν Γρηγόριον, καὶ προέτρεψεν εἰς τὴν ἀνή-

τῶν Ἀρχιερέων ἕκαστον εἰς τὴν ἑαυτοῦ Ποίμνην, καθὼς καὶ πρότερον· καὶ πάντα πρὸς τὸ δοκοῦν βέλτιον οἰκονόμει. Ἤδη δὲ τῆς εἰς Μολδαυίαν εἰσόδου τοῦ

κουσαν περὶ τούτου φροντίδα. Ἀλλ', ὡς φαίνεται, καὶ τὰς μεγίστας ἀρετὰς παρίσάνει ὡς μεγάλας κακίας ἡ ἐξ ἀγνοίας κακολογία! Ἰσόρησάν τινες, ὅτι ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης ἐξέδωκε ταύτην τὴν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων Ἐγκύκλιον Διαταγήν « Χάριν τῆς Καλλιμαχικῆς Οἰκογενείας, ἥτις, ἀδιαφοροῦσα πρὸς τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις, κατεγίνετο εἰς μόνας νηστείας καὶ προσευχάς! » Καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Γρηγόριος ὑπῆρχε διώκτης τῆς Φιλοσοφίας, ἀποκαλῶν αὐτὴν ἐν τῇ Διαταγῇ »Εὐρωπαϊκὴν μωροσοφίαν! ». Περιερίζων δὲ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν εἰς γενώτατα ὅρια ἀνεκήρυξεν «ὅτι οἱ Πλάτωνες καὶ Ἀριστοτέλες (Ἐκ τούτου τῆς Ἠθικῆς ὁ Γρηγόριος εἰς τὴν Β'. Πατριαρχείαν ἐξέδωκε συντάξας ἐν Πίνακι Ἐπιτομὴν περὶ Ἀρετῶν καὶ Κακιῶν), καὶ οἱ Νεύτωνες καὶ οἱ Καρτέσιοι καὶ τὰ τρίγωνα καὶ οἱ λογάριθμοι φέρουσιν ἀδιαφορίαν εἰς τὰ Θεῖα»! Τόσον παράφρων διώκτης τῶν Ἐπιστημῶν ἐζωγραφίσθη ὁ μακάριος Γρηγόριος, ἄδικον τοῦτον λαβὼν τὸν μισθὸν τῆς τε πατρικῆς αὐτοῦ κηδεμονίας εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων, καὶ τῆς περὶ τὴν ἀληθῆ καὶ γνησίαν Φιλοσοφίαν τιμῆς αὐτοῦ καὶ προσασίας· ὅστις, εὐθὺς πατριαρχεύσας, διεκήρυξε κεντρικῶς πληθυσμὸν Σχολείων καὶ βελτίωσιν. Ἀλλ' ἀρκεῖ πρὸς ἔλεγχον τῆς ἀληθείας μόνη ἡ τῆς (ἐν Λογίῳ Ἑρμῇ ἔτει 1819) τυπωθείσης Πατριαρχικῆς Διαταγῆς παραβολὴ πρὸς ἅσα κατ' αὐτοῦ ἰσορήθησαν (Βλ. Κ. Κούμα Ἰσορ. τῶν Ἀνθρωπίνων Πράξεων. Τόμ. ΙΒ'. σελ. 514). Ἄλλη παροιμία κατὰ τοῦ Γρηγορίου κατηγορία (Κούμ. αὐτόθ.) καὶ ὅτι τάχα ὁ Γρηγόριος, χάριν τοῦ Ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Σούτσου, ἐνήργησε δι' ἰδίας ἀναφορᾶς τὴν εἰς Μιτυλήνην ἐξορίαν τοῦ

περικλεοῦς Ἀλεξάνδρου τοῦ Ὑψηλάντου διαμηνυθείσης εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν (τῷ 1821 Φεβρ. 10), καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσεως φανερῶς προσδοκωμένης;

Κωνσταντίνου Μουρούζη.» --- Ἀληθῶς δ' ἀναφορᾶς τοῦ Γρηγορίου τῷ 1819 ἐξωρίσθη ἀδίκως, ἀνόμως, ἀπανθρώπως ὁ φιλογενέστατος Κωνσταντῖνος Μουρούζης (ὅπου μείνας ὀλίγους μῆνας, ἐπανεκλήθη πάλιν ἐντίμως, ὅτις μετὰ σχεδὸν δύω ἔτη τῷ 1821 ἀνέβη εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ μεγάλου Διερμηνέως, ἔσχατος γενόμενος τῶν Βυζαντινῶν τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους Διερμηνέων! Διότι καὶ οὗτος ὁ μακάριος ἀπέβη σφάγιον καὶ μάρτυς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἀποκεφαλισθείς, ὡς συμπράκτωρ καὶ συμμέτοχος, τῷ 1821 Ἀπριλ. 2). Ἀλλὰ γελᾷ, ὅτις ἀκούει, ὅτι ὁτιδήποτε Πατριάρχης ὑπῆρξε τοσοῦτον ἰσχυρὸς πολιτικῶς, ὥστε διὰ μόνης ἁπλῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὴν Ἐξωσίαν ἀπέπεμπεν εἰς ἐξορίαν τοὺς Μουρούζας, ἢ καὶ ἄλλους τῶν ἐπιφανῶν, καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις μέγα δυναμένων Ἡγεμονικῶν Οἰκογενειῶν! Ἀλλ' ἔγραψαν ταύτην τὴν ἀναφορὰν, συνθέσαντες πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ὠφέλειαν, συνειδότος τοῦ τότε τὸν Σουλτάνον ἄγοντος καὶ φέροντος μεγάλου Χαλέτου· καὶ ταύτην τὴν ἀναφορὰν ἔφερε πρὸς τὸν Πατριάρχην ὁ κομιστὴς, πείθων καὶ αὐτὸς αὐτὸν καὶ δι' ἄλλων πρὸς ὑπογραφήν. Ἔλεγε δὲ πρὸς τὸν Πατριάρχην, ὅτι «διὰ ταύτης τῆς μικρᾶς ἐξορίας ἀπαλλαχθήσεται μείζονος συμφορᾶς ὁ Μουρούζης, τὸν ὁποῖον καὶ δίκως ἀναφορᾶς ὁ Χαλέτης δύναται καὶ εἰς ἐξορίαν καὶ εἰς θάνατον παραδοῦναι» (ἐμίσει δὲ τὴν Μουρουζικὴν οἰκογένειαν ὁ Χαλέτης). Οὕτως ὑπέγραψε τὴν ἀναφορὰν καὶ ἄκων ὁ Πατριάρχης, καὶ οὕτως ὁ Μουρούζης ἐξωρίσθη. Ἔργον ἀνάξιον τῆς ἑαυτοῦ σαθρότητος ἔπραξεν ἐξάπαντος ὁ Γρηγόριος, ὑπογράψας τὴν ἀναφορὰν, καὶ μὴ μᾶλλον προτιμήσας τὴν αὐτοῦ ἐξορίαν. Ἀλλ' εἴτε ὑπὸ δειλίας, εἴτε καὶ παρασυρθεὶς ἐκ τῆς τότε τῶν

μεταπαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχισατράπου ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος μετὰ τοῦ Διερμηνέως Μουρούζη, καὶ ἐρευνῶνται φιλικῶς, εἴτι γνωρίζουσι περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ ἂν ὑποπτεύωνται κίνησιν τῆς Πελοποννήσου, ἢ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος. Οἱ δὲ ἀμφότεροι ἀπεκρίθησαν, ὅτι αὐτοὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν εἴδησιν περὶ ἐπαναστάσεως τῶν ὑπηκόων (Ἑλλήνων)· νομίζουσι δὲ, ὅτι οἱ κατὰ τόπους Ἔπαρχοι καὶ Τοπάρχαι ἀγρυπνοῦσι κατὰ χρέος ἐπιστατοῦντες εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν καὶ ἡσυχίαν τοῦ Κράτους». Παρηγγέλθησαν λοιπὸν μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης, νὰ ἀναγγείλωσιν εὐθὺς πρὸς τὸν Ἀρχισατράπην, ἄν τι μάθωσιν ὕστερον, καὶ οὕτως ἀπελύθησαν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ κατάγονται εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Ἀρχικηπουροῦ (Βοσαντζίμπαση) πέντε τῶν ἐγκρίτων τῆς Συνόδου Ἀρχιερέων, καὶ ἐτηροῦντο ἐκεῖ. Σφάζονται καὶ τινες τῶν πολιτικῶν, ὅσοι ἦσαν συγγενεῖς καὶ σχετικοὶ πρὸς τοὺς ἐν Μολδαυΐᾳ Βυζαντίους. Ἐφεξῆς κατὰ τὴν 23 Μαρτίου προσάζεται ὁ Πατριάρχης δι' Ὑψηλοῦ Ὁρισμοῦ, νὰ διακηρύξῃ διὰ γράμματος ἐγκυκλίου Πατριαρχικοῦ πρὸς πάν-

---

Πολιτικῶν πρὸς ἀλλήλους ἀντιπαθείας, εἴτε καὶ πιεύσας, ὅτι οὕτως ἀπηλλάττετο μεγαλειοτέρου κινδύνου ὁ Μουρούζης, ἠδίκησε τὸν ἄνδρα (καὶ ἐξωμολογήθη τὸ ἀδίκημα πρὸς τὸν Μουρούζην ἐπανελθόντα, ζητήσας μετὰ πολλῶν δακρύων συγχώρησιν). Ἀλλὰ τὸ ἀδίκημα ἐστρήθη μεῖζον τῆς ἀληθείας, καὶ ὅλον ἔργον τῆς προαιρέσεως τοῦ Πατριάρχου!

τας τοὺς ὑπηκόους ἀμνησίαν ἐκ μέρους τῆς Ἐξουσίας, ἄντις παρεσύρθη πλανηθεὶς εἰς τὴν (ἤδη ἀνακαλυφθεῖσαν) Ἑταιρείαν· ἀφορίσῃ δὲ συγχρόνως ἐπαρώμενος τὰς φρικτοτάτας ἀρὰς τὸν Ὑψηλάντην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ συναποσάντας, λύσῃ δὲ καὶ τὸν ὅρκον τῶν Ἑταιριςῶν, καὶ τοὺς ἐπὶ μετανοίᾳ προσερχομένους ἀποδέχηται προθύμως, καὶ τούτων ἀπαγγέλλῃ τὰ ὀνόματα, ἵνα τῆς προσηκούσης ἀπολαύωσι τιμῆς διὰ τὴν εἰλικρινῆ καὶ πιςὴν αὐτῶν ὑπακοήν! Ταῦτα ἐκέλευε τὸ Διάταγμα, καὶ ὁ κομιςὴς ἔλεγεν ἀπὸ ςόματος, ὅτι μόνη ἡ ἐλπὶς τῆς ἐκ τοῦ τοιούτου γράμματος περιμενομένης ἡσυχίας ἀνέβαλε τὸ κατὰ τῶν ὑπηκόων Ἑλλήνων ὀξύτατον ἐπικρεμάμενον ξίφος τοῦ Σουλτάνου! Γίνεται λοιπὸν πληρεςάτη Σύνοδος, καὶ γράφεται τὸ γράμμα μετὰ ςόμφου καὶ κρότου πρὸς Θεραπείαν τῆς μαινομένης προσαγῆς τοῦ Σουλτάνου, καὶ ἀναγινώσκεται πανδήμως ἐπ' Ἐκκλησίας παρόντων μὲν τῶν δύω Πατριαρχῶν (αὐτοῦ τε τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ τοῦ τῶν Ἱεροσολύμων) μετὰ τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Κλήρου παντὸς, παρόντων δὲ καὶ τῶν Βυζαντινῶν Ἑλλήνων Ἡγεμόνων τε καὶ Διερμηνέων καὶ τῶν ἄλλων ἐπιφανῶν μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ. Συμπαρῆσαν δὲ καὶ Τοῦρκοι Κρῆτες, καὶ ἐξ ἄλλων τῆς Ἑλλάδος Χωρῶν, γνωρίζοντες ἀκριβῶς τὴν Ἑλληνικὴν, οἵτινες ἐπήκουον, ἂν ὁ ἀφορισμὸς καὶ τ' ἄλλα τὰ παραγγελθέντα ἀνεγινώσκοντο γραφέντα

ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐπιταγήν. Κατὰ δὲ τὴν ἑφδξῆς Κυριακὴν τῶν Βαΐων (τῇ 1. Ἀπριλλίου) ἔρχεται ἡ ἀγγελία τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Πελοποννήσου, καὶ εὐθὺς τῇ ἐπαύριον ἀποκεφαλίζεται ὁ μέγας Διερμηνεὺς Κωνσταντῖνος Μουρούζης, καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ τῶν Βυζαντίων, καὶ ἄλλων ἐπισήμων πολλοί· οἱ δὲ ἐφυλακίζοντο (α)· Καὶ δι' ὅλης τῆς μεγάλης Ἑβδομάδος ἦγεμεν ἡ πόλις ὅπλων καὶ κραυγῶν καὶ σφαγῶν, κτεινομένων ἁπάντων τῶν ἁπαντώντων Ἑλλήνων, πλὴν μόνων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἵνα μὴ λαβὼν ὑποψίαν ὁ Πατριάρχης κρυβῇ. Κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ Πά-

(α) Τότε (κατὰ τὴν μεγάλην Πέμπτην) ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μηνύει πρὸς τὸν Πατριάρχην νὰ φρουρῇ τὴν οἰκογένειαν τοῦ μακαρίτου Δημητρίου Μουρούζη εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, ὡς μετ' ὀλίγον ζητηθησομένην. Ὁ Πατριάρχης ἀπεκρίθη, ὅτι φύλακας δὲν ἔχει. « Ἔχωσαν καὶ καλόγηρι » ἀπεκρίθησαν οἱ προσάσσοντες· Στέλλονται λοιπὸν δύω τῶν Ἐφημερίων τοῦ Πατριαρχείου φυλάξοντες τὴν οἰκογένειαν· αὕτη δὲ διέφυγεν, ἐκείνων κοιμωμένων. Καὶ μετ' ὀλίγον ἔρχονται οἱ δήμιοι εἰς τὴν οἰκίαν νὰ παραλάβωσι καὶ ἀπαγάγωσι τὰ τέκνα καὶ τὴν σύζυγον τοῦ Μουρούζη. Μηδένα δὲ εὑρόντες, εἰ μὴ τοὺς Ἐφημερίους ῥέγχοντας, ἁρπάσαντες τούτους, ἔῤῥιψαν εἰς τὸ Κάτεργον. Ὁ δὲ Πατριάρχης οὐδ' εὐθύνθη ὅλως, οὐδὲ κατηγορήθη διὰ τὴν φυγὴν τῆς Μουρουζικῆς οἰκογενείας. Ἠπατήθησαν λοιπὸν, ὅσοι μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀπαριθμοῦσι καὶ τῆς Μουρουζικῆς οἰκογενείας τὴν φυγὴν, κ' ὡς πρόθυμον τῆς καταδίκης τοῦ Πατριάρχου, ν. Τούτου ὁ θάνατος ὑπῆρχεν ἐψηφισμένος εὐθὺς ἀφ' οὗ ἠγγέλθη ἡ ἐπανάστασις τῆς αὐτοῦ πατρίδος Πελοποννήσου· καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἀνεγνώσθη δημοσίως, ὅτι « κατεδικάσθη ὡς συμμέτοχος καὶ συμπατριώτης τῶν ἀπίστων Ἀποστατῶν! »

σχα (ἀπριλ. ιϑ) εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἐκκλησίας ἔρχεται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ὁ τότε τόπον Διερμηνέως λαβὼν Σταυράκης Ἀριςάρχης (ὅς τις μετ' ὀλίγους μῆνας ἐξορισθεὶς εἰς Ἀσίαν ἐκρεουργήθη)· καὶ πρὸς μὲν τὸν Πατριάρχην οὐκ εἰσῆλθεν ὁ Ἀριςάρχης, συνάξας δὲ εἰς τὸ Συνοδικὸν τέσσαρας ἢ πέντε τῶν προσυχόντων Ἀρχιερέων, ἀπαιτεῖ, νὰ ψηφίσωσι Πατριάρχην αὐθωρί· καὶ ἐκλέγεται τῶν παρόντων εἷς, δακρύων καὶ τρέμων, ὁ Πισσιδίας Εὐγένιος. Καὶ οὗτος μὲν ἀπῆλθε, νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ Ἀρχισατράπου τὸν ἐπενδύτην τῆς πολιτικῆς ἐπικυρώσεως. Εὐθὺς δὲ περικυκλοῦσι τὸ Πατριαρχεῖον ὁπλοφόρων πλῆθος πολὺ, καὶ ἀπάγεται ὁ ἀοίδεμος Γρηγόριος πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, κἀκεῖθεν πρὸς τὸν Ἀρχισατράπην ἐξετασθησόμενος, ὡς ὑπεύθυνος· καὶ τέλος φέρεται κατάδικος, καὶ κρεμᾶται εἰς τὴν μέσην Θύραν τοῦ Πατριαρχείου. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος ἀπηγχονίζετο ὑπέςρεφεν ὁ νέος δυςυχὴς Πατριάρχης· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, παρελθὼν Θερμὸν ἔτι τοῦ Πατριάρχου τὸν νεκρόν! Τοιαῦτα ἐπινοεῖ βαρβάρων ὠμότης, ἐξυβρίζουσα καὶ εἰς τοὺς νεκροὺς καὶ εἰς τοὺς ζῶντας! Ἔμεινε δὲ ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος κρεμάμενος τρεῖς ἡμέρας, ὡς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἀπαγχονισθέντες ἄλλος ἀλλαχοῦ τῆς πόλεως (α). Καὶ μετὰ

(α) Τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα ἐζήτησεν ὁ Ἀρχισατράπης παρὰ τοῦ Σεχοὺλ-Ἰσλάμη νομικὴν κατάδικην τοῦ Πατριάρχου, ὡς συνενόχου καὶ αἰτίου μάλιςα τῆς ἐπαναςάσεως

ταῦτα ῥίπτονται μὲν καὶ τῶν ἄλλων τὰ σώματα εἰς τὴν θάλασσαν, ῥίπτεται δὲ καὶ τοῦ σεπτοῦ Πατριάρχου περισυρθὲν διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ Φαναρίου ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, (εἰς τοὺς ὁποίους παρεδόθη πρὸς μείζονα καταισχύνην). Ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνελθὸν, ἀνέλαβε τὸ ἀθλητικὸν σῶμα τοῦ Πατριάρχου πλοίαρχός τις Ἑπταννήσιος Σκλάβος καλούμενος, καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Ὀδησσὸν, ὅπου ἔτυχε λαμπροτάτης κηδείας. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα διεκήρυξε καὶ κατέγραψεν ἀείμνηστος ἡ τοῦ κατ' Ὀδησσὸν παρατυχόντος ἐν πᾶσιν αὐτόπτου καὶ αὐτηκόου μάρτυρος

τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ Πελοποννησίων. Ὁ εὐσυνείδητος Τοῦρκος ἐζήτησεν ἀποδείξεις τοῦ ἐγκλήματος· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον, δὲν ὑπέγραψε τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης, ἐπειπὼν ἐμβριθῶς, ὅτι « ὁ Νόμος οὐδέποτε τιμωρεῖ τοὺς ἀθῴους ἀντὶ τῶν ἐνόχων αὐτῶν συγγενῶν! ». ὅθεν αὐτὸς ἐξωρίσθη, καὶ ἀπαχθεὶς διὰ νυκτὸς ἐθανατώθη πλησίον τῆς Χαλκηδόνος· ἐξέδωκε δὲ τὴν ἀπόφασιν εὐθὺς ὁ γενόμενος αὐτοῦ διάδοχος. Οὗτος δὲ μετὰ τρεῖς μῆνας (τὸν Ἰούνιον), βλέπων ἑαυτὸν κινδυνεύοντα, ἐζήτησεν ἄδειαν νὰ ἀπέλθῃ εἰς Μέκαν καὶ Μέδιναν προσκυνήσων τὰ ἱερὰ τοῦ Μωάμεθ. Ἐν ᾧ δὲ ἤδη ἔπλεε παρὰ τὴν Χίον εἰς τὰς Ἀγνοβσας νήσους, ἐμπίπτει τὸ πλοῖον εἰς τὸν στολον τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες λαβόντες τὸν Σεϊχοὺλ' Ισλάμην (μηδὲν εἰδότες, ὅτι αὐτὸς ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀγχόνης τοῦ Πατριάρχου), ἐκρέμασαν αὐτὸν εἰς τὴν κεραίαν τοῦ πλοίου. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα παράδοξα δείγματα τῆς Θείας Δίκης ἔχει ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως!

Κων. Οἰκονόμου ἱερὰ Μοῦσα! (α) Τὸν δὲ ἀοίδιμον Γρηγόριον διεδέξατο, ὡς προείπομεν

ΣΛΒ'. (1821)

ΕΥΓΕΝΙΟΣ Α'., Πισιδίας Μητροπολίτης, ἄνθρωπος κοῦφος μὲν καὶ μάταιος, ἀλλ' οὐχὶ παντάπασιν ἀπαίδευτος, ἐγκρατὴς δὲ καὶ τῆς γλώσσης τῆς Τουρκικῆς· ἄλλως ὅμως ἄσημος, καὶ, ὡς διάδοχος τοῦ ἀοιδίμου Γρηγορίου, ἀσημότατος, διὰ δὲ τὴν τότε παροῦσαν τῶν πραγμάτων ταραχὴν καὶ ἀθλιώτατος! πλὴν ἀλλ' ἐφύλαττεν, ὡς ἠδύνατο, τὸν τύπον τοῦ Πατριάρχου. Ἤδη δὲ μετὰ ἡμέρας δώδεκα τῆς αὐτοῦ προχειρίσεως, ἤτοι τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὁρμήσαντες οἱ μανιώδεις Τοῦρκοι εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη καὶ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ συντρίψαντες τὰς θύρας ἐλεηλάτησαν ὅ,τι εὗρον, κατέσφαξαν δὲ καὶ τοὺς προσυχόντας· αὐτὸν δὲ τὸν Πατριάρχην ἁρπάσαντες περιέσυρον, τίλλοντες τὸν πώγωνα καὶ γρονθοκτυποῦντες, ἵνα χρήματα δώσῃ πολλά, καὶ ἔδωκεν ὅσα εἶχεν. Ἔπειτ' ἀφεθεὶς πάλιν ἐπατριάρχευεν ἀντέχων πρὸς τοὺς καθημερινοὺς τρόμους καὶ τὰς ἀδιαλείπτους φροντίδας, ἕως οὗ τέλος κατατρυχωθεὶς ἠρρώστησε, καὶ ἀπέθανε

(α) Βλ. Κ. Οἰκονόμου τὸν Ἐπιτάφιον εἰς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον, καὶ ἄλλον τοῦ αὐτοῦ Λόγον εἰς τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ Γρηγορίου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων Ἀρχιερέων (ἐν Δόγοις Ἐκκλησιας. σελ. 1-82). Βλ. καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Μ. Σχινᾶ τούτων τῶν Λόγων ἀνάλυσιν καὶ ἐπίκρισιν (ἐν Θεατῇ Ἀριθμ. 8, ἄρθρ. α, 1-8, τῷ 1837)

μετὰ μόλις ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους πολυώδυνον Πατριαρχείαν. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται

ΣΑΓ'. (1822)

ΑΝΘΙΜΟΣ Γ'., τὸ γένος Πελοποννήσιος, τὴν πατρίδα Νάξιος, πρότερον μὲν Σμύρνης γενόμενος μητροπολίτης (τοῦ εὐκλεεστάτου Γρηγορίου δυσκλεὴς διάδοχος)· ἀπὸ δὲ τῆς Σμύρνης εἰς τὴν Χαλκηδόνος μητρόπολιν ἐπὶ τοῦ Εὐγενίου προβιβασθείς· ἄνθρωπος ὀλιγογράμματος μὲν, ἀλλὰ γλυκὺς τὸ ἦθος καὶ φιλακόλουθος καὶ ὑποχρεωτικὸς, καὶ δημοτικὸς, κἄποτε (δι' ὑπερβολὴν ἴσως ἀσυκότητος) καὶ ὀχλοκόλαξ. Ἀλλ' ἐν τοιαύταις φοβεραῖς περισάσεσι πατριαρχεύσας ὁ σεβάσμιος Ἄνθιμος, ποῖον ἔργον ἀξιόλογον ἠδύνατο νὰ πράξῃ; πλὴν ἀλλ' ὠφέλησε μεγάλως διὰ τῆς αὐτοῦ ἠπιότητος καὶ συμπεριφορᾶς πρὸς τὴν ἠρέμα καὶ διὰ χρόνου καταπίπτουσαν τραχύτητα τῆς Τουρκικῆς ὀργῆς. Μόλις δὲ δύω χρόνους πατριαρχεύσας, ἐκβάλλεται τοῦ Θρόνου, ὡς δῆθεν ἀδρανὴς καὶ ἀνάξιος, καὶ ἔμελλεν ἐκεῖ πού ποτε πλησίον διατρίβειν. Ἐπειδὴ δὲ διά τινος ἀγύρτου μοναχοῦ (εἴτε συνειδότος, καθὼς λέγουσιν, εἴτε ἀγνοοῦντος τοῦ Πατριάρχου) διηγέρθησαν πολλοὶ τῶν τεχνιτῶν καὶ μάλις' Ἀνατολῖται, καὶ συνῆλθον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον πλῆθος πολὺ, κράζοντες μεγαλοφώνως καὶ ζητοῦντες αὐτὸν Πατριάρχην, μαθοῦσα ἡ Τουρκικὴ ἐξουσία, παρωξύνθη, καὶ

παρ' ὀλίγον ἐθανάτωσε τὸν ἀγαθὸν Ἄνθιμον, ὡς δημεγέρτην· ἀλλ' αἰσχυνόμενος, δι' οὓς ἤκουε συχνοὺς παρὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐλέγχους ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Γρηγορίου, ἐξώρισεν αὐτὸν ἐνδότατα τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὅθεν ἔπειτα μετὰ ἐπταετίαν καὶ διὰ πολλῶν μεσιτειῶν ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ καθησυχάσῃ εἰς Σμύρνην παρὰ τοῖς ἑαυτοῦ συγγενέσι· καὶ εἰσέτι καὶ νῦν αὐτοῦ κατοικεῖ, γέρων ἤδη καὶ σεβάσμιος, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ἀξίως τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος. ἀντ' αὐτοῦ δὲ προβιβάζεται εἰς τὴν Πατριαρχείαν

ΣΛΔ'. (1824)

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ, ἀνὴρ ἐλλόγιμος, φιλότιμος καὶ δραστήριος, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἐλευθερίας ἐραστής. Ἀλλ' ὅμως αὐτὸς ἐφάνη σφόδρα φίλαρχος καὶ τυραννικός· ὅθεν ἐμισήθη ἐπὶ τέλους, διαβληθεὶς αἰσχιστα καὶ ἐξωρίσθη ἀτίμως εἰς Καισάρειαν· ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἐπισρίψας ἀδείᾳ βασιλικῇ, ἡσύχαζεν εἰς τὴν νῆσον Χάλκην· καὶ αὐτοῦ πρό τινος καιροῦ ἤδη ἐτελεύτησε. διεδέχθη δὲ τοῦτον ἐκπεσόντα

ΣΛΕ'. (1826)

ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ, ὁ Χαλκηδόνος μητροπολίτης, (α)

(α) Ὁ Ἀγαθάγγελος (καθὼς καὶ ὁ Ἄνθιμος) ἀνέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀρχικηπουροῦ φυλακῆς, ὅ-

ἕκτινος τῶν χωρίων τῆς Ἀδριανουπόλεως καταγόμενος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, εἰδήμων δὲ καὶ τῆς Ῥωσσικῆς γλώσσης, ἐννοῶν καὶ τὴν Γαλλικὴν, καὶ τὰ ἤθη κόσμιος καὶ σεμνότατος· ἀλλ' ὑπὲρ τὸ μέτρον αὐςηρὸς, καὶ τῶν συμφερόντων τάχα τῆς Τουρκικῆς δυναςείας δραςήριος ὑπουργός. ἠνοχλεῖτο δὲ καὶ ἄλλως (ἢ δικαίως ἢ ἀδίκως) ὑπὸ τῶν Κληρικῶν, οἵτινες ἄλλος ἀλλαχόθεν συνδραμόντες (ὡς ἀνέκυψαν ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς λωφησάσης ὠμότητος τῶν Τούρκων), ἐτάραττον δῆθεν τὴν ἡσυχίαν τοῦ Πατιάρχου. Ὅθεν οὗτος τοὺς μὲν Ἀρχιερεῖς ἐξαπέςειλεν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν Ἐπισκοπάς· τῶν ἄλλων δὲ τῶν Κληρικῶν πολλοὺς καί τινας ἄλλους λαϊκοὺς ἐξώρισε, καὶ μεγάλην ἔδειξε σκληρότη-

---

που ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1827 ἐφυλακίζοντο διάφοροι ὁμοῦ κατὰ διαδοχὴν Ἀρχιερεῖς εἰς ἐνέχυρον τῆς πρὸς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν τῶν Χριςιανῶν ὑπηκόων πίςεως καὶ ὑποταγῆς. Τὸν Ἀταθάγγελον διεδεχθη εἰς τὴν φυλακὴν τὴν 2 Σεπτεμβρίου τοῦ 1826 ἔτους ὁ τότε Βιζύης ἐνάρετος καὶ πεπαιδευνος μητροπολίτης Ἰωάσαφ, ὅςτις ἔπαθε μὲν πολλὰ καὶ ποικίλα δεινὰ, ὅτ' ἐποίμαινε τὴν τῆς Βυζύης Ἐπισκοπὴν, ἁφαρπασθεὶς ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ κινδυνεύσας πολλάκις καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν, ἔπαθε δὲ καὶ ἀφορητότερα, ὅτ', ἐμβληθεὶς εἰς τὴν τρομερὰν τοῦ Βοσαντζίμπαση φυλακὴν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ὁλόκληρον ἔτος ὑπέμεινε πολυειδεῖς δεινοπαθείας καὶ κινδύνους τῆς ζωῆς. Καὶ ὅμως σήμερον ἡσυχάζει καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατριδα Ἀνδρον παρημελημένος καὶ ὑςερημένος, ἐν ᾧ ἄλλοι τινὲς μηδόλως μηδαμοῦ κινδυνεύσαντες ὑπὲρ τῆς πατρίδος, μηδέ τινος φερηθέντες, χαίρουσι σήμερον, κατέχοντες λαμπρὰς ἐκκλησιαςικὰς θέσεις.

τα πρὸς τοὺς τότε δυσχοῦντας Κληρικούς· ὅθεν καί τινες εἰς τὴν ἐξορίαν κατήντησαν εἰς ἐσχάτην ἀπόνοιαν, ὑποπεσόντες εἰς ἀπαίσια κακά! ἀλλὰ τὸ πλεῖσον τῆς σκληρότητος ἀποδίδουσιν εἴς τινα Βασιλάκην φιλότουρκον καὶ μιαρὸν ἀνθρωπίσκον, ὅς τις κατεδίωξεν ἐν Κωνσταντινουπόλει πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, νομίζων, ὅτι εὐχαριστεῖ οὕτω τοὺς Τούρκους. Αὐτὸς λοιπὸν ἐπῆρέαζε καὶ τὸν Ἀγαθάγγελον. Καὶ ἄλλην δὲ κῆρα κατὰ τοῦ Ἀγαθαγγέλου ἐπέφερεν ἡ φήμη, τὴν δεινὴν φιλοχρηματίαν. πατριαρχεύσας δὲ χρόνους 4, ἐξορίζεται εἰς Καισαρείαν, κἀκεῖθεν ὕστερον ἐπανεῖλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ὅπου καὶ μετά τινας ἐγιαυτοὺς ἐτελεύτησε, πολλὰ φεῦ! καὶ ἄθλια χρήματα καταλιπὼν εἰς τοὺς ἀνέμους! Διεδέξατο δὲ τοῦτον

ΣΛς'. (1830)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ Α'., ὁ Σιναίου Ἀρχιεπίσκοπος, Βυζάντιος τὴν πατρίδα, ἱερώτατος ἀνὴρ καὶ θεοφιλὴς καὶ σοφὸς τήν τε θείαν καὶ ἀνθρωπίνην σοφίαν, εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης· ἔτι δὲ καὶ τῆς Ῥωσσικῆς (τὴν ὁποίαν ἐξηκρίβωσε, διατρίψας πρότερον εἰς τὸ Κίαιβον Ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἐκεῖ Μετοχίου τοῦ Σινᾶ)· καὶ τὸ ἦθος δὲ χαρίεις καὶ πρᾷος καὶ πολλῶν ἀρετῶν πλήρης. Οὗτος, ἔτι πατριαρχεύοντος τοῦ Ἀγαθαγγέλου, κατὰ τὴν νῆσον Ἀντιγόνην διατρίβων, καὶ παρακληθεὶς εἰς τὴν Πα-

τριαρχείαν, παρεδέχθη Σχέδιον ἐν Ἄρθροις, καταγράφον τὰ καθήκοντα τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, διευθυνόμενα κατὰ τοὺς θείους κανόνας πρὸς θεραπείαν τῶν μάλιστα μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν παραχθέντων πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκπεσόντος δὲ τοῦ Ἀγαθαγγέλου, ὑπέγραψε τὸ σχέδιον τοῦτο, ἐκλεχθεὶς Πατριάρχης, καὶ τὴν τούτου διατήρησιν ἐνόρκως ὑπεσχέθη, καὶ ἐκυβέρνα τὴν Ἐκκλησίαν θεοφιλῶς. Ἀλλ', ὡς ἡ φήμη διεκήρυξεν, συχνάκις καὶ τὸν σοφὸν τοῦτον Πατριάρχην Κωνσάντιον παρεμπόδιζε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἄνθρωπος πολιτικὸς Στέφανος καλούμενος, τοὐπίκλην Βογορίδης (α), λείψανον τῶν Βυζαντινῶν Ἀρχόντων ἢ Φαναριωτῶν,

(α) Τούτου τοῦ Στεφάνου Βογορίδου εὐκλεὴς ἀδελφὸς ὑπῆρξεν ὁ μακαρίτης Ἀθανάσιος Βογορίδης, Ἑλληνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς παιδείας ἐγκρατέστατος, καὶ μεταξὺ τῶν λογίων ἐπισημότατος. Πολλαὶ αὐτοῦ διατριβαὶ κοσμοῦσι τὸν Λόγιον Ἑρμῆν· σώζονται δὲ τούτου καὶ ἄλλα πονήματα ἀνέκδοτα. Ἀπέθανε δὲ ὁ κλεινὸς Ἀθανάσιος ἐν Παρισίοις πρό τινων ἐνιαυτῶν, πολὺν πόθον ἀφεὶς καὶ μνήμην ἀείμνηστον εἰς τοὺς Ἕλληνας — Βλ. Βιογραφίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Γενικ. Ἐφημερ. τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1826. Ἀρ. 72, γεγραμμένην παρὰ τοῦ Σοφοῦ Θ. Φαρμακίδου, πιστοῦ καὶ εἰλικρινοῦς φίλου τοῦ μακαρίτου Α. Βογορίδου. — Πόσον ὁ σοφὸς εὐφραίνεται, ἐκτιμῶν καὶ ἐπαινῶν τὴν παιδείαν! καὶ πόσον ἀπ' ἐναντίας οἱ ἠμιμαθεῖς καὶ ἀλαζόνες μισοῦσιν ἢ καὶ καταδιώκουσι πάντα σχεδὸν σοφόν! « ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, ὅτι δύσχρηστος αὐτοῖς ἐστι, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις αὐτῶν, γενόμενος αὐτοῖς εἰς ἔλεγχον ἀνοσιῶν αὐτῶν! κ τ λ. »

Βούλγαρος τὸ γένος, ὅς τις συχνάκις ἐπεμβαίνων εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, εἴτε θέλων, εἴτε ἄκων καὶ αὐτὸς, παρεξέτρεπε τὸν Πατριάρχην ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ χρεῶν· καὶ ὁ πρᾷος καὶ φιλήσυχος καὶ ὑπομονητικὸς (ἴσως καὶ ὑπομονητικώτερος τοῦ προσήκοντος καὶ διὰ τοῦτο μόνον ἐπιλήψιμος) Κωνσάντιος ὑπεχώρει εἰς τὰς ἐκείνου θελήσεις. Πλὴν καὶ οὕτως ὁ Κωνσάντιος ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἔλαμψεν ὡς φωσὴρ τῆς ἡμέρας ἐξόπισθεν παχείας νεφέλης ἐπιπροσθούσης. Ἤδη δὲ τέταρτον ἔτος πατριαρχοῦντος, ἐπηγέρθη κατ' αὐτοῦ (ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας,) σκῶλοψ ἄλλος πονηρότερος! Παναγιωτάκης τις, υἱὸς Καπνοπώλου (Τουκικότερον Τουτουντζῆ) τίτλον ἔχων Κομίσσου, ἑνὸς τῶν τῆς Βλαχικῆς αὐθεντείας μικρῶν ἀξιωμάτων, κόλαξ τῶν Κρατούντων καὶ τὴν εὔνοιαν αὐτῶν καπηλικῶς ἐμπορευόμενος, ἔχων δὲ καὶ παῤῥησίαν τινὰ παρὰ τῷ τότε ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπεχείρησε νὰ προσατεύσῃ τὸν πρώην Τουρνόβου Κωνσάντιον κἀκεῖνον λεγόμενον, βάρβαρον ἄνθρωπον καὶ παντελῶς ἀγράμματον, ὅς τις πρότερον ἁρπάσας ἀνόμως τὴν μητρόπολιν τῆς Τουρνόβου, πάλιν ἐξεβλήθη συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσαντίου, τοῦ πρότερον κανονικοῦ ποιμένος ἀντικατασταθέντος. Οὗτος λοιπὸν ὁ πρώην Τουρνόβου κατὰ συμβουλὴν καὶ [illegible]σιτείαν τοῦ Παναγιωτάκη ἔδωκεν ἀναφορὰν πρὸς

τὸν Τοῦρκον Ὑπουργὸν, ἀποκλαιόμενος, ὅτι «Ἀπέβαλεν αὐτὸν ἐκ τῆς Μητροπόλεως ὁ Πατριάρχης· διότι εἰς τὸν παρελθόντα πόλεμον τῆς Ῥωσσίας κατὰ τῶν Τούρκων (1829-1830) συνεβούλευεν αὐτὸν αὐτὸς ὁ Πατριάρχης, νὰ βοηθῇ μυστικῶς τοῖς παρὰ τὴν Τούρναβον καὶ τὰ πέριξ χωρία τῆς Θράκης ἐστρατοπεδευμένοις Ῥώσσοις, προδιδοὺς τῶν Τούρκων τὰ συμφέροντα· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς ἀπηρνήθη, πιστὸς εἰς τὸν Σουλτάνον διαμένων, ἐξέβαλεν αὐτὸν ὁ Ῥωσσόφρων Πατριάρχης! ὅς τις καὶ πολλὰς Βουλγάρων οἰκογενείας ἔπεισε, νὰ συναπέλθωσι μετὰ τῶν Ῥώσσων εἰς Ταυρίδα καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ῥωσσίας μετοικισθεῖσαι»! Ταύτην τὴν ἀναφορὰν λαβὼν ὁ Τοῦρκος Ὑπουργὸς, μηνύει πρῶτον τὸν Πατριάρχην διὰ τοῦ Καπνοπώλου, ἵνα πάλιν ἀποδώσῃ τὴν Τούρναβον εἰς τὸν Κωνσάντιον· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος, ἀνένευσεν, ὡς παράνομον τὸ πρᾶγμα. «Ἀλλ' ἐγὼ (λέγει ὁ Ὑπουργὸς) τάχις' ἀναβιβάζω τὸν Κωνσάντιον εἰς αὐτὴν σοῦ αὐτοῦ τὴν καθέδραν·» καὶ ἀπελθὼν πρὸς τὸν Σουλτάνον, ἀπέδειξεν ἐπικίνδυνον τὸν διέποντα τὴν Πατριαρχείαν. Ὅθεν ἐξῆλθεν ἀρεία τοῦ Σουλτάνου Διαταγὴ, ὅτι «Ἐπειδὴ ὁ πατριαρχεύων Κωνσάντιος ἐζήτησε νὰ παραιτηθῇ τῆς Πατριαρχείας διὰ τὸ γῆρας, ἔσω παρῃτημένος, καὶ διαγέτω, ὅπου ἂν καὶ θέλῃ ἐλεύθερος.» Ταύτης τῆς διαταγῆς κομισθείσης, χαίρων ὁ φιλόσοφος καὶ φιλήσυχος Κωνσάντιος παραιτεῖται· καὶ ἀ-

πελθὼν ἡσύχασεν εἰς τὴν φίλην νῆσον Ἀντιγόνην, ὅπου καὶ μέχρι σήμερον διατρίβει φιλοσοφῶν καὶ συγγράφων πολλὰ καὶ καλὰ πρὸς κοινὴν τῆς Ἐκκλησίας ὠφέλειαν· καί τινα τούτου ἐξεδόθησαν ἀνωνύμως. Ὁ δ' αὐτὸς πρὸ χρόνων ἐξέδωκε καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν (Ἀρχαιολογικὴν περιγραφὴν τῆς Ἀλεξανδρείας)· ὕστερον δὲ καὶ τὴν καλὴν Κωνσαντινιάδα (Ἀρχαιολογικὴν διαγραφὴν τῆς Κωνσαντινουπόλεως)· τοῦτο δὲ τὸ σύνταγμα ἐξέδωκεν ἀνώνυμον· ἀλλ' ἡ εὐφυεσάτη τῆς βίβλου ἐπιγραφὴ ὑπὸ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα ὑπαινίττεται ἐνταῦτῳ καὶ τὸ τοῦ συντάκτου, ὡς ὁμωνύμου. Τοῦτον λοιπὸν τὸν νέον τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας φωστῆρα διαδέχεται

ΣΛΖ'. (1834)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ Β'. ὁ προειρημένος πρῴην Τουρνόβου, δυνάμει ταῦ Τούρκου ὑπουργοῦ καὶ προσασίᾳ τοῦ Καπνοπώλου Κορίσσου τὸν Θρόνον λαβών. Αὗται ὑπῆρξαν εἰς αὐτὸν αἱ ψῆφοι! οὗτοι οἱ ἐκλογεῖς! Ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον ἐβάρυνε τὸν Θρόνον τῆς Πατριαρχείας οὗτος ὁ ἀγράμματος καὶ οὐτιδανὸς ἐπιβάτης· διότι μετὰ μῆνάς τινας ἐλθὼν εἰς Κωνσαντινούπολιν ὁ εὐσεβὴς Ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Μιλόσχης, ἐπληροφόρησε τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν τὰ κατά τὸν συκοφάντην Κωνσάντιον· καὶ οὗτος μὲν ἐξωθεῖται τοῦ Θρόνου, προβιβάζεται δὲ κοινῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου

ΣΛΗ'. (1834)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ϛ'. ὁ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύων, πρώην μὲν γενόμενος Πελαγονίας, ἔπειτα δὲ Σερρῶν μητροπολίτης, τὴν πατρίδα Βυζάντιος ἐκ τοῦ κατὰ τὸν Βόσπορον Φαναρίου, τεσσαράκοντα καὶ δύω περίπου ἐτῶν ἀνὴρ, ἀκμάζων ἡλικίᾳ καὶ συνέσει καὶ ζήλῳ τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν· ἔϛι δὲ καὶ λόγων ἐγκρατὴς καὶ παιδείας τρόφιμος τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς Ἐκκλησιαϛικῆς, παίδευμα γενόμενος τοῦ σοφοῦ καὶ ἀοιδίμου μητροπολίτου Δέρκων Γρηγορίου (τοῦ μετὰ τοῦ ὁμωνύμου Πατριάρχου καὶ τῶν ἄλλων συναθλητῶν ἱεραρχῶν μαρτυρήσαντος τῷ 1821), οὗτινος ὑπῆρξε Διάκονος. Ἐπαινεῖται δὲ καὶ τὸ φιλόμουσον ἦθος τοῦ μουσοτραφοῦς Πατριάρχου, ὅϛτις καὶ εἰς τὰς δύω τὰς ἄλλας αὐτοῦ Ποίμνας καὶ ἰδίως εἰς τὴν τῶν Σερρῶν, ἀνεφάνη τῆς ἱερᾶς παιδείας προσάτης καὶ ζηλωτὴς, ϛηρίξας τὴν Σχολὴν τῶν Σερραίων, καὶ κοινὰ παιδευτήρια συϛησάμενος (α). Ἐπὶ τῆς τούτου Πατριαρχείας (πέρυσιν) οἱ Ἀρμένιοι ἀνεκίνησαν πάλιν τὸ πολλάκις ἐπαναληφθὲν αὐτῶν τεχνούργημα. Ἐζήτησαν καὶ ἔλαβον παρὰ τῆς Πόρτας διάταγμα, δίδον εἰς αὐτοὺς τὴν ἄδειαν, νὰ ἐπισκευάσωσιν εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις Ναὸν τοῦ ἀ-

(α) Βλ. τὴν Ἐπιϛολὴν Ε. Φ. (Ἐμμανουὴλ Φωτιάδου) ἐκδοθεῖσαν ἐν Μονάχῳ 1835.

γίου Τάφου τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου κατὰ συγκατάβασιν ἔκπαλαι παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς, νὰ ἐκτελῶσι τὴν λειτουργίαν. Τοιοῦτό τι καὶ πολὺ δεινότερον ἐμεθοδεύθησαν καὶ κατὰ τὸ 1808, ὁπότε, πυρποληθέντος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Τάφου (ὑπ' αὐτῶν πάλιν, ὡς λέγεται, ὑφαψάντων τὴν πυρκαϊὰν), ἐνήργησαν, καὶ ἔγεινε Φιρμάνιον διὰ τοῦ τότε δυναςεύοντος Μουσαφᾶ Βαϊρακτάρου, διαττάσσον εἰς αὐτοὺς ἵνα τὸν ναὸν, ὡς κύριοι κτίτορες, ἀνοικοδομήσωσιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν τὸ Φιρμάνιον συνεπέταξε μετὰ τοῦ Μουσαφᾶ εἰς τὸν ἀέρα, μήπω προφθάσαν νὰ ἐκδοθῇ (Βλ. ὄπισθ. σελ. 275.), καὶ ὁ ναὸς ἀνηγέρθη πάλιν ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων. Ἤδη δὲ πάλιν ἐπεχείρησαν τὴν αὐτὴν μεθοδείαν· σπουδάζοντες, ὅπως γενόμενοι καὶ αὐτοὶ δομήτορες ἐν μέρει γοῦν εἰς τὸν ναὸν, θεωρῶνται τοῦ λοιποῦ ὡς ἐκ δικαιώματος κτίτορες καὶ ἐξουσιασταὶ τοῦ ἁγίου ἐκείνου σκηνώματος, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀρχῆς ὑπάρχει ἰδιοκτησία τῶν Ὀρθοδόξων· καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐπισκευάζεται, ὅταν τύχῃ· οἱ δὲ Ἀρμένιοι καὶ Δυτικοὶ χαίρουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ μόνην ἀνοχήν. Τοῦτο μαθὼν ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Ἀθανάσιος, ἔπραξε μὲν καὶ αὐτὸς τὰ ἐπ' αὐτῷ, ἐκοινοποίησε δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Καὶ ὁ ζηλωτὴς Γρηγόριος διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς τόλμης τῶν Ἀρμενίων, μεθ' ἧς ἀπατήσαντες τὴν Πόρταν ἔλαβον τὸ Φιρμάνιον

ἐναντίον τῶν ἀνέκαθεν δεδογμένων. Παρέσπεσε δὲ συγχρόνως τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Πόρταν καὶ ὁ παρ' αὐτῇ ἐξοχώτατος Πρέσβυς τῆς εὐσεβεσάτης καὶ κραταιᾶς Ὀρθοδόξου Ῥωσσίας, Ἀπολλινάριος Πετρίδης ὁ Βουτένεφ· καὶ ἡ Πόρτα ἐπῆρε πάλιν ὀπίσω τὸ διάταγμα, ὀρθῶς κρίνασα καὶ δικαίως· καὶ ἡ Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἀπηλλάγη τῆς τῶν ξένων ἐπιβουλῆς (α). Ἀξιοσέβαστος δὲ καὶ ἡ ἐν Χριστῷ φρόνησις τούτου τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου καὶ ἡ ἀκάματος σπουδὴ, μεθ' ἧς πεπισευμένος τὴν μέριμναν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν καθαρότητα τῶν θείων τῆς εὐσεβείας Δογμάτων καὶ τὴν ἄθικτον ὁλοκληρίαν τῶν θεοπνεύστων καὶ πατρικῶν διδαγμάτων καὶ παραδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (β). Ὕψωσεν ἐν ἰσχύϊ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ φωνήν. Συγκαλεῖ πάντας τοὺς ἱεροὺς Ποιμένας εἰς ἀνύσακτον ἐπαγρύπνησιν καὶ προσοχὴν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν καθηκόντων. Συνέσησεν εὐσεβῆ σοφῶν ἐπιτροπὴν, ἐπισατοῦσανὶεὶς τὴν πάτριον καὶ ἀκραιφνῆ τοῦ Θείου

(α) Βλ. Ἐφημερ. Ἀθηνᾶς 1836. Ἀριθ. 397.

(β) Βλ. τὸ Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Ἐγκύκλιον Γράμμα, ἐκδεδομένον ἐν Σάλπιγκι Ἀρ. Γ'. σελ. 70. Καὶ τὴν ἰδίως πρὸς τοὺς Σμυρναίους τοῦ Πατριάρχου Ἐπιστολήν (Σάλπιγ. Ἀρ. Η'. σελ. 247.).

λόγου διδασκαλίαν, και μετὰ ζήλου πολλοῦ καὶ πνευματικῆς συνέσεως διοικεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, θεοφιλῶς καὶ θεαρέσως ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ διατηρῶν τὰ λογικὰ τῆς θείας Ποίμνης πρόβατα ἀμόλυντα καὶ ἀνεπηρέαστα, ὡς ἄξιος διάδοχος τῶν ὁμωνύμων Γρηγορίων καὶ Χρυσοστόμων, καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἡμῶν Πατέρων.

Ζῆθι εἰς πολλὰ ἔτη Παναγιώτατε Δέσποτα!

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ
ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.
ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Α.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Ἀγαθάγγελος ἐπατριάρχευσε τῷ	1826	2		289
Ἀθανάσιος Α'. τὸ ἀ.	1289	4		134
τὸ β'.	1304	8		136
Ἀθανάσιος Β'.	1450	3		153
Ἀθανάσιος Γ'. ὁ Πατελλάριος	1633	ἡμέρ. 40		198
τὸ β'.	1634	1		199
τὸ γ'.	1651	ἡμ. 15		211
Ἀθανάσιος Δ'.	1679	ἡμ. 14		221
Ἀθανάσιος Ε'.	1710	1	μῆν. 4	233
Ἀθηναγένης ἐπεσκόπευσε τῷ	137	4		5
Ἀκάκιος ἐπατριάρχ. τῷ	471	20		36
Ἀλέξανδρος	330	23		10
Ἀλέξιος ὁ Στουδίτης	1025	18		99
Ἀλύπιος ἐπεσκ.	168	13	μῆν. 6	6
Ἀναξάσιος ἐπατρ.	730	24		59
Ἀνατόλιος	449	9		29
Ἀνδρέας Ἀπός. Πρωτόκλ. ἐπεσκ.	36	1		1
Ἄνθιμος Α'. ἐπατρ.	535	1	μῆν. 10	38
Ἄνθιμος Β'.	1623		ἡμ. 50	192
Ἄνθιμος Γ'.	1822	2		288
Ἀντώνιος Α'.	821	11		68

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Ἀντώνιος Β'. ὁ Καυλέας ἐπατρ. τῷ	893	2		87
Ἀντώνιος Γ'.	974	5	μῆν. 6	96
Ἀντώνιος Δ'.	1388	7		147
Ἀρσάκιος	404	1	μῆν. 5	25
Ἀρσένιος τὸ ἀ.	1254	4		127
τὸ β'.	1261	6		128
Ἀττικὸς	406	19 ἢ 20		25

Β.

Βασίλειος Α'. ὁ Σκαμανδρηνὸς	970	4		96
Βασίλειος Β'. ὁ Καματηρὸς	1184	2		118

Γ.

Γαβριὴλ Α'. ἐπατρ.	1594		μῆν. 6	185
Γαβριὴλ Β'.	1657		ἡμ. 12	215
Γαβριὴλ Γ'.	1702	5		231
Γαβριὴλ Δ'.	1780	3		261
Γεννάδιος Α'.	458	13	μῆν. 3	29
Γενναδιος Β'. ὁ Σχολάριος	1453	5	μῆν. 6	155
Γεράσιμος Α'.	1320	3		138
Γεράσιμος Β'.	1673	2		220
Γεράσιμος Γ'.	1794	3		262
Γερμανὸς Α'.	714	15		57
Γερμανὸς Β'.	1226	13	μῆν. 6	125
Γερμανὸς Γ'.	1268		μῆν. 3 ἡμ. 9	128
Γεώργιος Α'. ὁ Κύπριος	678	5		52
Γεώργιος Β'. ὁ Ξιφιλῖνος	1193	6	μῆν. 10	120
Γρηγόριος Α'. ὁ Θεολόγος	379	3		17
Γρηγόριος Β'. ἢ Γεώργιος	1283	6	μῆν. 6	134
Γρηγόριος Γ'. ὁ τῆς Μαμμῆς	1445	5		151
Γρηγόριος Δ'.	1623		μῆν. 3	192

Ὄνομα.	Α. Χ. Ἔτη.			Σελ.
Γρηγόριος Ε'. τὸ ά. ἐπατρ. τῷ	1797	1	μῆν. 6	262
τὸ β'.	1806	2		271
τὸ γ'.	1819	2	μῆν. 2	277
Γρηγόριος ς'. ὁ ἤδη πατριαρχεύων	1834			296

Δ.

Δημόφιλος Ἀρειάνδε	371	8		16
Διαμένης ἢ Διογένης ἐπεσκ.	110	13		5
Διονύσιος Α'. τὸ ά. ἐπατρ.	1472	6		166
τὸ β'.	1490	2		171
Διονύσιος Ε'.	1543	8		179
Διονύσιος Γ'. ὁ Ἀνδρίας	1680	5		217
Διονύσιος Δ'. ὁ Μουσελίμης	1672	1		219
τὸ β'.	1676	3		221
τὸ γ'.	1681	9		221
τὸ δ'.	1686		μῆν. 2	222
τὸ ε'.	1693		μῆν. 7	223
Δομετιανὸς ἢ Δομέτιος ἐπεσκ.	283	24	μῆν. 6	8
Δοσίθεος ὁ Ἱεροσολύμων ἐπατρ.	1191	1	μῆν. 6	120

Ε.

Ἐλευθέριος ἐπεσκ.	125	7		5
Ἐπιφάνιος ἐπατρ.	520	15	μῆν. 3	38
Εὐάγριος	371			16
Εὐγένιος Α'.	1821	1	μῆν. 6	287
Εὐδόξιος	360	11		13
Εὐζώϊος ἐπεσκ.	141	18		6
Εὐθύμιος Α'. ἐπατρ.	906	5		90
Εὐθύμιος Β'.	1410	6		147
Εὐσέβιος	353	2		11
Εὐσάθιος	1019	6		99
Εὐστράτιος ὁ Γαρίδης	1081	3		111

Ὄνομα.	Α. Χ. Ἔτη.			Σελ.
Εὐτύχιος τὸ ά. ἐπατρ. τῷ	562	12	μὴν. 11	39
τὸ β'.	577	4	μὴν. 6	41
Εὐφήμιος ὁ ἐξ Εὐχαΐτων	492	4		32
Η.				
Ἡσαΐας Ἀθωνίτης	1323	18		139
Θ.				
Θεοδόσιος Α'.	1178	6		116
Θεοδόσιος Β'.	1769	3		259
Θεόδοτος Α'.	815	6		67
Θεόδοτος Β'.	1151	3		115
Θεύδωρος Α'. τὸ ά.	676	2	μὴν. 3	52
τὸ β'.	683	3		53
Θεόδωρος Β'.	1214	6	μὴν. 5	124
Θεόληπτος Α'.	1511	8	μὴν. 6	175
Θεόληπτος Β'.	1585	1		183
Θεοφάνης	1594		μὴν. 6-7	185
Θεοφύλακτος τὸ Βασιλόπαιδον	933	23		93
Θωμᾶς Α'. ὁ Διάκονος	606	3	μὴν. 5	48
Θωμᾶς Β'. ὁ Διάκονος	667	2	μὴν. 7	50
Ι.				
Ἰάκωβος τὸ α'.	1679	3		221
τὸ β'.	1685	1		222
τὸ γ'.	1686	4		223
Ἰγνάτιος τὸ ά.	846	11	μὴν. 5	71
τὸ β'.	867	10		77
Ἱερεμίας Α'. τὸ ά.	1520	3		176
τὸ β'.	1523	20		177
Ἱερεμίας Β'. τὸ ά.	1572	7	μὴν. 6	181
τὸ β'.	1580	4		182
τὸ γ'.	1586	8		183

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	Σελ.
Ἱερεμίας Γ'. τὸ ά. ἐπατρ. τῷ	1715	12	237
τὸ β'.	1732	μῆν. 7	242
Ἱερεμίας Δ'.	1809	3 καὶ μῆν. τινὰς	275
Ἰσίδωρος Α'.	1347	3	142
Ἰσίδωρος Β'.	1459	6 μῆν. 2	161
Ἰωακεὶμ τὸ ά.	1500	4	172
τὸ β'.	1505	1	173
Ἰωάννης Α'. ὁ Χρυσόστομος	396	8	21
Β'. ὁ Καππαδόκης	517	3	38
Γ'. ὁ Σχολαστικὸς	565	12 καὶ μῆν. τινὰς	40
Δ'. ὁ Νηστευτὴς	582	13	41
Ε'. ὁ Πρεσβύτερος	669	5 μῆν. 9	51
ς'. ὁ Διάκονος	711	3	56
Ζ'. ὁ Σύγκελλος	832	10	68
Η'. ὁ Ξιφιλῖνος	1064	11	110
Θ'. ὁ Ἀγαπητὸς	1111	23	113
Ι'. ὁ Καματηρὸς	1199	4	121
ΙΑ'. ὁ Βέκκος	1274	8	132
ΙΒ'. ὁ Σωζουπόλ.	1293	8	135
ΙΓ'. ὁ Γλυκὺς	1315	4	138
ΙΔ'. ὁ Καλέκας	1341	6 μῆν. 6	140
Ἰωαννίκιος Α'.	1523	ὀλίγους μῆνας	176
Ἰωαννίκιος Β'. τὸ ά.	1646	μῆν. 11	209
τὸ β'.	1650	1 μῆν. τινὰς	211
τὸ γ'.	1653	2	212
Ἰωάννίκιος Γ'.	1760	4	252
Ἰωάσαφ Α'.	1466	3	161
Ἰωάσαφ Β'.	1551	14	179
Ἰωσὴφ Α'. τὸ ά.	1268	6	129
τὸ β'.	1283	μῆν. 3	133
Ἰωσὴφ Β'.	1416	23	148

Κ.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	Σελ.
Καλλίνικος Α'. ἐπατρ.	693	12	54
Καλλίνικος Β'. τὸ ά.	1690		222
τὸ β'.	1691	2	223
τὸ γ'.	1694	8	224
Καλλίνικος Γ'.	1726	μέχρις ὀνόματος	240
Καλλίνικος Δ'.	1757	μῆν. 6 ἡμ. 8.	250
Καλλίνικος Ε'. τὸ ά.	1801	5	270
τὸ Β'.	1808	μῆν. 10	274
Κάλλιος Α'. τὸ ά.	1350	12	143
τὸ β'.	1365	3	145
Κάλλιος Β'.	1395	μῆν. 3	147
Καζῖνος ἢ Κηζῖνος ἐπεσκ.	241	7	7
Κλήμης ἐπατρ.	1668	μέχρις ὀνόματος	218
Κοσμᾶς Α'.	1075	6	111
Κοσμᾶς Β'. ὁ Ἀττικὸς	1146	μῆν. 10	114
Κοσμᾶς Γ'.	1713	2	235
Κυπριανὸς τὸ ά.	1707	2 μῆν. 6	232
τὸ β'.	1713	μῆν. 4	235
Κυπριανὸς Α'. ἡ Κυριλλιανὸς ἐπεσκ.	225	16	7
Κυριακὸς β'. ἐπατρ.	595	11	46
Κύριλλος Α'. ὁ Λεύκαρις, ὡς ἐπίτροπος	1614	2	187
τὸ ά. ἐπατρ.	1622	1 4 μῆν.	190
τὸ β'.	1624	8	192
τὸ γ'.	1632	1 μῆν. 6	197
τὸ δ'.	1633	1 μῆν. 2	199
τὸ ε'.	1637	1 μῆν. 6	202
Κύριλλος Β'. ὁ Κονταρῆς	1632	ἡμ. 6	197
τὸ β'.	1635	1 μῆν. 6	200
τὸ γ'.	1638	1	203

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.			Σελ.
Κύριλλος Γ'. τὸ ά. ἐπατρ.	1651			ἡμ. 20	211
τὸ β'.	1655			ἡμ. 15	213
Κύριλλος Δ'.	1712	1	μῆν. 6		234
Κύριλλος Ε'. τὸ ά.	1748	2	μῆν. 8		246
τὸ β'.	1752	6			247
Κύριλλος ς'.	1813	6			276
Κῦρος	705	6			55
Κωνσαντῖνος Α'.	674	1	μῆν. 8	ἡμ. 7	51
Κωνσαντῖνος Β'.	754	12			63
Κωνσαντῖνος Γ'.	1059	5			109
Κωνσαντῖνος Δ'.	1154	2			115
Κωνσάντιος Α'. ὁ Σιναΐου	1830	4			291
Κωνσάντιος Β'.	1834		μῆν. ὀλίγους		295

Λ.

Λαυρέντιος ἐπεσκ.	157	11	μῆν. 6		6
Λεόντιος ἐπατρ.	1190		μῆν. 7		119
Λέων ὁ Στυππῆς	1134	9			113
Λουκᾶς ὁ Χρυσοβέργης	1156	13	μῆν. 4		115

Μ.

Μακάριος ἐπατρ.	1375	3			146
Μακεδόνιος Α'. τὸ ά.	355		μῆνάς τινας		12
τὸ β'.	359	1			14
Μακεδόνιος Β'.	496	15			36
Μανουὴλ Α'.	1221	5			125
Μανουὴλ Β'.	1240	14			126
Μαξιμιανὸς	431	3			27
Μάξιμος Α'.	1221		μῆν. 6		124
Μάξιμος Β'.	1482	6			169
Μάξιμος Γ'.	1493	6			171
Μάρκος Α'. ἐπεσκ.	212	13			7

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Μάρκος Β'. ὁ Ξυλοκαράβης ἐπατρ.	1469	1		162
Ματθαῖος Α'.	1396	4		147
Ματθαῖος Β'. τὸ ἀ.	1594		ἡμ. 19	184
τὸ β'.	1595	4		186
τὸ γ'.	1601		μῆνας τινὰς	187
Μεθόδιος Α'. ὁ Ὁμολογητ.	842	4	μῆν. 3	69
Μεθόδιος Β'.	1240		μῆν. 3	126
Μεθόδιος Γ'.	1669	2		218
Μελέτιος Α'. ὁ Πηγᾶς	1595		μῆν. 11	185
Μελέτιος Β'.	1768	1		257
Μηνᾶς	537	16		39
Μητροφάνης ὁ Πρῶτος Πατριάρχης	320	10		9
Μητροφάνης Β'.	1440	5		150
Μητροφάνης Γ'. τὸ ἀ.	1565	7		180
τὸ β'.	1579		μῆν. 9	182
Μιχαὴλ Α'. ὁ Κηρουλάριος	1043	16		100
Μιχαὴλ Β'. ὁ Κουρκούας	1143	3		113
Μιχαὴλ Γ'.	1169	8	μῆν. 2	116
Μιχαὴλ Δ'.	1206	7	μῆν. 6	124

Ν.

Νεῖλος ὁ ἁγιώτατος	1378	10		146
Νεκτάριος	381	15		21
Νεόφυτος Α'.	1154		μῆν. ὀλίγους	115
Νεόφυτος Β'. τὸ ἀ.	1600	1		186
τὸ β'.	1608	6		187
Νεόφυτος Γ'.	1636	1		200
Νεόφυτος Δ'.	1691		μῆνας 5	222
Νεόφυτος Ε'.	1707		μέχρις ὀνόματος	232
Νεόφυτος ς'. τὸ α'.	1734		ὀλίγους καὶ μῆν. τινὰς	243
τὸ β'.	1742		μῆνας 11	244

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Νεόφυτος Ζ'. τὸ α'.	1789	5		261
τὸ β'.	1799	12	μῆν. 6	270
Νεχώριος	428	3		26
Νήφων Α'.	1312	2		137
Νήφων Β'. τὸ α'.	1488	2		170
τὸ β'.	1499	1		172
Νικήτας Α'. ὁ Ἐκτομίας	766	15		63
Νικήτας Β'.	1186	3		119
Νικηφόρος Α'.	806	9		66
Νικηφόρος Β'.	1260	11		127
Νικόλαος Α'. ὁ Μυστικὸς τὸ α'.	895	11		89
τὸ β'.	911	14		91
Νικόλαος Β'. ὁ Χρυσοβέργης	984	12		97
Νικόλαος Γ'.	1084	27		112
Νικόλαος Δ'. ὁ Μουζάλων	1147	3	μῆν 4	114
Ο.				
Ὀλυμπιανὸς ἐπισκ.	201	11		7
Ὀνύσιμος ἐπεσκ.	53	14		4
Π.				
Παΐσιος Α'. τὸ ά. ἐπατρ.	1652	1		212
τὸ β'.	1655		μῆν. 11	213
Παΐσιος Β'. τὸ ά.	1726	6		242
τὸ β'.	1940	1	μῆν. 7	243
τὸ γ'.	1444	3	μῆν. 6	244
τὸ δ'.	1751	1		247
Παρθένιος Α'. ὁ Γέρων	1639	5	μῆν. 2	205
Παρθένιος Β'. ὁ Νεώτερος τὸ ά.	1644	2	μῆν. 2	109
τὸ β'.	1647	3		209

Ὄνομα.		Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Παρθένιος Γ'. ὁ Χίου		1656		μὴν. 3	213
Παρθένιος Δ'. ὁ μογγι-					
λάλος	τὸ ἀ.	1657	3	μὴν 7	216
	τὸ β'.	1665	3		218
	τὸ γ'.	1671	1		219
	τὸ δ'.	1673	1		220
	τὸ ε'.	1684	1		221
Παῦλος Α'. ὁ ἁγιώ-					
τατος	τὸ ἀ.	353		μῆνάς τινες	11
	τὸ β'.	355		μῆνάς τινας	12
	τὸ γ'.				13
	τὸ δ'.	356	3		14
Παῦλος Β'. ὁ μονοβελήτης		641	14		49
Παῦλος Γ'.		686	7		54
Παῦλος Δ'.		780	5	μῆνάς τινας	64
Παχώμιος Α'.	τὸ ἀ.	1504	1		173
	τὸ β'.	1506	5		174
Παχώμιος Β'.		1584	1		183
Περτίναξ ἐπεσκ.		182	19		6
Πέτρος ἐπατρ.		655	12		50
Πλούταρχος ἐπέσκ.		84	16		4
Πολύευκτος ἐπατρ.		956	14		96
Πολύκαρπος ἐπεσκ.		67	17		4
Πρόβος ἐπεσκ.		308	12		8
Πρόκλος ἐπατρ.		434	11		27
Προκόπιος		1784	5		261
Πύῤῥος	τὸ ἀ. ἐπατρ.	639	2		49
	τὸ β'.	655		μὴν. 4 ἡμ. 23	50

P.

Ῥαφαὴλ Α'. ὁ Σέρβος		1481	1		168
Ῥαφαὴλ Β'.		1603	5		187

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.		Σελ.
Σ.				
Σαμουὴλ Α'. τὸ ά.	1764	4		258
τὸ β'.	1772	1	μὴν. 1	259
Σεδεκίων ἐπισκ.	101	9		5
Σεραφεὶμ Α'. ἐπατρ.	1733		μὴν. 10	242
Σεραφεὶμ Β'.	1757	3		252
Σέργιος Α'.	610	29		48
Σέργιος Β'.	999	20		98
Σισίννιος Α'.	425	3		26
Σισίννιος Β'.	996	3		98
Στάχυς ὁ Ἀπόστολος ἐπισκ.	37	16		3
Στέφανος Α'. ἐπατρ.	886	7		87
Στέφανος Β'.	925	1		92
Συμεὼν ὁ Τραπεζούντιος τὸ ά.	1470	2		165
τὸ β'.	1478	2		167
Σωφρόνιος Α'. ὁ Συρόπουλος ἐπατρ.	1465	1		161
Σωφρόνιος Β'.	1774	6		260
Τ.				
Ταράσιος	785	21	ἡμ. 2	65
Τιμόθεος Α'.	511	6		37
Τιμόθεος Β'.	1614	8		187
Τῖτος ἢ Τράτος ἐπισκ.	248	35		8
Τρύφων ἐπατρ.	928	3		92
Φ.				
Φῆλιξ ἐπισκ.	132	5		5
Φιλόθεος τὸ ά.	1362	2		144
τὸ β'.	1369	6		145

Ὄνομα.		Α. Χ.	Ἔτη		Σελ.
Φλαβιανὸς		446	3		28
Φλαυίττας		491		μὴν. 4, ἡ 3	32
Φώτιος	— τὸ ἀ.	857	10		72
	— τὸ β'.	877	9		81

X.

Χαρίτων	1177	1	μὴν. 2	116
Χρύσανθος	1824	2		289

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΟΜΑΚΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ" ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878

ΠΙΝΑΞ

Τῶν ἐν τῇδε τῇ Βίβλῳ μνημονευομένων ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΝ.

Αὐτοκράτορες Ῥώμης μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἐτη.	μῆν.	ἡμ.	Σελ.
Τιβέριος ἐβασίλευσε	5	22	7	7	4
Γάϊος Καλιγύλας	38	3	9	28	4
Τίτος Κλαύδιος	42	13	8	20	4
Νέρων	54	13	8	2	4
Γάλβας	68	—	9	13	4
Ὄθων	68	—	3	—	4
Βιτέλλιος	68	1	—	—	4
Οὐεσπεσιανὸς ὁ Φλάβιος	70	9	6	—	4
Τίτος Οὐεσπεσιανὸς υἱὸς Φλαβ.	80	2	2	8	4
Δομετιανὸς ἀδελφὸς Τίτου	82	14	—	—	4
Νερουᾶς Κοκκήϊος Κρὴς	96	1	4	9	4
Τραϊανὸς	98	20	6	5	4-5
Ἀδριανὸς Αἴλιος	117	20	11	—	5
Ἀντωνῖνος Πῖος (Εὐσεβὴς)	139	21-22	—	—	5
Μάρκος Αὐρήλιος καὶ Οὐῆρος	160	19	—	10	6
Κόμμοδος	179	12	9	14	6
Περτίναξ	193	—	—	87	6
Ἰουλιανὸς ὁ Δίδιος	193	—	—	66	6
Σέπτιμος Σευῆρος	193	17	8	3	6-7
Ἀντωνῖνος Καρακάλας	21	6-7	2	7	7
Μαρκῖνος	217	1	2	—	7

Αὐτοκράτορες Ῥώμης μέχρι τοῦ Μ. Κωνσαντίνου.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ
Ἀντωνῖνος Ἡλιογάβαλος ἐβασ.	218	3	9	4	7
Ἀλέξανδρος Σεβῆρος	222	14	—	—	7
Μαξιμῖνος ὁ Θρᾷξ	235	2	6	—	7
Γορδιανὸς	238	6	—	—	7
Φίλιππος ὁ Ἄραψ	244	6	6	—	8
Δέκιος	250	2	—	—	—
Γάλλος Βουλωσιανὸς	252	2	8	—	—
Αἰμιλιανὸς	254	—	ἡμέρας τινὰς		—
Οὐαλεριανὸς	254	7	—	—	—
Γαλιῆνὸς	261	8	—	—	—
Φλάβιος Κλαύδιος	268	2	—	—	—
Κυντιλιανὸς ἀδελ. Φλαβίου	270	—	—	17	—
Αὐρηλιανὸς	270	6	—	—	—
Τάκιτος	276	—	1 ἢ 7	—	—
Φλωριανὸς	276	—	3	—	—
Πρόβος Αὐρήλιος	276	6	—	—	—
Κάρος	282	2	—	—	8
Νουμεριανὸς	284	2	—	—	—
Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς	286	20	—	—	8
Κωνσαντῖνος ὁ Χλωρὸς	304	2	—	—	—

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	Σελ.
Κωνσαντῖνος ὁ Μέγας	306	32	2	—	8-10
Κανσάντιος. υἱὸς τοῦ Μ. Κωνς.	337	25	—	—	11, 16
Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης	361 ἢ 362	2 ἢ 1	8	—	16
Ἰοβιανὸς	363 ἢ 364	—	7	22	19

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Οὐάλεντιανὸς καὶ Οὐάλης	364	14	—	—	16
Θεοδόσιος Α'. ὁ Μέγας	379	17 ἢ 19	—	—	17
Ἀρκάδιος υἱὸς Θεοδοσίου	395	12	—	—	17-21
Θεοδόσιος Β'. ὁ Μικρὸς υἱὸς Ἀρκαδίου	408	42	—	—	26
Μαρκιανὸς	450	6	2-3	—	29
Λέων Α'. Θρᾷξ ὁ Μέγας	457	17	—	—	29
Λέων Β'. ὁ νεώτερος ὁ Ζήνωνος	474	μῆν. τινας		—	30
Ζήνων ὁ Ἴσαυρος τὸ α'.	474	1	—	—	30
Βασιλίσκος ὁ Τύραννος	475	1	8	—	30
Ζήνων ὁ Ἴσαυρος τὸ β'.	477	14	—	—	30
Ἀναστάσιος ὁ Δίκορος	491	26	3	3	32-37
Ἰουστῖνος Α'. Θρᾷξ ὁ Γεραίτερος	517	9	1	3	37
Ἰουστινιανὸς Α'. ὁ Μέγας	527	38	7	13	38
Ἰουστῖνος Β'. ὁ νεώτερος	566 ἢ 565	14	—	—	41
Τιβέριος ὁ Θρᾷξ	578 ἢ 576	8	—	—	41
Μαυρίκιος	584	18	—	—	41
Φωκᾶς ὁ Τύραννος	602	8	—	—	47
Ἡράκλειος	610	30	—	—	48
Κωνσταντῖνος Δ'. ὁ νεώτερος Ἡράκλειος	641 ἢ 639	—	4	10	49
Ἡρακλεωνᾶς	641 ἢ 639	—	6	—	49
Κώνστας υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Δ'.	640 ὁ 642	27	—	—	49
Κωνσταντῖνος Ε'. ὁ Πωγωνάτος υἱὸς τοῦ Κώνστα	668	—	—	—	51

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ὄνομα	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Ἰουστινιανὸς Β'. ὁ Ῥινότμητος	685	10	—	—	54
Λεόντιος ὁ Πατρίκιος	695	3	—	—	55
Ἄψίμαρος ὁ καὶ Τιβέριος	698	7	—	—	55
Ἰουστινιανὸς Β'. ὁ Ῥινότμητος τὸ β'.	705	6	—	—	55
Βασίλειος ὁ Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρδάνης	711	2	3	—	56
Ἀναστάσιος Β'. ὁ Ἀρτέμιος	713	1	3	—	56
Θεοδόσιος Γ'. ὁ Ἀδραμυττηνὸς	715 ἢ 716	2	—	—	57
Λέων Γ'. ὁ Ἴσαυρος ὁ καὶ Κόνων	717 ἢ 716	24	3	—	57
Κωνσταντῖνος ς'. ὁ Κοπρώνυμος υἱὸς τοῦ Λέοντος	741	34	3	—	60
Λέων Δ'. ὁ Πορφυρογέννητος ὁ ἐκ Χαζάρας	775	6	—	—	64
Κωνσταντῖνος Ζ'. καὶ Εἰρήνη	780	22	—	—	64
Νικηφόρος ὁ Πατρίκιος	802	9	—	—	65
Σταυράκιος υἱὸς Νικηφόρου	811	—	2	—	66
Μιχαὴλ Α'. ὁ Κουροπαλάτης	811	2	—	—	66
Λέων Ε'. ὁ Ἀρμένιος	813	7	5	—	67
Μιχαὴλ Β'. ὁ Τράυλὸς ὁ καὶ Ἀμοραῖος	820	8	9	—	67
Θεόφιλος ὁ υἱὸς τοῦ Τραυλοῦ	829	11	—	—	68
Μιχαὴλ Γ'. ὁ Μεθυσὴς καὶ Θεοδώρα ἡ μήτηρ αὐτοῦ	841 ἢ 842	25	—	—	69
Βασίλειος ὁ Μακεδὼν	867	20	—	—	77
Λέων ὁ σοφὸς υἱὸς Βασιλείου	886	25	3	—	84
Ἀλέξανδρος ἀδελφὸς Λέοντος τοῦ σοφοῦ	911	1	1	—	90

Ονόμα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Κωνσταντῖνος Η'. υἱὸς τοῦ Λέοντος σοφοῦ μετὰ Ῥωμανοῦ τοῦ Λεκαπινοῦ	912	47	—	—	91
Ῥωμανὸς Β'. υἱὸς τοῦ Η'. Κωνσταντίνου	959	3	4	—	96
Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς	963	6	6	—	96
Ἰωάννης Τζιμισκῆς	969	6	6	—	96
Κωνσταντῖνος Θ'. καὶ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος	975	50	—	—	97
Κωνσταντῖνος Θ'. μόνος	1025	3	—	—	100
Ρωμανὸς ὁ Ἀργυρόπουλος	1028	5	6	—	100
Μιχαὴλ Δ'. ὁ Καταλλάκτης	1034	7	—	—	100
Μιχαὴλ Ε'. ὁ Καλαφάτης	1041	—	4	5	100
Θεοδώρα καὶ Ζωὴ	1041	3	—	—	100
Κωνσταντῖνος Ι'. ὁ Μονομάχος	1042	12	8	—	100
Θεοδώρα πάλιν	1054	1	9	—	100
Μιχαὴλ ς'. ὁ Στρατιωτικὸς	1056	1	—	—	104
Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς	1057	2	3	—	104
Κωνσταντῖνος ΙΑ'. ὁ Δούκας	1060	7	6	—	110
Εὐδοκία σύζυγος τοῦ Δούκα μετὰ τῶν τέκνων	1068	—	1	ἡ 2	110
Ῥωμανὸς ὁ Διογένης	1068	3	8	—	110
Μιχαὴλ Ζ'. ὁ Παραπινάκιος υἱὸς τοῦ Δούκα	1071 ἡ 1072	6	6	—	111
Νικηφόρας ὁ Βοτανειάτης	1078	3	—	—	111
Ἀλέξιος Α'. ὁ Κομνηνὸς	1081	37	4	—	111

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Ἰωάννης Κομνηνὸς υἱὸς Ἀλεξίου	1118	25	—	—	113
Μανουὴλ Κομνηνὸς υἱὸς Ἰωάννου	1143	37	9	—	113
Ἀλέξιος Β'. Κομνηνὸς ὁ Πορφυρογέννητος	1181	3	—	—	117
Ἀνδρόνικος Κομνηνὸς ὁ Τύραννος	1183 ἢ 1184	2	—	—	117
Ἰσαάκιος Ἄγγελος ὁ Κομνηνὸς	1186	9	7	—	118
Ἀλέξιος Γ'. Ἄγγελος Κομνηνος ἀδελφὸς Ἰσαακίου	1195	8	3	10	120
Ἀλεξιος Δ'. υἱὸς Ἰσαακίου	1203	—	6	—	120
Ἀλεξιος Ε'. ὁ Μούρτζουφλος ὁ καὶ Δούκας	1203	—	2	10	120
Βαλδουῖνος	1204	2	—	—	122
Θεόδωρος Λάσκαρις	1206	16	—	—	124
Ἰωάννης Δούκας ὁ Βατάτζης	1222	33	—	—	125
Θεόδωρος Λάσκαρις ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Βατάτζη	1255	3	—	—	126
Ἰωάννης υἱὸς τοῦ νεωτ. Θεοδώρου ὑπὸ Κηδεμόνι	1258	1	—	—	127
Μιχαὴλ Η'. ὁ Παλαιολόγος ἁρπάσας τὴν βασιλείαν	1259	23	—	—	127
Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος ὁ Γηραιὸς	1282	50	—	—	132
Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος ὁ Νεώτερος	132	9	—	—	140

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος, υἱὸς Ἀνδρονίκου τοῦ νεωτέρου τὸ ά. ὑπὸ Κηδεμόνι Ἰωάννῃ τῷ Καντακουζηνῷ	1341	5	—	—	140
Ἰωάννης Κάντακουζηνὸς σφετερισθεὶς τὴν βασιλείαν	1346	12	—	—	141
Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος τὸ β'. μόνος	1358	33	—	—	145
Μανουὴλ Παλαιολόγος υἱὸς Ἰωάννου	1391 ἢ 1392	4-3	—	—	147
Ἰωάννης ὁ Β'. Παλαιολόγος ἀνεψιὸς Μανουὴλ σφετερισθεὶς τὴν βασιλείαν	1395	1	—	—	147
Μανουὴλ Παλαιολόγος τὸ β'.	1396	28	—	—	147
Ἰωάννης Παλαιολόγος υἱὸς Μανουὴλ	1424	24	—	—	148
Κωνσταντῖνος ΙΒ'. ὁ Παλαιολόγος	1448 ἢ 1449	5 ἢ 4	—	—	101

ΣΟΥΛΤΑΝΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Μωάμεθ ἢ Μεχμέτης Β'.	1453	29	—	—	154
Βαϊαζίτης Β'.	1482	32	—	—	170
Σελίμης Α'.	1514	5	—	—	176
Σουλεϊμάνης	1519	47	—	—	176
Σελίμης Β'.	1566	9	—	—	181
Μουράτης Γ'.	1575	20	—	26	181
Μεχμέτης Γ'.	1595	8	—	—	186

ΣΟΥΛΤΑΝΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Ὄνομα.	Α. Χ.	Ἔτη.	μῆν.	ἡμ.	σελ.
Ἀχμέτης Α'.	1603	14	—	—	187
Μουσαφᾶς Α'.	1617	—	3	—	190
Ὀσμάνης Α'.	1618	4	—	—	190
Μουσαφᾶς Α'. τὸ β'.	1622	1	—	—	191
Μουράτης Δ'.	1623	17	—	—	191
Ἰβραΐμης Α'.	1640	8	—	—	208
Μεχμέτης Δ'.	1648	39	—	—	222
Σουλεϊμάνης Β'.	1687	3	—	—	222
Ἀχμέτης Β'.	1691	4	—	—	222
Μουσαφᾶς Β'.	1695	8	—	—	225
Ἀχμέτης Γ'.	1703	27	—	—	232
Μεχμέτης ἢ Μωάμεθ Ε'.	1730	24	—	—	241
Ὀσμάνης Β'.	1754	3	8	5	250
Μουσαφᾶς Γ'.	1757	17	—	—	250
Ἀβδοὺλ Ἀμήτης	1774	16	—	—	260
Σελίμης Γ'.	1790	17	—	—	261
Μουσαφᾶς Δ'.	1807	1	—	—	273
Μαχμούτης Β'. ὁ νῦν βασιλεύων.	1808	—	—	—	274

ΠΑΝΑΜΑΡΙΟΥ Ι. ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1870

ΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

Ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἅγ. Κυνουρίας, Πρόεδρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου Κύριος Διονύσιος Σώμ. 5

Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ἅγ. Ἀττικῆς, μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου Κ. Νεόφυτος 2

Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ἅγ. πρώην Ἠλείας, μέλος τῆς ἱερ. Συνόδου Κ. Ἰωνᾶς 3

Θ. Φάρμακίδης 3

Θ. Σιατιστεὺς 2

Γ. Μοίρας 1

Ὁ Σ. Μητροπολ. πρώην Σμύρνης Κ. Σεραφείμ 3

Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος. πρώην Μεδενίτσης Γρηγόριος 2

Θ. Μαρμάρας, Πρωτοσύγγελ. τῆς Ἐπισκ. Ἀττικῆς 2

Ἀρχιμανδρ. Μισαὴλ Ἀποστολίδης 1

Ἀρχιμανδρ. Ἀρσένιος 1

Ὁ κατὰ τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀττικῆς Ἀρχιδιάκονος 1

Ἰ. Βυζάντιος 10

Ἡγούμ. Πετράκης Διονύσιος 2

Ἡγούμ. Πεντέλης Νεόφυτος 2

Ν. Χαρτοφύλαξ Ἰβηρίτης 1

Κ. Ἀμπαδάριος, Ἡγούμ. τῆς ἐν Αἰγίνῃ Μονῆς 2

Ὁ Ἡγούμ. τῶν Κλεισῶν 1

Ἀρχιμανδρ. Συμεὼν Μαρμαρουτήρης 1

Ἡγούμ. τοῦ ὁσίου Μελετίου 1

Ἰωσὴφ. Ταμπακόπουλος 1

Ζωσιμᾶς Ἱερομόναχος 1

Χαρίσης Ἱερεὺς 1

Ν. Ἱερομόν. Ἄνδριος 1

Δαμασκ. Ἱερομ. Ἄνδριος 1

Ἀμφιλόχ. Ἱεροδ. Ἄνδριος 1

Λ. Γ. Μπίσης Ἄνδριος 1

Νικηφ. Ἰω. Ἱεροδιάκονος. 1

Κωνσάντ. Ἱερομ. ἐκ Κέας 1

Ἰωσὴφ Μαῦρος 1

Χριςόφορ. Κωςόπουλος 1

Ν. Κων. Ἱεροδιάκονος 1

Ἰγνάτιος Ἁγιοταφίτης 1

Στέφ. Ἰω. Σπηλιωτάκης 1

Προκ. Π. Γεωργίου 1

Δοσίθ. Ἀσημακίδης 1

Κύριλ. Θεοδώρου 1

Ναθαναὴλ Γκολφῖνος 1

Κοσμᾶς Πανάγου 1

Διον. Σασανᾶς 1

Προκ. Π. Νικολάου 1

Ν. Γ. ἱεροδ. ἐκ Μεσσήνης 1

Δ. Κιμπούρης Ἱερεὺς 1

Νάρκισ. Μορφινὸς	1
Γεράσ. Καλοκαιρινὸς	1
Ἀγαθάγ. Ἱερομ. Λαμπίρης	1
Διονύσ. Σουρμελῆς	1
Μιχέλης Καλλιφρονᾶς	1
Ἱερεμ. Καζάκος Ἱερομ.	1
Γρηγ. Ἱερομ. Ψαριανὸς	1
	75

Ἐν Ναυπλίῳ.

Κ. Λιβερόπουλος Πρωτοσύγ. τῆς Ἐπισκ. Ἀργολίδος	3
Ἀθαν. Οἰκονόμος Ναυπλίας	2
Γ. Πρωτοπαπᾶς Ναυπλίας	5
Σπ. Σακελλάρ. Ναυπλίας	1
Β. ἱερεὺς Παπαδημητρόπουλος	2
Γ. ἱερεὺς Σακελλίων	1
Π. ἱερεὺς Καμαριώτης	1
Γ. ἱερεὺς Μαρινιώτης	1
Ν. Ῥωμανίδης Ἀρχιμ.	1
Η. ἱερεὺς Γερασίμου	2
Μάξιμος ἱερομ. Κρὴς	1
Π. ἱερεὺς Μελᾶς Λευκάδιος	1
Ἀνδρ. Νομοφύλαξ	1
Ἡσ. Παναγιώτου ἱερομ.	1
Σ. Σολίτης ἱερομ.	1
Α. Κριεζῆς	3
Χ. Παπαλεξόπουλος	3
Μ. Ἰατρὸς	2
Δ. Θεοδωρόπουλος	3
Κ. Μαργαρίτου	5
Δ. Γιανναπόπουλος	1
Κ. Ι. Πιτσιπιὸς	1
Α. Ι. Βλασόπουλος	3
Ἰάκωβος Θεοφιλᾶς	1
Γ. Ἀγαλλόπουλος	1
Σ. Οἰκονόμος	1
Εμμ. Ν. Δανδρὲς	1
Γ. Ν. Σακαλῆς	1
Ζ. Α. Ζαφειρόπουλος	2
Ι. Π. Γκινάκας	2
Δ. Παπαλεξόπουλος	1
Φ. Καγελλόπουλος	1
Γ. Καρακατσάνης	1
Μ. Παπαρήτωρ	1
Ι. Χ. Πέτρου	1
Β. Χρηστακόπουλος	1
Ι. Βυζούλας	1
Β. Παυλίδης	2
Ι. Εὐσταθίου	1
Γ. Ἀντωνόπουλος	1
Χρ. Ματακίδης	1
Κ. Παπαδόπουλος	1
Χ. Παπαδόπουλος	1
Α. Σταμαρόπουλος	1
Χ. Μπακόπουλος	1
Γ. Ἀρσενικὸς	1
Δ. Κιαμπήρης	1
Φ. Σιλαΐδης	1
Π. Κοτήρας	1
Χαϊδούλης Ἰωάννου	1
Ι. Κορνιατόπουλος	1

Μ. Κ. Μιχαλόπουλος	1
Γ. Μιχαλόπουλος	1
Σ. Μάλτσινιώτης	1
Ε. Γεωργιάδης	1
Σ. Ῥούπας	1
Μ. Βαρσάμης	1
Π. Ναούμ	1
Γ. Λιώντας	1
Μ. Ῥουκουνάκης	1
Δ. Γ. Παπαγιάννας	1
Η. Βάβουλας	1
Σ. Δ. Βαλιάνος	1
Γ. Σπυρίδωνος	1
Σ. Κρομμύδης	1
Ι. Φωτεινός	1
Ι. Νικολόπουλος	1
Ι. Βόϊλάς	1
Δ. Ἰωαννόπουλος Δημοδιδ.	1
Α. Χρηστόπουλος	1
Θ. Σμυρνιάδης	1
Α. Παπαγιαννόπουλος	1
Ν. Καλαματιανός	1
Α. Σετιγιάννης	1
Α. Φωτομάρας	1
Γ. Μικρόπουλος	1
Δ. Χαρβάτης	1
Α. Φραγκόπουλος	1
Ν. Θεοδώρου	1
Μ. Ἰωαννίδης	1
Γ. Μελετόπουλος	1
Δ. Ἰωάννου	1
Κ. Ἀναστασίου	1
Ἀπ. Θαλασσινός	1
Δ. Οἰκονόμου	1
Ἠλίας Ἀσημακόπουλος	1
	110

Ἐν Προνοίᾳ.

Μελέτ. Θωμᾶ Ἱερομόναχος	1
Γ. Φουντουλάκης Ἱερεὺς	1
Χαραλ. Παπαδάκης Ἱερεὺς	1
Σπ. Μαγτζοῦφος	1
Δ. Γ. Ζέρβας	1
Ν. Γ. Καρναβόπουλος	1
Α. Μαρκόπουλος	1
Β. Χάλης	1
Ι. Κουρμούλης	1
Κ. Δ. Ἀλεξανδρίδης	1
Σωτήριος Ῥάπτης	1
Ἰω. Γραμματίκας	1
Ἀναγν. Ζ. Παπαδόπουλος	1
Σταῦρος Βασιλείου	1
Γ. Τζελετάκης	1
Ἀνίτσα Κουρμουλάκη	1
Ἰσίδωρος Ῥαβδᾶς	1
Νικόλ. Καψιώτης	1
Δημήτρ. Βασιλείου	1
	19

Ἐν Μηδαίᾳ.

Ἰω. Ἱερεὺς Π. Γεωργίου	3
Μίχος Ξύδης	4
Γ. Οἰκονόμου Ἱερεὺς	2
Ἀναγν. Τόμπρος	1
Ἀναγν. Πανόπουλος	1
Ἀναστ. Εὐσταθίου	1

Κων. Παπᾶ Γεωργίου 1
Γ. Καλογερόπουλος 1
14

Ἐν Προσύμνῃ.

Παναγιώτης Ἱερεὺς 1
Ἀναγν. Βεβάρδος Δήμαρχος. 1
2

Ἐν Τιρυνθίδι.

Διονύσιος Βεβάρδος Ἡγούμ. τῆς Μονῆς Καρακαλᾶ
Δ. Ἱερεὺς Ἀθανασίου 3
Δ. Ἱερεὺς Κωζόπουλος 1
Ν. Ἱερεὺς Δράγασης 1
25

Ἐν Ἀσίνῃ

Γ. Ἱερεὺς Μηναῖος 1
Ἀθαν, Νικολ. Κύρου 1
Ἰω. Γ. Κυριακούλη 1
Ι. Καραγιαννουλάκης 1
Δ. Ἀράμπου ἀπὸ Σπαϊτζίκο 1
Π. Ἀθανασίου Τρίτσα 1
Σπύρος Τριγκάκης 1
7

Ἐν Ἀραχναίῳ.

Γρηγόριος Κουκκινιώτης ἐξ Ἀραχαίου ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ταλαντίου 40
Ἀνας: Ἱερεὺς Νατσουλης 1
Ἰω. Ἱερεὺς Μαγγέλλης 1
Ἀναγν. Δρούγκας 1
Ἀνας. Οἰκονόμου 1
Δ. Ταρουνᾶς 1

Μῆτρος Τζαμίλας 1
Γιάννης Μανόλης 1
Ἀναγν. Π. Ἰω. Δρούγκα 1
Ἀναγν. Ἰωάννου 1
Παναγιώτης Λύκας 1
Κύλας Τζαμίλας 1
Ἰω. Οἰκονόμου 1
38

Ἐν Λήσῃ.

Δ. Π: Α. Καλούδης 1
Β. Ἱερεὺς Τόλιας 1
Α. Λιατόπουλος 1
Α. Γ. Καλούδης 1
Ν. Λιατόπουλος 1
5

Ἐν Ἐπιδαύρῳ.

Δαμιανὸς Ἱερομ. ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ταξιαρχῶν 20
Σωφρ. Ἱερομ. Σύμβουλος 1
Γεράσ. Ἱερομ. Σύμβουλος 1
Διονύσ. Θεοδώρου ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀγνοῦντος 5
Ἀθαν. Ἱερεὺς Σακελλίων 1
Χρισόδουλος Ἱερεὺς 1
Γεώργιος Ἱερεὺς 1
30

Ἐν Μάσητι.

Λουκᾶς Στρίγκος Ἱερεὺς 2
Διον: Κρομμύδης Σύγκελλος 2
Ἰω. Σακκελλαρίδης Ἱερεὺς 1
Ἰω. Ῥεμπότσης Ἱερεὺς 1
Δ. παπᾶ Νικολάου Ἱερεὺς 1

Ἀγ. Ἱερομ. Πετσάλης	1
Γ. Φουρνιώτης Ἱερεὺς	1
Ἰω. Τσούτσας Ἱερεὺς	1
Ἀθ. ἐκ Διδύμου Ἱερεὺς	1
Β. Δ. Μπουδούρη ἐξ Ὕδρας	1
Ἰω. Σωτηρόπουλος	1
Δ. Α. Μιτσόπουλος	1
	14

Ἐν Ἑρμιόνῃ

Γρηγ. Μαρκέλλος ἡγούμ. τῆς Μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων	10
Ν. Μπίσης Οἰκον. Ἑρμιόνης	1
	11

Ἐν Καλαυρίᾳ

Πελάγιος Ἱερομ. ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς	5
Νικηφόρος Προηγούμενος	5
Ἀθαν. πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος	2
Γ. Πρωτοπαπᾶς	2
Ε. Ἱερομ. ἐξ Ἄνδρου	2
Σταμ. Ἱερεὺς Κανελλόπουλος	2
Ἀναγν. παπᾶ Δημητρίου	2
Δ. Ἐλ. Κριεζῆ	2
Κωνς. Δουζίνας	2
Πολυχρόνης Μιλιάνης	2
Σπυρίδων Ἱερομ.	1
Ἀθ. πρεσβύτερος Σακελλίων	1
Γαβρ. Ἱερομ. ἐκ ψαρῶν	1
Ἰσίδωρος Ἱερεὺς	1
Γ. Ἱερεὺς Μαρκοπαλιώτης	1
Ἀναγν. Δ. Λογοθέτου	1
Ἀνας. Γκιζάνης	1
Ἀνας. Οἰκονόμου	1
Θεοφάνης Οἰκονόμου	1
Γ. Σπ. Κριεζῆ	1
Δ. Δουζίνας	1
Γ. Δουζίνας	1
Ἀλέξ. Δουζίνας	1
Χ. Κ. Παπακυριάκου	1
Α. Γ. Γαλάτη	1
Ἰω. Σταμ. Στριζώνη	1
Κ. Χ. Παπακυριάκου	1
Πετρ. Σταμ. Καραμάνου	1
Θεόδωρ. Δ. Οἰκονόμου	1
Κυριάκ. Χ. Πιπίνου	1
Κυριάκ. Ἰω. Καραδήμα	1
Κυριάκ. Γ. Δουζίνας	1
Γ. Σπ. Ῥαγκιτζῆ	1
Ἀναγν. Σωτήρου	1
Πέτρ. Κωνς. Α. Δουζίνα	1
Δ. Κωνς. Γκούμα	1
Κρῆς. Παπᾶ Δημητρίου	1
Γ. Σπ. Καρᾶ	1
Ν. Μ. Ἀπαλούρας	1
Μιχαὴλ Α. Κοσμᾶ	1
Ἰω. Νικοδήμου Ταράκη	1
Διον. Σπυριδώνου	1
Ἀντών. Κουσουλύρης	1
Ἀναγ Ἰω. Παπᾶ Γεωργίου	1
Ν. Γ. Κυράση	1
Ἰω. Ἀγγελετὸς Ὑδραῖος	1
Δ. Κυριάκ. Καλλινίκου	1
Βασίλειος Λύκος	1
Ἀναγν. Παπᾶ Ἀντωνίου	1

Μιχὲς Ν. Πολίτου	1
Ἀντών. Σούρπας	1
Γ. Χρ. Παπᾶ Κυριάκου	1
Κυριάκ. Κ. Σαρδέλης	1
Ἰω. Χ. Χρισοδούλου	1
Γ. Ν. Νέγκα	1
Δ. Ἰω. Λέκας	1
Θεόδωρ. Β. Θηβαῖος	1
Εὐχάθ. Γ. Δουζίνας	1
Δ. Κασέντης	1
Κωνς. Γιαννόπουλος	1
Ἰω. Κυριάκου Δ.	1
Σταμ. Ἰω. Δαμιάνου	1
Πάνος Λ. Ἀλεξανδρῆ	1
	79

Ἐν Τροιζῆνι

Μακάριος Ἱερομόναχος	2

Ἐν Σπέτσαις

Ἀνάργ. Ἱερεὺς Σκευοφύλαξ	1
Μανουὴλ Οἰκονόμου Ἱερεὺς	1
Δ. Ἱερεὺς Π. Νικολάου	1
Γ. Ζάρκος Ἱερεὺς	1
Π. Ἱερεὺς Τριανταφυλλίδης	1
Ἰωσὴφ Ἱερεὺς	1
Γ. Μανοῦσος Ἱερεὺς	1
Μανουὴλ Ἀλεξίου Ἱερεὺς	1
Γερμ. Ἱερομ. Τηλ. Λάκων	1
Ἀνδρ. Χ. Ἀναργύρου	1
Π. Ν. Γ. Πόταση	1
Ἠλίας Θερμησιώτης	1
Γεώργ. Πάνου	1
Ἀναγν. Γ. Πάνου	1
Ἀντών. Γ. Πάνου	1
Δ. Ν. Σκλιᾶς	1
Ν. Σ. Ἰατρὸς	1
Ἀνάργ. Λεπέσης	1
Γ. Χαριτόπουλος	1
Γ. Κοκκωνάρκης	1
Μιχαὴλ Κερατσούλας	2
Π. Σμυρνάκης	1
Π. Καλομοίρης	1
Μ. Δρίτσας	2
Π. Χαραλ. Σέκερη	1
Δ. Περδίκας	1
Ν. Ῥάπτης	2
Γ. Λαζάρου	1
Παντελ. Καλαφάτης	1
Δ. Π. Λαζάρου	1
Μ. Δ. Λαζάρου	1
Μ. Κυριακοῦ	1
Δ. Ὀρλὸφ	1
Πέτρ. Δ. Γουδῆ	1
Ζαννῆς Ἰωάννου	1
Μ. Πουκουβάλας	1
Ἀναγν. Τζάρώνης	1
Ἀνας. Ἀνδρουῦτσος	6
Ἀνας. Ὀρλάνδος	1
Ἰω. Β. Βουράκας	1
Ν. Δ. Ζωριὰν	1
Ν. Π. Μυλωνᾶ	1
Ν. Π. Τσοχαντάρη	1
Χρῆστος Ν. Λιώση	1
Β. Ἀντών. Δρίτσας	1
Γ. Ν. Γουδῆ	1
Χ. Ἰω. Κούτζη	1
Ἰω. Δ. Κουγουπιώτης	1
Ἀδριανὸς Σάντες	1
Θεόφιλος Μουλᾶς	1
Γ. Βαΐνες	1

Ιω. Α. Μπότασση 1
Ν. Γ. Μωριάτης 1
Γ. Μ. Γιαννούκου 1
Ἀναγν. Μάγος 1
Ἀναγν. Γ. Σύνης 1
Σπ. Πρ. Φασουλάτου 1
Δημήτρ. Παρασκευᾶ 1
Ἀναγν. Κωνστ. Μανούσου 1
Ἀναγν. Σκανακόπουλος 1
Β. Ν. Στυλιανοῦ 1
Γαρούφαλος Νικολάου 1
Ἠλίας Παρασκευᾶ 1
Μανόλης Κατσημάνης 1
Κυριάκ. Π. Καψιμάλη 1
Μόσχος Διαμαντόπουλος 1
Μιχαὴλ Ἰω. Στεμιτσώτη 1
Ἰω. Κ. Γόμπου 1
Ἀναγν. Πρωτοπαπᾶ 1
Δ. Παπαδόπουλος 1
Ν. Ἰω. Ματθαίου 1
71

Ἐν Ὕδρᾳ.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἅγιος Ὕδρας Κ. Γεράσιμος 3
Κύριλλ. Ἱερομ. ἡγούμενος 1
Σωφρ. Ἱερομ. Σκλιᾶς 1
Μανουὴλ Ἱερεὺς Παπᾶ Μιχ. 1
Ἰγνάτ. Ἱερομ. Ἐκκλησιάρ. 1
Γεράσ. Ἱερομ. Κρὴς 1
Γ. Παπᾶ Ἰωάννου Μάνος 1
Ἀναγν. Ἰωαννίδης 1
Σύρακτος Κυδωνιεὺς 1

Γ. Π. Φαντόπουλος 1
Γ. Μ. Κραβανᾶ 1
Ἀνδρ. Στεφανίδης 1
Ἰω. Α. Τήνιος 1
Α. Κριτοβουλίδης 1
Η. Χρηστοφίδης 1
Γ. Μοσχονᾶς 1
Α. Χαλκιόπουλος 1
Θ. Κιοσσὲς 1
Α. Μπαρπαρὴς 1
Α. Εὐγενειδης 1
Δ. Κιοσσὲς 1
21

Ἐν Ἄργει.

Ἀθαν. Πρωτοσύγγελος 1
Γ. Ἱερεὺς Λαλουκιώτης 1
Γρηγόρ. Ἱερεὺς Σωτηρόπουλ. 1
Γ. Πρωτοπαπᾶς Καραμουζᾶς 1
Γρηγ. ἡγούμ. Τσόπιανῶν 1
Χρῆς Ἱερεὺς Λαλουκιώτης 1
Δ. Ἱερεὺς Λαλουκιώτης 1
Σπ. Ἱερεὺς Λαλουκιώτης 1
Ν. Ἱερεὺς Κατωμπελισιώτης 1
Μ. Ἱερωδ. Παπᾶ Δημητρίου 1
Ν Φανδρίδης 1
Ἀναγν. Νανοσυσκόπουλος 1
Σπ. Σέρρας 1
Ἀναγν. Τασόπουλος 1
Παναγῆς Ἰω. Τσερέπης 1
Π. Ἰω. Φραγκόπουλος 1
Μῆτρος Παπαγεωργόπουλος 1
Ἀναγν Μαζορακόπουλος 1
18

Ἐν Κορίνθῳ

Ἰωσὴφ Κωνσταντινίδης 2
Γρηγόρ. Κοντογιάννης Ἡγούμ. τῆς Φανερωμένης 5
Ναθ. ἡγούμ. Φενεοῦ 2
Ἀναγν. Διδασκαλόπουλος 1
Δήμαρχος Ῥυτοῦ 1
Σωτ. Ἰω. ἐκ Τρικάλων 1
Γ. Σκεύας 1
Δ. Κανελλόπουλος 1
Ἀρχιμ. Ἀναγίας Χελιώτης 1
Διον. Ἱερομ. Σακελλαρίου 1
Χ. Παμπούκης 1
Δομέτιος Μοναχὸς 1
Μακάρ. Πνευματικὸς 1
Π. Συρόπουλος ἐκ Φενεοῦ 1
Α' Ἀραβαντινὸς 1
Ἰω. Β. Γραμματικόπουλος 1
Σπ. Ἀελέκος Δήμαρχος 1
Ἰω. Ζουλουφιάδης Ἀργεῖος 1
23

Ἐν Αἰγίῳ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἁγ. Αἰγιαλείας Κ. Γρηγόριος 5

Ἐν Κυπαρισσίᾳ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἁγ. Τριφυλίας Κ. Παΐσιος 5

Ἐν Π. Πάτραις.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἅγιος Ἀχαΐας Κ. Μελέτιος 5
Ὁ Πρωτοσύγγελος τῆς Ἐπισκ. Κ. Θεόφ. Πατρεὺς 2
Ὁ Ἀρχιδιάκ. τῆς αὐτῆς Ἐπισκ. Δαμασκηνὸς Σολίτης 1
Κωνσταντῖνος Τζέντζος 20
Ἀναγνώστης Τζέντζος 20
Μιχαὴλ Πατρίκιος 1
49

Ἐν Καλάμαις.

Ὁ Σ. Ἐπισκ. ἁγ. Μεσσήνης Κ. Ἰωσὴφ 4
Γ. Παγώνης Πρωτοσύγκελ. 10
Κ. Καζύρχης 1
Α. Ψυλογαλανόπουλος 1
16

Ἐν Κυναίθῃ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἁγ. Κυναίθης Κ. Βαρθολομαῖος 2
Γεώργιος Λεβέντης 1
Π. Ἱερεὺς Οἰκονόμος 1
Ζ. Ἱεροδιάκονος 1
Ἀλέξ. Γραμματικόπουλος 1
Δ. Νικολόπουλος 1
Ν. Ἱερεὺς ἀπὸ Συνεβρῶν 1
9

Μέγα Σπήλαιον.

Γερμ. Πυρλέγκας Ἡγούμ. 1
Παφνούτιος καὶ Καλλιόπιος αἱ αὐτάδελφ. Προηγούμ. 2
Ν. Προηγ. ἐκ Μεσορογίου 1

Δαμασκ. Προηγούμενος 1
Ἱερόθ. Προηγ. ἐκ Ζάτουνας 4
Ἰωνᾶς Μακρογέννη, ἐκ Βραχνίου 2
Ἰωνᾶς Κανελλόπουλ. ἐκ Χαλκιάνων 1
Ἀρσ. Γεωργιάδης ἐκ Σόλου 1
Σωφρ. ἐκ Περιζεράς 1
Δωρόθεος ἐκ Ποταμίας 1
Σωφρ. ἐκ Ζαρούχλας 1
Ἀθανάσ. ἐκ Φενεοῦ 1
Στέφ. Ψύλλος ἐκ Σόλου 1
Βησσαρ. ἐκ Βούρας 1
Ἰγν. Ἱεροδ. ἐκ Καρυταίνης 1
15

Λαύρα.

Καλλίν. Οἰκονομίδης Ἡγούμ. 1
Ἀρσ. Προηγ. ἐκ Τζιόλου 1
Μελέτ. Εὐζαθ. Προηγούμ. 1
Ἀθαν. Ἱερομ. ἐκ Βυσσακᾶ 1
Ἰωαννίκιος Ἱερομόν. Παπαδιαμαντόπουλος 1
Δανιὴλ Ἱερομ. ἀπὸ Ἀκριτόφυτον 1
Ἰάκωβ. Ἱερομ. ἐκ Σαβανῶν 1
7

Ἐν Σελλασίᾳ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἁγ. Σελλασίας Κ. Θεοδώρητος 5

Ἐν Σπάρτῃ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκ. ἅγ. Λακεδαίμονος Κ. Δανιὴλ 2

Ὁ αὐτάδελφ. αὐτοῦ Σωφρόν 1
Κ. Ἡγούμ. Ζερμπίτσης 2
Παγκράτιος Ἡγούμενος 3
Βησσαρ. Ἡγούμ. Γόλας 2
Οἰκονόμος Λεοναρδου 1
Παναγ. Ἱερεὺς Λούβης 1
Στέφ. Ἱερεὺς Κουμουτσάκης 1
Π. Ἱερεὺς Συγκελλάκης 1
Σακελλάριος Καλωγονίας 1
Παΐσ. Ἱερομ. ἐκ Βαρσανίκου 1
Χρῆς Ἀναγνωστόπουλος 1
Εὐς. Δ. Μαυρακόπουλος 1

Ἐκ Καρδαμύλης.

Ἀθ. Οἰκονόμος καὶ Ἐπίτρ. 1
Θεοδ. Πρώτοσύγ. καὶ Ἐπίτρ 1
Ἰω. Ἡγούμ. Βελανιδίας 1
Προκ. Ἡγ. Ἀνδρουβίτσης 1
Παναρ. Καππυσίνος 1
Σεραφείμ Χαράτσης 1
Ἀγαθ. Πρωτοσ. καὶ Ἐπίτρ. 1
Ματθ. Πρωτοσ. καὶ Ἐπίτρ. 1
Κύριλ. Ἀρχιμ. ἐκ Προαστείου 1
26

Ἐν Τριπόλει.

Ὁ Σ. Μητροπολ. ἅγ. Μαντινείας καὶ Μεγαλοπόλ. Κ. Διονύσιος 1
Ὁ Πρωτοσύγκελ. τῆς Ἐπισκοπ. Ε. Διογενείδης 1
Ὁ Ἀρχιδιάκον. τῆς αὐτῆς Ἐπισκ. Π. Οἰκονόμου 1
Δ. Γεωργόπουλος Σχοκάρχης 1

Σπυρίδων Οἰκονόμος 1
Σπυρίδων Ἀρχιμανδρίτης 1
Ἀγάπ. Ἱερομ. Σκευοφύλαξ 1
Ἰωσὴφ Ἱερομόναχος 1
Ἱερεμ. Ἡγούμ. Βαρσῶν 1
Γρηγ. Ἡγούμ. Σκητιάνων 1
Κύριλ. Ἡγούμ. τῆς ἐπάνω Χρέπας 1
Καλλίν. Ἡγούμ. Κανδήλας 1
14

Ἐν Ἄσρει.

Ἰκόδημος Καχαρούας 1
Ὁμάνος Μπελέσης Οἰκον. 1
Ἰωσὴφ Κορύλλης 1
Μιχαὴλ Ἱερεὺς Κορύλλης 1
4

Ἐν Θήβαις.

Ὁ Σ Ἐπίσκ. ἅγ. Βοιωτίας Κ. Παΐσιος 1
Ἀβράμιος Η. Γραμματεὺς 1
Θωμᾶς Ἱερεὺς ἐν Κακόσῃ 1
Β. Ἱερεὺς Θηβαῖος 1
Ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ 1
— τοῦ Ὁσίου Σεραφείμ 1
— τῆς Ἱερουσαλὴμ 1
— τοῦ Δαλίου 1
— τοῦ Ὀρχομένου 1
— τῶν Ταξιαρχῶν 1
— τῆς Μακαριωτίσσης 1
— τῆς ἁγίας Τριάδος 1
— τοῦ Σαγματᾶ 1
— τῆς Πλαγίας 1
— τῆς Γρανίτσας 1
15

Ἐν Ἀμφίσσῃ.

Ὁ Σ. ἐπίσκοπος ἅγιος Φωκίδος Κ. Νεόφυτος 1
Ἰω. Οἰκονόμος Ἀμφίσσης 1
Παπαλεξῆς Πνευματικὸς 1
Νικόδημος Ἱερομόναχος 1
Χρῆς. Ἱερεὺς Κραβαρίτης 1
Σπυρίδων Ἱερεὺς Χρυσοῦ 1
Δ. Ἱερεὺς Χρυσοῦ 1
Δουκᾶς Ἱερεὺς Χρυσοῦ 1
Ἀντών. Ἱερεὺς Χρυσοῦ 1
Νεόφ. Πνευματικὸς Χρυσοῦ 1
Θεοφ. Προηγούμ. Κοζίτσης 1
Ἰάκ. Καλλικράτου Δωριεὺς 1
Νεόφ. Προηγ. Προφ. Ἡλιοῦ 1
Ζωσιμᾶς Προηγ. Προφ. Ἡλιοῦ 1
Δοσίθ. Ἡγούμ. τοῦ Προδρόμου Δεσφίνης 1
Λαμπρ. Προηγ. Δεσφίνης 1
Νεόφ. Πνευματικὸς Δεσφίνης 1
Χρύσανθ ἡγούμ. Βαρνάκοβας 1
Νεόφ. Πνευμ. Γαλαξειδίου 1
Ν. Ἱερεὺς Παπᾶ Ἀθανασίου Γαδαξειδιώτης 1
Ἀνδρ. Ἱερεὺς Γαλαξειδιώτης 1
Ν. Ἱερεὺς Π. Θευδώρου Ἀγοριανίτης 1
Π. Ἱερεὺς Κοτζᾶς Μαυρολιθ. 1

Ἱερόθ. ἐφημέριος Πράλου 1
Ἰωάσαφ Πνευμ. Δωρίδος 1
Δ. Ἱερ. Π. Παναγιώτ. Σρόμης 1
Παΐσ. ἐφημέρ. πέντε Ὁσίων 1
Π. Καραγιάννης ἐφημέρ. καὶ Πνευματικὸς Τοπόλιας 1
Ν. Κυριακίδης 2
Σπ. Παπακοντοσίγα 1

34

Ἐν Ἀταλάντῃ.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἅγ. Λοκρίδος Κ. Ἀγαθάγγελος 5

Ἐν Λαμίᾳ.

Ὁ Σ. Μητρ. ἁγ. Φθιώτιδος Κ. Ἰάκωβος 1
Ὁ Πρωτοσύγ. τῆς ἐπισκοπ. Ἰ. Ἀθανασόπουλος 1
Ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς ἐπισκοπῆς Μ. Ὀ. Θεοφιλίδης 1
Γρηγ. ἡγούμ. ἐξ Ἀγαθύνης 1
Μακάρ. Ἱερόδ. Χίος 1
Κοσμᾶς Θεοπρωτος 1
Βησσαρ. Ἱερομ. Θετταλὸς 1
Ἀγαθ. Ἱερόδ. Γεωργιάδ 1
Γ. Κλήρης 1
Ζ. Παναγιωτίδης 1
Ν. Μαρούλης 1
Δ. Ἀθανασίου Φερσάλιος 1
Ἰω. Δημητρίου ἐξ Ἀγυιᾶς 1
Γ. Φωτιάδης Δημοδιδάσκαλος 1
Ἰω. Πολυχρονιάδης 1
Δ. Μιλτιάδης 1

17

Ἐν Μεσολογγίῳ.

Ὁ κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Ἀκαρνανίας Ἀρχιδιάκονος Γεράσιμος Ζαλικιώτης 10
Σ. Θεοχαρόπουλος 1
Ν. Νάκης 1
Βαγιαμὶν Μοναχὸς 1

13

Ἐν Χαλκίδι.

Ὁ κατὰ τὴν Ἐπισκ. Εὐβοίας Πρωτοσύγγελλος Κ. Διονύσιος Ἀγραφιώτης 3

Ἐν Καρύστῳ.

Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἅγιος Καρυστίας Κ. Δανιὴλ 5

Ἐν Σκοπέλῳ.

Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ἅγιος Σκοπέλου Κ. Εὐγένιος 5
Ν. Γασπερόπουλος διδάσκαλος Σκοπέλου 2

Ἐν Σκύρῳ

Ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ἅγιος Σκύρου Κ Γρηγόριος 5

Ἐν Ἐρμουπόλει

Ὁ κατὰ τὴν Ἐπισκ. Κυκλάδων Πανσεβαστώτατος Πρωτοσύγκλλος Κ. Α. Καμπάνης 5

Ο Ἀρχιδιάκος Μ. Καλλιάρχης 1
Π. Κυδωνίκης 1
Π. Ἰωακείμ Σκαπέτης 1
Θεόδωρ. Σακελλάρ. Κρὴς 1
Μιχαὴλ Ἱερεὺς Πισίας 1
Μανουὴλ Σαμοθράκης 1
Ματθ. Ἱερεὺς Χ. Εὐαγγελιν. 1
Παρθ. Ἱερομ. Τσιτζίνιας 1
Ἀγάπ. Χριστοδούλου 1
Νικόλ. Ἱερεὺς Ἄγγελος 1
Χ. Ἄνθιμος Κυκκώτης 1
Σάββας Δημητρίου 1
Γαβρ. Δ. Ἐγκλείστης Σίφνιος 1
Ἰωακείμ. Ἱερόδ. Μερσιάδης 1
Ἀλεξάνδρα Ν. Καλούδη 1
Καλλίνι Ματθαιάκη 1
Δ. Καΐρης 1
Ἀνδρ. Χ. Δημ. Μπουτδούρης 1
Ἰω. Βάσας 1
Παναγιώτης Καλουτᾶς 1
Α. Καντακίτης καὶ Ἀδελφαὶ 1
Κ. Γ. Δημητρακόπουλος 1
Ἰω. Στεκούλης 1
Μ. Καλεγᾶς 1
Ἀπόστ. Ῥέγκος 1
Δημήτριος Ζέης 1

31

Ἐν Ἄνδρῳ.

Ο Σ. Ἐπίσκοπος ἅγ. Ἄνδρου Κ. Σωφρόνιος 5
Ὁ Σ. Μητροπολίτης ἅγιος Πρώην Βιζύης Κ. Ἰάσαφ 6
Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρ. Κ Διον. Μαθᾶς 10
Μ. Ἱερεὺς Παπᾶ Νικολάου Μαθᾶς 2
Πέτρ. Παπᾶ Νικολ. Μαθᾶς 2
Ζανῆς Παπᾶ Νικολ. Μαθᾶς 2
Αἰκατερίνα Θυγάτηρ Παπᾶ Νικολάου Μαθᾶ 2
Μαροῦσα Θυγάτηρ Παπᾶ Νικολάου Μαθᾶ 2
Κοκώνα Ζανῆ Παπᾶ Νικολ. Μαθᾶ 1
Ν. Ἱερεὺς καὶ Οἰκονόμος 1
Παγκράτιος Διδάσκαλος 1
Δ. Ἱερεὺς Κουμαριανὸς 1
Χρυσὴς Ἱερέως Κουμαριανὸς 1
Β. Δ. Ἱερεὺς Κουμαριανοῦ 1
Δ. Ἱερόδ. Μαθᾶς 1
Μαρία Οἰκονόμου 1
Δαμασκ. Ἱερόδ. Καμπανῆς 1
Παπᾶ Τζάνος Καλονᾶς 1
Παπᾶ Νικολ. Μήνης 1
Ἀναγν. Καλλονᾶς 1
Ἰω. Π. Πανταζῆς 1
Ἰω. Γ. Γραμματικὰς 1
Ἡ Μονὴ τῆς Πανάχραντου 5
— τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς 5
— τοῦ Ἁγίου Νικόλαου 5
— τῶν Τροπαρχίων 5
Γ Καμπάνης 1
Π. Καμπάνης 1
Μ. Καμπάνης 1

Ἀντ. Καμπάνης 1
Ν. Κοτάκης 1
Ν. Θ, Καίρης 1
Ε. Καμπάνης 1
Μ. Ε. Καμπάνης 1
Ν. Δελλαγραμμάτικας 1
Ι. Δελλαγραμμάτικας 1
Δ. Καμπανᾶς 1
Ζανῆς Λ. Δαπόντες 1
Μενέλαος Λ. Δαπόντες 1
Δ. Λ. Δαπόντες 1
Ἰω. Οἰκονόμου 1
Γ. Οἰκονόμου 1
Διον. Μπίρης 1
Νεόφ. Ἱερ. Ῥαΐσης 1
Φιλόθ. Μονοκόνδυλος 1
Παπᾶ Ἀνδρέας 1
Παπᾶ Νικόλας Ξένης 1
Γιάννουλης Λογοθέτου 1
Παπᾶ Μιχάλης ἐκ Καπαρίας 1
86

Ἐν Τήνῳ

Σακελλίων Νικ. Κονταρίνης 1
Ἀνθία Ἰω. Ἀργέντη 1
Π. Πρεσμοναριος τῆς Εὐαγγ. 1
Μάρκ. Ἱεροδ. τῆς Εὐαγγελ. 1
Διον. Προηγ. Χῖος 1
Ἰωσὴφ. Νεωκόρος τῆς Εὐαγγ. 2
Σακελλάριος Ῥίγας Τήνου Ἐξαρίου 1
8

Ἐν Μηκώνῳ.

Ἰγνάτ. Παρθένης Οἰκονόμου 1
Δ.ον. ἡγούμ. τῆς Τουρλιανῆς 1
Δανιὴλ Ἀσράγαλος σύμβουλος 1
Ἀνθ. Καλογιάνης Σύμβουλος 1
Ἀθαν. Ἰω. Καμπάνης 1
Μάρκος Σκορδίλης 1
Μανουὴλ Ματάκας 7

Ἐν Νάξῳ.

Ὁ Σ. Μητροπλίτης ἅγ. Νάξου Κ. Γαβριὴλ 5
Μ. Μαρκοπολίτης 5
Δωρόθεος Διδάσκαλος 5
15

Ἐν Θήρᾳ.

Ὁ Σ. Μητροπολ. ἅγ. Θήρας Κ. Ζαχαρίας 20

Ἐν Κύθνῳ.

Ὁ Σ. Μητροπολ. ἅγ. Κύθνου Κ. Νικόδημος 6

Ἐν Μήλῳ.

Ὁ Σ. Μητροπολ. ἅγ. Μήλου Κ. Καλλίνικος 5
Α. Ν. Ῥοδινὸς 1
Α. Ο. Ἄγγελος 1
Ι. Γ. Διαπρεπὴς 1
8

Ἐν Ζακύνθῳ.

Ὁ Ζακύνθου Μητροπολίτης

Διονύσιος Δελάζαρης καὶ Ἔξαρχος τῆς Ἰονικῆς Ἐκκλησίας χ
Νικολεώργης Κοκκώνης Μ. Πρωτοσύγ. καὶ Οἰκονόμος χ
Στυλ. Χαλκωματᾶς Ἱερεὺς Ἀρχιερατικ. Γραμματεὺς χ
Γ. Ἱερεὺς ὁ Μάνησης Ἀρχιερατικ. Χαρτοφύλαξ Ι
Γ. Ἱερεὺς ὁ Ξένος Ἀρχιερατικ. Πρωτονοτάριος ι
Ἀνθ. Ἀργυρόπουλος Ἱερομόν. καὶ Ἡγούμ. τῆς Μονῆς τοῦ Ἐξαυρωμένου χ
Σεραφείμ Θεριανὸς Πρωηγούμ. Στροφάδων χ
Ἀθαν. Ἱερ. ὁ Καμινάρης Ἡγούμ. τοῦ ἁγ. Πνεύματος χ
Διον. Ἱερεὺς Ἄννινος ι
Ἀνας. Ἱερεὺς ὁ Πολίτης χ
Ἄγγελος Ἱερεὺς ὁ Σπεντζιέρης χ
Παναγιώτης Ἱερεὺς ὁ Πατρινὸς χ
Μιχαὴλ Ἱερεὺς ὁ Κορτζιανήτης χ
Ἀνδρ. Ἱερεὺς ὁ Κάπαρης χ
Θωμᾶς Ἱερεὺς ὁ Ἄννινος χ
Γ. Ἱερεὺς ὁ Γιατρὰς χ
Ἀθαν. Ἱερεὺς ὁ Γιαννάκόπουλος
Ἰωσὴφ ὁ Μουζάνης Ἱερομ. χ
Εὐς. Θεριανὸς Ἀρχιδιάκονος χ
Στυλ. Κηροφύλαξ Διάκονος χ
Στυλ. Κόνσλας Διάκονος χ
Ἰω. Δραμεάνς Ἀναγνώστης χ
Ἀνας. Τουρίνης Ἀναγνώστης χ
Σπυρίδων Τζίκας Ἀναγνώστης χ
Δ. Ἰωάννου Λεονταράκης χ
Ἰω. τοῦ Κανέλλου χ
Διον. Γεωργίου Μυγδάλης Μανουρᾶς χ

97

Τυπογραφικῶν παροραμάτων διόρθωσις.

Σελ.	Στίχ.	
2.	— 17.	Παφλαγ.
2.	— 29.	Εὐσέβ.
5.	— 20.	Ἀπριλίου 16.
7.	— 3.	Ἀντωνίνου
10.	— 25.	καὶ 270-284
13.	— 17.	Κατὰ τὸ 357 ἴσως
13.	— 25.	καλουμένη
16.	— 1.	Κωνσαντίου
17.	— 6.	Εὐσεβεσάτου
19	— 21.	Λόγον
21.	— 10.	(τῷ 395)
21.	— 12.	ΑΒ'. (396)
33.	— 10.	ὅστις
33.	— 23,	πρὸς
38.	— 24.	ΑΝΘΙΜΟΣ Α'.
42.	— 20.	Τ. Β'. σελ. 126-127.
45.	— 27.	δυνάσης τῆς Ἐκκλησίας. Τούτω οὕτως ἐχόντων,
47.	— 7.	ἐξορίζει
55.	— 17.	μοναχὸς, ἔγκλειστος
60.	— 23.	τὸ
61.	— 24.	διαβαίνουσαν

ΔΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ"
• ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1878 •